

לקראת שבת מלכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תרומה

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 157

פנינים לפרשת תרומה

יהודי בעל צורה נסע ברכבת התחתית בניו יורק. התיישב לידו צעיר פרוע תלתלים עטור עגילים: "כבודו רבאיי, מבקש אני ברכה! בשבוע הבא אני מתחתן". "נו, שיהיה בשעה טובה. עם מי?" ירחם השם...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, על הכהנים שיזכו לעבוד בבית המקדש

"ועשו לי מקדש ושכנתי..." (שמות כ"ה, ח')

עולם שלם טמון בפתגמו של הסבא מקלעם זצ"ל, ש"המחשבה בדקות, היא איברי הלעיסה של הנפש" ("חכמה ומוסר" ח"א).
הן ידוע המשל הנפלא: אדם בא אל הרופא. נשאל: 'מה העניין?' קרקר בצרידות: 'הגרונ'. התבקש לפתוח את הפה, וכצפוי, השקדים נפוחים. דלקת חריפה. מעשים שבכל יום. רשם כדורים, שלוש פעמים ביום, ויבוא לביקורת.

כעבור שבוע שב.
'ובכן?!', פתח פיו, רק שפתיו נעות וקולו לא ישמע, אינו מסוגל להוציא הגה.

מוזר. 'נטלת את הכדורים?'
אישר בניד ראש. הקפיד ביותר, אפילו שהגרונ כאב כל כך, והיה כה קשה לבולעם-

לבולעם?! עכשיו הכל מובן-
הלא הכדורים למציצה! אם בולעים אותם, ודאי לא יועילו מאומה!
אם שומעים רעיון, נפלא ככל שיהיה, ו'בולעים' אותו על קרבו ועל כרעיו - לא יפעל מאומה. לא יתפעלו ממנו בכהוא זה. יש 'ללעוסו', לעיין בו בהרחבה ובהטעמה, לפרקו לחלקיו ומרכיביו, ולטעום את טעמיו, כדי שיפעל פעולתו.

ונספר מעשה שהיה.
יהודי בעל צורה נסע ברכבת התחתית בניו יורק. התיישב לידו צעיר פרוע תלתלים עטור עגילים: "כבודו רבאיי, מבקש אני ברכה!

בשבוע הבא אני מתחתן". "נו, שיהיה בשעה טובה. עם מי?". ירחם השם. עם נערה גויה. חביב אדם שנברא בצלם, להבדלי הלאום אין משמעות בעיניו. והדת, ובכן, שניהם אינם דבקים בה...

חושך בעיניים. התפלל בליבו שה' ישים בפיו את הדברים הנכונים, ונענה. אמר: "שמע נא, אמנם אני רב וברכתי ברכה. אבל במה דברים אמורים? בשידוך רגיל. מרובים בו סיכויי ההצלחה, די בו בברכתי. אבל, הן תבין, כשבאים משני רקעים כה שונים. שני לאומים, שתי דתות. כדי שזה יצליח, נחוצה ברכה הרבה יותר חזקה, מצדיק גדול ומיוחד. בוא ואקחך אליו".

החתן הבין, והסכים. אולי יסכים גם הצדיק לסדר לו קידושין... הכלל, הביאו לפני רבו. כאמור, מעשה שהיה. הרבי קיבל פניו בכזו אהבה. עוד בן יחיד של הבורא יתברך. בן אובד, אבל לא בן אבוד...

בזילנא התקיים יריד הפרוות בעיצומו של החורף. יצרן פרוות שכר שרותי נהג מזחלת, העמיס על מזחלתו את כל סחורתו, והורה להגיע לזילנא בתחילת היריד. הוא נסע לפניו, לשכור חנות לצורך היריד. שכר בכסף מלא, עמד בחנותו והמתין למזחלת ולסחורה - ולא באה. צערו התערב בחרונו, ותסכולו גבר על שניהם...

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על הזדמנויות ונצחיות התורה

"וערת אילם מאדמים וערת תחשים" (שמות כ"ה, ה')

בכל עיר ועיר היה מתקיים יריד שנתי, במועד מסוים ולסחורה מסוימת. היצרנים והסוחרים ידעו לאן להביא את תוצרתם ולאן לנהור לקנות באיכות משובחת ומחיר זול. המועד היה ידוע, והביא לעיר רווחה רבה. האכסניות התמלאו, החנויות הושכרו והעסקים פרחו. עבר שבוע, והכל שב לקדמותו.

בזילנא התקיים יריד הפרוות בעיצומו של החורף. יצרן פרוות שכר שרותי נהג מזחלת. העמיס על מזחלתו את כל סחורתו, והורה להגיע לזילנא בתחילת היריד. הוא נסע לפניו לשכור חנות לצורך היריד. שכר בכסף מלא, רבים התמודדו על המקום. עמד בחנותו והמתין למזחלת ולסחורה - ולא באה.

צערו התערב בחרונו, ותסכולו גבר על שניהם. בעיניים כלות ראה את הסוחרים עוברים מחנות לחנות ממשמשים סחורה ועומדים על המקח, חותמים עסקאות ומעמיסים סחורות, ועוברים על פני חנותו במבט תמה. אלו נדים ואלו משתאים, אלו מגחכים ואלו מנחים... היום האחרון הגיע, הסחורות הנותרות פונו והסוחרים עזבו, והמזחלת הגיעה, עמוסה סחורה. הנהג דרש תשלום...

"עכשיו מגיעים?!", קונן הפרוון וספק כפיו. ייצור של שנה שלמה יעמוד עכשיו במחסניו כאבן שאין לה הופכין. לחינם שכר את החנות, ועוד ישלם דמי הובלה חזרה!

"אין בעיה", השיב נהג המזחלת. ירוויח כפליים, הוצאה והכנסה... "בחינם תסיע ופרוטה לא תקבל!", צרח הפרוון.

הנשמע כזאת? עושק לאור היום, הלנת שכר! תבע את הפרוון לדין תורה בפני הרב.

"נשכרת להביא את הסחורה ליריד, מדוע הגעת בסימומו?", שאל הרב.

הסביר שהשלג הפך לקרח רצוף גבשושיות, והמזחלת התהפכה פעמיים ושלוש, הסוס נקע רגלו, בקיצור 'שיר של פגעים' שאין לו סוף. אינו אשם, אנוס היה.

"אנוס אתה, ופטור מלפצות ולהשתתף בנזק. אבל 'אנוס כמאן דעביד, לא אמרינן', להגיע במועד לא הגעת, בעל הבית אינו חייב לשלם לך!"

"מהיכן דנתני", התמרמר, "מה המקור לפסק הדין הזה?"
"כך נפסק בהלכה, בשולחן ערוך ובפוסקים".

"והם, על סמך מה פסקו?"

"על סמך סוגיות הגמרא", ענה הרב, והקדים תשובה לשאלה:
"והגמרא על סמך המשנה, שהיא התורה שבעל פה שניתנה למשה מסיני!"

"איפה ניתנה?", התעניין.

"במדבר סיני", מי אינו יודע.

"ומתי נתנה?", הוסיף ושאל.

"בחג השבועות", מה השאלות הללו.

"אהה!", קרא בתרועת ניצחון, "לכן חייבתני התורה! כי ניתנה במדבר, שם אין שלגים ומזחלות. ובקיץ, שאפילו כאן הקרקע יבשה וסלולה! אילו היתה התורה ניתנת בזילנא בעיצומו של חורף, היתה מצדיקה את העגלונים נהגי המזחלות!"

אין אדם נתפס על צערו, בודאי שלא הבור על כסילותו. הרב חיך לבטח, וגם אנתנו. כי הכל מבינים שאין מחייבים במערכת חוקים עונתית, וגם בקיץ ובמדבר צפויים היו מראש הסתיו והחורף והאביב, וכל הארצות והאקלימים.

והלא בה במידה הקדוש ברוך הוא "קורא הדורות מראש" (ישעיה מ"א, ד'), צופה ומביט עד סוף כל הדורות, תורתו נצחית וחוקיו נצחיים, וזאת התורה לא תהא מוחלפת, ודברו אמת וקיים לעד!

אמר לה: "הביאיהו אלי. אמרי לו שהרב קורא לו".
 הגיע והבהיר שבא רק מפני כבודו של הרב. אבל איתן הוא בדעתו,
 בשום פנים ואופן אינו מסכים שימולו את בנו.
 "אני מבין אותך", אמר הרב בנועם, "אם יודע הדבר תסכן את
 מעמדך. אציע לך מוצא: תארגן נסיעה רחוקה במסגרת תפקידך,
 ובזמן היעדרותך נמול את הבן. כשתחזור תחולל שערוריה, ואני
 אקבל עלי את האחריות!"
 אמר הקצין: "במחילה, הרב אינו מבין את עמדתי. הרב מייצג את
 העולם הישן, את עולם האתמול, והמהפכה הפציעה אור חדש,
 מושגי שוויון וחסול המעמדות. אין הבדל בין אדם לאדם ובין עם
 לעם. לא בין יהודי לגוי ולא בין ישראל לעמים. ואני אמול את בני
 ואטביע בו חותם יהדות? לא בא בחשבון!"
 ענהו הרב: "שמע, גם אם לא תסכים ולא תבין. המהפכה משולה
 לסביבון, שמסתובב בכח התאוצה. ההתלהבות תשחק במהרה,
 התככים יצוצו והמריבות יתגלעו, השחיתות תחגוג והמהפכה
 תקרוס, כסביבון. השקר אין לו רגלים, ואינו מחזיק מעמד.
 ואז כשהכל יקרוס יתחילו הכל לחפש את זהותם. הליטאים
 והאוקראינים, האוזבקיסטנים והצ'צנים ובנך, ביניהם. וכיצד ידע
 לאן לפנות? תן לו סימן, הטבע בו אות!"
 הקצין קם: "שמעתי דיי! הרב שבוי בתוך בועה!"
 ואנו יודעים, כיום, מי חי בבועה-
 ודבר אלוקינו יקום לעולם-
 "ודברך אמת, וקיים לעד!"

"ודברך אמת וקיים לעד", משום שדברך אמת לפיכך קיים הוא לעד,
 כי "שפת אמת תיכון לעד, ועד ארגיעה [מלשון רגע קט] לשון שקר"
 (משלי י"ב, י"ט), כי השקר אין לו רגלים (רש"י).
 הביטו וראו: ירבעם בן נבט מלך על עשרה שבטים מישראל, חטא
 והחטא את הרבים אחרי עגלי הזהב, "ויעש ירבעם חג בחודש
 השמיני [חודש חשון] בחמישה עשר יום לחודש, לזבח לעגלים אשר
 עשה" (מלכים א' י"ב, ל"ב). איפה הוא ואיפה חגו, ודבר אלוקינו יקום
 לעולם, וחגי ישראל נצחיים וקיימים לעד!
 אני זוכר איך התפרץ לשיבתנו בחדרה שכן חילוני, לבוש חג, בליל
 יום העצמאות: "איפה הדגל?", צרח. הבנתי אותו, אנו מתעלמים
 מחגו.
 לשנה האחרת אני רואה אותו לבוש חאקי, במכנסיים קצרות, אויס
 יום טוב.
 "מה קרה?", אני שואל אותו, "כבר הדליקו נרות!"
 "עזוב", הוא אומר, "זה לא החג שלי!"
 "המדינה התפרקה?" אולי אני לא מעודכן...
 "לא", הוא עונה, "הכפילו לי את השומה למס הכנסה!"
 אויס פטריוט.
 וכמה הקריבו יהודים עבור שמירת שבת וחג, בלב שלם ובנפש
 חפצה כי הם מקור הברכה!
 בשעתו כשהשתלטו הקומוניסטים על רוסיה, עלתה אשה אל רבי
 איסר זלמן מלצר זצ"ל רבה של סלוצק, סיפרה שילדה לפני זמן מה,
 ובעלה קצין גבוה בצבא האדום, ואינו רוצה למול את הילד, ממאן
 לשמוע.

(מתוך 'הגדת' ראש השנה)

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

אנו איננו מגיעים לדרגת הראשונים, גם בענין קבלת כספים מרשעים. אבי זקני בעל 'דברי חיים' הק' מצאנו, היה בורר את כספי הפדיונות שנמסרו לו על פי מהות הנותנים. היו שטרות כסף ששרפם, היו שטרות כסף שהשליכם, והיו שטרי כסף שפזרן בחוץ

שיחה מיוחדת שנערכה לפני כ-60 שנים, ע"י הסופר ר' משה שינפלד עם האדמו"ר מצאנו-קלויזנבורג, רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצוק"ל

"זאת התרומה" (שמות כ"ה, ג')

היושב לפני כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג ומאזין לאמרי פיו, אינו צריך להיות מחונן בכושר הבחנה מיוחד, כדי להרגיש כי לעומתו איש חובק זרועות עולם ברוחב היקפו. האש עצורה באמרו, ההגדרות הקולעות, עוז הביטוי, ויחד עם זה השתפכות הנפש מלב שכולו אומר שירה, כל אלה מייחדים את שיחתו הקולחת של האדמו"ר מקלויזנבורג ומשאירים רושם בל ימחה על השומע.

לפנינו קטעים אחדים מתוך שיחה שנמשכה כשלוש שעות, ואשר לא נשאה אופי של ראיון למען עיתון, אלא הייתה בבחינת מענה לשאלה: 'תורה היא וללמוד אני צריך'. לא כל התשובות נועדו לפרסום ולא ניתנה רשות לגלותן ברבים. כל המתפרסם בזה הועמד על דיוקו, עד כמה שיד הכותב מגעת, לשחזר את הדברים ששמע, מבלי לרשםם באותו מעמד.

איני נוטה לפסוק בבעיות שהן עיוניות גרידא ואינן למעשה, בבחינת: מה היה אילו... כל אימת שמתעוררת שאלה מעשית, הריני מעיין בפוסקים ומסיק מתוכם להלכה. הוא הדין בשאלת המדינה. לפני שהקימו את המדינה, איש לא שאל לחוות דעת, לא הציונים, לא האנגלים ולא אנשי האו"ם... מכיון שהמדינה קיימת היום, הרי זו עובדה מציאותית, ואני פטור מלהתעמק בשאלה האם רצוי היה להקימה או טוב לה שלא נבראה משנבראה. גם המושגים של הכרה 'דה יורה' ו'די פקטו' אינם מופיעים בספרי הלכה. המצב העובדתי הוא, כי המדינה משתרעת על פני חלק של ארץ ישראל, ורק לאותו חלק של ארץ ישראל מותרת הכניסה ליהודים.

מקדושת ארץ ישראל אין ניתן לגרוע, והיא איננה תלויה במשטר ששולט בתחומי הארץ ובהתנהגות תושביה. גם בתקופת אברהם אבינו, תקופת 'הכנעני אז בארץ', היתה ארץ ישראל קדושה ונבחרת מכל ארצות תבל.

משל למה הדבר דומה? לספר תורה, אם כתבו מין הרי זה ישרף, אולם ספר תורה שנכתב כדת על ידי סופר ירא שמים, עומד בקדושתו, גם אם נמצא בבעלותו של מין וכופר או עכו"ם. אין להגיד: מכיון שספר זה נפל לידיים טמאות, נפסל ואין לנו כל ענין בו. להיפך, חייבים לגאול אותו ולנהוג בו קדושה, הוא הדין בארץ

ישראל, שהחילונים שולטים בה כעת.

השאלה המעשית הניצבת לפנינו היא, האם במצב הנוכחי עלינו לבכר את העלייה לארץ ישראל, על פני הישיבה בגולה? כל עוד קהילות הקודש במזרח אירופה היו קיימות בתפארתן, במרכזי תורה וחסידות, משכן למילוני יהודים כשרים ושלמים, הייתה שאלת העלייה לארץ ישראל עניין של מדרגות אישיות - זקני הק' בעל 'דברי חיים', נכסף כל ימיו לחצרות ה' בארץ הקודש ולא עלתה בידו. היום נחרב כל העולם היהודי חורבן מוחלט, וארץ ישראל היא המקום היחיד, שיש בו מקצת מפלט לתורה והעיקר שאין בו גויים. כל הנגעים המצויים בארץ ישראל, דהיינו המינים והמינות, הפרת התורה והמצוות, מצויים גם בחו"ל, אלא ששם יש עוד משהו נוסף, והוא - הגויים. נמצא שהנאחז בנימוקים רוחניים כביכול בגולה, נאחז למעשה בגויים אשר שם.

מה ליהודי שומר תורה בחו"ל, ומה לפורק עול תורה בארץ ישראל

בוודאי, לאסוננו מצויים לרוב גם בארץ ישראל כופרים ומינים. דבר זה הוא אחת התמיהות שאין לי עליהן מענה: מה מעשהו של יהודי שומר תורה בחו"ל, ומה מעשהו של פורק עול תורה בארץ ישראל.

אבי מורי זי"ע היה בודק את ציציותיו של הנותן, וכל מי שציציותיו לא היו כשרות על פי שיעור אורכן, סירב לקבל ממנו כספים

כלפי חוץ, עלינו להישמר בעיקר לבל יתחלל שם שמים, חלילה, על דינו, ולהקפיד שיתקדש שמו הגדול ברבים.

על דבר אחד לבי חרד בקרבי: על מגיפת המותרות, המתפשטת מארצות הברית ופורצת גם בקרבנו בארץ ישראל. אין התורה והמותרות יכולים לדור בכפיפה אחת! בני הכולל הספורים בארצות הברית, אשר מאהבת התורה וויתרו על תפוקי העולם הזה, הם - תתקיים תורתם בידם. מעולם טוען אני כלפי יהודים שומרי תורה: "מה לכם שאתם צרי עין כל כך? מובטח לכם העולם הבא הנצחי על כל שפע תענוגותיו! לעומת זאת יודעים הנכם, כי פורקי עול תורה, צפויים להם יסורי גיהנום בעולם הנצח. למה זה, אם כן, אתם מקנאים בהם על הנאות העולם הזה, החולף וקצר הימים, ואתם מבקשים לחקות אותם, וליהנות גם אתם מכל המותרות, שמשמשים לחילונים תחליף בעד עולם הבא?". לא יתכן שדירתו של רב תדמה לדירת כומר להבדיל, זוהי הסכנה הגדולה שיש להתגונן מפניה. כל עוד היא באיבה בארץ ישראל, פן נאחר המועד ונמצאת התורה מתבטלת, חלילה.

לפני שנים שלחתי שליח אל הגאון הק' החזון איש והגאון הק' מבריסק זצ"ל, שישאל בשמי בעצתם. מתוך תשובתם הסקתי כי כוונתי לדעתם בתוכניותי, והדבר עודדני מאוד בדרכי. אני צועד בדרך תלמידי הבעש"ט והגר"א ולמעלה בקודש, בדרכי ראשונים כמלאכים, הרמב"ם והרמב"ן, שעלו לחונן את עפר ארצנו ולקומם את הריסותיה, בהם תמכתי יתודותי. אינני חרד מפני שלטון החילונים, כי כל זה בר-חלוף, ופתאום יבוא האדון להיכלו, ועתידים הם לחזור בתשובה שלימה וילמדו בינה.

לקראת המשיח, עלינו להתכונן בכל ליבנו נפשנו ומאודנו, ואז לא נירא אלא בלתי ה' לבדו. אנו נעשה את שלנו וה' הטוב יעשה את שלו, ויגאלנו גאולה שלמה אמיתית.

(מתוך הספר 'מפיהם של רבותינו')

אצל שני אלה לקתה מידת ההיגיון. לכאורה היצר הרע הוא פיקח ממולח, ולמה הוא מכונה 'מלך זקן וכסיל'? אלא, כלום אינו כסיל אם הוא מסית כופרים לשבת בארץ ישראל? והרי תענוגות עולם הזה והזדמנויות לפשעים, מצויים בחו"ל במידה הרבה יותר מרובה מאשר בארץ ישראל?

אנו איננו מגיעים לדרגת הראשונים, גם בענין קבלת כספים מרשעים. אבי זקני בעל 'דברי חיים' הק' מצאנו, היה בורר את כספי הפדיונות שנמסרו לו על פי מהות הנותנים. היו שטרות כסף ששרפם, היו שטרות כסף שהשליכם לבית שימוש, והיו שטרי כסף שפזרן בחוץ. אבי מורי זי"ע היה בודק את ציציותיו של הנותן, וכל מי שציציותיו לא היו כשרות על פי שיעור אורכן, סירב לקבל ממנו כספים. אני לכשעצמי נזהר לבל ישתתף מחלל שבת, במשתה השנתי שעורכים המוסדות שלי בארה"ב.

כאשר עלתה שאלת השילומים על הפרק, הייתי בין הרבנים המועטים שתבעו מהיהדות החרדית לדרוש את חלקה במישרין מהממשלה הגרמנית. אין ספק כי יכולנו אז להשיג עשרות מיליונים. התנגדו לעמדותי. והיום מתחננים לקבל פרוטות מ'קרן השילומים' באמצעות החילוניים, בדרך בלתי מכובדת.

הפשרה של ר' יהושע מבעלזא זי"ע א

מספרים כי ראשי 'שומר ישראל' בגליציה, ארגון המשכילים והמתבוללים, הופיעו פעם בביתו של האדמו"ר ר' יהושע מבעלזא זי"ע, והעמידו פני שוחרי שלום. טענו: למה זה להרבות במחלוקת בין יהודי ליהודי, מוטב שנחפש שפה משותפת. אנו המשכילים נכבד את המסורת כמה שאפשר, ומאידך גיסא ישתדלו האדמו"רים והרבנים להכניס קצת שינויים ותיקונים במנהגי המוני היראים, וככה נוכל להיפגש באמצע הדרך, ושני המחנות יתקרבו זה אל זה. האדמו"ר מבעלזא הקשיב רב קשב לדבריהם ואמר: "הניחו לי עד מחר לחשוב בדבר". יצאו ראשי 'שומר ישראל' שמחים וטובי לב, כי הצליחו, כביכול, להבקייע את חומת בעלזא המבוצרת. למחרת, בבואם לקבל את התשובה המיוחלת, אמר להם הרבי: "כל הלילה הפכתי והפכתי בדעת, מה הוא השינוי שיתכן להכניסו במנהגי ישראל הקדושים, למען השביע את רצונכם. לבסוף עלה במחשבת, מאחר ויהודים נוהגים לשים על שולחנם שני 'עדים' בשעה שהם נוטלים את ציפורניהם, חככתי בדעתי אולי אפשר לוותר על מנהג זה. אולם לבסוף באתי לידי מסקנה, כי חלילה לזוז יזי כלשהו ממנהגי ישראל הקדושים, אפילו מאלה שאין להם מקור בהלכה..."

זו היא הדרך בה עלינו לצעוד, לא לוותר בשום ענין על אורח החיים שנמסר לנו מאבותינו, ולהקפיד עליו ביתר שאת ועוז על אדמת הקודש, ובזה להקים חומת מגן ששום רוחות רעות לא יפרצו בה.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

הוא הנחיל לנו דרכי יושר במתיקות מיוחדת... כך אמר 'בתיאבון' למי שמדבר בלימוד, כשהוא מרמז על גחלי הרתמים שיהיו לו למאכל... הוא נהג לומר: "מי שמדבר באמצע הלימוד, מאכילים אותו גחלי רתמים. אתם צריכים להבין, שמי שמקבל גחלי רתמים - לא נמצא בגן עדן"...

הרה"ח רבי אלחנן יעקב הכהן רבינוביץ שליט"א, על דמותו המיוחדת של אביו הגאון הצדיק רבי לוי רבינוביץ זצ"ל

"וְעִשְׂתִּי שְׁלָחַן עֲצֵי שִׁטִּים" (שמות כ"ה, כ"ג)

לנגד עיני בני ירושלים, עדיין ניצבת דמותו הצנומה של בעל 'מעדני השולחן', הגאון הצדיק רבי לוי רבינוביץ זצ"ל, מי שכל ימיו היו מקשה אחת של עמל ויגיעת התורה, מתוך נקיות הדעת וצניעות, ונפטר ביום ב' באדר.

"ה'משנה ברורה' של יורה דעה!" - כך העידו גדולי ישראל על חיבורו 'מעדני השולחן', שהתקבל בקרב כל תופשי משוטי ההוראה, והפך לספר הלכה מרכזי על 'יורה דעה', עד שגדולי הדור הקודם ראו במחברו פוסק אחרון!

אבל לא רק בגלל החיבור, זכה שאנשי ירושלים יכנוהו 'החפץ חיים של ירושלים', אלא גם בגלל זהירותו המפורסמת מכל נדנדוד של דיבור אסור, עד שאמר עליו מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שהיה ממעריציו הגדולים ודן עמו הרבה בהלכה: "הגדלות של רבי לוי אינה דווקא בגאונותו המופלגת, אלא בכך שמעולם לא הוציא דבר לשון הרע מפיו!"

התקבלנו אצל הבן, הרה"ח רבי אלחנן יעקב הכהן רבינוביץ שליט"א. רבי אלחנן: "הכאב והצער לא הפריעו לו בעלייתו מעלה מעלה בדרכי התורה והיראה. לפני ארבעים שנה נסעתי לנתניה, פגש אותי יהודי ושאל: 'איך קוראים לך?' - 'רבינוביץ', ענית. ואיך קוראים לאביך?' - 'רבי לוי רבינוביץ'. היהודי המבוגר התלהב ואמר לי: 'אני הייתי שליח ההשגחה העליונה להציל את חייו... באחד הימים ירו צלפים ערבים לעבר בניין 'דיסקין', ששוכן בראש הר נישא בירושלים, בגבעת שאול, וכמעט נמלטו. לפתע אני רואה שאביך עומד מול חלון, בידיו ספר, וכולו נתון בו, לא שומע את היריות. זחלתי על ארבע כמו חתול, תפסתי אותו ברגליים והפלתי אותו על הרצפה, כך הוא ניצל!"

"ב'דיסקין' חי אבא עד שנת תרח"ץ, מעט לפני מלחמת העולם שמפניה הזהיר אביו. לאחר מכן נכנס ללמוד בישיבת 'תורה ויראה', כאן התבלט בהתמדה המדהימה שלו ובידיעותיו המופלאות. פעם סיפר שאחרי מבחן, שעבר בהצלחה רבה ב'תורה ויראה', לא רצה שתזוה עליו דעתו; 'לכן', כך סיפר, 'הלכתי לדבר בלימוד עם ה'טעפליקער רוב' (הגאון רבי שמשון אהרן פולנסקי זצ"ל, ששימש

כרבה של שכונת 'בית ישראל' הסמוכה והיה גאון מופלג). חזרתי שבור ורצוץ, הבנתי שמה שאני יודע זה שום דבר. אך מסתבר שה'טעפליקער רוב' עצמו חשב אחרת. בשנת ת"ש, שנת חתונתו, כבר קיבל כתב היתר הוראה נדיר מה'טפליקער רוב', וכך גם מהרב בענגיס, ומרבי יחיאל מיכל, דיין רב שכונת 'כנסת' שחיבר ספר 'גידולי ציון'."

ואיך אתם זוכרים אותו כאבא בבית?

רבי אלחנן: "כך הוא התנהג אתנו בבית, הכול היה בדרכי נועם. מעולם לא הקפיד, מעולם לא נזף. היחס שלו לבני הבית, לאמא, היה מדהים, וכך גם לכל יהודי.

"הוא הנחיל לנו דרכי יושר במתיקות מיוחדת... הוא נהג לומר: 'מי שמדבר באמצע הלימוד מאכילים אותו גחלי רתמים. אתם צריכים להבין, שמי שמקבל גחלי רתמים - לא נמצא בגן עדן'... כך אמר 'בתיאבון' למי שמדבר בלימוד, כשהוא מרמז על גחלי הרתמים שיהיו לו למאכל..."

"ליבו היה חם מאוד לילדים. אהבנו אותו מאוד והיינו קשורים אליו. הוא היה ה'אוזן קשבת' שלנו, ששמע את הבעיות של כל אחד. זכר את כל הבעיות ונשא אותן בלבו. מעולם לא נתן לעצמו הנחה, שלא לעסוק בצורכי הבית, כמו אדם רגיל ואף יותר. ההתנהלות בבית לא הושפעה מכך שהוא תלמיד חכם, ואסור להפריע לו כי הוא צריך

"לאחר שהפצרתי בו, התייעץ עם רעו וידידו הקרוב, הצדיק רבי אשר פריינד זצ"ל, והוא אמר לו בחכמה מיניה וביה: 'למה אתה לא רוצה לכתוב שם, כי אתה לא רוצה 'גאוונה'? אז מה הרווחת? יבוא היצר הרע ויגיד לך: 'אתה יחיד בדור שהדפסת ספר בלי שם'... הוא קיבל את זה, וכך הוסר המכשול האחרון לפני הוצאת הספר עם שמו.

"כשיצאו הספרים, אמר: 'כל ימי הלכתי בשולי דרכים; עכשיו אני מוציא את הספר, וכשאני יוצא לרשות הרבים, אני מרגיש שזה מפריע לי מאוד. אני יודע שאסבול מזה, כי אני הולך להתפרסם'... ואכן, ספריו יצאו בעשרות אלפי עותקים, ורבות לומדי 'יורה דעה', לא זזים בלעדיהם.

"הוא התחיל לקבל מכתבים בכל מיני בירורי הלכה, ובהם תארים גדולים. כשקיבל מכתב ממרן הגר"ח קנייבסקי, שכתב עליו 'הגאון הגדול', היה נסער. הוא אמר בצער: 'מה זה 'גאון'? למה רבי חיים כותב עליי ככה?...' כשהכריזו עליו 'הגאון הגדול', הוא אמר בפשטות: 'הגאון' - זה לא אמת; 'הגדול' זה אמת, כי אני אחרי בר מצווה..."

שאלתם אותו למה זה מפריע לו כל כך?

"כן. הוא הסביר שהוא נמצא במבוכה. מצד אחד, בבוא יומו יתבעו אותו בשמים על שהוא לא מיחה באלו שמכנים אותו 'הגאון' שזה 'שקר'... מצד שני, אם ימחה על כך - יאמרו שהוא עניו, וגם את זה אינני רוצה... על כן כשהיו בביתו פעם עשרה מצאצאיו, אמר שהוא מנצל את המעמד הזה למחות על כך, ובזה יצא ידי חובת מחאה... "כאשר הוציא את הספר הראשון, רצה להביאו לרב אלישיב. שאלתי את הבר, הגאון רבי משה אלישיב, איך נכנסים לרב, ונענה שהדרך היא שמביאים את הספר, ואחרי כמה שבועות נכנסים. יומיים לפני המועד שנקבע לו להיכנס לרב אלישיב, התקשרו לדחות את הביקור בשבועיים. היה אכפת לי מהעניין, והלכתי לברר את הסיבה לדחייה. התברר, שהרב אלישיב שעיין בספר אמר, שעם תלמיד חכם כזה לא מספיק לדבר עשר דקות כפי שהוקצב, צריך לדבר חצי שעה, ולכן ביקש לדחות את המועד כדי לאפשר ביקור ארוך יותר... הייתי אתו אצל מרן הגר"ש והוא אמר: 'אני לא מבין מאיפה יש לכם ידיעה בכל כך הרבה אחרונים, איך הגעתם לזה?', אבא כמוכן לא ענה..."

(מתוך ראיון לגליון 'מורה לצמא' תשע"ז)

ללמוד, ואין לו זמן; בכל מה שצריך עזרה בבית - הוא עזר. כשהיינו ילדים, לא היה עדיין חלב מפוסטר, והיה צריך להרתיח את החלב. אבל חלב הרי גולש, אז הוא היה עומד ליד הגז כשספר בידו, ובכל דקה הסתכל אם צריך כבר לכבות..."

במה ניתן להגדיר את אישיותו?

"הוא היה אדם 'נקי' בכל המובנים. כשהוא עבר את הניתוח הראשון בליבו בשנת תש"נ, אחרי כמה עשרות צנתורים, קרא לי ואמר: 'עשיתי חשבון נפש; אני לא יודע איך מצבי בבין אדם למקום, אך בין אדם לחברו אני נקי, מעולם לא פגעתי באדם! מלבד תלמיד אחד שאני צריך לפייס. היה פעם מבצע בתלמוד תורה, ההנהלה נתנה סכום כסף, על כל דף שילד נבחן עליו בעל פה. ילד אחד נבחן על כל בבא קמא, והוא חשב שמגיע לו יותר, אבל נאלצתי לאכזב אותו ולתת לו את הסכום לפי הדפים, שכן ההנהלה סירבה להגדיל את הסכום'. והוא המשיך ואמר לי: 'לי לא היה כסף לתת מהכיס שלי, אבל צריך לפייס אותו. לך אליו, ותגיד לו שאני מוכן לשלם לו כמה שהוא רוצה'. פניתי לאותו יהודי, שהוא היום רב חשוב בבני ברק, ולהפתעתי הוא אמר: 'אני זוכר את הסיפור, אך לא רוצה לקחת כסף; תן לי רק את שני ספרי 'מעדני השולחן' שיצאו עכשיו לאור'... "הגאב"ד ה'מנחת יצחק' זצ"ל, כתב לו הסכמה על ספר השו"ת שלו, 'מעדני מלכים', והוא פותח את ההסכמה בסיפור: 'כשבאתי לארץ ישראל, ראיתי דבר שלא רואים באף מקום; גדולי תורה הולכים בצדי דרכים. התפלאתי עד אז למה כתוב 'נקיי הדעת בירושלים', אלא שרק בירושלים, מקום כל כך קדוש, מגיעים לזכות כזו'. והוא ממשיך וכותב: 'אחד האנשים האלה הוא רבי לוי רבינוביץ'.

"ה'בין אדם לחברו' אצלו היה נקי, כעדות עצמו. שמירת הלשון שלו הגיעה עד הקצה. פעם כשהפצרתי בו לספר לי משהו, נענית במשפט שלא אשכח לעולם: 'מיום עומדי על דעתי לא דיברתי לשון הרע'... ואז הוסיף: 'בתחילה זה היה לי קשה, אבל שברתי את זה, ומאז אין לי אפילו יצר הרע לכך'..."

מה עמד מאחורי הסיורב שלו לכתוב את שמו בראש ספריו?

"לא די בכך שלא רצה לכתוב את שמו, הוא לא רצה להדפיס את ספריו בחייו! גם לאחר שהצלחנו לשכנע אותו, הסיפור עדיין לא נגמר. הוא החליט לפרסם את הספר בלי שם 'המחבר'. אמרתי לו, שאם כך, איך יוכלו לכתוב תגובות והערות למחבר? אמר לי: 'אפשר לתת תא דואר למכתבים'..."

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

כמה אחוזים מותר לתת ל'משולח'? - "אבא אמר עד 35 אחוז. החזון איש מאד החמיר בזה וסבר שזה משנה מדעת הנותן". האם ההוצאות, הם מחוץ ל-35 אחוז, או בכללם?

הגאון רבי אליהו מן, בשיחות עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, על ענייני עושר ותרומות

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (שמות כ"ה, ב')

שאפשר לעשות עם המזון, יונעמו דברי רבנו במבטים נוספים מענין לענין באותו ענין.

רבינו סיפר לגיסו הגאון רבי יצחק שליט"א:

"הבית מאיר ז"ל היה תלמיד של הנודע ביהודה ז"ל, וכאשר בא בברית השידוכין עם בתו של גביר קיבל נדוניה. הוא שאל והתייעץ עם רבו במה להשקיע את הנדוניה, ועמדה על השולחן קופה גדולה של צדקה, אמר לו הנודע ביהודה כעין בדיחותא: 'לו היית שומע לי, היית משקיע את הכסף כאן', והצביע על הקופה. הבית מאיר לקח את הדברים ברצינות ומיד הניח שם את כל הכסף.

"הנודע ביהודה מאוד התפעל, וברכו שיהיה מגדולי ישראל, ושיזכה לחבר ספר. וספר תשובות 'נודע ביהודה' מנהגו, כאשר מביא את השאלה של השואל, כותב גם את מה שהשואל כתב על הענין, אך כאשר מביא מהבית מאיר לא מביא את סברותיו בענין, ושאלוהו מדוע, וענה: 'הרי הוא ידפיס בעצמו ספר ושם יכתוב זאת, ולמה לי לכתוב בשבילי?'..."

אמרת: שמעתי מפי חמי זצ"ל, ששמע מפי הגר"ש בירנבוים, כי פעם אחת באו אנשי סלוצק לרבה הבית הלוי וביקשו שלא ידון דיני מזמונת בעיר, ומדוע? כי מי שלא יודע ערך כסף, כיצד יכול לדון בענייני כספים... כי בימים ההם היה נהוג לתת לרב המסדר קידושין - 'סידור קידושין געלט', ופעם אחרת בחתונה של ב' גבירים, הבית הלוי סדר קידושין ואח"כ נתנו לו מעטפה עבה עם כסף. העניינים כבר ידעו שאחרי סדור קידושין יש לו כסף, ועני מסכן פלוני המתין לו שם וביקשו כסף, ולא פתח את המעטפה כלל אלא נתנה כולה

פסיקתא זוטרתא פרשת תרומה: "ועשית בדי עצי שטים" - אלו המסייעין את עוסקי התורה: "וצפית אותם זהב" - שבמקום שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות צל לעוסקי התורה, עתיד לעשות למחזיקיה.

אם נשאל את מרן הגר"ח קנייבסקי לאיזו מטרה התגלתה יבשת אמריקה על ידי קולומבוס, תהיה לו תשובה ברורה.

נכנס תלמיד חכם שנוסע לארה"ב להביא כסף לכוללים, וסיפר בהתפעלות כי אמש שב מארה"ב ויש שם אנשי עסקים רבים, שהולכים בבוקר וחוזרים עייפים בלילה, ואעפ"כ בשעות הלילה מקבלים בביתם כל מיני שליחי מצווה, ומתנהגים אליהם בסבר פנים יפות ובסבלנות.

תגובת רבינו: "על זה גילו את אמריקה"...

סיפרתי לרבינו על החסד שיש בארה"ב, אנשים עובדים מבוקר עד ערב ובערב יש שיעור בגמרא, וביני לביני אוכלים ארוחת ערב ובאים 'משולחים' מארץ ישראל והם מקבלים אותם יפה.

תגובה: "מזה הם חיים ומצליחים"

אמרת: הגרא"ל עמד על כך פעם, שאחרי החורבן של המלחמה יש דבר חדש שלא היה פעם: העשירים נותנים במושגים גדולים שלא היה כך קודם החורבן, יש של כסף.

אמר רבינו: "אחרי חורבן התורה, ה' נותן את האפשרות לבנות את התורה מחדש וזה על ידיהם". ואמרת: לו שהגרא"ל אמר בנוסח קצת שונה: הקב"ה החריב התורה, ואין ישלם לנו בזה? על ידי בני התורה, ובכזה בנין התורה, בין על ידי בני התורה עצמם ותלמידי החכמים, ובין על ידי מחזיקי התורה, וכל זאת תשלום על חורבן התורה בבנין התורה - גם של היששכר וגם של הזבולון. ע"כ (מפי ר"י לוינשטיין ששמע ממרן ראי"ל).

אמרת: הרב מפוניבז' אמר, שאחר המלחמה ריבוי התורה הוא יותר מלפני החורבן.

"הוא הרי צודק לא רק לגבי הכמות אלא גם באיכות, העומק וחריפות של היום בציבור לומדי התורה לא היה כך לפני כן". בהזדמנות אמר רבינו עוד על דברי הרב מפוניבז': "יש דבר נוסף שיש היום יותר מלפני המלחמה: עשיית ספרים. פעם היה יקר מאוד והיום יש הרבה ספרים, ויש בזה מעלה וחיסרון, אבל המעלה עדיפה על החיסרון".

אחרי שרבנו לימדנו את המבט, על ערך הכסף והמעשים הטובים

לעני אחד כמות שהיא. ואמרו שכיון שאינו יודע מהו כסף, איך ידון בדיני ממונות!?

השיב להם הבית הלוי: 'אתם, שכן יודעים מהו כסף, אשאל אתכם שאלה: אם יבוא שודד ויצמיד אקדח על הראש ויתבע את הכסף שלכם שבמעטפה, האם תספרו את הכסף או תתווכחו? ודאי שלא, אם כן, תבינו, עני שמבקש ממני כסף זה כאקדח על הראש, ולא שאיני יודע מהו ערך הכסף...'

השמירה לכספים היא על ידי מצוה, אלו הוראות חדות שהשיב רבנו לשואליו.

אמרתי לרבינו בתקופה קשה מסוימת: בתקופה זו שהמצב הכלכלי בסכנה וגם המצב הביטחוני לא ברור כלל, אנשים חוששים מלתת צדקה כי לך תדע מה ילד יום, והם חושבים כי השמירה הטובה לכסף הוא בבנק. "השמירה הטובה ביותר היא למצוה".

אבל בבנק מקבלים אחוזים? - "בדרך כלל יקבלו הרבה יותר אחוזים". א.ה. או בכסף או בשכר טוב אחר בעולם הזה.

שכרם של תומכי התורה רב, ויש מהם ששכרם כפול מאחרים

מתקיים דינר במלאת 50 שנה לשיבת ליקווד, הם שואלים מה השכר המיוחד שיש לאותם אלו שיתרמו, מה יהיה לה - מדה כנגד מדה? - "שישבו בגן עדן יחד עם תלמידי החכמים".

האם ישבו גם על יד ר' אהרן זצ"ל? - "מסתמא, ועל פי מש"כ במדרש אגדת בראשית.

סיפר רבינו, שהחפץ חיים שלח את ר' ש. גריינמן למקום אחד והיו לו שם הרבה ביזיונות, וחזר לחפץ חיים וסיפר לו על מה שעבר עליו, אמר לו החפץ חיים: 'למה נקרא שמו יחזקאל בן בוזי? שביזה עצמו על דברי תורה'.

אמרת: הוי עובדה שהלכנו לקמחא דפסחא, ויהודי נתן 5 שקלים שזה היה סכום פעוט מאוד ובזיון, אמרתי לאחי שיח' 'היום עשינו הרבה'.

- "אבל צריך לקחת את 5 השקלים שלפחות תהיה לו לנותן את הזכות הזו".

נדיב פלוני מתעתד לתת מזוגנים לכולל בית הלל וזה כ-20 אלף דולר, האם עדיף שיתן את הכסף לתמיכה באברכים, או שלמזוגנים עדיף? "בימים עברו, גם היה חם ועם זאת למדו רגיל. אצל אבא היה חדר צר ואפילו מזגן לא רצה, כיום זה דור של מפונקים, וסוף כל סוף זה מפריע ללימוד, עדיף מזוגנים, שזה תועלת לאורך ימים".

בישיבת מיר לומדים כ-2000 אברכים, ותלמיד חכם מביניהם עשה תיקון שמביא פוסק מפורסם, לשעה אחת אחר הצהרים וכל

השאלות ישאלו אותו ובכך חוסך להם זמן ביטול תורה ועגמ"נ. גביר פלוני מעוניין לדעת האם המימון של הדבר כגון הנסיעות לאותו רב וכו', האם נחשב לו החזקת התורה, או שזה רק נחשב חסד וכדו'? - "זה נחשב לו החזקת תורה וחסד גם יחד".

וגם זו שאלה שנשאלת רבות: נתינת צדקה לאחר שהועברה לנצרכים מראש.

לגבי ישיבת בין הזמנים שכבר חילקו מלגות ללומדים על ידי הלוואה, האם מי שיתרום כעת עבור זה, יש לו חלק בהחזקת תורה? "אם לקחו את החוב רק משום שאחר כך הם יקבלו תרומה מנדיב, כיון שעל סמך זה שילמו יש לו זכות החזקת התורה. אבל אם לקחו חוב גם על דעת שאם לא ימצאו נדיב החוב עליהם, אם כן הוא רק משלם את חובם".

וזו שאלה עקרונית של 'משולחים' ועושי צדקה רבים: כמה אחוזים יכול לקחת גבאי הצדקה ליטול לעצמו.

כמה אחוזים מותר לתת ל'משולח' - "אבא אמר עד שלושים וחמש אחוז. החזון איש מאד החמיר בזה וסבר שזה משנה מדעת הנותן". האם ההוצאות, הם מחוץ ל-35 אחוז, או בכללם? - "מסתמא הוצאות יכולים לתת מלבד שלושים וחמש אחוז".

האם יש דרך לתת ל'משולח' יותר מ-35 אחוז, כגון שיתן לו לא מהכסף שאוסף?

"הטעם שאין זה דעת הנותן ואינני רואה עצה. היה איזה 'משולח' בבהכ"נ של החזו"א, שאמר דרשה להתרים כסף והחזו"א אמר לר' יעקב שכטר 'אל תתן לו פרוטה', כי החזו"א חשש שלוקח יותר ממה שאפשר לקחת".

סיפרתי לרבינו שרבי דוד גריינמן אמר, כי נסע פעם לחו"ל להתרים לכולל חזון איש, והיו אנשים שאמרו 'תבוא מחר', וחשב שרוצים להיפטר ולא לתת, בא מחר ונתנו, ולא הבין ממה נפשך, אם אתה רוצה לתת מדוע תטריח אותי שוב למחרת פעם נוספת? ושאל על כך את פה קדשו של החזו"א, והוא אמר לו: 'עדיין אין להם את הזכות, הם צריכים עוד את המעריב, שחרית, שיהיה להם זכות לתת'...

תגובת רבינו: "יש כאן דבר נוסף: הם רוצים להראות לו שזה לא כל כך פשוט שרק מבקשים כסף וכבר נותנים ומקבלים".

"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי" (שמות כ"ה, ה')

שאלה יפה מיהודי החפץ להרבות במעשים, על מנת לקבל שכר רב מאת הקב"ה.

פלוני מעוניין לתרום מתלים לבית הכנסת, אבל רוצה שהם יישארו שלו ובעלות, כדי שכל מי שיתלה מעיל עליהם תחשב מצוות החסד שלו, האם אפשר לעשות כן, או שמא כיון שזה לבית הכנסת ממילא זה כבר לא שלו? - "אם לא נתן אותם לבית הכנסת פשיטא שהם נשארו שלו, אבל, לא מרוויח כלום בכך שהם יישארו שלו, כי גם אם אכן יתן לבית הכנסת, כל תליה הוא מצוות חסד שלו".

(לקט מתוך הספר 'כל משאלותיך')

"סיפרה לי גיורת, כי בתקופה שהיא למדה לימודי יהדות היא נתקלה בהרבה עניינים מוזרים בעיניה, אך היא היתה מוכנה לקבל הכל, מלבד דבר אחד: היא ראתה אשה יהודייה מזילה דמעות מול נרות השבת, היא לא הבינה מה כל כך מעורר את הרגש דוקא מול הנרות..."

הרה"ג רבי משה בויאר שליט"א על האדם, הנשמה ובית המקדש

"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי... (שמות כ"ה, ה')

הציפו דמעות את עיניה. מה קרה? מה השתנה? פשוט מאד, היא קבלה נשמה יהודית, והנשמה היהודית שלה התעוררה מול אור הנרות.

לכן הגוי אינו מסוגל לסבול התעלות רוחנית של יהודי. הנאצים הארורים, בני העם הגרמני, הם מצאצאי אשכנז, נכדו של יפת. מעדויות רבות של ניצולי שואה עולה, כי כשהנאצים ראו יהודי מקיים מצווה - הם היו יוצאים מדעתם. שורשם לא היה מסוגל לסבול זאת.

יש יום אחד בשנה שהוא היום של הנשמה - יום הכיפורים. ניצולי שואה רבים העידו, שבכל שנה ביום הכיפורים הנאצים היו משתוללים כחיות טרף. אף אחד לא ידע למה. האמת היא שגם הם עצמם לא ידעו למה. הם פשוט רתחו מזעם בלי שום סיבה נראית לעין.

על כך אמרו חז"ל (מגילה ג ע"א): "אף על גב דאינהו לא חזו - מזליהו חזו". גם אם הם עצמם לא רואים סיבה לכך - המזל שלהם בשמים רואה ויודע היטב למה. השר שלהם יושב בשמים, וכשרואה משם את נשמתו של היהודי מתעוררת ומתעלה ביום הכיפורים - הוא רותח מזעם. הוא אינו מסוגל להשלים עם העובדה שיש ליהודי נשמה מרוממת שכזו, לעומת הגויים הגסים והמגושמים, חסרי הנשמה. משם, ממקום מושבו בשמים, הוא מעביר את ההרגשה

האותיות האמצעיות במילה 'נשמה' הן 'שם'. לכן היהודי משוייך ל'שם', כי הוא הוא בעל נשמה. כשיהודי עושה פעולה כלשהי, הוא לא מתייחס אליה כאל דבר טכני וחסר חיים. כל פעולה יש לה נשמה, פנימיות, הוא עושה את מעשיו עם כוונה ועם חיות.

עם ישראל קרויים אדם, ואין אומות העולם קרויים אדם (יבמות סא ע"א). יהודי פועל מתוך הנשמה, יש בו את המעלה של "צמאה נפשי לאלוקים", של "שפכי כמים לבך נכח פני ה'", של "לעורר לבי לאהבתך". לעומתו, הגוי אין לו פנימיות, אין אצלו מושג של התעלות רוחנית אמיתית.

רואים זאת באופן מוחשי. יהודי שמתעלה רוחנית, ההתעלות מולידה בו עדינות נפש ואצילות, הוא מתמלא חסד ורחמים. לעומת זאת אצל הגויים, הפעילות הרוחנית מובילה אותם להרס, לחורבן ולשפיכות דמים.

כשיהודי נכנס לבית הכנסת ולבית המדרש, הוא יוצא משם יהודי טוב יותר, נעלה יותר. הסיבה לכך פשוטה: הפעילות הרוחנית מנתקת אותו מהעולם הזה ומרוממת אותו. לעומת זאת, כשגוי יוצא מבית התיפלה שלו, הוא הולך לרצוח אנשים. איך זה קורה? הגוי הוא אנוכי, הכל אצלו עניין של כדאיות ותועלת. אפילו הפעילות הרוחנית נתפסת אצלו בתור חוויה והנאה, כשאר הנאות העולם הזה, לכן הוא מתמלא בכוחות רוחניים שליליים ויורד לשאול תחתית.

סיפרה לי גיורת, כי בתקופה שהיא למדה לימודי יהדות היא נתקלה בהרבה עניינים חדשים ומוזרים בעיניה, אך היא היתה מוכנה לקבל הכל באהבה, מלבד דבר אחד - היא ראתה אשה יהודייה מזילה דמעות מול נרות השבת. היא לא הבינה מה כל כך מעורר את הרגש דוקא מול הנרות...

באמת, אין פלא עליה. מניין תבין? אין לגוי שמץ של מושג מהו "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ', כ"ז). לך תספר לגוי כשאדם מסתכל על הנר - הוא מסתכל על נשמתו, הנשמה שלו מתעוררת.

האשה לא הבינה מה כל כך רוחני בהדלקת הנרות, ובתחילה התנגדה לכך. אך הסבירו לה שזו אחת המצוות החשובות של הנשים, ואם תתנגד - הליך הגרות שלה יתעכב. בלית ברירה הסכימה לכך.

הליך הגרות הושלם. בשבת הראשונה היא הדליקה נרות, ואז לפתע היא הרגישה גלים של התרגשות עולים וגואים בקרבה, בתוך שניות

הזאת אל הגויים שבארץ, וכעת הם רותחים מזעם למראה יהודי זך וטהור ביום הכיפורים.

מה עושים הגויים, מלבד לרתוח מזעם? כאמור, הם מצאו שיטה כיצד לערער ולבטל את מעלתם של עם ישראל: הם מפתים אותם לסור מדרך ה', לעזוב את התורה והמצוות ולחבור אליהם ואל תרבותם. ואז, כאמור, טוענים הגויים: אם היהודים הולכים בדרכי הגויים ומתנהגים כמו גויים - מה ההבדל בינינו לבינם?

בספר היצירה, הספר הראשון בעולם, מובא המושג עש"ן - עולם שנה נפש. כל מה שיש בעולם - יש בשנה, כלומר כל אזור בעולם מכונן כנגד אחד המועדים והחגים; וכל מה שיש בעולם יש בנפש, כלומר כל אזור בעולם מכונן כנגד אחד האיברים באדם. כמו כן, כל חג בשנה מכונן נגד אחד האיברים באדם. האחד תלוי בשני.

למשל, בעולם יש אזורים שבהם כל השנה יש אור. כנגד זה בשנה יש חג של אור - חנוכה. בנפש יש נקודה של אור - עיניים.

כל אחד משלושת החלקים הללו - עולם שנה נפש - שואב את כוחו

ממקום אחד: בית המקדש. כל מקום בעולם מכונן כנגד אחד מכלי המקדש. יש מקום בעולם שהוא כנגד הארון, שהכרובים היו סוככים עליו מלמעלה. יש מקומות שיש בהם אור כל השנה - כנגד המנורה. ויש מקומות בעולם שיש בהם שפע ועושר - כנגד השולחן וכנגד מזבח הקטורת. יש מקומות בעולם שאסור להעביר שם ברזל, כמו 'משולש ברמודה' שבאוקינוס האטלנטי - זהו כנגד מזבח החיצון, שנאסר להניף עליו ברזל. כל דבר שהיה בבית המקדש השפיע על כל העולם.

וכן שנה: חג השבועות - כנגד הלוחות, יום כיפורים - כנגד קודש הקודשים, מנורה - כנגד חנוכה, שולחן כנגד פסח, חג המצות.

וכן הנפש, שהיא החלק החשוב ביותר. כל האדם נמצא בו. המוח - כנגד קודש הקודשים, העיניים - כנגד המנורה, הפה - כנגד השולחן, הנשימה - כנגד מזבח הקטורת, מערכת העיכול כנגד מזבח החיצון. העולם, השנה, הנפש - כולם שואבים את כוחם מבית המקדש, וכל שינוי שיחול בו ישפיע עליהם.

(דורש טוב, חנוכה)

המשך מעמוד 1 | הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

שכינה!

לבית המקדש עצמו, להיכל הקודש, גם הכהנים לא נכנסו אלא בשעת העבודה (תמיד כח ע"א). הכהן היה עובד עבודתו, משתחוה ויוצא, וכהן הנכנס שלא לצורך עבודה, לוקה.

אבל קודש הקדשים -

"הדר העולם, ארץ ישראל.

הדר ארץ ישראל, ירושלים.

הדר ירושלים, בית המקדש.

הדר בית המקדש, בית קדשי הקדשים מקום הכרובים ששם השכינה" (רמב"ן)

משם האורה יוצאת, והכהן הגדול היה נכנס ויוצא לבית קדשי הקדשים, לנוגה אורו של ארון הברית (ירושלמי יומא פ"ג ה"ג). "שם היה מקור ההשפעה וגילוי השכינה", במלוא התוקף, כתב בעל התניא זצ"ל ("תורה אור") ומשם ואילך היתה על ידי מסך המבדיל: "והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים" (שמות כו, לג).

אין לנו שמץ מושג בהדר קדש הקדשים. בבית המקדש היו הקירות מצופים זהב. בקדש הקדשים גם הרצפה והתקרה, אבן השתיה במרכז ועליה ארון הברית ובו הלוחות הכתובים באצבע אלוקים. הכפורת, ומעליה שני הכרובים פורשי הכנפיים. אבל העיקר - העיקר גודש השראת השכינה, הקדושה העצומה התובעת שלמות מוחלטת.

(מקרב לתורה, ראש השנה)

שמע על החתונה המתעתדת, על הכלה בת הנכר. אולי אפשר לשכנעו שתגיייר. "מוטב שיאכלו בשר תמותות שחוטות ולא בשר נבלות" (קידושין כא ע"ב). חקרו למשפחתו, וכהן הוא. גיורת אסורה לכהן...

התרגש הרבי, וקם מלוא קומתו. הצביע על הארונות גדושי הספרים, שהשתרעו מקיר לקיר, עד לתקרה. מאות מאות ספרים. כרכים גבוהים ונמוכים, רחבים ודקים, ישנים וחדשים, בכל מקצועות התורה. נגלה ונסתר, הלכה ופלפול, דרוש וחסידות. אמר בהתרגשות: "רואה אתה את הספרים הללו - זו טיפה בים האוצרות הרוחניים שלנו, אני בקי בכולם.

"יום יום אנו מתפללים שתבוא הגאולה, ויבנה בית המקדש - וכשיבנה, אתה תעבוד בו, ולא אני. כי אתה כהן, ואני לא - ומעלה זו אתה מוכן להפסיד?!"

הדברים היוצאים מן הלב נכנסו אל הלב. הבחור הבטיח לנתק את הקשר!

אכן, מהרה יבנה המקדש ונעלה ציון ברינה. ניטהר מטומאתנו ונכנס להר הבית. נעבור את החיל ונכנס לעזרת נשים. נעלה בט"ו המעלות ונכנס בשערי ניקנור. נבוא לעזרת ישראל, ושם נעצר. משם ואילך, עזרת כהנים. האחרים עומדים לפניו. מביאים קורבנותיהם, מתפללים, מתרגשים ומתפעלים. לא רק מהדר המקדש המרשים ומפעים. ציפוי השיש הבוהק בצבעי כחול ולבן, עמודי יכין ובויעו, אמלותראות האורז וגפן הזהב המשתרגת סביב הפתח הענק. כל זה חיצוני גרידא. אבל כמה קדושה מושפעת, כמה השראת

הבחור שלמד איתו, הזמינו לשבת קודש בירושלים. דורון ניאות לקבל את ההזמנה, לא לפני שקיבל התחייבות ברורה מפיו של הבחור, ש"לא יקשור אותו לשולחן כל השבת, כמו שקושרים את כל הדתיים"...

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על הצימאון ליהדות

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" (שמות כה, ב)

לצאת אל העם, "לרעות בגנים וללקוט שושנים" - לחפש נשמות יהודיות המתגלגלות ברחובות, לקרבן ולהביאן אל התורה הקדושה! זוהי חובתנו כיום! הבה נחלץ חושים ונעשנה!

ברוך ה', איכשר דרי. מתקיימת בדורנו נבואתו של הנביא עמוס (ח, יא): "הנה ימים באים נאם ה'... והשלכתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'". בכל מקום יש צימאון ליהדות, צימאון לשמוע את דברי ה'... בכל אירוע שמטרתו להביא את דבר ה' אל העם - המונים צובאים על הדלתות. בית הכנסת מלא מפה לפה, ואנשים עומדים צפופים, ובלבד שישמעו את דבר ה'.

מתחת לרעמת השיער החיצונית, מאחורי בגדי הרחוב הזולים - מסתתרת נשמה יהודית. נשמה שצמאה לשמוע, נשמה שזועקת זעקה אדירה: "אנא! תנו לי 'לאכול'! תנו לי תורה!" נשמה שזועקת: "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי" (משלי ט, ה).

בכלי התקשורת מנסים להציג תמונה הפוכה, אך את המציאות בשטח אין ניתן לשנות! בתי הכנסת בכל מקום בארץ מלאים אנשים, שמבקשים לשוב לאביהם שבשמים.

אדרבה, "וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרוץ". באים לשיבה צעירים חילונים, שהאזינו לכלי התקשורת, קראו עיתונים, שם הלעיטו אותם ברעל נגד התורה, נגד בני התורה, נגד ה"כפיה הדתית", והם באו "לבדוק את הדברים מקרוב"...

הציצו "ונפגעו". טעמו - וערב לחכם. "טעמו וראו כי טוב ה'" (תהלים לד, ט).

הנה סיפור אחד מני רבים: באחד הימים הגיע לשיבתנו, בחור חילוני בן עשרים ושתים, והוא ביקש ללמד בישיבה תקופה קצרה.

חז"ל עומדים על הלשון "ויקחו לי", שהרי לכאורה מתאים היה יותר לומר: "ויתנו לי"? והם מבארים, שיש כאן בחינה שהקב"ה כביכול אומר: "קחו אותי עמכם", וזה לשון המדרש (שמות רבה לג, א):

"אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'מכרתי לכם תורתי - כביכול, נמכרתי עמה, שנאמר: 'ויקחו לי תרומה'. משל למלך שהיה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה. בקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו. אמר לו: 'בתי שנתתי לך, יחידה היא, לפרוש ממנה - איני יכול, לומר לך אל תטלנה - איני יכול, לפי שהיא אשתך. אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך - קיטון אחד עשה לי, שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי'. כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה - איני יכול, לומר לכם אל תטלוה - איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר: 'ועשו לי מקדש'".

התורה הקדושה היתה חביבה מאד על הקב"ה: "חמודה גנוזה שהוא משתעשע בה בכל יום" (שבת פט ע"א). הוא נתן אותה לישראל, תוך שהוא מבקש מהם לבנות לו משכן, שבו יוכל להשרות את שכינתו, ולדור בסמיכות אליה.

בבנין המשכן זכו ישראל "לקחת" - כביכול - את הקב"ה כ"תרומה" נוספת, על התורה שכבר זכו וקיבלו.

כל אדם שהגיע למשכן, או לבית המקדש, יכול היה להרגיש את השכינה השוכנת בו, עד כדי כך שניתן היה לשאוב רוח הקודש מתוך השהות במקום. כמו שמספרים חז"ל על יונה בן אמיתי ש"מעולי רגלים היה, ונכנס לשמחת בית השואבה, ושרתה עליו רוח הקודש" (ירושלמי סוכה פרק ה).

הקב"ה אינו יכול "לפרוש" מן התורה. היא חביבה עליו. הוא משתעשע בה בכל יום. משום כך הוא מבקש שישראל "יקחו אותו", כדי שיוכל להמשיך ולדור ליד התורה.

מכאן אנו למדים עד כמה התורה יקרה וחשובה: "יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה (משלי ג, טו).

"שזפתני השמש" - שחרות חיצונית

חשיבותה של התורה יוצרת חוב כפול עבורנו: לא זו בלבד, שכל אחד ואחד חייב ללמוד תורה בעצמו, לקבוע לה עיתים ולהשתתף בשיעורי תורה, אלא עליו לדאוג גם לאחרים! על כל יהודי מוטל

"מי שלח אותך לכאן?" שאלתי אותו.

"עיתון פלוני", השיב.

"האם אתה עורך כתבה עבורם?" שאלתי.

"לא! קראתי כתבה בעיתון, ובאתי לראות ולשמוע את הדברים מכלי ראשון".

"מה קראת שם?" התעניינתי.

הוא החל לספר את הסיפור שהתפרסם שם, על זוג צעיר שחזר בתשובה. הבחור היה בנו של אחד מבעלי המספנות המוכרים בארץ. הורי שני הצדדים הרימו קול זעקה: "חטפנו לנו את הילדים". אמנם ילדיהם אמרו, ש"אף אחד לא הכריח אותנו, לא הפעילו עלינו כפיה כלשהי", אך דבריהם לא מנעו מההורים לזעוק "כפיה דתית". הורי הצעיר פנו לפסיכולוג מפורסם שישיית להם עצה, "איך לגשת לנפש הילד ולשכנעו לא לעשות צעדים חפזים מד..."

תשובתו של הפסיכולוג - שהתפרסמה בעיתון - היתה מדהימה. הוא אמר להורים: "ראשית, הרגעו! 'צרת רבים - חצי נחמה'... דעו לכם כי זו 'מכה' כלל ארצית. גם לי יש בת שחזרה בתשובה..."

"באתי לכאן", סיים הבחור, שהיום הוא אברך לתפארת - "לבדוק מקרוב מהי 'הכפיה הדתית', שעליה זעקו ההורים".

כאמור, בחור זה נוכח לראות, שאצלנו אין שום כפיה על אף אחד. כל אחד בחר בדרך התשובה מכח הבחירה החופשית שניתנה לו. כולם טעמו את טעמה המתוק של התורה, ומרצונם החופשי בחרו לדבוק בה.

הוא אשר אמרנו: מתקיים בנו מקרא שכתוב: "וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרוץ" - גלי התשובה פורצים לכל הכיוונים, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ז הלכה ה): "וכבר הבטיחה תורה, שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו, ומיד הם נגאלים, שנאמר (דברים ל, א-ב): 'והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה... ושבת עד ה' אלקיך'".

פקודי ה' ישרים משמחי לב

ישנם סיפורים כאלו למאות ולאלפים. אספר אחד מהם, משום המשל הנוקב שבסופו:

זהו סיפורו של דורון, יליד קיבוץ השומר הצעיר. דורון ייסד בעצמו גרעין של קבוצת צעירים, ויחדיו הקימו קיבוץ חדש.

לאחר שסיים צבא, התגייס הוא למילואים, והחל "לחפש את עצמו". כדרכם של רבים מחבריו, החליט לרעות בשדות זרים. הוא נסע למזרח הרחוק, והתעסק בכל השטויות שהציעו לו שם.

במילואים שרת עמו אדם דתי, דורון שם לב שהלה - כל אימת, שהייתה לו שעה פנויה, היה פותח ספר וקורא בו במנגינה חרישית ונעימה.

דורון התפלל: הוא בעצמו השתעמם מאוד בשעות פנאי אלו. לאחר שהיה עובר בריפרוף על כותרות העיתון, ולא מצא בהן שום דבר מעניין, היה משליך את העיתון לפח הזבל באי שביעות רצון, כסופם של כל העיתונים... ואלו הלה - קורא ומזמר, קורא ומזמר... היה נראה לו, לדורון, שהבחור ההוא נהנה מהקריאה הזאת... משהו

לא מוגדר היה נסוך על פניו...

- "מהו ספר התווים שאתה קורא בו? אני דווקא מבין קצת במוזיקה", פנה אליו בשאלה.

- "זהו לא ספר מוזיקה", ענה הלה, "זהו התלמוד, ואני לומד ממנו את דברי התנאים והאמוראים הקדושים".

החיל הדתי החל להסביר לו את משמעות הדברים, החל מהיסודות הבסיסיים ביותר, שאותם העלימו מידיעתו של דורון עד אותו יום.

דורון הצטרף לחוויה. "פקודי ה' ישרים משמחי לב" (תהלים יט, ט). הוא החל להרגיש את מתיקותה של התורה הקדושה.

הבחור שלמד איתו, הזמינו לשבת קודש בירושלים עיר הקודש. דורון ניאות לקבל את ההזמנה, לא לפני שקיבל התחייבות ברורה מפיו של הבחור, ש"לא יקשור אותו לשולחן כל השבת, כמו שקושרים את כל הדתיים..."

מה נאמר ומה נדבר? כולם יודעים את עוצמתה של השבת, ואת החוויה הרוחנית שזוכה לה כל שומר שבת... דורון נדהם משולחן השבת, מהאווירה החמה, מהילדים הקטנים שסיפרו על הבית של אברהם אבינו בעל ארבעת הפתחים, כדי שכל אחד יוכל למצוא בקלות את הכניסה, כפי שסיפרה להם הגננת... מזמירות השבת, מהילדים הגדולים יותר שאמרו "פירושים" על פרשת השבוע. הוא התפעל מהיחס החם והאוהב שקיבל מכל אחד מבני הבית, אף שהללו לא הכירוהו דקה אחת קדם...

לאחר הסעודה, לקח אותו הבחור לישיבת פורת יוסף, שם הייתי מוסר דרשה על פרשת שבוע בליל שבת. הבחנתי בו ושאלתיו לשמו.

"דורון", ענה.

"הקב"ה נתן לנו 'דורון דרשה' נפלא", השבתי בחיך, ולחצתי את ידו בחום.

למחרת לקח אותו הבחור ל"סיבוב" בגאולה ובמאה שערים. אווירת קדושה. אין מכוניות, אין חילולי שבת, רק קולות זמרה בוקעים מחלונות הבתים... משום מה, דורון נזכר במנגינה שהבחור היה מזמר, כשקרא את "ספר התווים"...

היה זה דורון אחר ששב לקיבוץ לאחר השבת המרוממת שחוה. הוא חזר כשכיפה לראשו, ורצה להתחיל לקיים את מה שהחל ללמוד: תפילין, שבת, ציצית...

חברי הקיבוץ התנגדו לכך בתוקף! למרות העובדה שהוא היה ממיסדי וממקימי הקבוץ, הם הבהירו לו חד משמעית: "או שאתה נשאר כאן ומתנהג כמונו, או שאתה עוזב את הקיבוץ!"

דורון בחר באפשרות השניה, ושם פעמיו אל הישיבה בירושלים.

עיר העיוורים

לפני שעזב את הקיבוץ, פנה דורון לחבריו, ואמר: "אספר לכם משל, שמוזב בספרים הקדושים":

היה היתה "עיר העיוורים". עיר זו הייתה, למעשה, כפר קטן, שבו גרו אנשים, נשים וטף, שכולם ללא יוצא מן הכלל עיוורים ומלידה...

"נעל זו חזרה זה עתה מסנדלרייתו של בערל, לא יוצלח שכזה! לא די שלא תיקן את הנעל, אף קלקל ועיוות אותה עוד יותר! נו, אתה בוודאי תצליח להציל את המצב". הסנדלר נתן בלקוח החדש מבט מוכיח, ודחה בשתי ידיו את הנעל המושטת אליו

מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זיע"א על מה שלמד מסנדלריה מופלאה של פעם

"וערת תְּחָשִׁים" (שמות כ"ה, ה')

סנדלרים של פעם

עורות, דבקים ומלאי מסמרים, סדן ופטיש - אלו מקצת המראות הקבועים בכל סנדלריה, אולם אם נציץ אל תוככי סנדלריה קדומה במקצת, נגלה מלבד כל אלה, מלבד השרפרף והררי הנעלים גם ספרים - ספרי קודש. סנדלר יהודי של הדור הקודם חדור היה בתחושת קבע - כל זמן שלא מתקנים - אפשר עוד ללמוד. סנדלר? ללמוד? אכן כן - עד ראייה היה מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ, בהיותו עוד בגולה.

חור בסוליית נעליו הביא אותו אל סנדלרייה נאצלת, המתפקדת לפי עולם מושגים אחר. הסנדלר, משאך סיים את מלאכתו, בין גברא לגברא ובעתות הפנאי, היה הוגה בספרים, אשר הימצאותם בסנדלריה היתה לא פחות נחוצה ממכונת התפירה.

עוד הסנדלר מתקן את הנעל, היתה לו לגאון רבי מיכל יהודה, ההודמנות לראות איך מתפקדת הסנדלריה. הוא עצמו הוזמן לשבת, עד אשר תסתיים מלאכת התיקון. תוך כדי עבודה נכנס אל הסנדלר יהודי נוסף. "ראה", פנה היהודי אל הסנדלר, הוא הושיט לו נעל מעוותת, כשעל פניו ארשת של אי שביעות רצון. "נעל זו חזרה זה עתה מסנדלרייתו של בערל. הוי בערל, בערל! לא יוצלח שכזה! לא די שלא תיקן את הנעל, אלא אף קלקל ועיוות אותה עוד יותר! נו, אתה בודאי תצליח להציל את המצב".

הסנדלר נתן בלקוח החדש מבט מוכיח. הוא דחה בשתי ידיו את הנעל המושטת אליו, ואמר בחומרה: "בשום פנים ואופן לא אתקן לך את הנעל!". עוד לפני שהיה סיפק בידו של הלקוח לברר על מה ולמה, הוסיף הסנדלר בתוכחה: "לשון הרע! אתה מדבר לשון הרע! אינני רוצה לתקן נעלים לבעלי לשון הרע!".

בינתיים סיים הסנדלר לתקן את נעלו של הגאון רבי מיכל יהודה, הוא הושיט את הנעל ואמר: "חשבתי שיועיל לתקן את החור בטלאי אחד, אולם שכבה אחת של עור לא הספיקה, על כן תפרתי על החור טלאי על גבי טלאי". "אם כך", נענה הגאון רבי מיכל יהודה, "עלי להוסיף מעות עבור הטלאי הנוסף".

"חלילה", התנגד הסנדלר.

"והרי עבדתם יותר מהצפוי"

"אפשר שכך, אבל המחיר נקבע מראש, ולא אקח יותר מכפי שסוכם!"

לימים, היה מזכיר מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ את זכר אותה סנדלרייה מופלאה, בהוסיפו: "צא ולמד כיצד היה נראה הרחוב של פעם, השוק של פעם. נכנסים לסנדלר, רואים מה זה ניצול הזמן, אם יש רגע פנוי - לומדים. זהירות בלשון הרע וזהירות בדיני ממונות. ומה נענה אנו על השווקים שבזמננו...".

ארבע כנפות מהודרות

הספל לנטילת ידיים בחדר האוכל שבישיבת 'תפארת ציון', יכול היה להעיד כי לא כל המשתמשים בו מוכתרים ביראת שמים צרופה. נטילת ידיים לסעודה, היתה רק סעיף אחד במכלול מעשים שלא היתה בהם הקפדה יתירה - פה ולזול בזמן קריאת שמע, ושם דיבור בזמן התפילה. עוד אי אלו בקיעים בחומת ההקפדה נתגלו פה ושם.

מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ, בתקופת כהונתו כראש ישיבת 'תפארת ציון', הבחין בסדקים רוחניים שנוצרו שם בתקופה מסויימת. הוא חש רוח צוננת במקצת נושבת בין מסדרונות הישיבה, ועז היה רצונו לחזק את רפי הידיים, לרומם את קומתם מתוך יראת שמים טהורה.

כשהגיע התור של אבי, הוא אמר לפקיד: "הבית הזה שאני הולך לקנות, הוא מציאה גדולה, ואף על פי כן, אם אני חייב לתת ל'קרן הקיימת', אני מעדיף לא לקנות אותו, משום שהם נוטעים עצים בשבת. אני לא יכול להסכים שהממון שלי יסייע לחילול שבת"

הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א, על צדקה ואמונה בהקב"ה

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (שמות כ"ה, ב')

רצון ה'. אני לא מוכן לתת את ידי לאנשים שהקב"ה לא מסכים עם מעשיהם!"

הם איימו עליו: "אם אתה לא תתן, ניקח בכח!"

אבל אבא אמר להם: "אני לא מפחד מכם, משום שיש לי ברכה מאדם גדול, שהכסף שלי ילך רק למקומות טובים, לכן אני בטוח שלא תצליחו בכך..."

הם הגיעו לחנות בלילה, שברו את המנעולים וניסו לפרוץ פנימה. פתאום עבר במקום רכב של הצבא האנגלי. כאשר הם שמעו אותו, הם הרימו רגלים וברחו. למחרת בבוקר מצא אבא את החנות פרוצה מבלי שנלקח ממנה מחוט ועד שרוך נעל.

הכסף שלו באמת הלך רק לדברים טובים, משום שהיתה לו כזו אמונה חזקה.

באחת מדרשותיו סיפר רבי יענק'לה גלינסקי זצ"ל את הדברים הבאים:

באתי לעשיר מסוים וביקשתי ממנו לתרום כסף בשביל הישיבה, אבל הוא ניסה להתמקח. אמר שהעסקים קצת חלשים בזמן האחרון והוא צריך לצמצם בהוצאות.

אמרת לי: "אני רוצה להגיד לך משהו. הגמרא אומרת, שאשה שהקדיחה את תבשילו, מותר לגרשה. מה קרה אם היא שרפה את התבשיל, בגלל זה כבר מותר לגרש אותה? וכי היא עשתה עוול כל

רבי שמואל גריינמן זצ"ל היה יד ימינו של ה"חפץ חיים", ויד ימינו של ה"חזון איש". לפני כשבעים שנה הוא נסע בשליחות לאמריקה, לאסוף כסף עבור לומדי תורה, שהיו מצויים במצב דחוק ביותר עד כדי חסרון פת לחם. בעת שתיאר בפני העשירים האמריקאים עד היכן מגעת ההסתפקות במועט של אותם אברכים, קם אחד הנאספים ואמר בהתרגשות: "רבי, למה אלינו באים רק השקרנים? למה לא באים אלינו העניים האמיתיים שאתה מספר עליהם?!"

רבי שמואל, אשר היה חריף מאוד, ענה מיד: "עד כמה שהדולר שלכם הוא אמת, מגיעים האמיתיים, עד כמה שהוא שקר, מגיעים השקרנים..."

כשאנשים גונבים ומרמים זה את זה, הכסף שבידיהם הוא לא הכסף שלהם, והם נותנים כסף של אחרים. לכן הוא אמר להם, שאם הכסף של האדם הוא אמת, באים אליו העניים האמיתיים. אך אם הכסף שבידו הוא שקר, באים אליו השקרנים...

אבי זצ"ל קיבל ברכה מאדמו"ר גדול, שכספו ילך אך ורק למקומות טובים וראויים. באותם ימים, כאשר אדם רכש בית ורצה לרשום אותו בטאבו, היו מחייבים אותו להפריש מהכסף אחוזים ל"קרן הקיימת לישראל". אבא שלי הלך למשרדי הטאבו, שם ישב פקיד בעל סמכויות קרובות לסמכויות של שופט. אבא שלי ראה אותו צועק על האדם שהיה לפניו בתור, משום שלא רצה לתת את הכסף לקק"ל. כשהגיע התור של אבי, הוא אמר לפקיד: "הבית הזה שאני הולך לקנות, הוא מציאה גדולה, ואף על פי כן, אם אני חייב לתת ל'קרן הקיימת', אני מעדיף לא לקנות אותו, משום שהם נוטעים עצים בשבת. אני לא יכול להסכים שהממון שלי יסייע לחילול שבת. אם אתה רוצה להעביר לי בלי לתת כסף לקק"ל, בבקשה, ואם לאו לא אקנה את הבית."

למרבה הפליאה, הפקיד באמת ויתר, ורשם את הנכס בטאבו בלי שאבי הוצרך לתת כסף לקק"ל...

עוד דבר פלא ארע לאבי בענין זה: אנשי ארגון הלח"י, שפעלו במחתרת לשחרור ארץ ישראל מידי הבריטים, פנו אליו, ודרשו ממנו להעניק להם כסף למימון פעולותיהם הלוחמניות. אבא אמר להם: "לא בא בחשבון, משום שלדעתי התנהגותכם היא לא לפי

כך גדול?!

"אבל כנראה שיש שריפת תבשיל ויש שריפת תבשיל... אשה ששרפה את התבשיל, אם היא נאמנה מאד לבעלה, היא חותכת למעלה, נותנת לו את מה שלא שרוף, והיא עצמה אוכלת את השרוף. אשה שקצת פחות נאמנה, מחלקת את התבשיל חצי-חצי, חצי בשבילו וחצי בשבילה. כל אחד מהם יאכל קצת תבשיל שרוף, וקצת תבשיל לא שרוף. אבל אם היא לא נאמנה, היא אוכלת את מה שלא שרוף, ולו היא נותנת את השרוף. על זה נאמר, 'אשה שהקדיחה תבשילו'.

"אם לא הולך לך כל כך בביזנס, במה אתה מקציץ? את מה אתה מוריד דבר ראשון? את הצדקה. זה נקרא 'הקדיחה תבשילו'. קצת לא הולך לך בביזנעס, וכבר אתה חושב שהצדקה אשמה?!"
דווקא על הצדקה נאמר: "ובחוננו נא בזאת" (מלאכי ג', י'), דווקא בזכות הצדקה אדם זוכה לשפע של ברכה.

החשיבות של הכסף היא לא מכיוון שאפשר לקנות בו תענוגות. החשיבות של הכסף היא מכיוון שאפשר לקיים בו מצוות, לקנות בו אוכל בריא וכדומה, כדי שיתחזק האדם ויוכל לעבוד את ה'. אני זוכר שבאמריקה, כשהיו מדברים על אנשים, היו אומרים: "הבן

אדם הזה שווה מאה אלף"... "זה שווה מאתיים אלף"... "ההוא שווה מליון"... השווי של האדם היה לפי כמות הכסף שיש לו. זה הערך שלו, ובזה הוא נמדד.

פעם עם ישראל השכיל להבין, שהתורה היא הדבר החשוב ביותר והמכובד ביותר. ומאחר שכך כל מי שנעשה עשיר התיישב ליד גמרא, התנועע במרץ ועשה את עצמו למדן. עשיר אחד שאיבד את כספו אמר: "את הכסף שהפסדת, נו מילא... אבל מה יהיה עם התואר 'למדן' שאיבדתי?".

מסופר על עשיר שעשה עצמו למדן והתנועע בדבקות, כביכול הוא מתעמק ברמב"ם. ניגש אליו אדם ואמר: "אני אוסף כסף לפדיון שבויים, האם תוכל לתרום?".

"באמת?", שאל העשיר, "מיהו השבוי?!"

אמר לו האיש: "הרמב"ם הקדוש נשבה בידי גוי!".

"מה, באמת?!", השתאה העשיר.

"כן כן, הנה הרמב"ם שבוי בידיים שלך..."

כך היו נראים עמי הארצות של ימים עברו.

(מתוך הספר 'אריה שאג' שמות)

המשך מעמוד 13 | הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

מבנות הכפר שתעבור אף היא את הניתוח, אלא שהוריה התנגדו לנישואיהם: "את לא עוברת את הניתוח בשום פנים ואופן! או שהחתן חוזר להיות עיוור, או שאין נישואין".

בלית ברירה, בהבינם, שהם עלולים לאבד את עולמם ליד שוטים אלו, עברו הזוג הצעיר לדור בעיר אחרת. האשה עברה את הניתוח בהצלחה רבה, והם הקימו בית לתפארת.

וכאן פנה דורון לחברי הקיבוץ ברגש רב:

"חברי היקרים! דעו לכם כי אתם נמצאים במצב של 'עיוורון' קשה - עיוורון מתורה ומיהדות! אני זכיתי, בסיעתא דשמיא, שעיני נפקחו, והתוודעתי אל האור שבתורה, אל האמת שביהדות. והנה במקום שאני אמלא את בקשתכם ואשוב להיות 'עיוור' כמותכם, קורא אני אליכם, בקריאה של חיבה מלב אוהב: 'פקחו אתם את עיניכם כמוני. התוודעו אל מתיקות התורה, אל האור הגדול, שאותו ניסו להסתיר מאיתנו כל ימי חיננו!'"

היום דורון הינו אברך לתפארת, תלמיד חכם, ר"מ בישיבה חשובה, ירא שמים, ובעל משפחה לתפארת...

מחובתינו לפקוח עיני עיוורים, ולמושכם בחבלי קסם אל התורה הקדושה!

מרגליות יקרות "נשפכות" ברחובות, נזרקות לאשפתות... הבה נחלץ חושים, נאסוף את היהלומים הללו ו"נלטש" אותם - להשיב בנים תועים אל אביהם.

(מתוך הספר משכני אחרוך)

יום אחד נודע לאחד מתושבי הכפר, כי בעיר הגדולה והמרוחקת גר פרופסור גדול - מנתח בעל שם עולמי המסוגל לרפא אותו מעיוורונו ולהפכו לאדם רואה.

למרות המרחק הגדול, ולמרות הוצאות הניתוח והנסיעות, הבין העיוור כי חייו תלויים במאור עיניו, שהרי לא בכדי קבעו חז"ל (נדרים סד ע"ב) כי הסומא חשוב כמת. הוא גייס את כל חסכוניותו, ובמלוא המרץ שם לדרך פעמיו.

בסיעתא דשמיא מרובה, עבר הניתוח המורכב בהצלחה. לאחר מספר שבועות החל העיוור אט אט לראות בעיניו. לפתע החל הוא להבחין בעולם הנפלא שמסביבו - שמש וירח, עצים ופרחים, צבעים ססגוניים, עולם ומלואו... "לא תיארתי לעצמי מה יפה הוא העולם", אמר.

בשובו לכפרו, שמח וטוב לב, קרא לכל בני עירו והמליץ להם לנהוג כמותו. הוא החל מתאר להם את חייו המאושרים ואת העולם הקסום שנגלה לעיניו. להפתעתו הרבה, במקום שהתושבים יקבלו את פניו בהתפעלות ובשמחה, הוא נתקל ביחס צונן ובקריאות בוז: "חדל מדיבורי הבל! על אילו צבעים אתה מדבר? על איזה עולם חדש אתה מספר?"

גם לאחר שכל תושבי הכפר הבחינו בהצלחתו המסחררת של חברם, שבאה כתוצאה מהניתוח שעבר, נמשך הויכוח במלוא העוז, והעיוורים נותרו בעמדתם: "הבל הבלים הכל הבל..."

בהגיע עת נישואיו, הצליח העיוור לשעבר לשכנע את כלתו

כל הדרך היה אבי מהרהר ומפחד, איך להציג את הדברים בפני רבן של ישראל מרן הגרא"מ שך. אני כנער צעיר הרגשתי היטב את המתח שאבי שרוי בו, ושאלתי: "הרי אנחנו תלמידי הישיבה מרגישים מספיק רגועים לדבר עם הרב שך באופן פתוח בגובה העיניים?!"

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א, על גדלותם של מרנן ורבנן

"יָעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי... (שמות כ"ה, ח')

"כי התלמידי חכמים... הנה הם ממש כמקדש וכמזבחה!"

בסוף ספר 'מסילת ישרים' (פרק כו), בביאור מעלת הקדושה, מאריך שוב הרמח"ל בדברים מפליאים ונשגבים מאוד על מעלת השראת השכינה הקיימת אצל תלמידי חכמים וצדיקים: "ענין הקדושה כפול הוא, דהיינו: תחילתו עבודה וסופו גמול, תחילתו השתדלות וסופו מתנה... אדם מקדש עצמו מעט, מקדשים אותו הרבה. מלמטה, מקדשים אותו מלמעלה. ההשתדלות היא שיהיה האדם נבדל ונעתק מן החומריות לגמרי ומתדבק תמיד בכל עת ובכל שעה באלוקיו... אך הקדוש הדבק תמיד לאלקיו, ונפשו מתהלכת בין המושכלות האמיתיות באהבת בוראו ויראתו, הנה נחשב לו כאילו הוא מתהלך לפני ה' בארצות החיים עודנו פה בעולם הזה, והנה איש כזה הוא עצמו נחשב כמשכן, כמקדש וכמזבחה..."

"והוא הענין שאמרו עליו ז"ל: 'כל המביא דורון לתלמידי חכמים כאילו הקריב ביכורים'. וכן אמרו: 'מלא גרונם של תלמידי חכמים יין במקום נסכים'... הענין הוא לפי הכוונה שזכרתי, כי התלמידי חכמים הקדושים בדרכיהם ובכל מעשיהם, הנה הם ממש כמקדש וכמזבחה, מפני שהשכינה שורה עליהם כמו שהיתה שורה במקדש ממש..."

פחד פחדים!
מרן ה'חזון איש' זצ"ל מגדיר זאת באיגרותיו (א, יג) כך: "ואמנם האיש הזוכה לידיעת התורה, הוא הולך בין אנשים ונדמה לאדם הרואה לעיניים כבן אדם, אבל באמת הוא מלאך הגר עם בני תמותה וחי חיי אצילות ומרומם על כל ברכה ותהילה!..."
"אבל באמת הוא מלאך הגר עם בני תמותה". מרעיש!

מוסר השכל מהביקור המרומם בבית הרב שך

בשכנותנו בקריית 'זכרון מאיר' בבני-ברק, התגורר אדמו"ר חשוב ורם המעלה, הרבי ממחננובא, הגאון הצדיק רבי אברהם יהושע העשיל טברסקי זצ"ל. חייו היו מלאי תלאות ויסורים קשים, רצופים אמונה מופלאה ומסירות נפש לשמירת התורה והמצוות. הרבי ממחננובא שתה את כוס התרעלה בשנות השואה בצורה

קשה, כשלאחר מכן נשלח על ידי הקומוניסטים לחמש שנות עבודת פרך בגלות סיביר. העילה היתה על כך שלא הסכים להיות רב ראשי מטעמים במוסקבה, ומאז ועד סוף ימיו ידע הרבה חולי ומכאוב. אולם למרות זאת היה שקדן עצום שהקדיש את כל עיתותיו לעמל התורה ועבודת השם.

זכורני בבחרותי, כשאושפז בבית החולים, חפצו בני משפחתו כי מורי ורבי, מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, יבוא לבקר בחדרו, לעודדו ולחזק את רוחו. הם היו סבורים שבכך יוקל לו מעט מחוליו ומיסוריו הקשים. פנו אז אל אבי מורי שליט"א שיואיל בטובו ללכת אל הרב שך ולשטוח בפניו משאלה זו.

זכיתי אז להתלוות אל אבי בדרכו אל הרב שך. הדרך הקצרה הזו היתה עבורי מוסר השכל חשוב, כיצד מוטל עלינו להזהר בכבודם וזמנם של גדולי ישראל. כל הדרך היה אבי מהרהר ומפחד איך להציג את הדברים בפני רבן של ישראל.

אני כנער צעיר הרגשתי היטב את המתח שאבי שרוי בו, ושאלתי: "אבא! מה ההיסוסים האלו? הרי אנחנו תלמידי הישיבה מרגישים מספיק רגועים לדבר עם הרב שך באופן פתוח, בלי רמזים, בגובה העיניים?!"

אך אבי דחה את הטענות שהשמעתי ואמר: "אתם בחורים צעירים. אין לכם מספיק שכל להבין מיהו הרב שך. אני, שכבר הספקתי להתבגר מעט, אולי יודע קצת יותר טוב מכם מיהו. אך זאת ברור שלא מדברים עם אדם גדול בצורה פשוטה, בלי מחשבה ברורה ונהירה מה מוציאים מהפה כשעומדים בפניו!..."

שרידי היראים ניצלו כל הזדמנות לשהות במחיצתם של גדולי ישראל, ועמדו במחיצתם דרוכים ללמוד מהנהגותיהם ולספוג רשמי הוד מזיו פניהם.

אבי שליט"א סיפר פעם, כי בעת שהתקיימה בבני ברק שמחת ה'שבת שבע ברכות' של הגאון רבי מאיר הלוי סלוביצקי זצ"ל, בן זקוניו של מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, הוא הגיע בליל שבת לאחר הסעודה ל'אולמי וגשל', שם התקיימה השמחה, כדי להתבשמ מעט מאורו של הרב מבריסק.

אך לאכזבתו הרבה, דקות אחדות קודם בואו מינו שומרים שימנעו מהצבור להכנס לאולם, מרוב הדוחק הגדול ששרר בו. אולם לא איש כאבי שליט"א יוותר על הזדמנות פז שכזו שנפלה בחלקו. הוא מצא חלון פתוח באחת מפינות האולם, טיפס והצליח להשתחל בשקט לתוך האולם... "לשמחתי לא היה גבול..." - תאר באוזני לימים.

זכור לי במיוחד מקרה, כשבאחת השנים עלה אבי שליט"א בימי המועד להקביל את פניו של הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל, ראש כולל 'חזון-איש'. ראהו רבי יהודה, איך שהוא טורח במעלה גילו לטפס את גרמי המדרגות המובילות לביתו, והגיב בענוותנות: "רבי משה! איזו שטות הנכם עושים, כשאתם באים לקבל את פניו!" השיב לו אבי שליט"א ביראת הכבוד, כשחיוך קל בשפתותיו: "הלוואי שבחיי אעשה עוד הרבה שטויות כמו אלו!..."

הרב שטיינמן התרעם על הזלזול ברבי עקיבא איגר

מקרה נוסף החרוט בזכרוני מימות בחרותי: היה זה בתקופה בה זכינו לשמוע שיעורי הלכה מדי שבת בשבתו מפי מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, לאחר תפילת שחרית בהיכל כולל פוניבז'. באחד השיעורים הקריא הרב שטיינמן את הגהת רבי עקיבא איגר על ה'שולחן ערוך', בה העתיק את דברי בעל ה'בשמים ראש', אשר כידוע רבים פקפקו באמיתות ספר זה וטענו שהוא מזויף.

הרב שטיינמן הוסיף בפני השומעים ואמר: "מכך שרבי עקיבא איגר העתיק את דברי בעל ה'בשמים ראש' אז רואים ש... ולא המשיך בדבריו. הוא רצה רק לרמוז בכך, כי אפשר לראות מכאן כי רבי עקיבא איגר סבור שהספר 'בשמים ראש' הוא ספר מוסמך ואמיתי. לפתע התפרץ אחד השומעים, שהיה תלמיד חכם וידען נכבד, ושאל בצורת ביקורת: "אז רואים שמה?"... המשיך הרב שטיינמן לומר: "רואים כי רבי עקיבא איגר התייחס לדברי בעל ה'בשמים ראש' כדברים מוסמכים..."

אולם אותו תלמיד-חכם שאורייתא קא מרתחא ביה, הרהיב עוז ועמד בדעתו: "הרי בסך הכל רואים שה'בשמים ראש' מדבר על זה, אך עדיין אין ראייה מכך שרבי עקיבא איגר סבר כי דבריו מוסמכים..."

הרב שטיינמן ראה בכך זלזול קל שבקל בגאון הדורות רבי עקיבא

וכך המשיך אבי להיות אחוז בהרהורי, עד הכנסנו בחרדת קודש למעונו של הרב שך, ברחוב ראב"ד בגבעת הישיבה.

הרב שך קיבל אותנו בסבר פנים יפות, כשלאחר מכן התעניין אצל אבי: "מה הביא אתכם הנה לבקרני?"

אבי עמד לפניו כעבדא קמיה מריה, והשיב במילים מדודות: "יש לי שכן שקדן עצום, שלא פסק פומיה מגירסא". הרב שך מיד שאל: "מי? מי?" השיב אבי: "הרב ממחנבוקא".

אחרי שתיקה של רגעים ספורים, שאל הרב שך את אבי: "אולי כוונתכם שכדאי לבקרו, היות והגיעה לאוזני השמועה כי אינו חש בטוב?", השיב אבי: "זו תהיה מצווה רבה מאד!"

כך הסתיימה השיחה.

לא עברה דקה קלה, הרב שך התנער ממקומו בזריזות כנער צעיר, האיץ את פסיעותיו לכיוון המתלה הנעוץ ב'הול', עליו היו תלויים מגבעתו ומעילו העליון. חבש את כובעו, העטה על גופו הצנום את המעיל, וקרא למשמשו: "רבי יחזקאל (אסחייק) יורדים לתל השומר', קח מהרב טורק בבקשה את הכתובת המדוייקת וניסע לרבי ממחנבוקא..."

הרושם העצום שנחרט בי מאותו ביקור, נתן בי את אותותיו שנים רבות לאחר מכן. כל כך השתוממתי אז, הן מאופן השיחה והן מצורת הפגישה, כולה הביעה רחישת כבוד מופלגת לתלמידי חכמים. למדתי אז מאבי כיצד יש לעמוד, כיצד לדבר כשמצויים בארבע אמותיהם של גדולי ומאורי הדור.

לנגד עיני י"שם אבי למעשה את דבריו הנוקבים של ה'רבנו יונה' (בפרושו על אבות ב, י), הכותב כך:

"הוי מתחמם כנגד אורן של תלמידי חכמים, והוי זהיר בגחלתן שלא תכווה. משל למתחמם נגד האש, אם עמד רחוק כראוי לו - נהנה ואינו נכווה, ואם קרב יותר מדי, נכווה. כך המתחמם כנגד האש של תלמידי חכמים ונהנה מחמתם, צריך לעמוד לפניהם באימה ויראה וכובד ראש, ואל ינהג קלות ראש בפניהם, ואל יתקרב אליהם יותר ממה שקרבוהו, שאם ינהג כך יתחייב עונש גדול".

כמחנך, כנראה רצה אבי מורי שליט"א להנחיל זאת הלאה לנו, צעירי הצאן.

לפני שנים אחדות, כאשר הגיע מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל לביקור באחוזה ברכפלד, נגשתי להקביל את פניו ולקבל את ברכתו. כשזיהה אותי, אמר בחיוך למרא דאתרא הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, כי שמע פעם מאבי מורי שליט"א בחול המועד פסח דבר נכון: "כיום רבים מבקשים עצות וברכות מתלמידי חכמים, אבל את יראת הכבוד שהיתה בפרשבורג לתלמידי חכמים, כבר נדיר למצוא היום".

הרב זיכרמן השיבו, שאכן שמע הגדרה זו בשם אבי שליט"א ממרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', והרב וואזנר אז הוסיף משפט נוקב במיוחד: "רבי משה טורק הוא אכן מאותם שרידי היראים שהיו מצויים בימים ההם בפרשבורג..."

הדבר מרוב מהירות ובהילות שלא להפסיד את האוטובוס. אך למעשה כרגע אין לה איך לשלם על הנסיעה, וכבר התכוננה שהנהג יורה לה לרדת.

אלא שכאן קרה דבר בלתי צפוי. הנהג, שהיה נראה רחוק מהדת ומשמירת תורה ומצוות, הגיב בצורה נינוחה ונעימה: "אין לך כלל מה לדאוג. יש מי שישלם עבורך ועבור הילדים..." ובעודה עומדת נדהמת מהתשובה, הוציא הנהג מכיסו פרטי כרטיסי 'רב קו' הנדרשים לתשלום עבור מבוגרים ונוער, ו... פשוט שילם בעצמו במקומם.

איש שיחנו מספר, שההנהגה המיוחדת הזאת של הנהג הפעימה את רוח בנו. איך יתכן שנהג הלבוש כאדם חופשי, עד שבקושי ניתן לשער אודותיו אם הוא הינו שומר שבת, ינהג במידת חסידות נפלאה שכזאת, והחליט להתחקות אחר סודו. הוא ניגש אל הנהג והתעניין לדעת אצלו מה עומד מאחורי ההנהגה המאלפת הזאת?

הנהג השיב בפשטות, כי בהזדמנות מסוימת עלה בדעתו להחזיק בכיסו כרטיסים אלו, שישמשו כמין גמ"ח למקרים דומים, כאשר אנשים נתקעים מבלי שיש להם מספיק דמי נסיעה.

תמיהתו של הלה רק גברה לשמע דברי הנהג. עד עתה היה סבור שהנהג נהג כן באופן חד פעמי, ואילו כעת שמע שזוהי הנהגה קבועה שלו. הוא לא התאפק ושאל את הנהג: "אשמח אם תגלה לי מהיכן למדת הנהגות טובות כאלה?"

השיב לו הנהג: "תראה, אני תושב רמת-השרון, והרב יעקב אדלשטיין הוא רב העיר."

"מה? הוא המממן של הגמ"ח הזה?" - תמה הלה בפליאה.

"לא! לא!", השיב הנהג בשלילה: "מה פתאום! וכי יעלה על דעתך שאני אלך להטריד את הרב בדברים פעוטים כאלה? אך אומר לך: כאשר רואים כזה טוב לב כמו של הרב, אי אפשר לנהוג אחרת!..." מפליא! עד היכן חודרות קרני אורו של הצדיק. הנהגתו משפיעה גם על הרחוקים משמירת התורה והמצוות, ומשתקפת במעשי הטבה וחסד כאלו.

(קטעים מתוך סדרת הספרים הנפלאה 'אוצרותיהם אמלא')

איגר, והביע זעזוע עמוק שהותיר בשומעים רושם עז. הוא הביט בשואל במראה נוזף, שתמונתו עומדת למול עיני עד היום, והתרעם על הדברים: "וכי עולה על דעתך הווה אמינא שרבי עקיבא איגר יביא דברים שאינם נכונים ומוסמכים?!" וכך במשך דקה ארוכה לא נחה דעתו. ראו במוחש כי הדברים חרו לו...

כעין זה שמעתי מדודי, הגאון רבי משה קופשיץ זצ"ל, רבה של שכונת רוממה, כי בשמחת נישואי מרן הגאב"ד הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א עם בת הגאון הצדיק רבי צבי הירש קופשיץ זצ"ל, שהתקיימה בעיר פתח תקוה בימי החנוכה, נשא דברים אחד מתלמידי החכמים המפורסמים.

בדבריו הזכיר את קושיית ה'בית יוסף' הנודעת, מדוע מדליקים נרות חנוכה שמונה ימים כנגד הנס, בעוד הנס היה בפועל רק שבעה ימים, כי הרי היום הראשון דלק בדרך הטבע ולא בדרך נס. והדורש התבטא כך: "כבר ידוע התירוץ של ה'בית יוסף', אולם ישנם גם לומדיש'ע תירוצים!..."

אחד מגדולי תלמידי-החכמים בירושלים, הגאון רבי רפאל קצנלבוגן זצ"ל, שנכח בשמחה, צרם לו הביטוי, כי היה נשמע ממנו נימת זלזול כלשהי בכבודו של ה'בית יוסף', וראה צורך להוכיחו ברבים. לפתע רעם קולו למול הדורש וכנגד כל הקהל: "וכי הבית יוסף לא היה למדן?" הדרשן הוכרח לחזור בו ולתקן את לשונו ביתרת כבוד כלפי ה'בית יוסף'...

כמה זהירות נדרשת מאיתנו מול הדרת גאונם וכבוד תורתם של חכמי ישראל. "כי הנה הם ממש כמקדש וכמזבח!"

שמעתי מתלמיד חכם חשוב, כי לפני כמה שנים נסע בנו עם משפחתו לפארק גדול במרכז הארץ. בדרך הם נפגשו באקראי, במקרה פלאי המוכיח עד היכן מגיעה השפעתו של צדיק על בני מקומו.

באוטובוס בו נסעו, עלתה באחת התחנות אשה עם מספר ילדים קטנים. האשה ביקשה מהנהג להמתין עד שהיא תושיב את הילדים במקומם ומיד תבוא לשלם דמי נסיעה.

לאחר כדקה היא שבה אל הנהג בפיך ברכים, והתנצלה כי שכחה בבית את הארנק ובו כרטיסי התשלום, והוסיפה כי כנראה אירע

המשך מעמוד 14 | מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זיע"א

פנה, אפוא, למעונו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל, להתיעץ איך להעלות את הבחורים על דרך טובה. נענה החזון איש ואמר: "תורה לבחורים לדקדק במצוות ציצית בהידור. מצוות ציצית משפיעה אוצרות יראת שמים על המדקדקים בה."

הגאון רבי מיכל יהודה עשה כעצתו, הוא הדריך את הבחורים להקפיד על מצוות ציצית לפרטותיה ודקדוקיה, והנה - ה"ראיתם" פעל את פעולתו והביא ל"זוכרתם" - תוך זמן קצר ניכר שינוי

מבורך, הבחורים התחזקו מאוד ביראת שמים, אוירת רצינות אפפה את הישיבה, אוירת כובד ראש שלא הכול מותר וכל ענין צריך להישקל בפלס. סוד ההצלחה טמון היה בארבע כנפות מהודרות, ועוד ארבע כנפות מהודרות.

(משולחנם של גדולי הדור')

כשהיסב את פניו לצאת, שמע לפתע את ה'חפץ חיים' קורא מאחוריו: 'רק תגיד לי, היודע אתה מה מחיר זוג נעליים?' הוא הופתע מהשאלה, ומשך בכתפיו במבוכה. 'אין לי מושג מה מחירן של נעליים היום', השיב. 'אין דבר', השיב ה'חפץ חיים', 'הבה ננתח יחדיו את שוק הנעליים...'

וכיצד זכו שלושה ילדים להעניק שנת חיים?

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"בְּטִבְעַת הָאָרֶץ יִהְיוּ הַבְּדִים" (שמות כ"ה, ט"ו)

אם ננסה לתאר לעצמנו רגע מכונן, היסטורי ומרגש בחיינו, נוכל לדמיין רגע נפלא ומיוחד, בו אנו מתבשרים כי דמות עילאית, צדיק נשגב מדור קדום, מגיע לביקור אפוף הוד בשכונת מגורינו. הבה נצא לרגע למסע במנהרת הזמן, ונדמיין כי אנו מתבשרים כי בעוד שבוע ימים יגיע לא אחר מאשר רבן של ישראל ה'חפץ חיים' זצ"ל, לקבלת קהל בעירנו.

לא מזמן פורסם מחזה מרגש, שהסעיר את העם היהודי בכל העולם, ובו נראה ה'חפץ חיים' מתהלך במסגרת 'הכנסיה הגדולה הראשונה' שקיימה אגודת ישראל, לפני כתשעים שנה. הדבר עורר הדים, רבבות צפו בו בהתרגשות אין קץ. אשרינו שאנו יכולים לראות גדול עולם מדור קדום, ולו מבעד למסך!

עתה, נדמיין שהוא בכבודו ובעצמו מגיע, ועומד להרעיף מברכותיו על כל הבאים לביתו. נקל לתאר את ההתרגשות הגדולה, את התכונה הכבירה, את התחושות המרוממות. כל אחד מאיתנו היה מכין עצמו ברטט לקראת הרגע הגדול, נערך מראש עם המילים המדוייקות אותן ירצה לומר, ומתכונן עם רשימת נקודות בהן יבקש להתברך.

לא רק אנשים המתמודדים מול מצוקה בריאותית, חינוכית או כספית יעמדו בתור לברכתו, כל אחד מאיתנו - גם הבריא, המאושר והעשיר ביותר, היה מפנה את כל יומו ואץ רץ לתפוס מקום טוב בתור לברכה הנדירה הזו. ברכה של ה'חפץ חיים'!

וכשהוא יבוא... - אין לתאר, אין לשער. רועדים מהתרגשות ורוטטים מציפיה, היינו עומדים כולנו בתור הארוך לקבל את ברכתו. גם אם זה יקח שעות, גם אם זה יצריך עמידה ממושכת על הרגליים, גם אם נצטרך לצום שעות ארוכות או לשלם הון תועפות. הכל כדי לקבל את ברכתו של אותו צדיק נשגב, הברכה של ה'חפץ חיים'!

ואותו 'חפץ חיים' בעצמו, בספרו 'ליקוטי מאמרים ומכתבים', חושף כי יש משהו הרבה יותר חזק ועוצמתי, ברכה הרבה יותר חזקה מברכה של צדיק נשגב! גילוי מפעים על משהו שחזק הרבה יותר מברכת הצדיק הגדול בעולם, והוא - להתברך מפיו של בורא עולם בכבודו ובעצמו!

כן, לא פחות ולא יותר: בורא עולם מברך אותנו, הוא המרעיף עלינו

את הברכה, הוא שיכונן את ידינו ויאמץ אותנו, הוא שיעניק לנו את ברכתו שתשמור עלינו ותשפיע על חיינו שפע אושר וברכה. איך מגיעים לברכה הזו? איך זוכים להתברך מפיו של בורא עולם בכבודו ובעצמו? איך זוכים בברכה הטובה בעולם?

התשובה היא שתי מילים: 'החזקת תורה'. החזקת תורה היא הברכה הטובה בעולם, ההשקעה הנבונה ביותר, וגם השותפות היעילה ביותר. התמיכה בלומדי התורה, לקיחת חלק בהחזקת מוסדות התורה, בקיומם של לומדי תורה!

'ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת!' - נקבע בתורה במעמד הברכות ההיסטורי טרם כניסת עם ישראל לארצו, 'ואמר כל העם אמון'. זו ברכה חקוקה בסלע, בתורה הקדושה, מפיו של בורא עולם. מי שמקים את התורה, מי שתומך בה ומחזיק את עמודיה, מי שתומך בלומדי תורה ובמוסדות תורה - הוא המבורך מפני הגבורה, מפיו של בורא עולם!

פרשת השבוע פותחת ב'ויקחו לי תרומה', וממשיכה בתיאור בדי הארון - אלו המחזיקים את ארון הקודש, את לוחות הברית, את עמוד התורה. התורה אינה אומרת 'זיתנו לי תרומה', אלא 'ויקחו לי תרומה'. כי כאשר יהודי תומך במטרות של בורא עולם, הוא הרבה יותר לוקח מאשר נותן, הוא הרבה יותר מרוויח ממה שהשקיע. סמוך לזה אנו מצוויים על בדי הארון - מחזיקי התורה, כי זו הדוגמה הטובה ביותר:

כאשר יהודי מחזיק תורה, הוא משלם בכספו וזוכה לשותפות עם בורא עולם. כשיהודי מוסר מממונו ומכוחותיו כדי לאפשר לאחרים ללמוד תורה, הוא זוכה בברכת שמים משתלמת וכדאית שבעתיים

על הכוחות והכסף שהשקיע. כאשר יהודי תורם להחזקת לומדי התורה, הוא קונה בתרומתו זכות כבירה ואצילית, שמזכה אותו בברכת שמים צמודה!

וברכת שמים זו ממתנה לכל אחד מאיתנו. לא רק גביר גדול יכול ליזכות בה, אלא כל אחד שמסייע בתרומה קטנה כפי יכולתו להחזקת התורה, כל מי שזוכה להסדיר תנאים נוחים לעמלי התורה, כל מי שמעודד את עמלי התורה במילה טובה או בטפיחה על השכם, ועל אחת כמה וכמה - נשות ישראל הזוכות לתמוך ולסייע לבעליהן ולילדיהן לעסוק בתורה אף שהדבר דורש מהן מחירים כבדים ומאמצים כבירים - זוכה להתברך מפי בורא עולם בכבודו ובעצמו.

הרי אין מי מאיתנו שלא היה רוצה ליזכות בברכה כזו, וכל כך קל, זמין ונגיש ליזכות בה. כמה כדאי להימנות על עצי החיים המחזיקים בעמוד התורה, כי ככל שששקיע יותר מזמננו וכוחותינו, כספינו ומאמצינו, להחזקת התורה, לסייע ללומדי תורה, לפעול להוספת לומדי תורה, להגביר את קול התורה - כך נזכה ליותר ברכה, ליותר שפע, ליותר הצלחה, ולהרבה יותר אושר. הרי כבר הובטחנו: 'תומכיה - מאושר!'

פוליסת ביטוח לשנה!

בני המשפחה אמנם היו בסוד העניינים, אך גם אותם הפתיעה התשובה המצערת והכואבת אותה שמעו מהרופאים. אימם, הרבנית מלכה ע"ה, כבר היתה חולה מזה זמן, ובכל זאת - עדיין התקווה פיעמה בליבם. עד שהגיעו תוצאות בדיקת הסי.טי., וניפצו את התקווה. הרופאים הסבירו שהתוצאות לא מניחות מקום לספק, המצב חמור ממה שחשבו בתחילה, ולמעשה - כבר כמעט לא ניתן לעשות כלום. המחלה מתפשטת בצורה נוראית, הרבנית בסכנת חיים.

אבי המשפחה, הגאון רבי יוסף שיינין שליט"א, מיהר לעדכן את רבו הגאון רבי ראובן גרשונוביץ זצ"ל, בבחינת 'מי יש לו חולה בתוך ביתו י"לך אצל חכם'. הוא סיפר על התוצאות הכואבות של הבדיקה ועל מסקנותיהם של הרופאים, שמעמידות את עקרת הבית בסכנת חיים ואת המשפחה כולה בטלטלה עזה.

רבי ראובן שמע את הדברים, ומלבו נעקרה אנחה כבידה. הוא חיזק את ראש המשפחה בדברי אמונה וביטחון, הרעיף אמרות חיזוק שיסייעו לעמוד בנסיון הקשה. כשנדרש לשאלה מה ניתן לעשות כעצה טובה ומועילה ברמה המעשית, הרחרר רבי ראובן ארוכות והשיב תשובה מסעירה:

'בעת הזאת, הזכות הגדולה ביותר היא החזקת תורה, זכות העומדת להגנה ולהצלה מכל רע. אני מציע לחפש בין תלמודי התורה ילדים שאין להוריהם לשלם את שכר הלימוד הנדרש, ולכן סכנת עזיבת לימוד התורה מאיימת עליהם, ולממן עבורם את שכר הלימוד. כך, בהשקעה טובה בהחזקת לימוד התורה - תקנו לעצמכם זכות כבירה לרפואת אם המשפחה!'

רבי יוסף לא הרחרר ולו לרגע, ובירר בקרב תלמודי התורה על ילדים שהוריהם לא מסוגלים לעמוד בתשלומי שכר הלימוד. על אתר עמד ושילם בגינם את הסכום הדרוש, ומאותו רגע ואילך - עמדה ליזכות האשה זכות כבירה במיוחד של החזקת תורה. לצד הרופאים

שפעלו לרפואתה והתרופות שנטלה, עמדה לימנה זכות כבירה של לימוד התורה של ילדי תשב"ר...

ואכן, ההשקעה הטובה והריווחית בעולם לא איכזבה. שלושה חודשים חלפו, ובבדיקת סי.טי. נוספת - התבררו בני המשפחה על שיפור ניכר במצב. הרופאים הופתעו, לא האמינו כי נס כה גדול מתחולל לנגד עיניהם. מה שהם לא ידעו, שזכות החזקת התורה פועלת מאחורי הקלעים, מסייעת ממרומים לאשה להתגבר על מחלתה...

כשרבי יוסף התבשר על השיפור, התרגש מהמידע החדש ושוב הלך לספר לרבו - רבי ראובן גרשונוביץ, כשפיו אינו פוסק מלמלל מילות הודאה ותודה נרגשות לבורא עולם על הנס המופלא. רבי ראובן שמח מאוד על השיפור, אך היטב ידע והבין כי המצב עדיין לא פשוט... האשה עדיין חולה, עדיין זקוקה לרחמי שמים מרובים. הוא שב והציע: 'אני מציע שתמשיך להחזיק את לומדי התורה הצעירים, צא וברר על עוד ילדים הזקוקים לעזרה בתשלום שכר לימודם, כדי שיזכו לשבת ולעמול בתורה. המשך החזקתם יהיה כ'קרוב תודה' על הנס והשיפור שהתחולל, וגם יעניק זכות כבירה להמשך חיי אשתך כנגד כל הסיכויים. הרי גם עכשיו השיפור הוא מפתיע ובגדר נס, אך המחלה עדיין כאן, ובכל רגע עלולה להכריע את גורל חייה. אין לך זכות שתשמור ותגן עליה כמו החזקת התורה!' - סיים רבי ראובן את עצתו.

רבי יוסף שכבר הכיר את עוצמת הסגולה שבדבר, לא הוצרך למילות זירון נוספות. הוא שב לתלמוד תורה סמוך, וביקש לשלם את שכר הלימוד של ילד אחד לשנה שלימה, בתשלום אחד, מראש. הוא המשיך לתלמוד תורה נוסף וממנו לשלישי, כשבכל אחד מהם הוא מאמץ ילד שאין להוריו את היכולת הכספית להחזיקו בלימוד התורה, ומשלם את שכר לימודו לשנה מראש, בודעו כי זו ההשקעה הטובה ביותר והמבטיחה ביותר!

חודש ועוד חודש חולף, מצבה של האם ידע עליות ומורדות, שיפורים ונסיגות. היא הצליחה לשרוד, מנצחת במו נשימותיה את תחזיותיהם הקודרות של הרופאים, שלא ידעו כי אי שם ילד לומד תורה, והזכות שלו מגינה עליה, ומסייעת לה להמשיך בחיים. בני המשפחה היו מאושרים, חשו כי קיבלו אמא במתנה, כנגד כל הסיכויים. כל יום בחברתה, כל שעה שהיא עטרה לראשם - הכל רווח, וקריאות ההתפעלות של הרופאים - הן ההוכחה...

אך בסופו של דבר, ביום כ"ג בתמוז תשנ"א גברה מאוד המחלה, והרבנית מלכה שיינין ע"ה נלקחה לבית עולמה, וכאן מגיע הגילוי המטלטל והמרגש, שהסעיר את בני המשפחה בימי השבעה. היטב זכרו כי לפני תקופה שילמו את שכר הלימוד להחזקת תורתם של שלושה ילדים למענה, אך לא זכרו מתי זה היה. הם עברו על הניירת והמסמכים, ועיניהם התעגלו בהפתעה כשגילו בקבלה אותה קיבלו מתלמודי התורה, את אותה התאריך, זהה לחלוטין, מסעיר את הלב: כ"ג בתמוז תש"ן. זה היה היום בו בני המשפחה מימנו לשלושה ילדים את החזקת תורתם לשנה מראש. ובאותו תאריך בדיוק, שנה אחרי, עם תום תקופת 'פוליסת הביטוח' של החזקת התורה עבור האם - באותו יום בדיוק ניצחו אראלים, והרבנית נפטרה למגינת כל לב!

סיפור מפעים זה, שצוטט בספר תולדותיו של רבי ראובן גרשונוביץ - 'ניצוצי אש', מפי בעלה הגאון רבי יוסף שייניץ שליט"א, הוא סיפור שאינו מותיר מקום להרהור או לערעור. זה לא 'בערך' זה לא 'אולי', זה לא 'אפשר'. זה גילוי מטלטל מכבשונו של עולם, שכאשר האשה היתה במצב של סכנת חיים קיומית, כל עוד עמדה לה פוליסת הביטוח של 'החזקת התורה', כל עוד עמדה לה הזכות הכבירה של לימוד התורה - היא זכתה בחיים, בדיוק ברמת התאריך!

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו. החזקת התורה היא פוליסת הביטוח הטובה בעולם, היא המעניקה ברכה ואושר אמיתיים מידי של בורא עולם. ככל שנחזק את עמודי התורה, ככל שנתמוך בלומדי התורה, ככל שנתאמץ למען עמלי התורה - כך נובטח לברכת שמים אף למעלה מדרך הטבע, שתעמוד לצידנו ותעניק לנו חיי אושר ושמחה!

אלו נעליים ריווחיות יותר?

אחת הישיבות הטובות והמפורסמות בעולם היהודי של לפני שנות השואה האיזומה, היתה ישיבת סלוצק. בהיכל הישיבה הסתופפו טובי התלמידים, שרובם גלו למקום תורה מערים מרוחקות, וכל צרכיהם ניתנו להם על ידי הישיבה. לפיכך, כדי לאפשר לקיים את קול התורה ברמה, עמד מאחורי הישיבה יהודי יקר ונכבד, שבתפקידו הקודם שימש כרב נערץ שישב על התורה ועל העבודה, אך הוא ויתר על התפקיד המכובד לטובת הזכות העילאית לשמש כמגייס הכספים למען הישיבה.

מלאכתו היתה יומיומית וקשה, שוחקת ומצריכה מאמץ רב. בעוד קול התורה בוער בהיכל הישיבה, הוא נדד מעיר לעיר ומיישוב ליישוב, מקבץ תרומה ועוד תרומה למען הישיבה. הוא חש כי הוא שותף בעשיה גדולה וחשובה למען הישיבה, אך החל להרגיש כי כוחותיו לא עומדים לו. היטב זכר כי בימים עברו כיהן במשרה רבנית נחשבת - אז ישב על התורה ועל העבודה במנוחת הנפש, ונפשו חשקה לחזור לאותם ימים עליזים, ולהחליף את תפקידו הנוכחי בתפקיד רב...

טרם יקבל את ההחלטה הגורלית, החליט לעלות לביתו של רבן של ישראל, הכהן הגדול מאחיו, ה'חפץ חיים' זצ"ל. הוא התקבל בכבוד ובהערכה כמי שתומך בעמוד התורה, והחל לספר על הקשיים בעבודתו, המאמץ הרב שהוא מקדיש, השעות והימים העוברים עליו בנדודיו בניכר, האכזבות הרבות שהן מנת חלקו, ועוד ועוד. כשסיים, הסביר כי לאור כל הנתונים הוא מבקש לשאול את ה'חפץ חיים', האם הוא מאשר לו את ההחלטה לעזוב את תפקידו...

ה'חפץ חיים' האזין לדברים רוב קשב, ובירך אותו בברכת 'שיהיה בהצלחה' - אותה פירש האיש כהסכמה. כשהיסב את פניו לצאת, שמע לפתע את ה'חפץ חיים' קורא מאחוריו: 'רק תגיד לי, היודע אתה מה מחיר זוג נעליים?'

הוא הופתע מאוד מהשאלה, שנראה כי אינה ממין העניין בכלל, ומשך בכתפיו במבוכה. 'אין לי מושג מה מחירן של נעליים היום', השיב. 'אין דבר', השיב ה'חפץ חיים', 'הבה ננתח יחדיו את שוק הנעליים... וכך, במשך שעה ארוכה, הם ישבו ודנו במחיריהם של זוגות נעליים,

ועל ההבדל בין מחירם אצל הסנדלר המייצר נעליים באופן פרטי, לבין מחירם ברכישה ממפעל נעליים גדול - המייצר נעליים באופן סיטונאי. בתום חישוב מהיר הבינו כי נעליים הנרכשות מסנדלר - מחירן גבוה יותר ועשוי להגיע עד 5 רובל, ואילו נעלי מפעל - נרכשות ב-3 רובל לכל היותר.

'אם כן', אמר ה'חפץ חיים', 'מי עשיר יותר: בעל המפעל המוכר נעליים ב-3 רובל, או הסנדלר המוכר נעליים ב-5 רובל? כמובן - בעל המפעל עשיר גדול בהרבה! עכשיו אשאלך שאלה: כיצד יתכן אפוא שהסנדלר המוכר נעליים ביוקר - אינו מתעשר כחברו בעל המפעל, המוכר נעליים בסכום נמוך בהרבה?'

האיש התבלבל לחלוטין, לא הבין כיצד 'צנח' דו השיח הזה לתוך הנושא לשמו בא. למרות שהיה מופתע מעצם הנושא, נענה לשאלה והסביר: 'הרי זה פשוט. אמנם בעל המפעל מוכר במחיר זול, אך הוא מוכר עשרות ואולי מאות זוגות נעליים ביום, פשיטא שיתעשר מכך! הסנדלר - אמנם מוכר במחיר יקר יותר, אך הוא מוכר נעליים בודדות בחודש, וכיצד יתעשר?'

'הסכת ושמע', נענה לו ה'חפץ חיים' במתק שפתיים, 'עתה תבין למה התכוונתי. היום אתה בעל מפעל, מפעל של תורה. אמנם אין מנוחה מושלמת בשעות הלימוד שלך - ולכן 'תג המחיר' של כל שעה כזו מופחת, אך הרווח המצטבר שלך גדול בהרבה, אדיר, אינו ניתן לתיאור! אתה בעל מפעל של תורה, אתה הופך למיליונר, כי הרווח שלך כפול ומכופל שבעתיים!

אם תפרוש מתפקידך - המחיר של שעת לימוד שלך יעלה, אך הרווח הכללי - יצטמק לאין שיעור. כשאתה בעל מפעל - אלפי שעות לימוד תורה נזקפות לזכותך בכל יום, אתה מתעשר מרגע לרגע!

ודבריו אלו של ה'חפץ חיים', שהובאו בספר 'בדרך עץ החיים', מפי הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל - ראש ישיבת סלוצק, מגלים את גודל הזכות של העוסקים במלאכת הקודש של החזקת התורה, של המסייעים להחזיק את עמוד התורה, וגם של התמכין דאורייתא בעצמם. כשיהודים יושבים ולומדים ואנו מחזיקים את ידיהם, אם בתרומה כספית ואם בעזרה אישית - אנחנו הופכים לבעלי המפעל, אלו שהרווחים הכבירים של מפעלי התורה עומדים לימינם ולסייעם! הבה ניקח את הדברים לתשומת ליבנו. החזקת התורה דורשת לפעמים מאמץ רב, מחיר אישי גבוה, סכומי כסף ניכרים. לא בקלות ניתן לזכות בזכות הכבירה כל כך של החזקת התורה, אבל זה הופך אותנו לבעלי המפעל, לאלו שהרווחים הנצחיים של מפעלי התורה נזקפים לזכותם, ומעשירים אותם ברווח כביר שעומד לצידם בכל תחומי החיים!

ככל שנתמוך בעמלי התורה, ככל שנתמסר למענם, ככל שנתאמץ יותר עבורם - כך נבטיח לעצמנו אחוזים גבוהים וניכרים יותר של רווח אדיר בזכויות איכותיות נפלאות, ונבטיח לעצמנו את השותפות התמידית עם בורא עולם, ההופכת לברכת שמים צמודה ואיכותית!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-182918@gmail.com

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית להיוזק
ועידוד לימוד התורה

הופיע חדש!

'לקראת שבת מלכתא' שמות חלק ב'

הכרך הרביעי בסדרת הספרים המצליחה
עכשיו בחנויות הספרים המובחרות

ניתן להשיג בחנויות הספרים ובמשרדי 'דרשו': 02-5609000

בלנדר מקל שבראשו סכין מתכת - האם צריך להטביל את כל הבלנדר, או שמספיק שהסכין לבד נכנסת למים?

זווית
הלכתית
ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

- טבילת ידיעות הכלי • טבילת מכשירים חשמליים • והאם צריך להכניס את חוטי החשמל במים

מסכת חולין דף ע"ג:

דנו הפוסקים בטבילת כלים ממתכת, שיש להם ידית עץ או פלסטיק, שהוא מין הפטור מטבילה [ויש מחמירים להטביל פלסטיק]. האם חייבים להטביל את כל הידית עם הכלי או שמספיק שחלק המתכת יהיה במים?

למשל המטביל סכין שיש לה ידית עץ או פלסטיק, האם צריך שגם הידית תכנס כולה במים, ומה הדין כאשר יש מדבקה על הידית, האם צריך להורידה לפני הטבילה, או שכיון שהידית ממין הפטור מטבילה אין מעכב בה חציצה?

עוד שאלה: בבלנדר מקל שבראשו סכין מתכת האם צריך להטביל את כל הבלנדר, או שמספיק שהסכין נכנסת במים והחלק החשמלי יישאר בחוץ שלא ייזק מהטבילה?

גם נחלקו פוסקי זמננו, בכלי חשמלי שמחובר לו חוט חשמל שלא ניתן להפרידו מהכלי, האם צריך שכל חוט החשמל יכנס במים, ואם יצא מקצתו מהמים לא עלתה לו טבילה, או שהחוט אינו בכלל טבילה? עוד יש לדון להצד דאינו בכלל טבילה, הרי הוא חוצץ במקום חבורו לכלי ומעכב את הטבילה.

שלוש שיטות בדין חציצה בידות הכלים

ובכן הבה ונלמד את שיטות הראשונים בחולין דף ע"ג בכדי לברר הלכות ידות הכלים.

מבואר בגמרא ביד של כלי שהיא ארוכה ועתיד לקצרה, שדעת רבי מאיר שמספיק להטביל עד המקום שעתיד לקיים, והשאר כיון שעומד להקצץ כקצוץ דמי ואין צריך טבילה, והקשו התוס' הרי אותו חלק שעתיד להקצץ יהיה חציצה במקום חבורו, ותי' שמדובר ביד העשויה משלשלת של טבעות שנכנסות אחת בחברתה, ובאמת מטביל עד הטבעת שאמורה להישאר, באופן שהטבעת שתלויה בה אינה חוצצת. יוצא מדבריהם שבידית שעשויה מגוש אחד, לא יועיל להטביל עד מקום שעתיד לחתוך כיון שנחשב חציצה.

הר"ש והרא"ש במקוואות (פ"י) תירצו שמקום החיבור נחשב בית הסתרים, ובבית הסתרים של כלים אין צריך שהיא ראוי לביאת מים, וכן פסק השו"ע (יו"ד סי' ר"ב ס"ט).

המאירי כתב שגדולי המפרשים הקשו, שמקום החבור יחצוץ, ואף שהוא במיעוט שאינו מקפיד שאינו חוצץ, מ"מ מקום החציצה צריך לשקעו במים, וכדי ליישב זאת פירשו שבאמת צריך להכניס את הכל במים, אלא שעד מקום שעתיד לקיים הוא בכלל טבילה וחציצה פוסלת בו, ואילו החלק שסופו ליקצץ אין עליו תורת טבילה ואין חציצה פוסלת בו, למשל אם יש מדבקה על חלק הידית שדעתו

לקצוץ א"צ להורידה, אבל צריך להכניס את כל הידית במים.

היוצא להלכה בידיות וכלי חשמל

לפי האמור הדבר ברור, שסכין מתכת שיש לה ידית מעץ או מפלסטיק חייבים להטבילה עם הידית, ואם טעה והטביל את חלק המתכת ולא הכניס את כל הידית, צריך לחזור ולהטביל.

כמו כן יש להסיר את המדבקות של היצרן מהידיות.

לגבי קדרות שיש בתחתיתן חלק חשמלי, דנו הפוסקים אם חייבים להטביל גם את החלק החשמלי או שמספיק להטביל את הכלי קיבול, ודנו ע"פ התוס' בחולין שנתבאר שחששו לחציצה, ומצד אחד יש מקום לומר שרק כשעומד להקצץ סוברים תוס' שזו חציצה כדין מיעוט שמקפיד עליו, אבל כשאינו עומד להקצץ אינו חציצה, כדין מיעוט שאינו מקפיד, אך מצד שני יתכן שרק כשעומד להקצץ נחשב חלק נפרד ונדון בגדרי חציצה, אך כשאינו עומד להקצץ נחשב חלק מהכלי ואם לא הכניסו במים לא עלתה טבילה לכלי בכלל, אף לדעת הר"ש והרא"ש שהקלו בידות שעתידות להקצץ, שהרי כל כלי שלא נכנס כולו במים אין זה נחשב טבילה כלל.

דעת האיגרות משה (יו"ד א' סי' נ"ז ונ"ח) שא"צ להטביל את החלק החשמלי, ודעת המנחת יצחק (ח"ב סי' ע"ב) שצריך להטביל את הכל, והוכיח מהרמב"ם בפיה"מ בכלים (פכ"ה מ"ה), לגבי שני כלים המחוברים שנטמא אחד ולא השני, שכשמטבילם צריך להטביל את כולם, ופי' הטעם שאף שרק חלק אחד נטמא צריך להטביל "לפי שהוא עצם אחד", והוכיח מזה דדעת הרמב"ם דצריך להטביל הכל, וכתב דבדאי סובר הרמב"ם כתוס' שמדובר בידית העשויה מטבעות, והיה אפשר לבאר דעת הרמב"ם כהמאירי שבאמת מטביל את כל היד, אלא שאין בו דין חציצה, ויעוי' במל"מ (פכ"ח מכלים ה"ו) בשם התוספתא שצריך להקפיד על חציצה בחלק הכלי שלא נטמא, ותמה על הרמב"ם שלא הביאו, ואולי י"ל שפסק כהמאירי שלא פוסל חציצה בחלק שאינו מהכלי אבל צריך להטבילו במים.

ההוראה למעשה

וראיתי בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל ויבדלחט"א הגר"נ קרליץ שליט"א, שהצריכו להטביל גם את החוט חשמל, והוראת מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א למעשה, שיש להטביל גם את החוט, וכמוכן שאם החוט מתנתק יש לנתקו ולהטביל את הכלי לחוד, אך כשהחוט קבוע בחבור לכלי צריך להטביל את כולו.

אך כיון שיש מקילים, לכן אם הטביל בלי החוט יחזור ויטביל ולא יברך מספק ברכות.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/2

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בהלכה • צרפתית
שלוחה 1/4

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם יש לקיים את 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' גם באדר ראשון?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ומדוע הסתפק ה'כתב סופר' האם יש לקיים
'משלוח מנות' גם ב"ד שבאדר ראשון?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. חובאו בניאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

והגר"ש סלנט שנעשה בר מצוה בל' שבט. ודעת הגרש"ז אויערבך (אשי ישראל פט"ו הע' כו) שלחומרא יש לנקוט כשיטת הבנין ציון הנ"ל, וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' קה).

מדוע הסתפק ה'כתב סופר' שיש לקיים 'משלוח מנות' גם ב"ד שבאדר ראשון?

בענין ההלכות הנוהגות ב"ד שבאדר ראשון, כתב השו"ע (סי' תרצז) שבימים י"ד וט"ו שבאדר ראשון, אין נופלים על פניהם, ואין אומרים מזמור 'ענך ה', ואסורים בהספד ותענית, אבל שאר דברים אין נוהגים בהם, ויש אומרים שאף בהספד ותענית מותרים. וכתב הרמ"א, שהמנהג כסברא ראשונה. והוסיף הרמ"א, שיש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה ב"ד שבאדר ראשון, ואין נוהגים כן, ומכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, וטוב לב משתה תמיד'.

ועל סוף דברי הרמ"א כתב המשנ"ב (ס"ק ה) 'בהגהת תשב"ץ כתב דיש להרבות [בסעודה], ורבנו יחיאל מפאריש רגיל להרבות ולהזמין בני אדם, וזהו שסיים הרמ"א 'וטוב לב משתה תמיד' היינו שטוב להרבות לכבוד הנס שנעשה בעיתים הללו'.

ובביאור דברי הרמ"א שסיים 'וטוב לב משתה תמיד', ביאר בשו"ת ערוגת הבושם (סי' קפב) שכוננת הרמ"א שאין יוצאים ידי חובת זכרון לנס הפורים באדר ראשון במה שלא מתענים ומספידים, כיון ש'טוב לב משתה תמיד' שיש אנשים שתמיד טוב להם והם אוכלים ושותים ואינם מתענים, אם כן בכך לא יהיה ניכר להם הנס, לכן כתב הרמ"א שראוי לצאת ידי המחמירים ולהרבות בסעודה שלא כדרך רוב האנשים, ובכך יהיה לו לזכרון הנס [עוד ביאורים בדברי הרמ"א הללו, ראה בביאורים ומוספים שם הערה 11].

ספק מעניין העלה הכתב סופר (סוף פרשת תצוה) בדין זה של השו"ע, מה יהיה דין משלוח מנות ב"ד באדר ראשון, וכתב שלפי הטעם שחייב משלוח מנות שייך לסעודה הוא כדרך אוהבים שבעת שמחתם משלחים מנות אחד לרעהו, א"כ מי שנוהג כיש מחמירים להרבות בסעודה ושמחה יהיה חייב אף במשלוח מנות באדר ראשון וסיים שזה מה שכתב הרמ"א 'טוב לב משתה תמיד' והיינו שליבו טוב ואינו רע להנות אחרים, הוא יקיים משתה תמיד. מאידך בשו"ת דברי ישראל (או"ח סי' רטו) כתב שכיון שלא נהגו להרבות בו כ"כ בסעודה כמו בפורים רק עושים סעודה קטנה לצאת ידי המחמירים, לכן לא נהגו לשלוח מנות ביום זה

האם יש ענין של 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' באדר ראשון?
בהלכות מגילה (סי' תרכ"ח) הביא המשנ"ב את דין הגמרא 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. והזמין שמרבים בשמחה בחודש אדר, כתב הא"א (בוטשאטש, ס"ב) שהכוונה היא בכל החודש ולא רק עד פורים, וכמו בחודש אב שממעטין בו בשמחה, שכתבו הפוסקים שהכוונה היא בכל החודש עד אלול [כמבואר במשנ"ב לעיל (סי' תקנ"א ס"ק ב) בשם ה'מגן אברהם' וראה שם בשעה"צ (ס"ק ב) ומה שהובא שם בביאורים ומוספים (ס"ק א)], והרי מידה טובה מרובה ממידת פורענות, וכן משמע מן הנאמר במגילת אסתר "והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה", וכן כתב החתם סופר (הגהות על השו"ע סי' תקנ"א ס"ק ב) שחודש אדר כולו שמחה.

ובשנה מעוברת, האם חל דין זה של 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' גם באדר ראשון? בשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"ב סי' פח) כתב, שבשנה מעוברת אין שמחה נוהגת אלא באדר שני, מפני שהוא סמוך לניסן שגם בו נעשו ניסים לישראל, והם ימי ניסים רצופים, וכן כתב בשו"ת תשובה מאהבה (ח"ב סי' שא), וכן דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה פורים פ"ח שם הע' 35), וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' קה אות ג), וכן נוטה דעת הגר"ש אלישיב (חשוקי חמד מגילה ו, ב). וראה בשו"ת שבט הלוי (שם) שיש שמרבים בשמחה גם באדר ראשון, וכן משמע בשו"ת חתם סופר (ח"מ סוף סי' כ).

באיזה מקרה נערב בן י"ג שנים, נחשב כ'ספק בר מצוה' למשך חודש שלם?
כתב המשנ"ב (סי' נה ס"ק מה) שנער שנולד ביום הראשון לראש חודש בחודש מלא שבו שני ימים, ונעשה בן י"ג שנים בחודש חסר שבו רק יום אחד, אף על פי כן אינו נעשה בר מצוה עד ראש חודש. ולענין מי שנולד בשנה מעוברת בל' אדר א' שהוא היום הראשון של ראש חודש אדר ב', ושנת ה"ג שלו היא שנה פשוטה שבה חודש אדר תמיד חסר, כתב בשו"ת בנין ציון (ח"א סי' קנ"א) שנעשה בר מצוה ב-ל' שבט שהוא היום הראשון של ראש חודש אדר, וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' ח וח"ח סי' ז), אמנם סיים, שלקולא יש להתיישב בדבר. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (בירור הלכה ח"ד סי' נה עמ' נ) שיש להחמיר שדינו כספק מל' שבט עד ראש חודש ניסן. וכן דעת הגרש"ז אויערבך (בירור הלכה שם) שכיון שזו מחלוקת אם נעשה גדול בל' שבט או בראש חודש ניסן, למעשה יחמיר כשתי השיטות את החומרות שבגדול ושבקטן.

ואם נולד בשנה פשוטה בל' שבט ושנת ה"ג שלו מעוברת, כתב בשו"ת בנין ציון (שם) שנעשה בר מצוה בל' אדר א', מאידך, בספר מבן שמואל (להגר"ש הומינר, סי' ו) כתב בשם המהר"ל דיסקין

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

איזה אביזר במקדש היה שווה ערך ל 8,950,000 דולר?

"ועשית כפֶּתֶת זָהָב טְהוֹר" (שמות כ"ה, י"ז)

קב ונקי
הרב צבי וינברג

היה רק 29 כיכרות ועוד 730 שקלים, וכאן רואים שבשביל עשיית הכפורת בלבד היה צריך למעלה מ- 48 כיכרות?

ובאמת את הקושיה הזו כבר כתב בקיצור בשו"ת התשב"ץ (ח"ג סי' ע' ד"ה ובענין הכפורת) וז"ל: היאך אפשר להיות מזה הזהב המועט כל העובי בכפורת? ומכח קושיה זו כתב התשב"ץ, שבאמת הכפורת לא היתה עבה כולה טפח, אלא היתה חלולה בתוכה, ומה שהיה בגובה טפח אלו רק הדפנות.

וכן מובא בשפתי כהן (לרבי מרדכי כהן זצ"ל מגורי האריז"ל, פ' פיקודי ד"ה עוד כל הזהב), שכתב גם כן שכל הזהב לא הספיק אפילו למלאכה אחת כמו הכפורת, כל שכן לארון ולקרשים ולמזבח ושאר הכלים,

ולכן כתב שצריך לומר, שלוהב היתה ברכה גדולה ורוממות, שאמנם עשו אותו דק אבל הוא צמח ע"י נס לעובי טפח.

וכן הביא במעם לועז (שמות עמ' תתנח), בשם ספר צידה לדרך שבבית המקדש היה זהב שנקרא 'זהב פרוים' ע"ש שהיה הזהב מתרבה כמו פירות האילן.

כתב רש"י, שאפילו שהתורה לא כתבה את שיעור עובי הכפורת, כתבו רבותינו (סוכה ה.). שעוביה טפח. בספר מידות ומשקלות של תורה (לר' יעקב גרשון וייס פרק קמז הע' 3 עמ' שעג) הקשה שלפי מידות הכפורת שארכה 2.5 אמות, רחבה 1.5 אמות, ועובייה טפח, יוצא שכמות הזהב שהיו צריכים כדי לעשות את הכפורת היתה רבה מאוד.

וכך החשבון, שהרי אמה אורך על אמה רוחב של מים (אמה מעוקבת), משקלה 8 כיכרות, והזהב שוקל פי 19.3 ממשקל המים, נמצא שמשקל אמה מעוקבת של זהב הוא 154.4 כיכרות, והכפורת היתה אורך 2.5 אמות ורוחב 1.5 אמות ועובי טפח (שישית אמה), סה"כ נפח הכפורת 5\8 מאמה מעוקבת, כך שמשקלה היה 96.5 כיכרות של חול, ולפי מה שאמרו חז"ל (מובא ברש"י כה, לט) שכיכר של קודש היה כפול, נמצא שמשקלה היה 48.25 כיכרות של קודש. וכל כיכר של קדש היה במשקל 42.5 ק"ג, (ראה בספר מידות ושיעורי תורה עמ' תמד), ולפי זה יוצא שהמשקל הכולל של הכפורת היה 2,050 ק"ג שזה למעלה מ-2 טון זהב!!!

(לשבר את האוזן - מחיר אונקייית זהב (בערך 29 גרם) כיום הוא 1,269 דולר, בכפורת היו מעל 7000 אונקיות, שאם היה צריך להביא כמות כזו כיום, שוויה היה בערך 8,950,000 דולר!!!) (שמונה מיליון ותשע מאות חמישים אלף דולר) - המחשנו קצת את מאמר חז"ל לגבי בית המקדש "אין עניות במקום עשירות".)

והקשה שהרי להלן בפרשת פיקודי (להלן לח, כד) כתוב, שכל הזהב שהיו צריכים למלאכת המשכן

מה רמוז במספר המילים שבפסוק ראשון בכל תחילת

ספר מחמשה חומשי תורה?

"ועשית מִנְרֶת זָהָב טְהוֹר..." (שמות כ"ה, ל"א)

במלבי"ם (רמזי המשכן), מביא מה שידוע שהמנורה מרמזת על החכמה, ועל התורה.

ומביא דבר נפלא, שכל התחלת ספרי התורה, מכוונים כנגד המנורה, ספר בראשית ז' תיבות בפסוק ראשון, נגד שבעת קני המנורה, בספר שמות

יש י"א תיבות, כנגד כפתורים, בויקרא ט' תיבות כנגד פרחים, במדבר י"ז תיבות כנגד גבהה של המנורה [מלבד הטפח האחרון של הרגל] בדברים כ"ב תיבות כנגד גביעים.

ומביא שיש למצוא לזה רמז במדרש (לפנינו ליתא) "פתח דבריך יאיר - זה מעשה המנורה".

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ חפץ התלוי באוויר ברשות היחיד - האם מותר לנענעו ולהסיטו לרשות הרבים?
- ◆ ההיתר המיוחד ל'מחיצה תלויה' מעל מים
- ◆ האם מותר להעביר חפצים בשבת מספינה לספינה?

מהלכות איסור 'הוצאה'

- איסור 'הוצאה' דאורייתא מרשות היחיד לרשות הרבים, ולהיפך, וכן איסור הטלטול ברשות הרבים לטווח של ארבע אמות, אינו אלא בשטח שהרבים מהלכים בו או משתמשים בו.
  - שתי רשויות היחיד שבצד אחד של רשות הרבים, שביניהן מפריד אוויר שתחתיו הוא רשות הרבים - אסור מדאורייתא להושיט חפץ מרשות אחת, לעומד ברשות האחרת, אף בגובה שמעל לעשרה טפחים.
  - העברת חפץ מרשות הרבים לרשות היחיד, ולהיפך, ללא עקירה וללא הנחה, וכגון שהוא תלוי בחבל באוויר רשות הרבים, והאדם מנענעו ומסיטו לרשות הרבים - יתכן שאסורה מדרבנן.
  - 'הוצאה' לא ישירה, שרק נגרמת מכוחו של האדם, מרשות היחיד לרשות הרבים ולהיפך - אסורה מדרבנן. ופעולה כזו מכונה 'פוחו'. ומרשות היחיד לרשות היחיד, ללא 'עירוב חצרות' - הרי היא מותרת לכתחילה. ונחלקו ראשונים בנוגע להוצאה ב'כוחו' מ'כרמלית' לרשות היחיד או לרשות הרבים, ולהיפך: יש מתירים בכל אופן, ויש אומרים שרק מחוץ למקום יישוב היא מותרת.
  - מקום בתוך רשות היחיד שגובהו שלושה טפחים לפחות, ואין בשטחו ארבעה על ארבעה טפחים - אינו נחשב ל'מקום פטור', אלא כחלק מרשות היחיד.
- ### דיני 'הוצאה' המיוחדים לימים ולנהרות
- חכמינו ז"ל אמרו: "מחיצה תלויה אינה מתרת"; דהיינו, מחיצה של רשות היחיד, שבינה לבין הקרקע יש מרווח של שלושה טפחים או יותר, פסולה מדרבנן. אולם, במחיצה התלויה מעל מים, כגון מעל ים, הקלו חכמינו ז"ל להחשיבה

גליון 347
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

ועשית שולחן

על שולחן הפנים יפרשו בגד תכלת, על כל כלים העומדים בהיכל היו פורשים בגד תכלת, מפני שהשכינה שורה שם דוגמת מקום שכינתו של מעלה הדומה לתכלת. באיזה צד היו עושין? היו נותנים על גופו של שולחן בגד תכלת, להבדיל בינו ובין כליו, ואחר כך נותנים כליו עליו. הקערות אלו דפוסים שהיו עושים את לחם הפנים ואופין אותו בתנור בדפוס, וכשהיו מוציאים מן התנור היו מחזירים אותו לדפוס שלא ישבר הלחם. שלושה דפוסים היו שם. אחד לתנור, אחד לבצק, ואחד שהוא רודה, נותנם לדפוס כדי שלא יקלקלו את הלחם. את הכפות, אלו בויכי לבונה שהיו נותנים על גבי המערכות, באיזה צד מסדרים לחם הפנים? נותן שש חלות לסדר זה ושש חלות לסדר זה, באיזה צד מסדרים את הבויכים? נותן בויך אחד על גבי סדר זה ובויך אחד על גבי סדר זה, ולחם התמיד עליו יהיה. ואף בשעת מסעות היה עליו לחם. ופרשו עליהם בגד תולעת שני על הכלים ועל הלחם, ואחר כך היו מכסים השולחן וכל הכלים אשר עליו בכיסוי עור תחש, והיו משימים בדיו לישא אותו בהם.

(במד"ר ד' טו)

פרשת השבוע

איש אשר ידבנו לבו כדי לזכות במצווה זו את הרבים.

ועשית מנורת זהב טהור

(כ"ה-ל"א)

מסופר: כאשר ביקר הרה"ק רבי שאול רבי ידידה ממודוין זיע"א בפעם הראשונה בארץ ישראל, נתקבל לראיון אצל הנציב העליון סיר הרברט סמואל, הנציב ביקש ממנו שישתדל לעשות שלום ואחדות בין המפלגות החרדיות השונות שבישוב, אמר לו הרבי, מובא במדרש רבה (במדבר פרשה טו י) כשאמר לו הקב"ה למשה "ועשית מנורת זהב טהור" אמר ליה: ריבוננו של עולם כיצד נעשה אותה, אמר ליה "מקשה תיעשה" ואף על פי כן נתקשה משה, הראה לו למשה, ועוד נתקשה וכו'. ותמוה, תראה מי הוא התלמיד ומי מלמדו, ובכל זאת נתקשה משה בהבנת מעשה המנורה, אלא המנורה מרמות ומסמלת את האחדות "מקשה תיעשה", סוד האחדות, ובוה נתקשה משה, כי לעשות אחדות בישראל אינו מן הדברים הקלים ביותר, סיים הרבי, ופנה לנציב ואמר: ומה שהיה קשה למשה רבנו, הוד מעלתו מבקש ממני.

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה - ב')

בשעה שהרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א תכנן לבנות בניין חדש לישיבתו בראדין, בא אליו יהודי עשיר ואמר לו: הקב"ה זיכני בעושר רב, ורצוני להקים את כל בניין הישיבה בכספי, בתנאי מפורש שזו תיקרא על שמי. ה"חפץ חיים" הקשיב להצעת הגביר הנדיב, ולאחר ההורר קל השיב לו, כוונתך בוודאי רצויה, ולוואי שירבו נדבנים כמותך בישראל, עם זאת איני מוכן לקבל את הצעתך הנדיבה, כיוון שאני מבקש לזכות את כל ישראל במצווה זו של הרמת נדבך לבניין הישיבה הקדושה. דרך זו נמצאנו למדים מהכתוב בהקמת המשכן, "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה - ב') וכבר אמרו חז"ל, שבאותו זמן היה ביכולתו של כל אדם מישראל להקים את המשכן בכספו הפרטי, אולם הקדוש ברוך הוא ביקש לזכות במצווה זו את כל ישראל, והלכה פסוקה היא בשולחן ערוך, שאם רוצים לבנות בעיר בית כנסת, ויש במקום עשיר המוכן לנדב את כל הסכום הדרוש להקמתו, אין מקבלים זאת ממנו, כיוון שצריכים לאפשר לכל בני העיר ליטול חלק במצווה. ואף אני סיים ה"חפץ חיים" אשתף אי"ה בבנין הישיבה שלי, "כל

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 5:58 ת"א: 5:59 ר"ת: 6:34

פרשת תרומה

זמני כניסת שבת

ירושלים: 4:44 ת"א: 4:58

לרחוב הזה, ועוד להעז לקרוא לנסיך הפולני המפורסם לבוא אל אדם שאינו מכיר! הצדיק השיב לו בתקיפות: "דע לך כי הנני לייב שרה'ס, ועליך לציית לי, שלא תאחר חלילה את המועד". התעלם האיש מאזהרת הצדיק ופנה לענייניו.

פתאום נפלה אשתו למשכב, וכעבור כמה דקות אף שני ילדיו התפתלו ממכאובים. הבין האיש כי הדבר נובע מהקפדתו של האורח, שבוודאי צדיק הוא, וכי לא תועיל ריצתו להזעיק רופאים, אלא עליו לקיים את דברי האורח. בלב נכנע חזר אל רבי לייב והביע את נכונותו ללכת. אמנם פחד ואימה אחוהו, אולם בריאותם של אשתו וילדיו היו בראש מעייניו. רבי לייב הרגיעו והבטיחו כי לא יאונה לו כל רע, וגם בני ביתו יבראו מיד. האיש יצא לדרך, נכנס אל הרחוב המסוכן, אך נדמה היה כי איש אינו רואה אותו. כאשר בא לארמון הנסיך, איש לא גירש אותו, וכאשר שמע הנסיך כי יהודי מבקש לראותו, יצא אליו מיד. מיד כשהזכיר היהודי את שם שולחו, רבי לייב שרה'ס, השתנו פני הנסיך, ובהכנעה הזדרו לצאת מן הבית והלך עם היהודי אל בית המזיגה.

בהגיעם שלח רבי לייב את בעל הבית לראות את שלום בני ביתו והוא הסתגר לשיחה עם הנסיך. בשובו לביתו התפלא הנסיך על התנהגותו. מה גרם לו להישמע להזמנת היהודי שמעולם לא שמע את שמו? הוא שלח את משרתיו כדי להזמין אליו את היהודי הזקן, אולם התברר כי מיד אחרי שיחתם עזבו האורח ומלווהו את המקום.

התקרבו ובאו ימי חג הפסח. פתאום נעלם המשרת הגוי של בית המזיגה, והופצה שמועה כי היהודי הרגו, כדי להשתמש בדמו לאפיית מצות. היהודי נעצר והחוקרים החלו לענותו כדי שיודה באשמה. לאחר כמה ימי עינויים, לא עמד היהודי בייסוריו ובחר להודות במיחוס לו. צהלו הגויים ואנשי המשטרה על תפיסת היהודי ה"פושע", וכל יהודי האזור נבוכו. היהודי הובא לפני בית המשפט ונפסק דינו למוות, אולם לשם ביצוע גזר הדין נדרשה חתימתו של הנסיך הפולני. להפתעת הכול ביקש הנסיך לדחות את ביצוע גזר הדין. הוא נימק זאת ביציאתו הקרובה ליריד הסוסים השנתי, וטען כי הוא נזקק ליהודי הזה שניחן בטביעת עין בסוסים טובים.

הסכימו השופטים, והנסיך יצא עם היהודי אל היריד, מלווה משמר צמוד. בעוברים ביריד הבחין פתאום היהודי במשרתו שנעלם. הלך רץ אליו מיד בהתרגשות ונפל בזרועותיו.

הרה"ק רבי אריה לייב שרה'ס זיע"א (יומא דהילולא ד' אדר) הרה"ק רבי אריה לייב שרה'ס זיע"א, נולד ביי"ז תמוז ת"ץ בעיר ראוונא שבאוקראינה, ונסתלק ביום ד' אדר תקנ"א, המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א שמקום מושבו לפני שעבר למעזריטש היה בראוונא, קירב את רבי לייב לבעל שם טוב הקדוש זיע"א, ולאחר הסתלקותו של הבעש"ט, היה מגדולי תלמידיו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. רבי לייב נמנה על הצדיקים הנסתרים. היה סובב בערים ובעיירות, מבקר בירידים ובמקומות-אחרים, והיה עוסק בדבר-מצווה. בייחוד הקדיש מכוחותיו למצות פדיון שבויים והצלת עשוקים מידי עושקיהם. מרבו הבעש"ט הק' קיבל את התפקיד לפרנס את הצדיקים הנסתרים, ודאג לאיסוף הכספים לצורך זה. בעבודה זו נעזר גם ע"י צדיקים אחרים ובייחוד ע"י הרה"ק רבי עזריאל מפולוצק זיע"א. לנדוד בעיירות ישראל, ובנדודיו אלה הביא לידי הצלה גשמית או רוחנית של יהודים רבים.

רבו המגיד הקדוש כתב לו מכתב המלצה, ממכתב זה של המגיד ממעזריטש ניתן ללמוד על אישיותו ועל פעולותיו. המכתב נדפס לראשונה בסוף ספר "דרכי ישרים" שנים ספורות לאחר פטירתו של רבי לייב שרה'ס. וכך כתב המגיד הקדוש: "הנני מן המודיעים נדון האיש הנוכחי הלוא הוא האיש התורני הרבני מוה"ר יהודה לייב בן הרב יוסף, איש הנקרא בפי כל רבי לייב שרה'ס מראוונא, העוסק במצווה רבה שאין למעלה הימנה, כאשר יפרש שיחתו באר היטב פה אל פה דברים שאין להעלותם על הכתב. בכך אם ראוהו אנשים המקשיבים לקולי וסרים למשמעתי, עצתי אמונה להיות לו לעזרו ולסעדו ולהתאמץ את עצמם בכל מיני התפעלות הן בגופם הן בממונם, כי מעיד אני עליו שאין בדבריו שום נפתל ועקש, ועוולה לא נמצא בשפתיו, וירא את ה' מרבים, ואין לך מצווה גדולה מזו."

מסופר: יום אחד, לעת זקנתו, בא עם הרה"ק רבי עזריאל מפולוצק זיע"א, לבית מזיגה ששכן בעיירה קטנה, לא הרחק מהעיר וילנה. הוא לך שם בלילה, ובבוקר אחרי התפילה ביקש רבי לייב מרבי עזריאל, לקרוא לבעל הבית. כשבעל הבית הגיע אמר לו הצדיק: "לך בבקשה אל רחוב הנוכרים, שבו מתגורר נסיך פלוני, ואמור לו שיבוא אליי". בעל הבית, שלא הכיר את רבי לייב, הביט בו בתימהון, ואמר בקול רועד: "הלוא סכנת נפשות של ממש ליהודי להיכנס

משל ונמשל

אסור לו לאדם להתייאש

משל לאדם שהיה עשיר גדול שהיתה לו חנות, פרצו גנבים לחנותו ורוקנו אותה ונדלדל האיש, קבץ האיש את יתר הפליטה שנשארה לו מהגניבה ופתח חנות וחזר למעמד מסוים אם כי לא כמעמדו הראשון, לימים פקדוהו שוב גנבים וגנבו ממנו גם את יתר הפליטה, חזר שוב וקבץ את יתר הפליטה מהגניבה השנייה, מכר גם את תכשיטי אשתו ופתח חנות קטנה לפרנס את בני ביתו, ושוב פקדוהו גנבים וגנבו ממנו גם את זה, עד שלא נשאר לו כלום, עמד הלה ולווה ברוב דחקן הלוואה מועטת, וקנה לו מעט סחורה והתחיל מחזור על הכפרים כדרך הרוכלים העניים במיני סדקית למכור לכפריים או להחליף בלחם ועופות וביצים כדרך הסוחרים העניים לימים הלך אותו עני בדרך ועמו מעט סחורתו וקצת מזון, פגע בו שודד רוכב על סוס, ולמרות בכיותיו ותחנוניו של העני, גול ממנו השודד את שארית הפליטה אשר לו, והלך העני הלוך ובכה ריקן ומרוקן לשוב לביתו והוסיף בכי על בכיו בזכרו עשרו מקודם ומצבו המדולדל היום, שהוא חוזר לביתו ואין בידו פרוטה לפורטה ולתת טרף לביתו, עוד הוא בוכה והנה ראה כי השודד נפל מן הסוס ואינו יכול לקום ובתוך כך רמס אותו הסוס והרג אותו. חזר אותו עני וראה והנה השודד מוטל הרוג, עמד וחיפש בחבילותיו ומצא את כל הסחורה שנגנבה ממנו במשך כל הזמן, וכל הונו ורכושו. חזר בשלום לביתו ונעשה עשיר גדול כבתחילה.

הנמשל: נלמד מכאן שאסור לו לאדם להתייאש מן הפורענות כי פעמים הרבה אנו רואים שאיתרע מזלו של אדם, גונבים ממנו, וחוזרים וגונבים והוא הולך ומתרושש. אל יפול אדם זה לתוך יאוש ח"ו, אלא יתלה עיניו לבעל הרחמים ויבכה ויצעק אליו כל פעם, ויבקש מלפניו שיראה בעניו ומרודו, ואז יבוא היום והשודד ההוא יפול ותקומה לא תהיה לו וישיב אליו את רכושו שנשדד ממנו ואת כל הטוב שנגזל ממנו ויחזור להיות עשיר כבתחילה.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

בדמעות סיפר לאדונו כי הכומר המקומי זמם להעליל עליו כי רצח את משרתו. פעם אחר פעם ניסה לשכנע את המשרת הנאמן לברוח לעיר רחוקה, והוא סירב. לילה אחד תפסו אותו גברתנים, הושיבוהו בעגלה ונסעו עמו למרחקים, ושם הותירוהו בודד ואומלל.

"אתמול בלילה", ממשיך המשרת ומספר, "פגשתי יהודי זקן, וזה ציווה עלי לעלות על עגלתו והוביל אותי לכאן אל היריד. הוא אמר לי לחפש אותך כאן, ואכן לאחר זמן רב וחיפושים, סוף-סוף מצאתיך. אבקשך להחזירני לעבודתי, כי לא עזבתי את ביתך מרצוני". באותו רגע נזכר האיש באורח שהתארח אצלו, והבין כי בוודאי הוא שהביא את משרתו אליו כדי להצילו. תחילה לקח את משרתו הרעב לפונדק, ציווה להאכילו כראוי והורה לו לחכות לו במקום. או-או חזר אל הנסיך עם הסוסים שבחר. מרוצה מהקנייה אמר הנסיך ליהודי: "ודאי זוכר אתה את ביקורי אצלך בעקבות הזמנתו של היהודי הזקן שהתארח אצלך". "ודאי, זוכר אני", השיב היהודי. "אם-כן, אספר לך מה אמר לי באותו יום", המשיך הנסיך. "אם יום אחד יבקשו ממך לחתום על גזר דינו של בעל בית המזיגה, בקש לקחתו עמך תחילה אל היריד לקנות סוסים". "כשראיתי את פסק הדין בענייך, הבנתי שאיש קדוש היה הזקן ודבריו מתגשמים עכשיו. קיוויתי שכאשר אקח אותך עמי אל היריד, ימצא מוצא לצרתך, אולם עתה הנני תמה מה הועילו דברי אותו צדיק?!".

לרגע הזה חיכה היהודי. הוא ביקש מהנסיך לבוא עמו אל הפונדק שבו השאיר את משרתו ואמר: "הנה מצאתי כאן את משרתי שנעלם, ואשר העלילו עלי כי רצחתי אותו". לא היה קץ להפתעתו של הנסיך, אך הוא הוסיף לשאול: "אם כן מדוע הודית באשמה?". הסביר לו היהודי כי לא היה בכוחו לשאת את העינויים. "מכאן תלמד", הוסיף, "כי כל ההאשמות המוטחות ביהודים בשקר יסודן". בבואם לעיירה נדהמו הכול לראות את המשרת ה'נרצח' בריא ושלם. הוא סיפר לשופטים את אשר אירע. בבת אחת התהפך הדין, היהודי שוחרר והכומר נפל בבור שכרה ליהודי.

צ'ין אדם לחברו

"לעבור את כל החיים מבלי

לפגוע באף אחד"

מספרים ששאלו פעם את הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א, מהי הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב ה"חזון איש": הדרגה הנעלה ביותר היא, "לעבור את כל החיים מבלי לפגוע באף אחד.

לעשות טובה ליהודי בכל עת ובכל שעה

מסופר על יהודי שהגיע אל הרה"ק רבי משה צערעס זיע"א (תלמיד הבעש"ט הקדוש זיע"א) וביקש ממנו שיעזור לו לקבץ נדבות עבור צרכי שבת קודש. השיבו רבי משה: "רד למטה אל רבי שמואל שלי (הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זיע"א) והוא יראה שיהיה לך על שבת קודש". כאשר בא היהודי אל רבי שמואל, מצא אותו עומד באמצע קריאת שמע והראה לו את הציצית בידיו כסימן שאינו יכול להפסיק כעת. חזר היהודי העני אל רבי משה ואמר לו שרבי שמואל הראה לו את הציצית. הלך רבי משה וניגש אל בנו ואמר לו: "שמע רבי שמואל, יש בשמים מלאך אשר יש לו אלף לשונות שאומר בהן שירה לפני רבונו של עולם, והנה אתה גם כן אומר שירה לפניו יתברך, אך ההבדל בינך וביני הוא, שהמלאך אינו יכול לעשות טובה לאיש יהודי, ואילו אתה כן יכול לעשות טובה, וכאשר בא אליך איש ומבקש שתעשה לו טובה, אתה מראה לו

את הציצית? אם כן, הרי די לו להקב"ה במלאך זה ואינו צריך אותך כלל". אמר רבי שמואל מקאמינקא: מעתה כאשר יבוא אלי יהודי עם בקשת טובה, אפילו קודם גאל ישראל, גם כן אחלוץ את התפילין כדי לעשות לו את הטובה.

לפני הכל - מידות טובות

מסופר על הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שבחור מבוגר לא מצא שידוך מכיון שטיפל באמו הזקנה, ובכל הצעה לשידוך דרש מהמדוברת שתסכים לחיות בבית אמו, ולא היה מי שתסכים לכך. וקרובי משפחתו באו להגרש"ו שיסביר לו שלא זו הדרך. אך הגרש"ו הצדיק את מעשה הבחור, שאלוהו אם כן לא ימצא שידוך? ענה הגרש"ו, אחד מדרכי המוסריות של לקיחת שידוך, הוא אשה בעלת מדות, ואם איננה מסכימה שתשרת את אמו הזקנה של הבחור אין היא בעלת חסד. לימים שמע הגרש"ו שהבחור התארס עם בחורה שהסכימה לחיות ביחד עם אמו הזקנה, ושלה לקרוא לו ואמר לו: בזמנו המלצתי שדרכך נכונה, שכך הוא דרכה של אשה בעלת חסד, אבל לאחר שכבר מצאת השידוך, ברצוני לומר לך שתסדר את אמך הזקנה במושב זקנים, אין זוגתך צריכה לסבול, הגם שהיא בעלת חסד, אבל עליך מוטל החיוב לסדר את אמך ולא תכביד על זוגתך.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ד' אדר

הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס (תקנ"א)

יום ראשון ה' אדר

הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)

הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום שני ו' אדר

הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום שלישי ז' אדר

משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)

יום רביעי ח' אדר

הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבט מוסר - תפ"ט)

הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

יום חמישי ט' אדר

הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין (תלמיד הבעש"ט - ב"ר יעקב אהרן)

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש (צרוור החיים - תרל"ה)

יום שישי י' אדר

הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר קלונימוס קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד - תרכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים וסימנים לתורה על המצוות.

מים אחרונים (ט"ו)

א) לא יגע באוכל בידים לחות ממים אחרונים, ובדיעבד אין לחוש. (שור"ת שבט הקהתי, ח"א סימן צ"ב)

ב) טוב להיזהר שלא לזרוק לאשפה כלי שהיה מיוחד למים אחרונים, כיון שזה דומה לחפצי מצוה, שקיימא לן שאין נורקין לאשפה. (דולח ומשקה, תשובות מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, עמוד שמ"ז)

ג) צריך להיזהר מאד במים אחרונים. כי אם לא נוזהר בו, נדבק בו הסטרא אחרא, ומקטרג עליו חס ושלומו, ויגרום לו הרבה היזק ברוחניות ובגשמיות, חס ושלומו. (שלחן הטהור, להגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א, סדר השלחן דף רכ"ט ע"ב)

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב בכל הארץ ומכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקלרת ציון

פְּרֻשֶׁת תְּרוּמָה - הפל הולך אחר הַיִּסוּד

"וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עֹמְדִים"

(שמות כו, טו)

כפי שצפה ברוח-הקודש, שבני ישראל יעשו משכן במדבר!

ובכן מעתה, ברור מדוע לא שלטה יד אויב במשכן שנעשה מארזים אלו ומדוע עצי השיטים עומדים לעד ולעולמי עולמים, שכן בארזים שניטעו בכוונה טהורה, במסירות ובמחשבה תחילה לשם קדושת המשכן- איש אינו יכול לשלוח את ידו!

וכמובן, אין הדברים אמורים רק באשר למלאכת המשכן. עלינו לדעת כי הוא הדין לכל מעשה אשר אנו עושים.

מעשה הנעשה בכוונה טהורה- לשם שמים בלבד וללא כל נגיעות אישיות - הינו בר קיימא לעד ולעולמי עולמים ולא יתבטל. לעומת זאת, מעשה אשר יש בו חיסרון בטהרת כוונתו - עלול להתבטל מן העולם!

אם נחנך את ילדינו, אם נבנה את ביתנו, על יסודות נאמנים של כוונה טהורה לשם שמים- מובטח לנו שיהיו מעשה ידינו בר קיום לעד ולעולמי עולמים.

זהו הכול הגדול של כוונה מלכתחילה לשם שמים בלבד ללא שום פניות, זכותינו ואף חובתינו להשכיל ולנצל זאת!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בגמרא (סוכה מה ע"ב) מובא: "עצי שטים עומדים - שמא תאמר אבד סיברם ובטל סיכויין? תלמוד לומר: "עצי שטים עומדים" - שעומדים לעד ולעולמי עולמים".

אנו מוצאים בדברי הגמרא, שאף על פי שאוהל מועד כבר נגנז ואינו עימנו, מכל מקום הוא לא אבד חלילה - אלא עומד לעד ולעולמי עולמים.

ולכאורה עלינו להבין: במה שונה המשכן, אשר לא אבד ולא יאבד לעולם מבית-המקדש שחרב פעמיים? מדוע בית-המקדש לא נגנז כמו המשכן? הרי שניהם היו מקומות קדושים מאוד שבהם שרתה השכינה!

שואל רש"י הקדוש על הפסוק "וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים" (שמות כו, טו) - "היה לו לומר ועשית קְרָשִׁים, כמו שנאמר בכל דבר ודבר, אם כן מהו הקרשים? (מדוע יש אות 'הא' לפני המילה קרשים)- רוצה לומר מאותן העומדין ומיוחדין לכך!".

מסביר רש"י: "מאותן העומדין ומיוחדין לכך!". כלומר, "יעקב אבינו נטע ארזים במצרים, וכשנפטר, ציווה לבניו להעלותם עימם כשיצאו ממצרים, ואמר להם שעתיד הקב"ה לצוות אותם לעשות משכן במדבר מעצי שטים, וראו שיהיו מזומנים בידם".

אנחנו רואים שאותם הארזים מהם נעשה המשכן- לא היו ארזים פשוטים כלל וכלל. אלו ארזים שיעקב אבינו כבר נטע מלכתחילה בכוונה טהורה, והכינם למלאכת המשכן,

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג' בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה ליהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי
לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	זמני חס
י"ט	16:44	17:57	18:33
כ"א	17:01	17:54	18:29
מיוסף	17:01	17:54	18:29
כ"ב	17:04	17:57	18:32

שואל ומשיב בהלכה – קלי הבישול - חלק א'

מהי ההגדרה של קלי הבישול וכן במה צריך להיזהר?

איסור: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

דברים רכים שידוע שמתבשלים אף בכלי שני, כגון דג מלוח ישן וקולייס האספנין [דג רך ודק], וכן ביצה חיה של תרנגולת - אסור לתת אותם בשבת אפילו בכלי שני, כל זמן שהיד סולדת בו. ואפילו להערות עליהם מים חמים מכלי שני שהיד סולדת בו אסור, שהדחתן זוהי בישול. **מקורות:** משנה שבת (קמה ע"ב), רמב"ם (פ"ט מהל' שבת ה"ב), שו"ע (סימן שיח ס"ד). ולענין ביצה עיינו הרואות שמתקשה מעט ונעשית ביצה רכה. ושיעור בישול בביצה הוא, עד שתתגלגל - דהיינו: מה שקוראים בזמנינו 'ביצה רכה'.

אולם שאר דברים, שנתנם בכלי שני אינו מבשל כלל, אפילו בדברים הרכים. **הערה:** ראה מה שהאריך בזה בספר חזון עובדיה-שבת (כרך ד עמוד שעו). וכן פסק בשו"ת אור לציון ח"ב (פ"ל אות ה) שאין תבלינים בכלל קלי הבישול, אלא רק דברים, שנכתבו בהלכה כגון ביצה ותה. והגרש"ז אורבך בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"א הערה קכד) כתב בימינו שהתבלין טחון דק דק, יש לחשוש בו לקלי הבישול.

יש אומרים, שמכיוון שיש דברים רכים, המתבשלים בכלי שני - ואין אנו בקיאים בטבעם, לכן אסור לתת בכלי שני, שהיד סולדת בו כל דבר, שיש בו משום בישול, זולת דברים המפורשים בתלמוד, שמותר ליתנם בכלי שני כגון תבלין, מים ושמן. וכן מנהג בני אשכנז. **מקורות:** כדעת היראים (סימן רעד) הובא בטור (סימן שיח). וכן דעת הרמ"א (שם ס"ה) שכתב נוהגים להיזהר שלא לתת פת אפילו בכלי שני, כל זמן שהיד סולדת בו. וכן פסק הט"ז (שם ס"ק יח), ובשו"ע לגאון רבינו זלמן (שם ס"ב), וכן פסק המשנה ברורה (שם ס"ק לט, מה). וכתב הגרש"ז אורבך דתבלין המוזכר, אינם אותם תבלינים, המצויים בימינו, שהם באים להטעים את התבשיל, כיוון שהם דקים מאוד ומתבשלים אף בכלי שני. הובא בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"א אות קעד).

ומכל מקום בכלי שלישי, אף שהיד סולדת בו נוהגים להקל. **מקורות:** פרי מגדים (א"א אות לה), משנה ברורה (ס' שיח ס"ק מז) ויש מי שהחמיר גם בכלי שלישי כל שהיד סולדת. **מקורות:** חזון אי"ש (סימן נב ס"ק יט) ודווקא בדברים המפורשים בגמרא, שהם מקלי הבישול, אך דברים, שמחמת חומרא אנו חוששים להם שהם מקלי הבישול, אין להחמיר. וכן העיד הגרש"ז אורבך לגבי ביצה, שיש להחמיר אף בכלי שלישי. הובא בשמירת שבת (שם הערה קסט).

נְתִיבַת מַעֲשֵׂרוֹת

מעשה באחת מתושבות סלוצק, שהתפרנסו היא ובני משפחתה ממכירת דברי מאפה, שהיו אופים, אולם ההצלחה לא האירה להם פנים, והם חיו בדוחק גדול, בצר להם פנתה האשה לגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל לבקש את ברכתו ולשאלו בעצתו. הוא יעץ לה לנהל רישום מדוייק של כל סכום, שהם מרוויחים ולתת ממנו מעשר לצדקה, והבטיח לה, **שאם ינהגו כך, תהא הברכה שורה במעשה ידיהם.**

קיבלה האישה את דבריו. בשבוע הראשון הביאה את המעשר לרבי איסר זלמן על מנת שיתנו לצדקה, אף שהיה זה סכום פעוט ביותר. והנה בשבוע השני הביאה סכום גדול יותר, וכך מדי שבוע גדלו כספי המעשר, עד שהגיעו לסכומים נכבדים. **ברבות הימים נמנתה משפחה זו עם המשפחות העשירות שבסלוצק.** (דרך עץ החיים)

עֲזָרָה לְזוּלָּת

פעם אחת הגיע אחד מנכדי הרה"ק ר' אלימלך מליז'נסק זצ"ל אל הגה"ק ר' חיים הלברשטאם (בעל ה'דברי חיים') מצאנז בערב שבת קודש, בזמן שעסק בקציצת ציפורניו, ובכה לפניו, כי בתו הגיעה לפרקה. אבל אינו יכול לשדכה כיוון שאין לו מאומה לצורכי הנדוניה והוצאות החתונה. השיב לו ה'דברי חיים': "הרי לפני כשלוש שנים נתתי לך כמה מאות זהובים לצורך מטרה זו. וכן לפני שנתיים וכן אשתקד, ומדוע עדיין לא שידכת את בתך?". ענה לו: "אכן נתן לי רבינו בעבור זה, אבל מכיוון שהכסף שקיבלתי לא הספיק לכל צורכי והוצאות החתונה, ואני מטופל במשפחה גדולה, הוצאתי את כל הכסף לפרנסת בני ביתי".

נענה אליו ה'דברי חיים' ואמר לו: "עשה חשבון, כמה נחוץ לך". מיד עשה חשבון כי צריך הוא עבור נדוניה, סך שש מאות זהובים. לצורך מתנות ושאר צורכי נישואין שלוש מאות זהובים. ועבור בני ביתו והכנת מזונות לצורך אכילת החתן, שיאכל על שולחנו עוד מאה זהובים. שאלו הרבי: "האם ישנם אורחים בבית מלון הסמוך?". כשענה לו בחיוב, גמר ליטול את ציפורני ידו הימנית, ומיד רץ בעצמו לבית המלון וקיבל בהלוואה סך אלף זהובים, ותיכף נתן לו את הסכום הנ"ל. ורק אז גמר את נטילת הציפורניים מידו השנייה. (לישישים שמחה).

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

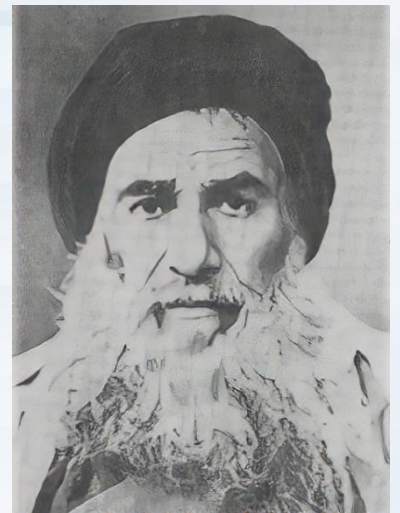
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יוסף בוכריץ זצ"ל

הגאון רבי יוסף בוכריץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ה (1885) ב'חארה צגירה' (הרובע הקטן) שבג'רבא. משפחתו הייתה ידועה בחכמים, דיינים וסופרים מהעיר פאס שבמרוקו, כשבזוק העיתים היגרו לג'רבה וללוב. עוד בילדותו נודע בשקידתו העצומה בתורה. תשוקתו ללימוד התורה לא ידעה שבעה. עבר לגור בעיר הבירה תוניס והתמנה לעוזרו של המרא דאתרא רבו הגאון רבי משה זקן מאזוז זצ"ל. בשנת ה'תרע"ה (1915) לאחר פטירת המרא דאתרא, מונה לכהן כדיין ברובע היהודי 'חארה צגירה' בג'רבא, והוא בן שלושים שנה בלבד! בשנת ה'תרפ"א (1921) מונה לכהן כראב"ד קהילת זרזיס. היה נערץ על כל בני הקהילה וכן כיתת רגליו מכפר לכפר כדי להפיץ תורה. חריף ובקי עצום היה רבינו בכל חדרי התורה. כוחו גדול היה בנגלה ובנסתר ובחוכמת הדקדוק. סייע לנזקקים ולעניים. ביום ה' אדר ה'תש"ט (1949) התבקש לבית עולמו. נפטר בגיל 64 שנים. **כשלושים שנה לאחר פטירתו**, ביום ר"ח אלול ה'תשל"ט (1979), הועלה לארץ ונקבר בהר הזיתים בירושלים. העיד נכדו ר' אליהו שהיה עד ביום שהעלו את רבינו עצמותיו היו שלמות וזקנו היה שלם לחלוטין!

אביו: ר' אברהם (מנכבי הקהילה וחבר בחברא קדישא המקומית, ולמחייתו עסק במכירת סדקית). **אימו:** מרת שרה. **מרבותיו:** הגאון ר' דוד הכהן גדישא זצ"ל (מח"ס 'שירי דוד'), הגאון ר' משה זקן מאזוז, הגאון ר' שלמה דאנה. **מתלמידיו:** הגאון ר' משה הכהן דריהם זצ"ל (מח"ס 'ידי משה', כיהן כרבה של 'חארה צגירה' בג'רבא, ואחרי עלותו ארצה שימש כדיין בטבריה), הגאון ר' בנימין מיקיץ דידי זצ"ל (מח"ס 'תולדות יצחק' ועוד), הגאון ר' סאסי הכהן זצ"ל (מח"ס 'פרכת המסך' ו'מדרשו של שם ועבר'), הגאון ר' כמוס סופר זצ"ל (רב מושב עלמא) ועוד רבים. **מספריו:** **יוסף לקח** - חידושים על התורה ודרושים (2 חלקים) - **זכרון יוסף** - חידושים ושו"ת על ארבעת חלקי שו"ע - **זכות יוסף** - דרושים - **יקונטרס לחוקקי ישראל** - מכתבי תורה מאב"ד תונס ר' ישראל זיתון לרבינו ומכתבים לר' משה זקן מאזוז ור' דוד בן בארון

ל הלא דברים נפלאים, שהובאו ע"י ידי ורעי, ר' עובדיה חן מחבר העלון 'פניני הפרשה' ועוד ספרים חשובים, ששוחח עם נכדו, ר' חיים בוכריץ שליט"א יו"ר מוסדות 'יוסף לקח': יום אחד בא אביו של רבינו לרבו ר' דוד הכהן, והודיעו כי היות והפרנסה בבית דחוקה עד מאוד, נאלץ לקחת את בנו יוסף שיסייע בידו בעבודתו. ואכן, יצא הילד וסייע לאביו במסחרו, ובא ללמוד בימי חמישי ושישי. אך למרות שהיה משתתף בלימודים רק בשני ימים בשבוע, היה התלמיד המצטיין ביותר.

כשמע הגאון ר' מעתוק עתוגי הכהן זצ"ל (מח"ס 'יקר הערך', שמלבד גדולתו בתורה, היה ידוע כאיש חסד גדול ומרבה להיטיב), כי רבינו נאלץ לסייע בידי אביו למחייתו, ומפסיד את לימודיו, התמלא צער רב, כי הכיר את כישוריו של הנער, וראה בעיני רוחו כי עדין לגדולות. מה עשה? הלך לאביו ועשה עימו הסכם: "אם ימשיך בנך ללמוד, אדאג כי עשרה פרנסים מהעיר ידאגו לכל מחסורך", שמע כך האב ונאות להצעה בשמחה. ואכן כך היה. רבינו המשיך לשקוד על תלמודו, ועשה חיל בלימודיו, בעוד רבי מעתוק שומר על הבטחתו, ודואג לכל מחסורם של בני ביתו.

ר' מעתוק רצה להיות בטוח, כי אכן הוא משקיע ב'הילום' הנכון, וביקש, אפוא, מהילד לבוא לפניו בכל סוף שבוע בכדי לעמוד על הישגיו. מדי יום שישי היה מגיע אליו רבינו וחוזר לפניו על כל אשר למד במשך השבוע, ולאחר הבחינה היה ר' מעתוק נותן בידיו את כל הכסף הדרוש בעבורו ובעבור בני משפחתו. **האמת היא, שלא עשרה פרנסים מהעיר היו מחזיקים ותומכים במשפחה, אלא ר' מעתוק בעצמו היה משלם את כל הסכום מכיסו הפרטי!** ואכן, זכה רבי מעתוק והשקיע השקעה בטוחה, ובזכותו עמד לישראל אחד מעמודי התווך של עולם התורה.

על אף גדולתו העצומה, היה הוא בעצמו ממונה על חלוקת כספי הצדקה לעניים. ניתן היה לראותו מכתת רגליו ברחובות, ועובר מבית לבית לאסוף מצרכים עבור עניי העיר. לאחר מכן היה נושא בידיו שני סלים כבדים עמוסים מכל טוב, וסובב מבית נוצר למשנהו ומעניק במאור פנים מתכולת הסלים. חלק גדול מהמצרכים היו משלן, והשאר תרומת נדיבי העיר. בהיותו מעורה בחיי צאן מרעיתו, ידע להתאים את הנדבה למשפחה לפי צרכיה האישיים. למשפחה אחת שלח מזון, לשניה בגדים, לשלישית תכשיטים וכיוצא בזה.

הקפיד על מתן בסתר, ודאג, שהעניים המקבלים לא יתביישו. פעם דרשו ממנו אנשי ועד הקהילה למסור את שמות האנשים מקבלי התרומה, אך רבינו סירב למלא את מבוקשם. מחשש, שמא לא יעמוד בלחץ גלגלות את השמות, **דרש לנכות ממשכורתו את סכומי הכסף שהיה נותן לעניים**. אחד מבני הקהילה, בשם ורגני שועי סיפר כיצד היה רבינו מקיים את מצוות הצדקה בהסתר, מבלי לבייש את המשפחות הנזקקות. נוטל חבילה של בגדים, הולך ונוקש אצל המשפחה ומבקש להשאירה אצלם, בטענה כי אין לו כוח בידו לשאת אותה לביתו, וכי ייתכן, שישלח את בנו לקחת את החבילה, ואם לא יבוא, יכולים הם להשתמש בבגדים אלו. **כך היה אומר ולא שב אליהם.**

בשנת ה'תש"ט בתקופת 'מבצע סיני', יצאו כנופיות מתפרעים ערביים, וקמו לעשות שפטים ביהודי זרזיס. מאות רבות של המוני מוסלמים משולהבים צעדו מהכפר למואנסה הסמוך, כשבידיהם כלי משחית, ופניהם לזרזיס להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים שם, רח"ל. בדרכם, חלפו בסמוך לבית החיים היהודי, כשלתפת קפאו על מקומם. **לעיניהם הנדהמות נתגלתה דמותו של רבינו הקבור שם, כשהוא ניצב עומד סמוך לקברו, עטוף בתכריכים לבנים כמלאך ה' צבאות, ומתרה בהם לבל יעיזו לבצע את זממם!** ראו הערבים, ובהלה ורעד אחזתם, ומיד שבו על עקבותיהם, ויהי לנו. סיפור זה סיפר, השומר הערבי של בית העלמין, שחזה במעשה זה במו עיניו.

צְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת

של אלף דולר, המלאך, אשר ימליץ טוב עבורו יוכל לפעול כי יבריא לחלוטין ויוכל ללכת על שתי רגליו".

מספר הרב: כשקיבלתי את התשובה המהירה של הרבי, לא התמהמהתי והלכתי מיד לבית הרפואה כדי להעבירה לחולה. בני המשפחה פגשו בי מחוץ לחדרו של החולה, ואשתו שאלה כאשר ראתה אותי: "האם הגיעה תשובת הרבי?".

סיפרתי על תוכן התשובה ונתקלתי בתגובה צוננת למדי. אחד הגיסים אמר בכעס, כי זהו ניצול חוסר ישע של חולה לסחיטה כספית. "אדם משותק בשתי רגליו מבקש ברכה, ומנצלים את מצבו כדי להוציא ממנו סכום עתק!". (באותן השנים אלף דולר היה נחשב לסכום אגדי ממש).

"הבנתי לליבו של הגיס", מתאר הרב, "ולא התווכחתי עימו. ללא אומר נכנסתי לחדרו של החולה, שם נכח גם בנו. האיש שמח לקראתי ושמח שבעתיים כשנודע כי באמתחתי תשובה מהרבי. הקראתי לו את מכתבו של הרבי כלשונו ותרגמתי לו אותו לאנגלית".

"האיש, שהיה אמיד, לקח את הדברים ברצינות רבה. הוא פנה אל בנו וביקשו, כי ייקח את מלוא הסכום, אלף דולר במזומן, וייסע למונטריאול, יפגוש במקימי המוסד וימסור להם את תרומתו. "אנא עשה זאת ללא שהיות", ביקש-פקד. 'ברצוני לחיות!".

"אעשה זאת", הבטיח הבן. הבטיח וגם קיים. להפתעת כל בני המשפחה, חלה בפתאומיות הטבה חדה במצבו של החולה. הוא ניסה לעמוד מעט על רגליו - והצליח.

ימים ספורים לאחר מכן הגיע הפרופסור שטיפל בו והבחין בשינוי הפתאומי, ולא האמין למראה עיניו. הוא היה בטוח, כי המשפחה עירבה רופא נוסף בטיפול ומאוד כעס על כך. הוא גער בהם כיצד העיזו לתת לחולה תרופות אחרות, ללא תיאום עם הצוות המטפל.

בני המשפחה נבהלו מזעמו. הם הבטיחו לו נאמנה בהן צדקם כי שום רופא נוסף לא היה מעורב בהחלמה הפתאומית של האב. כאשר השתכנע הפרופסור, כי הם דוברי אמת, לא הצליח לכלוא את התפעלותו הרבה.

מעודו, כך אמר, לא נתקל בנס רפואי שכזה. לעבור בתוך כמה ימים ממצב של שיתוק קשה בשתי הגפיים התחתונות, לעמידה של ממש על הרגליים! הפרופסור הביע הערכה כי בקרוב יוכל כבר האיש לעזוב את בית הרפואה...

האיש אכן שוחרר בתוך זמן קצר לביתו. תחילה הלך בעזרת קב"ים עד שהחלים לחלוטין. זמן לא רב לאחר מכן אף חגג בשמחה רבה את נישואי בנו ופיזז ורקד על שתי רגליו.

סיפר החסיד, הרב שלמה קזרנובסקי ז"ל: הרבי הקודם מליובאוויטש, רבי יוסף יצחק שניאורסון זצ"ל, הטיל עלי ועל חתנו, הרב שמריה גוראריה זצ"ל, שליחות מסוימת אותה היה עלינו לבצע בטורונטו שבקנדה. מיד התארגנו שנינו, התכוננו לנסיעה ויצאנו לדרך בהקדם.

כאשר הגענו לטורונטו שרר בה מזג אוויר סוער במיוחד. השלגים העזים והרוחות החזקות גרמו להשבתת התחבורה, ובאין ברירה נשארנו בבית המלון בו שהינו, עד לשוך הסערה.

בקרב הקהילה היהודית עברה חיש השמועה על בואנו, ובתוך זמן קצר הגיעו לבית המלון מספר חסידי וידידי חב"ד, אשר שמחו על ההזדמנות לפגוש בחתנו של הרבי.

בין הבאים היה רב קהילה מכובד, אשר סיפר לנו סיפור לו היה שותף ועד. היה זה בשנת ה'ת"ש (1950). אחד מבני קהילתנו לקה בשיתוק פתאומי ברגליו ואושפז בבית הרפואה המקומי.

מיד כאשר נודע לרב על מחלתו, הלך לבקרו כדי לעודד אותו. אלא שמצבו הרפואי של האיש היה קודר למדי. אפילו הדיבור היה קשה עליו, וכדי שלא לאמצו יתר על המידה התיר הסגל הרפואי למבקרים מעטים מאוד להיכנס לחדרו.

גם מהרב ביקשו לוותר על ביקורו אצל החולה. הוא נותר בחדר סמוך עם בני המשפחה ושמע מהם פרטים על המצב ועל אבחנות הרופאים. עודם משוחחים, זיהה האיש ממיטתו את קולו של הרב, וביקש מאחת האחיות לקרוא לו. חשוב היה לו לומר דבר-מה לרב.

הרב נכנס והחולה אמר לו כי שמע שהרבי מליובאוויטש הגיע לארצות-הברית. בקשתו הייתה, כי הרב יכתוב לרבי מכתב מהיר וישאל בשמו כיצד ניתן להמיר את גזר הדין הקשה שנחת עליו ולזכות בחיים בריאים. הרב כמובן הסכים והבטיח לאיש לבצע את בקשתו בהקדם.

נאמן להבטחתו, מיד עם הגיע הרב לביתו, התיישב לכתוב מכתב ארוך אל הרבי, בו פירט את כול הידוע לו על מצבו הקשה של האיש. כלשונו, שאל את הרבי בשמו, מה עליו לעשות כדי להמיר את גזר דינו ולזכות בברכה לרפואה שלימה. המכתב נשלח בדואר מהיר לכתובתו של הרבי בניו-יורק, ותשובת הרבי לא איחרה לבוא. וכך נכתב בה:

"מסור לחולה כי בימים אלה הולכת ונבנית ישיבת 'תומכי תמימים' בעיר מונטריאול, והפסוק אומר 'אם יש עליו מלאך מליץ אֶחָד מִנִּי אֶלְפִי' (איוב לג, כג). אינו דומה מלאך מליץ של אלף למלאך של מאה. אם יתרום עבור בניית הישיבה סך

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל
אביבה בת איריון ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנה תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל

הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
גאולה בת טובה ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דחור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה
סלים בן פרחא ז"ל
לטיף בן פרחא ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
שמעון בן שמחה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
יעקב בן נעימה ע"ה
שמעון בן חנה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אסתר בת בלה ע"ה
נעמי בת כותון ע"ה
מרים בת בלה ע"ה
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
ע"ה שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
יונה בן סעדה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תרומה

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת תרומה

שש ומתפאר בגוונין - ישמח בחלקן בכל מיני גוונין וככל אופן.....	א
והיא נעשית מאליה - ישליך יהבו על ה' וצרכיו ייעשו מאליהם.....	ו
ומסך שער - כגודל הקושי כן גודל השבר.....	ז
ואת המשכן - השראת השכינה ע"י שמירת עיניים.....	ט
ושכנתי בתוכם - יתקדש ותשרה עליו השכינה.....	ט
פורשי כנפים - רוממות וחשיבות התפילה.....	יב
שמעתתא בעי צילותא - ענין התפילה להצלחה בתורה.....	יב
איש אל אחיו - יהיו פניו נשואות לרעהו להטיב לו.....	יג
לי תרומה - המעניק מממונו יזכה לרב טוב.....	יד
ארון העדות - השראת השכינה על ידי עסק התורה.....	טז

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת תרומה

שבכלי המשכן שייך גם בבני ישראל שהרי 'זהב וכסף' מרמזין על עניין ה'יראה והאהבה' (עין באור החמה על הוזה"ק בפרשתן קמח), אבל דבר זה לא ידענו - היכן מצאנו ענין 'עורות תחש' אצל בני ישראל.

ומבאר ה'דברי ישראל', עפ"י דברי רש"י שגוונן הרבה יש לו לאותו תחש, וזה שייך אף בבני ישראל שבכל מיני גוונן שהבורא מנהיגו ישמח ויעזו במתת גורלו, וזה עומק דברי רש"י ולא הייתה - ענין התחש, אלא לרמוז לאדם שיקבל עליו באהבה ושמחה את

שש ומתפאר בגוונין - ישמח בחלקו בכל מיני גוונין ובכל אופן

בפרשתן (כה ה), 'ועורות תחשים', וברש"י, 'תחשים - מין חיה ולא הייתה אלא לשעה, והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם ססגונא שיש ומתפאר בגוונים שלו'. כתב הרה"ק ה'דברי ישראל' (ד"ה ועורות תחשים) שג' דברים דומים זה לזה, ואלו הן, א. ציור מעשה בראשית, ב. ציור המשכן ג. ציור כל אחד ואחד מבני ישראל (תיקוני זוהר, הקדמה יג א). וכל מה שהיה באחד מהם שייך בכלם. והנה, ענין 'כסף וזהב'

א. המורם מכל האמור, שעל האדם להכיר כי הוא נמצא בידיים טובות, כל החלטה בעניינו נתונה בידי אביו אב הרחמן השוכן בשמי מרומים, בידו לגדל ולחזק לכל, וכל מעשיו באמונה להיטיב לבריותיו אשר ברא בחן בחסד וברחמים, ובידעו כל זאת אזי ייטב לו, לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בחמשת חושי וכל כוחות נפשו - וכך לא תעלה דאגה על לבו, לא דאגת מחר ולא עצבות מהנעשה עתה... לפני כמה שנים נתרם לטובת הפוקדים את 'מצבת קבורתה' של אמנו - 'קבר רחל' מיחם מים רותחים (Percolator /Kettle) ע"י אחד המיוחד ממייסדי הכוללים והמוסדות דשם הגה"ח רבי קלמן גרינוואלד שליט"א, לעי"נ דודתו מרת בינה בת"ר יהודה אריה קליין ע"ה שלא השאירה אחריה זש"ק, ועליו נכתב בקשה מקהל השותים קאווע ותה לכוון בברכות לעי"נ האשה הנ"ל. כעבור זמן הוחלף המיחם במיחם גדול יותר ומשוכלל יותר (שהמים נכנסים אליו מאליהם, ללא צורך מגע יד אדם), והוכנס הישן אחר כבוד למחסן (Storage), ויהי בשבוע העעל"ט, ביום שלישי פרשת משפטים כ"ג שבט לפנות ערב פסק המיחם בפתע פתאום מלפעול, ובמהרה הוציאו מהמחסן אותו מיחם הישן אשר נודב לעי"נ המנוחה שלא השאירה אחריה זש"ק, (דייקא זה, אף שיש במחסן עוד 3 ישנים), וכך הווה עד יום חמישי כ"ה שבט בבוקרו של יום, אז ניגש אחד מלומדי הכולל המכיר ב'תורת' העלקטרייק (חשמ"ל) לבדוק מה אירע למיחם החדש, ראשית דבר הכניס הלה את המיחם החדש לשקע (Plug) שבקיר, והנה המיחם פועל כרגיל, ואין זכר וסימן לתקלה שהיתה בו מתמול שלשום, ואין איש יודע מה אירע למכשיר שחדל מלפעול.

והנה הבחינו כי ביום אתמול כ"ד שבט חל היא"צ (יום השנה) של אותה אשה, ומן השמים השביתו את המיחם החדש ללא כל סיבה בדרך הטבע - כדי שישתמשו במיחם שלה ויברכו ברכות הנהנין לרוב לעילוי נשמתה ביום היא"צ שלה. עתה הראת לדעת כי אין מקרה בעולם, אין דבר הנעשה מאיליו, הכל בחשבון, מעתה כשישבר תחת ידך איזה חפץ, או כל הפסד ומפריע אחר בין בצורת 'דומם' (כאותו מיחם), בין אם המזיק או המפריע הוא 'מדבר' (בצורת אדם, חבר, חברותא, שכן, שותף, או כל קרוב וכיו"ב), דע כי הכל בחשבון - הן פעולותיו הן הפסקת פעולותיו, מה לך להתרעם עליו או על הנעשה עמך, הרי הכל בחשבון נפלא ומדוקדק לטובה ולברכה כל הימים.

בא וראה כיצד מסבב הקב"ה ועושה עלילות להביא לקיום רצונו ית', וכה היה מעשה לפני כעשר שנים בין שני ה'שותפים' בעסקיהם ה"ה רבי ברוך בוקסבוים (מבאר פארק) ורבי סנדר ניימאן (מוויליאמסבורג). באותם הימים לא החזיק ר' ברוך מכשיר סעל' (פלאפון) אלא היה מנהל עסקיו וענייניו דרך הטלפון בלבד. יומא חדא התקשר ר' ברוך לר' זלמן וסיכם להיפגש עמו בשעה פלונית במקום פלוני במאנהעטן לצורך עסקם המשותף, ר' זלמן הבחין ששיחה זו הגיעה אליו ממכשיר סעל', על כן שאל את ר' ברוך, מה יום מיומיים, וכי מגיע לך 'מזל טוב' וברכת 'תתחדש' על הסעל' שהחלטת לקנות... כדי להיות כאחד האדם... השיב לו רבי ברוך, אין הסעל' שלי כלל וכלל, אלא לווייתי אותו לכמה רגעים מאת ר' מענדל ראזנבערג ראש החברא קדישא בבאר פארק בכדי שאוכל להתקשר אליך ולתאם את המקום בו ניפגש.

רבי זלמן נסע למאנהעטן לעבר המקום בו נדברו להיפגש, אך ר' ברוך איננו, משעבר זמן רב החל לחשוש שמא טעה רבי ברוך, ובפרט שבמקום ההוא אין הרחובות נקראים בשמות אלא מסודרים לפי מספרים, ושמה התחלף לו

השעה של עכשיו - ויגיל וישמח בכל פעלי אביו זכן אמרו ב'אבות' (ד א) 'איזהו עשיר השמח בחלקו', וברש"י, בחלקו - בחלק שהקב"ה מזמין לו, בין שבשמים עמו².

מספר במספר, ועל כן החליט לצאת לחפשו, הניח את הרכב בצידי הכביש ויצא ברגליו, החל ללכת כברת דרך והנה אשה גויה רצה לקראתו וצועקת לעברו ראביי, ראביי, שאלה לי אליכם... בעל כרחו נאלץ לשמוע מה שבפיה, והחלה לספר לו שבעלה הינו יהודי אשר היה רחוק מתורה ומצוות, ואף פושע מועד הוא עד שבאחד הימים נתפס בידי השלטונות והם הכניסו 'אחר כבוד' לבית הסוהר לשנים ארוכות ורבות. בהיותו בבית הכלא החל להתקרב אט אט לאלוקיו ע"י הארגונים המתעסקים שם, וכאשר נתנו לו רשות להשתחרר לביתו לכמה ימים לכבוד חג הסוכות - העדיף שלא לצאת, כי בביתו אין זכר לסוכה ולד' מינים, ואילו שם בבית הסוהר תינתן לו האפשרות ליטול ד' מינים ולשבת מעט בצל סוכה.

זה עתה עבר הבעל אירוע מוחי (סטראק) קשה וימיו ספורים ומועטים, ומבקשת לברר האם מותר לנתק את המכשירים למען ימות במהרה רח"ל, מיד נזעק רבי זלמן לעומתה ואמר לה שאסור לעשות כן, ועפ"י דת יהודית המקרב מיתתו של גוסס בן מאה הרי הוא שופך דמים וכאילו הרג ילד קטן. חזרה ושאלה אותו, ומה אעשה עמו לאחר שימות, האם לקברו והיכן, אמר לה שפשיטא שצריך להביאו לקבר ישראל. אמרה לו הגויה, נכרית אנכי ואין לי כל שיג ושיח בעניינכם, מאין אדע מי מתעסק בקבורת אנשים, נזכר רבי זלמן שזה עתה התקשר אליו רבי ברוך מהסעל' של ראש הח"ק בבארא פארק, ובהשגחה פרטית יש לו עדיין את המספר שלו, ונתן לה את מספר הסעל' של ר' מענדל, כדי לשמור את המספר החלה לפשפש בכליה אחר פיסת נייר ועט, ופתחה את אחת השקיות שלה והנה היא רואה את מכשיר הסעל' שלה... סיפרה לרבי זלמן ש'נאבד' לה המכשיר וחזרה על עקבותיה כאן ברחובות עיר לתור אחר הסעל' ובינתיים ראתה אותו וניגשה לדבר עמו, והנה רואה היא שמעולם לא נאבד המכשיר והרי שלה לפניה... רשמה את המספר שיהא מזומן אצלה ליום אחרון... נפרדו זה מזו והמשיכו כל אחד לענייניו, כשרבי זלמן ממשיך לחפש אחר רבי ברוך, והלך לרחוב אחר והנה רבי ברוך לקראתו, אמר לו רבי זלמן היכן היית, וכבר זמן רב שאני מחפש אחריך, נענה לו רבי ברוך איני יודע מה אתה סח, הרי סיכמנו להיפגש כאן, אדרבה אני המתנתי עליך, ואכן נזכר רבי זלמן ש'טעה' ו'משום מה' היה נדמה לו כי סיכמו להיפגש במקום אחר. הנה זה טועה במקום במפגש וזו מחפשת אחר הפלא' שמעולם לא נאבד, והכל בכדי להפגיש ביניהם למען נפשו של אותו יהודי הנמצא על ערש דוי.

גויה זו מיהרה להתקשר לר' מענדל ראזנבערג לשאול אותו כדת מה לעשות, ואמר לה שבבוא העת תתקשר אליו. עברו כמה ימים, ובמוצ"ש שלאחר מכן התקשרה הגויה לר' מענדל וסחה בפניו שכבר 24 שעות שבעלה גוסס ממש, אמר לה ר' מענדל שהוא עצמו יגיע לבית החולים, מיד לאחר שנכנס פתח באמירת וידוי ושמע ישראל, ומיד השיב היהודי את נשמתו ליוצרה, והיה נראה בעליל שמן השמים מעכבים שלא ימות מבלי וידוי ושמע ישראל. ר' מענדל רצה לקחת את הנפטר ולהובילו לקבר ישראל, אך עקב בעיות עם הרשויות וכו' נתעכב עד ליום שני, ולא הצליחו למצוא מניין אנשים שילוו אותו, והנה מתקשר רבי ברוך בוקסבוים מתוך התעניינות מה שלום אותו יהודי... אמר לו רבי מענדל, מן השמים הכניסו בליבך לברר עתה מצבו, כי מחפשים אנו מניין להביאו לקבורת עולמים כדת וכדין..

ועתה בא וחשב כמה וכמה ענייני השגחה פרטית היה כאן במעשה זה בשביל שימות כיהודי ויטמנוהו כיהודי (וכיצד זה שלא רצה לצאת מבית הסוהר בשביל לקיים מצוות סוכה וד' מינים זכה שנתקיים בו התפילה 'זכות ארבעה מינים ומצות סוכה יעמוד שתאריך אפך עד שובנו אליך בתשובה שלימה לפניך'...).

ב. וכן כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (אחרי תרנ"ד ד"ה במדרש) וז"ל, ואם האדם זוכה לאמונה ובטחון כראוי, אז לבו בטוח כי כל הנהגה שלו (כלומר, כל הנעשה עמו) מהקב"ה, והכל הוא כפי הטוב ונצרך לו על צד היותר טוב מכל הטובות שבעולם. עכ"ל.

כתב הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע (אגרת הקודש פ"א) 'אבל המאמין לא יחוש משום ייסורים בעולם, ובכל ענייני העולם הן ולאן שווין אצלו בהשוואה אמיתית, עכ"ל.

אברך אחד תינה את מר נפשו אצל הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע שצרות ומצוקות רודפים אחריו וחיי מרים עליו. ענהו הרה"ק הכל לטובה מאת הבורא הטוב ומיטיב לכל, אמר האברך, וכי אפשר להתכחש למציאות

באר הפרשה - תרומה

טוב בין רע, בין רב בין מעט - הכל נוטל בעין יפה. באהבה, ושמח בכל הגוונים שמתנהג עמו הבורא, ורמוז לה בספר קדמון (עי' אגרת הטיוול חלק הרמוז אות ע) באמונתו שמאת ה' הוא ולטובתו השלימה והגמורה. ש'חלקו' נוטריקון חם לח קר ויבש. והיינו שהוא מקבל אדם כזה אינו 'דוחק את השעה' - להיות יושב ומצפה

הדברים כי רע ומר חלקי, אמר לו הרה"ק ה'מבינים' ישבחו את משקה היי"ש ושאר 'משקאות החריפים', וישתו ממנו לרוב. לעומתן, אדם מן השורה שיטעם מהמשקה יזדעק מיד ויחמיץ פניו לנוכח מרירותן כי רבה, ומהי תשובת ה'מבין', כי אכן, כך הוא טבעו של המשקה - 'מרירות' זו תביאנו בתוך זמן קצר לידי 'ששון ושמחה', וממילא מתחילת שתייתו כבר מרגיש בו מתיקות שאין כמוהו, אף אתה כיוצא בו, הנך מתאונן על המרירות שבחייך, אין זה כי אם אחר שאינך 'מבין' עד כמה מתוקים המה דרכי ה', ואם תבין זאת, הרי מיד בעת 'שתיית המרורים' תגיל ותשמח כל ימי חייך.

מעשה ביועצו של המלך שהיה מקבל את כל הבא עליו באהבה ושמחה והיה אומר בכל עת לפני המלך - בל יחרה אפך על דבר פלוני כי הכל לטובה. המלך לא אבה לקבל את דבריו והיו מתווכחים ביניהם כשהמלך טוען כי גם דברים רעים מתרחשים בעולם, ולעומתו ענה היועץ כי בכל דבר הנראה כרע טמונה טובה גדולה. פעם יצא המלך עם היועץ לצוד ציד, ושם נפל דבר, כי אחד החיצים שירה המלך בחיות היער נפל בטעות על רגליו ונפצעה רגלו קשות. ויהי כראות היועץ את רגלו של המלך שותתת דם אמר תיכף כדרכו - אדוני המלך בל יחרה אפך כי הכל לטובה ואין רע יורד מן השמים, ויקצוף המלך מאד וחמתו בערה בו, באמרו הנה אנוכי מתיישר בפצע קשה כל כך כיצד מעיז יועצי הנאמן לומר כי טובה יש בדבר... אין זה אלא שהוא שמח לאיד, ומתוך כעסו גזר עליו לכרות בור ולהיכנס שם חיים שאולה - הבה נראה אותך אומר גם על זה הכל לטובה, ויען היועץ, אכן, אף בזה - הכל לטובה, ויעש כדבר המלך.

המלך המשיך ללכת בגפו בעובי היערות ולפתע פגעו בו 'לודאים' (אומה שפלה ההורגים אנשים ואוכלים את בשרם, עי' גיטין מז:): וקשרו את ידיו ורגליו מתוך מחשבה להורגו נפש ולאכול את בשרו, אלא שכשקרבו להרגו הבחין אחד מהם בפצע הגדול שיש ברגלו, הודיע זאת לחבריו והוחלט שלא להרגו מחשש שמא יחלו כשיאכלו את בשרו המזוהם במכה גדולה כל כך... וישלחוהו לחפשי, מיד חזר המלך למקום הבור אשר כרה היועץ ואמר לו 'עתה ראיתי כי כנים דבריך' שהרי רק בזכות אותו הפציעה שברגלי מנעו עצמם מלהרגני נפש... הוסיף לו היועץ, גם תראה שגזרתך עלי להיכנס לבור בעודי בחיים הצילה את חיי, שהרי אם הייתי ממשיך בדרכי הייתי טרף לשיניהם של אוכלי אדם אלו, שהרי רגלי לא לקתה, וללא כל ספק היו הורגים אותי, ומאז האמין המלך שהכל לטובה ואין דבר רע יורד מן השמים.

ג. ידוע פירושו של הרה"ק ה'כתב סופר' זי"ע (עה"ת) בפסוק שבפרשת משפטים (כג כה) 'והסירותי מחלה מקרבך' איזהו מחלה שהוא ב'קרב' של אדם, הוי אומר מי שאינו מרוצה ממצבו ואינו שמח בחלקו...

וכך היה אומר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על עצמו, שהוא תמיד מלא שמחה וחדווה מאחר שהוא נמוך קומה, וממילא אינו רואה אלא את חצי הכוס המלאה (שהיא התחונה ונראית גם לנמוכי קומה...).

וכך היו זקני ירושלים אומרים (ומטו בה בשם הרה"ק מסקולען זי"ע), אל תתעצב אל לבך בראותך כי חצי מכוסך ריקנית, כי האמת אגיד, אינך אלא טועה, מעולם לא הייתה הכוס כל כך גדולה, מעיקרא הייתה הכוס קטנה ומלאה כולה... כלומר מדוע גמרת בדעתך שלפי רוממותך... מגיע לך כך וכך...

ד. איתא מהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (קורח תרע"ו ד"ה ויראו) ששמע בילדותו בשם הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע, כי כאשר יניחו על השולחן את ה'חבילות' (צרות וייסורים ולעומתם הטוב והשמחה) של כל באי עולם, ויצא הכרוז כי הרשות נתונה לכל איש לבחור לעצמו 'חבילה' אחת... אזי יבחר כל אחד ויתפוס בשתי ידיים את חבילתו שלו, כי הקב"ה גדול העצה ורב העליליה נותן לכל חד וחד בדיוק נפלא את אשר נצרך לו לטובתו ברוח ובגשם - ומה שבכוחות גופו ונפשו לעמוד בה. וכך איתא ב'חובת הלבבות' (שער הביטחון בארוכה) שמחויב כל אדם להאמין שבמידה שה' מודד לו, כך ממש צריך להיות ואין עצה אחרת, וממילא לא יהיה לו שום תלונות על הנהגת ה'. ובזה מבאר ה'אמרי אמת' את הנאמר אצל נשיאי המטות 'ויראו ויקחו איש מטהו' (במדבר יז כד), ואיתא שם בתרגום 'ויראו' - ואשתמודעו (מלשון נודעו ונוכחו לראות), שהכירו והבינו שלכל אחד מגיע חלקו הראוי לו.

באר הפרשה - תרומה

כל הנקרה בדרכה, ויש מקום לטעות ח"ו ולומר שכך הוא טבעו של עולם - בבוא הרוח תזוז ותסיט ככל אשר עולה על רוחה, לכן הזכיר בפירוש 'רוח סערה עושה דברו', כל מה שאירע על ידי הרוח היה על פי רצונו ית', ואפילו דבר קל כמו גבעול עשב או קש אינו נע ונד בלא ציווי השי"ת.

וללמד פרקי אמונה לכל אדם, בכל ענייניו, בבוא עליו 'רוח סערה' המטלטלת אותו הנה והנה, ונראה לו כי רוח זו 'משברתו ומפרקתו', מפילתו עדי עפר - יזכיר לעצמו שכל קש וגבעול הנדים ממקומם ברוח, הכל הוא כפי שננזר בהשגחה העליונה, לצרכו ולטובתו השלימה, וממילא ימצא מנוח לנפשו.

ואכן, המאמין בזה יעברו עליו חייו בטוב ובנעימים, מתוך ידיעתו שכל הבא על נפשו ונפשות ביתו לטב או למוטב, הכל הוכרו כן תחילה מלמעלה, ואדרבה, דייקא בזמנים הקשים האלו עומד הקב"ה לימינו, כמו"ש (תהלים קט לא) 'כי יעמוד לימין אביון,

מתי כבר תחלוף מעלי הנהגה זו (זולתי בתפילתו), ותבוא שעה אחרת בהנהגה חדשה, אלא שש ושמה בכל עת ושעה בהנהגת הבורא עמו".

ולא עוד, אלא עיקר השיבות האדם בשהוא מתחזק בעודו 'שוכן בערפל, בעב הענן' - בשגלי הים מגביהים עצמם מעליו, והוא מוציא ראשו מעל פני המים. נושא עיניו לשמים ומבריו 'אין לי על מי לסמוך אלא על אבי שבשמים'. הנני מאמין כי אף קושי זה לטובה ולברכה בא עלי, בזאת האמונה יסיר הקב"ה מעמו את כל המסכים המבדילים, ויזכה להתקרב אל המלך הקדוש, ויוטב לו מצבו בזה ובבא.

והנה נאמר (תהלים קמח ב-ח) 'הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל צבאו... אש וברד שלג וקיטור רוח סערה עושה דברו', וכבר עמדו על דקדוק הלשון מאי טעמא נזכר רק על הרוח שהיא 'עושה דברו' של הקב"ה, וכי שאר הברואים הנזכרים באותו הפרק אינם 'עושי דברו'. וידוע ביאורו של הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שהרוח סערה משברת הרים ומפרקת גבעות, ואף נוטלת עמה

ה. שמעתי מדודי כ"ק אדמו"ר רבי שמעלקא מלעלוב שליט"א ששמע מבעל המעשה ה"ה הגה"צ הנודע בשערים ר' מנשה ראזענפעלד זצ"ל, וכך הוה מעשה, ר' מנשה הצטרף לנסיעה עם הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע כדי לשמשו על האניה בלב ים בדרכו לביתו (מארה"ק לפולין). וכיוון שהיה לר' מנשה 'סדר היום' מסודר להפליא - כשהוא משכים קום בשעה 3-4 לפנות הבוקר וממלא את כל יומו בשיעורים וסדרים, וכאן מחמת טלטולי הדרכים (ושימושו את הרבי) נשתבשו לו סדריו, נאנח ר' מנשה ואמר 'רבש"ע, ווען וועט זיך עס שוין ענדיגן און אריבער גיין' (רבש"ע, עד מתי, אימתי יגמרו ויעברו מעלינו כל אלו הטלטולים), והיה הדבר תוך כדי הילוכו עם הרה"ק רא"א, כשמוע הרה"ק את דבריו עמד מלכת ואמר לו במעין גערה א איד דארף נישט ווארטן אז ס'זאל אריבער גיין, נאר אלעס מקבל זיין באהבה ובשמחה (לא ימתין איש יהודי שיעברו מעליו זמני הקושי, אלא אדרבה יקבלם באהבה ובשמחה), וכה אמר ר' מנשה שהדברים נחקקו בלבו, ומאז לא התאונן במשך כל ימי חייו על שום דבר ומקרה שאירע לו.

ו. כי אי אפשר לאדם לעמוד ולהתקיים בזה העולם זולתי אם יתפוס ב'חבל ההצלה', וחבלו הוא שיחזיק ויתלה עצמו למעלה - באמונה זכה ותמימה.

ובזה פירשו את הנוסח בזמירות בצפרא דשבתא צרורא דלעילא - מי שצרור וקשור למעלה, על ידי שתולה בטחונו בחי העולמים, מתקיים בו דביה חיי כולא - בידו לחיות ולהתקיים בין גליו הסוערים של עולם הזה ועולם הבא.

ז. ומפורש כתב המבי"ט בספרו הקדוש 'בית אלוקים' (שער התפילה פ"א) על הפסוק (שמות כג כה) 'ועבדתם את ה' אלוקיכם וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך', שלכאורה צריך ביאור מדוע שינה לשונו, פתח ב'וברך' בלשון נסתר, וסיים 'והסירותי מחלה' בלשון המדבר על עצמו, וז"ל המבי"ט. ואמר והסירותי ולא אמר 'והסיר' כמו שאמר 'וברך את לחמך' (בלשון נסתר), כי השגחת הקל יתב' על בראיו להצילם מרעתם היא יותר פרטית מהשגחתו עליהם להיטיב להם, כי הוא מיטיב לכל כדכתיב (תהלים קמה ט) 'טוב ה' לכל', אבל בענין ההצלה כשהם בצרה צריכים השגחה פרטית יותר בענין החמלה, ולזה ב'ברכה' אמר 'וברך' לשון נסתר, ובענין ההצלה או הרפואה כשהם בחולי ומדווה אמר והסירותי - כלומר אני אסיר המחלה מקרבך, באופן שתדעו ותשכילו ממוצא הדבר והחולי, כי אני הוא המציל והמרפא לכל חי, בהשגחתי הפרטית עליכם.

כי שם אלוקי"ם מורה על הנהגת ה' על פי דין (לעומתו שם הוי"ה מורה על רחמים), עוד מרמז שם אלוקים על הנהגת הטבע (כי א-ל-ה-ים בגמטריא הטבע), ובא זה ומלמד על זה, כי 'המתקת הדינים תיעשה על ידי שיתעלה מהטבע - ולא יחשוב כי העולם מתנהג על פי הטבע, אז יינצל מהדינים הרמוזים בשם אלוקים, ועל ידי שיאמין בהשגחת ה' למעלה מן הטבע - בחו' ה' ניסי, יזכה שאכן יתנהג עמו ה' בהשגחה נפלאה למעלה מהטבע^ט.

להושיע משופטי נפשו^ח. לכן, אינו מתאונן בשעות הקשות רח"ל. ולאידך, בזמני ההצלחה אינו מייחס הצלחתו לכוחו ועוצם ידו או לכשרונותיו, אלא יודע שמאת ה' היתה זאת.

זע"י אמונתו בה', באמונה עזה ותמימה יוציא מצרות נפשו, ויתחפך כל מצבו ומעמדו לטובה ולברכה, וכך איתא בספר 'זרע קודש' (פר' חוקת ד"ה עוד במדרש)

ח. מסופר שלאחר הסתלקות הרבנית - אשת חבר של הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, היה דו"ד היכן לטמנה, אם בחלקת 'צדיקים' או בחלקת ה'רבנים', נענה ה'חפץ חיים' ואמר - הניחיה בחלקת ה'עניים', דהרי 'כי יעמוד לימין צדיק' או 'לימין גאון' לא נאמר, אלא כי יעמוד לימין 'אביון', ושם תנוח בשלום על משכבה ליד הקרובים אל אבינו שבשמים. פעם בא יהודי אל ה'חפץ חיים' וביכה בפניו את מר גורלו, כי רבו חובותיו למעלה ראש, ואין לו מנוח מהנושים הרודפים אחריו ביום ובלילה, ואפילו שעה אחת של יישוב הדעת אין לו. פתח ה'חפץ חיים' וסיפר לו על שני יהודים עשירים - רכושו של האחד נאמד בחמישים אלפי רובלים והשני בעשרת אלפים רובל, ויהי היום, נתפסו השניים בעוון הברחת סחורות כנגד חוקי המלכות והושלכו לבית האסורים. מכיוון ששהו בכלאם משך מחצית השנה ובינתיים לא עסקו בעסקיהם ירד שווי נכסיהם, בעל החמישים אלף ירד לעשרים אלף, ובעל עשרת האלפים נעשה ל'שר' האלף... משהתקרב עת המשפט, שכר הראשון 'עורך דין' (ליוצר) במעות רבות בשום עליו את כל תקוותו שיצליח לשחררו מבית האסורים, ואילו השני שלא נשאר לו די מעות, לא היה בידו לשכור עורך דין, ובלית ברירה פנה אל קרובו שהיה בעבר 'שר המשפטים' במדינתם, ולאחר תחנונים הסכים לשמש כעורך דין להיות סנגורו בשעת הדין. אותו האחד שלא נשאר לו כלום קינא בראשון שעלה בידו לשכור עורך דין כראוי, ואילו הוא נותר חסר כל ועליו להזדקק לקרוביו בחינם, ומי יודע מה יעלה בסופו, צחק עליו חברו ואמר לו, דברי שטות דברת, מי גדול כסנגורך שהוא בעצמו היה 'שר המשפטים' ובקי בכל חדרי ונתיבות המשפט, ומי כמוהו יוכל להושיעך ולהוציאך ממסגר, וכל זאת 'חינם אין כסף', הלא אני הייתי נותן כל הכסף שנשאר תחת ידי עבור 'עורך דין' כזה.

סיים ה'חפץ חיים' ואמר לאותו יהודי, הנה יש יהודי שבעלותו השמימה יטען - כל ימי חיי הייתי דבוק במוחי ורעיוני ב'רמב"ם', בתורתו ובמשנתו, על כן אבקש שהרמב"ם בכבודו ובעצמו יהיה סנגורי בשעת הדין הקשה בבית דין של מעלה, והנה אף אם ישמעו לו ב"ד של מעלה עדיין אינו מובטח שיצא זכאי בדין, דשמא יבוא הראב"ד וישיג על כל דברי הסנגוריה של הרמב"ם. ואפילו מי שיבוא ויאמר בדין הוא ש'אמורא' פלוני יבוא לסנגר עליו כי כל ימיו היה דבוק באמורא זה, עדיין אפשר שיבוא 'תנא' ויסתור את דבריו, ואין דבריו של אמורא במקום התנא. וביותר, אפילו אם יזכה להתעלות כל כך, עד שאחד מנביאי ישראל יעמוד בעדו למליץ יושר, עדיין אין דבריו מכריעים בוודאי, דמ"מ אפשר שהקב"ה בכבודו ובעצמו יסתור דבריו, כדמצינו גבי שמואל הנביא שרצה למשוח את אליאב בן ישי למלך על ישראל, ואמר לו הקב"ה 'אל תבט אל מראהו' (שמואל א' טז ז). אך אתה שכל כך מסובך הינך בייסורים ומכאובים, הרי הקב"ה בכבודו ובעצמו יהא לך למליץ טוב, כמו שנאמר 'כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו', ומי ישיב אחר המלך, בוודאי שתצא זכאי בדין, אין לך אלא לשוב ולשמוח (ילקוט משלי החפץ חיים, יט).

עוד היה מעשה באחד מבני ישיבתו של ה'חפץ חיים' בראדין שהציעו לו שידוך מאחת העיירות שסביבות ראדין, נסע הלה לאותו עיירה, ומשחזר נכנס אל רבו ה'חפץ חיים' זי"ע, ונאנח בספרו לפניו על גודל העניות והאביונות של משפחת המדוברת, עד שאפילו רצפות אין להם וקרקע ביתם מלאה בחול ואבנים, ואין כסאות לשבת, על הכל נענה החפץ חיים, הנה את 'מעלותיה' של המשפחה סיפרת, הגד נא, איזו מעלה נוספת ראית שם. כי אותו צדיק הבין את גודל מעלת האביון הנשען וסומך את עצמו בה' אלוקיו בלבד.

ט. פעם ישב הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע עם תלמידיו הק' ודיבר מענין השגחה פרטית ובתוך דבריו אמר, כל כך רבה ההשגחה הפרטית, עד שאפילו שעה שפרה מהלכת ברחובה של עיר ומטילה גללים, יש השגחה מדוקדקת באיזה מקום תטיל את הגלל. אחד התלמידים ששמע את הדברים לא הבין היאך שייך שאף דבר מאוס ופעוט כזה מושגח מלעילא, ואינו אלא מקרה בעלמא.

באר הפרשה - תרומה

הביאו', ובגמרא (יומא עה.) תנא נשיאים ממש, כלומר ש'עננים' הביאום מן השמים. ובוה ביאר ה'אור החיים' (ריש פרשתן) דהנה בסדר הנדבות נקמה תורה את החשוב חשוב קודם, ולכן כתיב תחילה (כה ג-ד) 'זהב וכסף ונחושת' ואחר כך 'ותכלת וארגמן ותולעת שני', וכן הלאה. מעתה יקשה, מדוע נזכרו 'אבני שוהם ואבני מילואים' שהם היקרים מכל הנדבות באחרונה. אלא, היינו טעמא, עפ"י האמור שאבני החושן והאפוד הגיעו בדרך גם למדבר על ידי ענני שמיא, וכיון שלא התאמצו להביאם על בן נזכרו ונמנו בסוף, כי העבודה הבאה על ידי יגיעה ועמל חשובה וחביבה הרבה יותר אצל הקב"ה אע"פ שאינה יקרת ערך כ"כ (בשווי המזון)".

בפרשתן (כה ז), 'ועשו ארון עצי שיטים, וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ'. הנה הארון מרמו ל'תורה' (שבו הניחו הלוחות) ומרמו לעבודת האדם בלימוד

והיא נעשית מאליה - ישליך יהבו על ה' וצרכיו ייעשו מאליהם בפרשתן (כה לא), 'ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה', וברש"י 'לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה למשה, השלך את הכיכר לאור והיא נעשית מאליה' (מנחות כט.). רמזו בה הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (בפרשתן) ללמדנו נתיב יושר בדרכי האמונה, בבוא לאדם קושי ומכאוב כגון בענייני כיכר לחם (- פרנסה) או בשאר מכאובים, ולבו בל עמו וכשל כוח הסבל מרוב התלאות וטרדת הזמן, ישליך את עצמו יחד עם כל הקושי 'לאור' כלומר אל הקב"ה שהוא אש אוכלת, ומעתה היא נעשית מאליה... כמה שנא' (תהלים נה כג) 'השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך'.

ומסך שער - כגודל הקושי כן גודל השכר

בפרשתן (כה ז), 'אבני שוהם ואבני מילואים', והנה בריש פרשת ויקהל כתיב (לה כז), 'והנשאים

כעבור כמה ימים התהלך אותו תלמיד באישון ליל בחוצות העיר והתבוסס בשלג ובכפור שהיה על פני הקרקע, ולפתע דרך מבלי משים במקום מדרון והחל להתגלגל במורד הר בדרכו לתהום נשיה. תוך כדי נפילתו נתקע רגלו בדבר נוקשה ועי"ז נעצר מנפילתו וחיו ניצלו. בדק התלמיד מהו החפץ שעצר בעדו מליפול למיתה, וראה שאין זה כי אם גלל של בהמה שקפא בקור. עתה הבין התלמיד כמה מדקדק הקב"ה אף עם גלל בהמה שיגיע למקומו הראוי. מיהר התלמיד לבית רבו הקדוש, מיד בהכנסו, נענה הרה"ק ואמר לו, נו, עתה כבר הראית לדעת 'השגחה פרטית' עד היכן היא.

י. באמת אמרו, אין הפרנסה נקנית לא בחכמה ולא בכשרון ומעש, אלא הכל בגזירת עליון. כמה שנאמר (משלי כב ב) 'עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה'. וביאר ב'ילקוט הגרשוני' (משלי לא) בשם ספר 'משיבת נפש', כי העני יושב בביתו ומהרהר לעצמו, מה רבה ה'רחמנות' עלי, של שלא ניחנתי בחכמה ופיקחות ע"כ עני אני - ר'אה זה פלוני העשיר שהינו מלא בדעת ובחכמה, וחכמתו עומדת לו לעלות במעלה העשירות יותר ויותר, כי בחכמתו הרבה יודע הוא היאך לנהל מסחרו, ומצליח בה להגדיל רווחיו עד אין קץ. אף העשיר יושב בביתו וחושב שחכמתו היא זו שהביאה לו את העשירות הרבה, ומוכיח לעצמו ממעשי העני, שאין לו לחם לאכול מאחר שהוא פתי ואיש בער. אך כאשר עשיר ורש נפגשו - והכל רואים את שניהם יחדיו, ורואים שגדלה חכמתו של העני פי כמה וכמה, ואין עשיר זה אלא איש בער ולא ידע, אז יענו ויאמר עושה כולם ה' - הקב"ה מוריש ומעשיר, לא החכמה תביא עושר לבעליה, אף לא הטיפשות תחסיר לחמו, וראיה מהעני והעשיר הללו, שהעני עולה בחכמתו מעל העשיר, ועשיר זה כטיפש יחשב לעומת העני, ובע"כ תאמר, שהכל מאת הקב"ה - הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, בחשבונות של מעלה, עושה כולם ה'. וכשידע 'כלל' זה תשלו נפשו ותשקוט סערת רוחו בעסקו סביב פרנסתו כי ידע שהכל תלוי בידי שמים ולא במעשיו כלל.

וביד כל אחד מאתנו להעיד על חכמים מופלגים שכל 'חכמה' שהכניסו ב'עסקיהם' רק הביאה אותם לידי היזק והפסד, ולעומתם ידענו גם ידענו כמה 'שוטים גמורים' שלא פסקו מעשות 'טעיות' וטטויות בעסקיהם - ואפילו טעות אחת לא החסירו בחייהם, וכל אלו רק העלום לגדולה ולעשירות. צא תאמר, אין העשירות והעניות ממעשיהם של בני אדם, אלא ב'כרוז' שיצא מן השמים - איש פלוני יעני איש פלוני יעשר...

יא. ולעולם לא יתיימש, כביאורו של הרה"ק מקאצק זי"ע (עמוד האמת, פר' תרומה) במדרש בפרשתן, דכתיב 'ויקחו לי תרומה' - הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו, אל תעזבו את המקח שנתתי לכם, ומבאר, שבא ללמדנו דעת להתחזק בעוז ותעצומות, ולא יפול לבו בראותו שלפעמים נזדמן לפניו מכשול, רק יקוה אל ה'. ומפרש

עולם רבים בשמים, וכל תכליתנו אינה אלא עבור יצרנו המקשה עלינו מבית ומחוץ. וכן איתא ב'מדרש הגדול' בפרשתן 'וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו', וכי מאחר שהוא מצופה מבית ומחוץ 'עץ' (באמצעו) למה לי, לומר לך, אלמלא יצר הרע אין שבה לתלמודי חכמים², אלא שבחן שבובשין יצרן³, וכן הוא אומר (משלי טו לב) 'ומושל ברוחו מלוכד עיר', ותנן איזהו גיבור הכובש את יצרו, עב"ל.

והגם שזו עבודה קשה שבמקדש, מיהו שכרו יגדל מאד, וכפי שאמרו (אדר"ג ג ו) פעם אחת בצער

התורה ובקיום מצוותיה. כי מתחילה הוא זהב, כלומר שהכל מאיר לו והעבודה באה לו בנקל, לאחמ"כ בא הקושי דומיא דעץ יבש. ולבסוף כשיתמיד בתורה ועבודה תבוא לו הנעימות בזהב. ואעפ"כ נקרא שמו בתורה 'ארון עצי שיטים', כי אין ה'עבודה' נקראת אלא ע"ש ה'עץ', כלומר הקושי והייסורים שעוברים על האדם והוא מתגבר בעזו ותעצומות².

ולעולם לא יתיימש בעמוד לפניו 'מניעות' ועיכובים שהיצר מעמיד בפניו, כי אדרבה זה כל האדם, שהרי מלאכי עליון שאין בהם יצר הרע יש לבזר

שזהו 'אל תעזבו את המקח' כמו במשא ומתן אם יראה אדם שאינו מצליח במסחרו האם יתעצל ויפסיק עבודתו, הלא בוודאי יתחזק ויוסיף אונים ויקווה אל ה', וכלומר שבעל העסק אינו מרים ידיו לסגור את כל העסק אם היה לו הפסד וכיו"ב, אדרבה הוא ישקיע אתן כל אונו ומרצו להעלות את העסק על דרך המלך, כן הוא הדבר במקח התורה והמצוה, לעולם לא יזיח א"ע מחמת 'הפסד' שהפסיד, רק יוסי אונים ועצמה ירבה, ועם הזמן ישוב ה'עסק' לעלות ולפרוח כראוי וכיאות.

עוד מבואר משמו שהכוונה היא אל תעזבו את ה'ערשטער נעם' - הלקיחה וההתחזקות הראשונה, שרי היא בוודאי הייתה עם חשק רב והתלהבות, ואומר הקב"ה אל תעזבו את ה'לקיחה' הראשונה שהיתה בשעה שנתתי לכם את המקח - התורה. ולעולם ישאר בכם החשק והתשוקה כבראשונה.

יב. מצדיק אחד שמעתי הוספה נפלאה, דזהו שאמרו 'נתקשה משה במעשה המנורה', שהרי המנורה היא מקשה זהב ללא כל עץ כלל וכלל, והוקשה לו היאך אפשר להעלות נחת רוח להקב"ה על ידי 'זהב' גרידא כשאינן שם 'עץ' בחינת קושי והתאמצות ללחום נגד הרצונות הזרים...

אדרבה, בזמנים ומצבים קשים משיג יותר מאשר בימים כתיקונם. בחור יתום שסבל מרורות בחייו מקשיים בסולם העליה, ולכל מקום שפנה נתקל בקשיים רבים ומכשולות לאין ספור, נכנס אל הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע ובכה לפניו במר נפשו על כל הקשיים האלה המוצאים אותו בכל עת ובכל שעה, זאת בנוסף להיותו יתום ובודד בעולמו, והתבטא לאמר שמן השמים מעמידים לו מכשולות באופני חייו ואינו יכול לנסוע בהם כרגיל ובמנוחה.

נענה הרבי ואמר, הנה שני כלי רכב ישנם בעולם. יש רכב רגיל שבו נוסעים בני האדם ממקום למקום, ויש את ה'טנק' (טאנק) שהוא כלי רכב לעתות מלחמה. והנה בעוד שהרכב הפשוט נוסע במהירות גדולה מבלי כל קושי, הרי שהטנק נוסע לאטו ואינו יכול למהר בדרכו כל כך, סיבת הדבר נעוץ בשרשראות הברזל הכבדים החגורים על אופני הטנק, הם אלה המונעים מעמו את הנסיעה המהירה מחמת כובדם. אך מאידך גיסא במקום הרים וטרשים אי אפשר לרכב הרגיל לזוז ממקומו כלל, ואילו הטנק לא די בכך שהרי הוא יכול ליסע בכל מקום שהוא, אלא יש בכוחו אף לשבר סלעים ובתים ולנסוע כאוות נפשו כשבדרכו רומס הוא את כל הבא בדרכו, ואף כוח גדול זה אין לו אלא עבור אלא השרשראות הכבדות השוברות ורומסות את הכל.

אף אתה כן, סיים הפני מנחם כי אלו הקשיים הנערמים בדרכך ואינם נותנים לך להמשיך בקלילות ובמהירות, דייקא הם אלה המביאים לך כוח רב בידך לשבור ולנתץ את כל כוחות הרע ולהתעלות בקרבת אלוקים באופן שאין לשער. כי דייקא מתוך הקושי יכול האדם לצמוח ולגדול בעדי עדיים, ולפום צערא אגרא.

יג. וכבר אמר הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע שמה שביטלו חכמים את יצרא דעבודה זרה (יומא טט:) אין זה נחשב 'מעלה' לבני ישראל, אלא אדרבה הרי זה מורה על פחיתות העם, שכל כך נחלשו הדורות עד שכבר אין בכוחם לעמוד

בקשרי המלחמה כנגד הצר הצורר, דהרי לכך נוצר האדם, וזוהי תכלית חייו להתייגע במלחמה עם יצרו הרע. יד. אחד מחסידי הרה"ק רבי מנחם נחום מראחמיסטריווקא זי"ע היה דבק בתהלוכות רבו, וכל תנועותיו והילוכיו היו כרבו (בחינוניות) ... נענה ואמר לו הרבי, אם תרצה להעתיק את אורחותי, עדיף שתתחיל שלא לעשות את כל מה שאני איני עושה, מאשר לעשות את אשר אני עושה...

באר הפרשה - תרומה

מנורה של אש שיעשה כמותה. ומבאר ה'שפת אמת', כי ע"י רצון האדם בלב ונפש באמת נגמר השאר - מה שאינו יכול לעשות, נעשה מעצמו. ולזה הראוהו מנורה של אש שירצה לעשות כמותה, ומכיוון שרצה כבר פעל שתיעשה מאליה ע"י שישליך הכבר לאור. וכלשון השפ"א, כן הוא בכל מצוה מכל איש ישראל, כי וודאי אין בכח אדם לעשות רצונו יתברך, רק כפי רצון האדם - נגמר מעצמו. ומכל מקום הנמר בא גם כן על ידי רצון האדם, וזה שהראו לו (מנורה של אש) לידע מכון ורצונו יתברך, ועל ידי שרצה לעשות רצונו יתברך, רק שהיה למעלה מכת אדם, לזה נעשה מעצמו, עכ"ל.

ולתהדיא כתב הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע (תו"מ ד"ה אשר ידבנו) על הפסוק (כה ב) אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, יראה דרומז מי שידבנו לבו ולא ימצא די ידו, כגון הנשיאים שרצו בנדבת לבם ליתן אבני שהם ומילואים ולא מצאו די ידם והמציא הקב"ה להם ע"י עננים בלקיטת מן, כפרש"י בפסוק 'והנשיאים הביאו', והיינו דרמזו כאן איש ידבנו לבו ולא יכול ליתן תקחו את תרומתי, כי אני אומין לו בנדבת לבי (כלומר, בפשטות מובא בכל מפרשי התורה, שהם נתעצלו מהביא נדבת המשכן, ואילו החת"ס מחדש כאן, שאדרבה לגודל השתוקקותם הומין להם הקב"ה מן השמים מה שלא היו יכולים להביא בכוחות עצמם).

טו. יש שביארו ביסוד זה, מדוע נקט התנא (אבות ה ה כב) לומר 'לפום צערא אגרא' בלשון ארמי, דהנה מבואר בתוס' (ברכות ג. ד"ה היה) 'לכך אומרים קדיש בלשון ארמית, לפי שתפלה נאה ושבח גדול הוא על כן נתקן בלשון תרגום, שלא יבינו המלאכים (שאינן מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי, שבת יב:), ויהיו מתקנאין בנו', והכי נמי אמר 'לפום צערא אגרא' בלשון שהם אינם יודעים כדי שלא יקנאו בישראל.

טז. משל להולך בדרך ותעה ביער הגדול, מבלי דעת כיצד יצא מן הסבך, ותמלא נפשו צער ופחד, אמנם, משנראה לנגד עיניו 'בית החיים' יתמלא שמחה, שהרי זה סימן מובהק הוא שיש ישוב בני אדם במקום קרוב. והנה אף שבדרך כלל אין בראיית 'בית החיים' כל שמחה, אדם הלז ישמח לבו ותגל נפשו, כי לפי מצבו יש כאן סימן טוב - שהוא הולך בדרך הישר, ועוד מעט קט ימצא עצמו בתוככי העיר, כיו"ב, המרגיש חושך והסתר בעת נסיון, ידע שזה כ'בית החיים' המוכיח שבקרוב ממש ימצא עצמו על דרך המלך, וכבר עתה הולך הוא בדרך טוב (המוליכתו ליישוב).

יז. הרה"ק ה'דברי חיים' ז"ע מצאנו ציווה פעם באמצע שמחת הנישואין לאחד המשתתפים שיעלה על השולחן וישמח את החתן, אמר הלה, אינני מכיר במלאכה זו, מה אעשה... דחק בו הדב"ח ואמר לו, עלה על השולחן וקרא בקול גדול את הגראמען (חרוזים) הללו - 'דער חתן הייסט ניסן, און ד'הויזן זענען איהם צוריסען (-לחתן קוראים ניסן, ומכנסיו קרועות), ויעל האיש על השולחן, אלא שמרוב התרגשות וחרדה התבלבל לגמרי, ונענה בקול רעש גדול, 'ניסן איז דער נאמען פון דעם חתן, און ס'איז איהם צוריסען ד'הויזן... וכל הקהל פרצו בצחוק (מטעותו)... ממה צחקו, דייקא מהגראמען שלא התאימו, כך דייקא מדברים שאינם עולים לנו בנקל ובאופן הרגיל, מנסיונות הללו נעשה שמחה בשמים ממעל...

ממאה פעמים שלא בצער, וכן מובא ב'ספר חסידים' (אות קנה) ומקבל שכר טוב מה שהאדם כופף את יצרו יותר ממאה מצות שאין יצרו מסיתו ותוקפו ודחקו עליה. כי הקב"ה יודע עד כמה קשה לבשר ודם להתגבר על נסיונותיו^{טו}.

וזכה יזכה להיות אהוב וחביב לפני המקום ב"ה^{טז}, כמפורש ב'חובות הלבוות' (שער התשובה פ"י) זמי שרוצה להגיע לרצון בוראו, ייבנס מן הפתח הצר, שייבנסו ממנו החסידים הסובלים, עכ"ל. כי בזה יזכה להתעלות מעלה מעלה".

אבל זאת נאמר לו, אין הקב"ה דורש ומבקש מהאדם אלא את 'רצונו' וה' יגמור בעדו, וכך איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע (תרומה תרל"א), דהנה מצד אחד כתיב בחז"ל (הובא רש"י בפרשתן כה מ) 'וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר - נתקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש', ולאידך אמרו (שם פסוק לא) 'מקשה תיעשה המנורה - לפי שהיה משה מתקשה בה (מנחות כט:), אמר לו הקב"ה, השלך את הכבר לאור והיא נעשית מאליה, לכך לא נכתב תעשה (תנחומא שם והובא ברש"י). וצ"ב, אם ממילא לבסוף נעשית מאליה שלא היה בידי משה לעשותה בפועל, מדוע הוצרכו מתחילה להראות לו

ואת המשכן - השראת השכינה ע"י שמירת עיניים

בפרשתן (כו א), 'ואת המשכן תעשה עשר יריעות... מעשה חושב תעשה אותם, וברש"י, פרצוף אחד מכאן ופרצוף אחד מכאן, ארי מצד זה ונשר מצד זה. וביארו צדיקים (עיי' אוצר המאמרים להגר"א ווייס, מאמר טו, מאמר נורא הוד בענין קדושת עיניים) בדרך רמז על קדושת עינו של אדם - שבשמירת עיניים יזכה להיות 'משכן' לשכינה, שהנה 'נשר' מרמז על שמירת העיניים, כמו שפתח הטור בתחילת 'אורח חיים' לבאר בדברי יהודה בן תימא 'הוי קל כנשר - כנגד ראות העין, ודימה אותו לנשר כי כאשר הנשר שט באוויר כך הוא ראות העין לומר שתעצים עיניך מראות ברע'. כמו"כ 'אריה' אותיות 'ראיה', ללמדנו שעל ידי שהאדם שומר על עינו הרי הוא מקדש את עצמו להיות משכן לה', והמשכן נעשה ונבנה על ידי קדושת העיניים".

ומעתה יש להתבונן האם הכרובים הם קודש קדשים או להבריל מלאכי חבלה. אלא הביאור הוא עפ"י דברי הוזה"ק (תיקוני זוהר יח): ששני הכרובים הם כנגד ב' העיניים, ואכן, אם הכרובים הם מבעד לפרוכת הרי זה קודש קדשים... אבל אם הם ח"ו מחויז לנן עדן - ברחובה של עיר ועיניהם רואות כל הנקרה... או אז הם אכן מלאכי חבלה, כלומר, שרק אם שומר עליהם ב'מחיצות' לבל יצאו חוצה הרי זה קודש קדשים ומתקדש בקדושה העליונה, ואם העיניים משוטטות חוצה בדרך הפקרות רח"ל אזי אין לך מלאכי חבלה גדולים מהם.

ובך פירש הבית אברהם (שבועות) בשם אביו הרה"ק הדברי שמואל הלשון שנאמר ב'אקדמות' למחזי באנפא עין כות גירי קשתא, 'שישמור את עצמו מהסתכלויות אסורות כמו שרוצים לירות בו והכדור נגד פניו' י"ט.

ביסוד זה פירש (שם) עוד, שהנה נאמר כאן בפרשתן לעשות 'כרובים' על הכפורת שעל גבי ארון העדות בקודש הקדשים, לאידך מצינו במקום אחר (בראשית ג כד) שלאחר שגירש הקב"ה את האדם מגן עדן 'וישכן מקדם לנן עדן את הכרובים וכו' לשמור את דרך עין החיים' ופירש רש"י, שהכרובים הם 'מלאכי חבלה',

ושכנתי בתוכם - יתקדש ותשרה עליו השכינה

בפרשתן (כה ח), 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', כתב ה'אלשיך' הק' ושכנתי 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם' - בתוך כל אחד ואחד. וכבר איתא במדרש (שמ"ר לג א) בריש פרשתן - 'אמר הקב"ה

יח. בבואנו לדבר בענין קנין מידת הקדושה והשכינה השורה על המתקדשים, עלינו להקדים בראש וראשונה כי כל קנין הקדושה תלוי במידת 'שמירת עיניים', ובר מן דין, ידועה גודל סגולתה להצילו מלהבה ומכל דין הן ברוח הן בגשם, שמעתי מבעל המעשה - ה"ה ר' ש.ג. מעי"ת אלעד, מתקוף תפקידו של האברך הלזה הריהו משמש כ'מנהל' באחד ה'תלמודי תורה' המפורסמים וידועים בעיה"ק ירושלים, ומדרכו ליסע בכל יום מאלעד לירושלים וכן בחזירתו באוטובוס (באס) קבוע בשעה קבועה, ובו יש לו 'מקום קבוע' לשבת דבר יום ביומו, ביום שלישי פרשת משפטים תשע"ט עלה מיודעינו על האוטובוס, ולהוותו גילה כי נשים יושבות בספסל שלפני 'מקומו' הנמצא בצד ימינו של האוטובוס, הלה שמטבעו 'מסודר' למופת התגבר על רגילותו ועל 'סדריו', ופנה לשבת בצד שמאל של האוטובוס, והנה על אם הדרך בכביש 443 (Highway Route 443) נתקל האוטובוס בג'יפ (Jeep) גדול ומכח המכה התרומם האוטובוס לגובה אדיר - כמהלך על שתיים במקום על ארבע, ונתקל מימינו בעמודי הרמזור (רעד-לייט) במקומו הקבוע של האברך, ניתן החלון ושיבר האוטובוס, ואילו היה האברך יושב במקומו היה מובל למנוחת עולמים באותו היום... וחיינו ניצלו רק בזכות שמירת עינו וגדרי הקדושה. אשריו ואשרי חלקו.

יט. השומר עינו ינקה מכל רע, וכה אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בלשון הכתוב (דברים כא ז) 'דינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו', שאם שומר על עצמו שלא יכשל עד ש'עינינו לא ראו' זה האיש יכול לומר 'דינו לא שפכו את הדם הזה'...

הוסיף לאמר עוד 'ובעל השור נקי' (כא כח) 'שור' הוא לשון ראייה (כמו 'אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב', במדבר כד יז) שאם הוא בעלים על הראיה אזי יצא נקי בדינו (דברים חוצבים להבות אש אלו אמר לבחור שביקש הדרכה, א"ל הרה"ק זיי אפגעהיטין' (היה שמור מרע), שאלו הבחור כיצד יהא שמור מכל רע אזי השיב לו כנ"ל שישמור את עינו).

כ. בהמשך הקרא כתיב (כה ח-ט) 'ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת כל כליו וכן תעשו', ב'דרש משה' להג"ר משה פיינשטיין זצ"ל דייק מהכתוב, דרך בהשראת השכינה של המשכן יש תנאי

וזבחה מפרש המלבי"ם את דברי רש"י (פסוק ט) 'וכן תעשו, לדורות'. ולכאורה מה שייך לומר לדורות והרי אין המשכן קיים לדורות עולם. אלא הביאור הוא כדברי ה'אלשיך' הנ"ל בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד, וע"ז בא הציווי וכן תעשו לדורות, שכל איש מישראל, בכל דור ודור, יעשה 'מקדש' ומקום להשראת השכינה בתוכו ע"י שיקדש עצמו. וכל איש ישראל שייך בזו הקדושה, שהרי אמרה תורה ושכנתי בתוכם, והכל בכלל בתוכם²².

ומפורשים הרברים ב'ש"ך' על התורה (מגורי הארז"ל), וז"ל. 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', לא אמר משכן אלא מקדש, לומר, אם יקדשו עצמן יהיה כל אחד מהם מרכבה לשכינה, זהו ושכנתי בתוכם ממש, לזה אמר 'ועשו' ולא ועשית, כי כל אחד רמוז המשכן בגופו, הארון רמוז בלב, הכרובים... אלא לרמוז למה שאמרנו שיעשו בגופן - שיקדשו איבריהם ויעשו משכן ומרכבה לשכינה, ולזה אמר 'ועשו' 'וכן תעשו' שתי פעמים אחת למשכן ואחת לגופן.

בעניין זה ביאר ב'עקידה' (הובא בהתם סופר פרשת תרומה בהפסרה) את בקשתו של שלמה המלך כשחינך את בית המקדש (מלכים א' ה, נז) 'יהי ה' אלוקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו'. ולכאורה יפלא מהי בקשתו

לישראל מכרתי לכם תורתני כביכול נמכרתי עמה, משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונשאה, ביקש לילך עמה אל ארצו, אמר לו המלך, בתי שנתתי לך יחידית היא לפרוש ממני איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול, אלא זו טובה עשה לי שבכל מקום שאתה הולך - עשה לי קיטון אחד שאדור אצלכם... כך אמר הקב"ה לישראל... בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר ועשו לי מקדש (ה'בית אהרן' ז"ע היה מצווה לאברכים לעסוק בדברי מדרש זה).

וזבחה ביארו מה שאמרו (ילקוט פר' תרומה, מד"ר ויקרא פרשה י"ב) על הפסוק בפרשתן (בה ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' - כל מקום שנאמר 'לי' הרי זה לעד ולעולמי עולמים. וצריך ביאור, מה מקום יש לומר 'לעולמי עולמים' בעשיית המקדש, הרי כהיום נחרב הבית ואין לנו לא קודש ולא מקדש. אלא ביארו בספרים (וכן אמר הרמב"ם המהר"ד מבעלזא ז"ע) עפ"י דברי המדרש הנ"ל שהקב"ה מבקש מאתנו בכל מקום שאתם הולכים עשו לי קיטון אחד שאדור בתוכו - ו'אדור' זה שייך אף כהיום, על ידי שמקדש האדם את עצמו ב'מחשבה דיבור ומעשה' בכל אבריו וחושיו, בזה מכין הוא מקום בקרבו שישכון בו ה'כ"א.

'ככל אשר אני מראה אותך וגו' וכן תעשו', וכלומר שדייקא על ידי קיום כל המידות וציוויים האמורים בפרשה אז יהיה השראת השכינה, 'אבל לגבי הקדושה שצריך לעשות בלבנו ובביתנו לחנך בנינו ולכל הנהגה טובה, אין בזה כלל לכל אדם בשווה אלא כפי האופן שיכול להשפיע מצד מדותיו ומצד מדות וכשרונות הבנים והתלמידים, שהעיקר שיהיה לשם שמים ולקדושה על כל מה שיעשה שיהיה לתועלת לקרב לה' ולתורתו ולמצוותיו'. - בדבריו הללו שמענו הן חיזוק והן תביעה. חיזוק למי שלבו שבור והוא נפול בקרבו - אי אפשר לי לעבוד ולעשות כפלוגי וכאלמוני, תשובתו, מה לך עשות כמו אחרים, כל מגמתך לא תהא אלא לפעול כפי המוטל עליך, ובזה תשרה השכינה עליך לא פחות מפלוני בעבודותיו הגדולות, לאידך, תביעה יש כאן, א"א לאדם להיות מסתפק במועט... וכל עת יוסיף להתקדש, להכיר א"ע, ולהתקדש על פי מידותיו הפרטיים.

כא. וכן איתא ב'תרגום יונתן' על הפסוק (ישעיה לג טו-טז) 'עוצם עיניו מראות מרע הוא מרומים ישכון' - 'יהא בית משרוהי בית מקדשא', והיינו שהוא עצמו וביתו יהא 'בית המקדש' ממש.

כיוצא בו אמר ה'דברי ישראל' ז"ע (פר' בחקותי ד"ה או יאמר והתהלכתי בתוכם) כי הגן עדן של בני ישראל הוא בעולם העליון, וגן עדן של הקב"ה הוא בהאי עלמא - בתוך נפש הישראל המקדש עצמו.

כב. הסבא מקלם זצ"ל (חכמה ומוסר ח"א מאמר ע"ב) כתב, וז"ל, ואמר חכם אחד לעשיר שהיה מתנשא נגדו בשביל עשרו, אמר לו, האדון שלך הוא עבדי, ואתה עבד לעבדים, ולחנם אתה מתגאה, פי" כי הוא עבד נמכר לעבודת תאוותו, והחכם אדונו של זה העבד הנמכר לתאוותו, כי התאוה מסור בידו, עכ"ל. הרי מבואר במליצת לשונו, שמי שהוא משועבד לתאוותיו הוא עבד לתאוותיו, ומי שהוא משוחרר מתאוותיו הוא מלך ואדון על תאוותיו, ולכן קרא למי שהוא עבד לתאוותיו 'עבד לעבדים', כי בעל תאוה הוא עבד לתאוותיו, והחכם הוא אדון לתאוותיו, ונמצא הבעל תאוה עבד לעבדו של חכם.

שישרה הקב"ה את שכינתו כפי ששיכן שמו אצל האבות הקדושים, הרי להם לא היה כלל משכן ומקדש ה'. ועוד יקשה, מדוע ביקש 'אל יעזבנו ואל ימשנו' על מה ולמה יעזבם הקב"ה לרגל בניית בית המקדש. אלא דקושיא חדא מיתרצא בחברתה, כי מימי האבות ועד עתה שלא הוקם המקדש עשו להם משכן בלבבם, בזה שטיהרו ליבם אל ה', וה'קרבנות' היה מה שהקריבו לו יתברך את נפשם היחידה, לכך כשבנה שלמה המלך את הבית, ביקש שאעפ"י שמעתי יש בית

להשראת השכינה בקרתא דשופריא מכל מקום, אנא, 'אל יעזבנו' וימשך עדיין השראת השכינה עלינו ממש - כאשר היה עם אבותינו - שהיה שוכן בקרבם ממש^ג.

כתב החת"ם (דרשות קיבו: ד"ה ועשית) על הפסוק 'ועשית פרוכת... מעשה חושב יעשה אותה כרובים', רמז לאדם שמעשה חושב ומחשבתו הקדושה יעשה אותו (את האדם עצמו) ככרובים עליונים - מלאכי עליונים^ג.

כג. וכבר שמענו 'טענה' בקרב מחננו - תינח בימים מקדם כשהיו בני העולם זכים קדושים וטהורים להם נאמר 'ושכנתי בתוכם - בתוך כל אחד ואחד', אבל 'מה תאמר ומה תדבר' לבני דור האחרון הדוויים בגלות הגוף והנפש 'לא ראו מאורות מימיהם' וכי גם להם ייאמר 'ושכנתי בתוכם'. שמע נא לדברי הרה"ק ר"ר אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נועם אלימלך וישב, בד"ה א"י וישב), וז"ל, 'שמעתי משל מתוק מפי אדומ"ו הרב המגיד דק"ק ראווני זלה"ה (הוא הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע), והוא, שאנו רואים שכעת אשר אנחנו בגלות המר, יש בני אדם שזוכים לרוח הקודש בקל יותר מבימי הנביאים שהיו צריכין השבעות והתבודדות רב כידוע, כדי שישירו הנבואה ורוח הקודש. ואמר משל נפלא ומתוק, למשל המלך שהוא במקום כבודו בביתו, בחצירו בפלטין שלו, ויבוא איזה אוהב המלך וירצה להזמינו לסעודתו לביתו, אזי בוודאי יכעוס עליו המלך, כי אין זה כבודו של מלך לצאת מפלטין שלו לבית אחרים - גם אם תהיה הסעודה גדולה עד למאד. ובלתי אפשרי שיזמין את המלך לביתו עד שיכין כל הכנות ויעמיד מליצים ופרקליטין גדולים שימצא חן בעיני המלך שיבוא לסעודתו.

אבל כשהמלך נוסע בדרך ורוצה ללון בדרך אזי כאשר ימצא מקום נקי באכסניא נקי אף אם בית המלון הוא בכפר, אם הוא רק נקי אזי זה בית מלונו ללון שם. והנמשל מובן ממילא, בזמן שבית המקדש קיים והיה שכינת כבודו בבית קדשי הקדשים, אז אם היה אדם רוצה לשאוב רוח הקודש או נביאות היה צריך עבודה גדולה וכו' אבל עתה בגלות המר שגם השכינה קדושה גלתה עמנו, ובעוונותינו הרבים היא 'נע ונד בארץ' ותשוקתה מאד למצוא מקום דירה לשכון בה, ואם מצאה מקום מנוח, מקום נקי - אדם שהוא רק נקי מעבירות וחטאים אזי שם היא דירתה'. נוראות למדנו כאן, שבקל נוכל בדורנו שיבוא הקב"ה לשכון בתוכנו, בתנאי שנטהר עצמנו מן החטאים, ובפרט בימים הללו, שכל הבא ליטהר מעלתו רבה יותר מאשר בימי הנביאים, ודורות האחרונים הם המוכשרים להתעלות בתשובה וטהרת לבב.

והן הן כוונת דברי חז"ל (בכורות ח:) ששאלו זקני אתונא את רבי יהושע בן לוי 'מציעתיה דעלמא היכא', פירוש היכן אמצעו של העולם, 'זקפה לאצבעתיה, ואמר להו, הכא', ובפשטות הכוונה שדחה אותם בקש, ולכן זקף את אצבעו והראה על המקום שעמד בו שהוא אמצעו של עולם, וכאשר שאלו אותו מנא ליה הא, אמר להם שיביאו חבלים למדוד, אמנם הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא זי"ע פירש עומק דבריהם [כי בודאי לא היו חז"ל מביאים בגמרא שיחה בטילה שדחה ריב"ל לאותם זקנים], שכוונת השאלה היתה על מקום בית המקדש שאמרו (עי' יומא נד:) שהוא באמצעו של עולם, ושאלו זקני אתונא היכן מקום השכינה, ולכך הראה להם 'כאן' היינו באצבעו כנגד הלב, כי כל אחד בונה בית המקדש בלבו, על ידי התגברותו נגד היצר הבווער בקרבו, וביד כל אחד ואחד לבנות מקום של השראת השכינה בקרבו ובפנימיותו.

כד. וממילא הרווחנו לאלו המתלוננים ואומרים, וכי נהפך למלאכים, רצוננו להיות כאחד האדם ולא יביטו עלינו כמי שאינו מן הישוב, מעתה אפשר להיות להם להיות מלאכים 'בסוד', על ידי מחשבתם הטהורה בלא שתדע מזה בריה אחת בעולם, ובהנהגתם יתנהגו בין בני אדם כאחד מהם.

מעשה באשה אחת שהוצרכה לאיזה ישועה גדולה מאד למעלה מדרך הטבע, ובאת לפני הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע והזכירה עצמה לטובה, אמר לה הרה"ק היאך אוכל לאושיעכם, וכי מלאך אני, אמרה לו האשה, לא, אלא שהרבי גדול ממלאך, נענה הרה"ק ואמר לה - 'דאס יא' (אכן נכונים הדברים), ופעל עבורה ישועה גדולה.

פורשי כנפים - רוממות וחשיבות התפילה

כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלבוש. ולהיפוך, אם אזעק ואשווע לד' מקירות לבבי בתפילה לחונני דעה כי דלותי עד מאוד בעוונותי הרבים, אף הוא ירחם עלי להאיר עיני בתורתו. ולכן, עם נבון וחכם, אל תאמרו הא דעדיף זה מחברו לרוב שכלו ועיצם חכמתו ובינתו, לא כן הוא, שקר נחלתם, רק מתת ד' הוא, כאשר נחיל טובו וחסדו הגדול, רוב תפילה ותחנונים. ואין לך דבר שמזכה לאדם להשיג ישירות התורה ולפענח מצפונים בדרכי יושר ואמת אלא להתפלל לד' בדמע שישוב וירחמהו, כי אלוקים שומע תפילה הוא וקרוב לכל קוראיו באמת, עכ"ל.

וזכר אמרו להמליץ על דבריו אלו, עפ"י מה דאיתא בחז"ל (ויק"ר פרשה ג' פסוק יא) 'דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם, הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל - אילו אחר אמר 'הבל הבלים' הייתי אומר, זה שלא קנה ב' פרושות מימיו הוא מגנה ממונו של עולם, אבל שלמה שכתוב בו (מ"א י כא) אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה, לזה נאה לומר הבל הבלים, ע"כ דברי המדרש. אף אנו נאמר כאן - אילו היה אדם אחר אומר כי 'אין שמועתו מכוונת וקרעים אלבוש' היינו אומרים כי מן הסתם מעמי הארץ הוא שלא ראה הרבה ברכה בתלמודו. אבל גאון ישראל וקדושו כהנה"ק רבי יהונתן זיע"א (בעל הכרתי ופלת, אורים ותומים ועוד ספרים רבים מאד) שהיה עוקר הרים וטוחנן זו בזו בסברא וכל רו לא אניס ליה. לזה נאה להיותו מעיד על עצמו כי ביום שאינו מתפלל בכונה אין שמועתו מכוונת. ומפיו דעת להבין כי 'אין דבר שמזכה להשיג ישירות התורה ולפענח מצפונים בדרכי יושר ואמת אלא להתפלל לד' בדמע שישוב וירחמהו'^{כד}.

בפרשתן (כה ט), 'והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה', הנה, פעמים מנקרת מחשבה פסולה בראשו של בשר ודם, הן אני ריקן מתורה ומצוות ומעשים טובים, ומדוע יקשיב ה' לקול שוועתי, אולם ישמע נא לדברי הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (פרשת תרומה ד"ה והיו הכרבים) כי אדרבה דוקא בגלל הרגשות הללו יתן לו הקב"ה מאוצר מתנת חנם אע"פ שאינו ראוי ואינו כדאי, ודבר זה אפשר ללמוד מן הכרובים, דהנה איתא בזה"ק (ח"ג נ"ט). כי שלש פעמים ביום בשעה שהתפללו בני ישראל קיבלו הכרובים חיות ופרשו כנפיהם כלפי מעלה, 'ובכל המקדש לא היה נס כזה, שחתיכת זהב יהיה בו חיות, והיה הקב"ה מודיע זאת על ידי הכרובים שבעת התפילה היו פורשים כנפיהם למעלה... וגם היו מרמזים איך שלא יתייאש האדם את עצמו, על דרך שאמר הכתוב (ישעיה נ"ג) 'ואל יאמר הסרים הן אני עין יבש', שהראה לנו הקב"ה בכרובים שנעשו רוחניים ובעלי משכילים, וגם מבואר בזה"ק שהיו הכרובים אומרים שירות ותשבחות, וזה נותן כח'. והיינו שעל ידי התפילה נהפך אף דבר דומם לדבר רוחני ובעל משכיל, ללמדנו שביד כל איש ישראל להתרומם על ידי התפילה אע"פ שמצד עצמו אין בו ממש.

שמעתתא בעי צילותא - ענין התפילה להצלחה בתורה

כתב ה'יערות דבש' (עמ' כ"ח) וז"ל, 'זבדוק זמנוסה, אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה, שבו ביום יזכה לדבר מצוה ויצליח בעסקו, ואף שלשעה יחשוב שאינו, בסופו ימצא שכן הוא, ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצוה גוררת מצוה. וכן להיפוך, אוי לי על שברי, בעת שאיני מתפלל בכונה כראוי

הרה"ק מהרי"מ מזינקוב זי"ע אמר פעם לבחור שהביט עליו, מה לך כי תעמוד ותביט עלי, א"ל הבחור כי ענין גדול הוא לתיקון הנפש להביט על הצדיק, אמר לו הרה"ק, כתיב (ישעיה ס כא) 'ועמך כולם צדיקים', אם כן 'תיקון' גדול יהיה לך אם תביט ותתבונן בעצמך... כלומר שאז באמת יעלה ויגיע להיות צדיק.

כה. כיו"ב כתב הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע (אמרי פנחס שער ה' אות ג') כשאני יושב ללמוד תיכף אחר התפלה איז דאס לערנן גאר אנדערש (אזי הלימוד באופן נעלה פי כמה וכמה), וזה 'שמעתתא בעי צלותא' (לשון הגמרא מגילה כח:; וכלומר

שמעתתא - לימוד התורה, נצרך ל'צלותא' - תפילה בלשון ארמי) והבן.

וכן כתב בנפש החיים (שער ד' פ"ז) 'כשרוצה לעיין בדבר הלכה, ראוי להתפלל שיזכהו הקב"ה לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, לכוון לאמיתה של תורה'.

נוהג היה הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל להשכים קום מאוד בשבת בבוקר, והיה אומר אז מזמור קי"ט בתהילים (כידוע שכל ה'תמניא אפי' הם בקשות על תורה) והרבה פסוקים היה מפרש באידיש תוך כדי אמירה, ושופך שיח

ויותר אמרו, שאף הנקי מעבירות כתינוק שנולד הנקרא 'רביא' (עיי' סוכה ה: שכרובים מרמו לתינוק בלא חטא), ולא עוד אלא שהוא פורשי כנפיים למעלה - איש גבוה משכמו ומעלה, עדיין אינו נקרא 'עושי רצונו של מקום' עד שיהיה זפניהם איש אל אחיו, להיות פניו אל חברו ואחיו מבני ישראל, לעזור ולסייע לכל איש מישראל אם בדיבור ואם במעשה, לזוטר משלו לרעהו¹¹ - ואף להשיב לו טובה תחת רעה. כי באם חלילה פניהם אל הבית - שמשבי את פניו לאחורי רעהו ואינו מתבונן במה יוכל להיטיב לאחיו בני ישראל, אזי אף אם הוא

איש אל אחיו - יהיו פניו נשואות לרעהו להטיב לו בפרשתו (כה כ), 'והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה, סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו', אומרים משם הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע דהנה איתא בחז"ל (ב"ב צט.), כשהיו ישראל עושין רצונו של מקום אזי היו הכרובים פניהם איש אל אחיו, ובשעה שאין עושין רצונו היו פניהם אל הבית. ולרמוז, שכאשר 'פניהם איש אל אחיו' - לחשוב מחשבות היאך ובמה להיטיב איש לרעהו, אז נחשבים 'עושים רצונו של מקום'¹².

לבו לפני הקב"ה כבן המדבר אל אביו, רבות היה חוזר על הפסוק 'חסדך ד' מלאה הארץ חוקיך למדני', כשהוא מבאר 'פירוש המילות' - כך אמר דוד לפני הקב"ה, 'חסדך ד' מלאה הארץ' - כל הארץ מלאה שפע ורב טוב מאתך, אבל מה אני מבקש ממך, רק 'חוקיך למדני' - זו כל בקשתי, שתלמדני ותסייעני ללמוד ולהבין את דברי תורתך (פניני רבינו יחזקאל ח"א עמ' ל"ז).

(אגב אורחא קמ"ל חשיבות אמירת התהילים ביומא דשבתא ובפרט פרק קי"ט שהוא תפילה על רוחניות, ומוסיף שם לרמז כי ראשי התיבות של ח'מדת י'מים א'ותו ק'ראת עולה בגי' קי"ט).

כו. ולא זו בלבד, אלא שמדה זו מביאה לכפרת עוונותיו של אדם, כמו שפירשו צדיקים (עיי' תפארת שלמה סוכות ד"ה והיו הכרובים) שכאשר פניהם איש אל אחיו - בלא מחלוקת ושנאת חנם, והוא מתפלל על זולתו להטיב לו, אז יזכה אל הכפורת מלשון כפרה וסליחה.

כז. הגה"ח רבי זעליג וויינבערג זצוק"ל בנו של הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע (שהיה מתגורר בעיה"ק טבריא) הילך פעם ברחובה של עיר והנה הוא רואה המון העם נאספים, משקרב אליהם שמע שהקול רעש גדול יצא אודות יהודי שהוא חייב הון רב לבנק, ועתה הוציאווהו מביתו והעמידו את הבית למכרו לכל המרבה במחיר. באותה שעה היה נראה שערבי אחד יזכה בה, מכיוון שהוא הציע תמורת דירה זו סכום הגדול ביותר - מאתיים פונט (באמת היה שווי הדירה ארבע מאות פונט), מיהר רבי זעליג לנסות לזכות במציאה והציע עבור הדירה סכום של מאתיים ועשרים פונט (כי הוכרחו להעלות בכל פעם לכה"פ עוד אחד מעשרה), ואכן 'זכה לו' בדירה רחבה ונאה... מששב אל ביתו וסיפר בשמחה לבני הבית על ה'מציאה שזכה בה', הודיעו לו בני הבית שאין בכוונתם כלל וכלל להיכנס לעולמים לדירה כזו - שנלקחה מיהודי בצער רב. ואיככה תוכל לדירה המשוחה בדמו של אחד מישראל.

כשמוע רבי זעליג את טענתם, פנה אל רב העיר הגה"צ רבי משה קליערס זי"ע והניח את השאלה לפתחו. ענהו רבי משה, מצד 'דין תורה' פשוט שהנך רשאי להשתמש בדירה זאת ולגור בה כאוות נפשך, ולא עוד אלא שדבר גדול עשית שהצלת את הדירה מיד הנכרי. אבל אספר לך מעשה שהיה עם זקנך אבי אביך הגה"צ רבי נח זצוק"ל, וכך הווה. בטבריא של מעלה התגורר החסיד המופלג הגה"צ רבי הירש מיכל זי"ע ורבי נח היה משמשו רבות ומסייע בעדו. דרכו של רבי הירש מיכל הייתה להשתמש באלונטיות עבות, שמחירם היה רב. יומא חדא בבקרו של יום הלך רבי נח ברחובה של עיר ופגש באשה אחת אלמנה שהציעה למכירה שלוש אלונטיות עבות במחיר זול מאד, בכדי להביא לחם לפי הטף לפרנסת ילדיה. מיהר רבי נח לרכוש את האלונטיות והביאן עוד קודם התפילה לרבי הירש מיכל שנהנה מהם הנאה מרובה. אחר התפילה פנה אליו רבי הירש מיכל ושאלו, מנין לך אלונטיות אלה, ומשסיפר לו. גער בו קח ממני מהרה את האלונטיות, כי אינני מסוגל לנגב ידי בדמה של אלמנה עניה. סיים רבי משה קליערס ואמר לרבי זעליג, אני איני אומר לך כדת מה לעשות, אך הגע בעצמך והבן ממעשה זה היאך עליך להתנהג בענין דירה זו... סוף דבר שר' זעליג משך ידו מהדירה, ונתעוררו אנשי העיר לאסוף מעות לסייע בידי בעל הדירה ופדו עבירו את הדירה.

פעם איקלע הגאון רבי ישראל סאלנטער זצ"ל לאכסניא אחת, וכיבדו בעה"ב לסעוד אצלו, הגר"י הודה לו על נדיבות לבו והלך ליטול ידיו לסעודה, והנה בדרך כלל הקפיד ליטול ידיו במים הרבה, כמו שאמר רב חסדא (שבת

באר הפרשה - תרומה

צדקה וחסד עם אחיך האביון, ואז יהלך לפניך צדקך, ושכר הרבה יהא מנת חלקך כט.

מפורשי כנפיים למעלה והוא מתנהג בצדקות בין אדם למקום, עדיין נחשב כאינו עושי רצונו, כי עיקר העיקרים הוא הזהירות בבין אדם לחברו^{כח}.

בפרט הדברים אמורים בשערי חודש השמחה, כמו

שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שקלים תרל"ד) שמכיוון שאמרו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' (תענית כט.), לכן אמרו 'באחד באדר משמיעין על השקלים' (שקלים ב, א) כי על ידי שיתן מנכסיו לאחרים יזכה להרבות בשמחה^ל.

הדברים אמורים אף למי שאינו 'בעל ממון' כדאיתא ב'ספר חסידים' (תרי"א) שלכן נכתב ב' פעמים

לי תרומה - המעניק מממונו יזכה לרב טוב

בפרשתן (כה ב), 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ירבנו לבו', הנה התורה הק' נצחית היא, ובוודאי שכל 'פרשת תרומה' שייכת אף בהורנו אנו, לענייני נדבה וצדקה בכללות, כי הקב"ה מצווה את כל אחד מבניו, ויקחו לי תרומה קח לי תרומת ממון ומעשים ותן משלך לחברך, עשה נא

סב:) 'אנא משאי מלא חפני מיא, ויהבו לי מלא חפני טיבותא' [פירוש, הייתי נוטל את ידי עם מים רבים, בשכר זה זכיתי למלא חפניים של השפעות טובות], הכא צמצם מאד במי הנטילה, ותמהו תלמידיו על כך בפניו, ושאלו אותו מאי האי, נענה הגר"י ואמר וכי המים באים הנה מאליהם, לא ולא, אלא המשרתת שואבת ומביאה את המים מן הבאר והנה, וכי אהיה 'מהדר' בנטילה על חשבונה... (עובדא כיו"ב מסופר על הגה"ק החפץ חיים זצ"ל).

סיפר אחד מבני הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל שלאחר פטירת אביו הגדול החל לשאל 'שאלת רב' בכל ערב שבת - ששאלתו איזו אשה, יאמר לי הרב מתי הוא זמן הדלקת נרות שבת בשבוע זה, והנה בפעמים הראשונות ענה לה הבן כהוגן, אך כאשר ראה שבכל ער"ש היא מתקשרת לשאול שוב ושוב שאלה זו, אמר לה באחת הפעמים בדרכי נועם, שבקל אפשר להשיג ולקנות 'לוח שנה', שם כתוב מדי שבוע בשבוע מתי צריך להדליק נרות, ויהי כשמוע האשה את דבריה התפלאה ואמרה בתמימות, שכבר שנים רבות שהיא מתקשרת לאביו הגר"מ פיינשטיין זצ"ל לברר אצלו זמן הדלקת נרות, ומעולם לא נתן לה עצה פשוטה זו... והרי ידוע היה הגר"מ כמי שאין הפנאי מנת חלקו, ולא עוד אלא שעול כבד היה רובץ על כתפיו להשיב שאליו בשאלות קשות שהגיעו לפתחו מכל העולם כולו, ואעפ"כ לא מנע את עצמו מלענות לאותה האשה בסבר פנים יפות מדי שבוע בשבוע בדבר שבנקל הייתה מגיעה לדעתו.

כח. פעם זעק הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע בעת 'רעוא דרעוין' באש להבה, כשהוא זורק את עצמו על הכסא וראשו מאחור, בכל צרתם לו צר... הנה יכול יהודי להיות תלמיד חכם ובר אוריין, יהודי מכובד. אך באם הוא פוגע אף בשערה קלה מראשו של יהודי הרי הוא מאבד את כל חשיבותו ואינו שווה מאומה. כי אכן עיקר גדול מאד הוא הנהגה ראויה בין אדם לחברו, והבאת שלום בין בני ישראל.

בדומה לכך ביאר אותו צדיק וקדוש זי"ע את דברי חז"ל שאמרו (ברכות ה.) אם רואה אדם ייסורים באים עליו יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ולכאורה צ"ב מדוע לא יתלה מיד בתחילה ב'ביטול תורה' - כי היא חיינו ואורך ימינו, ומדוע רק אחר שפשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. וביאר בקדשו, כי כל עוד שיש לאדם פגם בענייני בין אדם לחברו עליו לתלות בזה ולא בביטול התורה, שהרי דרך ארץ קדמה לתורה, ונמצא שכל עוד שלא תיקן מידותיו, מה לו לדון בענין ביטול תורה, כשאת 'ההקדמה' לתורה עדיין לא קיים.

כט. כתב היעב"ץ (מגדל עז, נחל שלושה עשר אות יז) צריך שלא לשכוח להזמין עניים אל הלחם - שלא לתת מקום למקטרג, כי אין מצוה להאכיל עשירים, ואפילו אברהם אבינו נתנסה בעקדה מחמת שעשה משתה גדול ביום המילה לגדולי הדור, ולא היו מצויים לו עניים, לפיכך היה לו לזכור להקריב קרבן, אמנם אנו שאין לנו קרבן ושכיחי וקיימי עניים, פשיטא שחיוב גדול להקדימן לכל אדם ואין קרבן חביב להקב"ה מזה, והמעלים עיניו מהם... לכן צריך להתאמץ בזה כל איש לפי יכלתו.

ל. מעשה באיש עשיר שמזונותיו היו מצויין לו ברווח ובכבוד, בניו כשתילי זיתים סביב לשולחנו, ולא חסר לו מאומה, מלבד דבר אחד, והיא - מידת השמחה, פעם נכנס בצר לו אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ותינה בפניו - מדוע רחוק הוא משמחת החיים... ענהו הרבי בקוצר אמרים, 'פתחת שקי - ותאזרני שמחה...' כלומר שיפתח

עגולות הם, ובא לרמוז לאדם שיזכור כי הצלחות עולם הזה הם גלגל החוזר בעולם בטבעת זה העגול, ועל ידי זכירה זו יפרנס משולחנו לעניים. והיינו, שיעלה במחשבתו תמיד כי כל כספו ורכושו אינו אלא מתנת שמים, וברצות ה'... ויש לו להשתמש בממונו להטיב לרעהו, אז יעזרהו ה' וישאיר בידו את הממון שהופקדו בידו מן שמיא.

עוד פירש ב'בלי יקר', כי אם יתן מממונו ומאכלו לעניים אזי ישולם לו שכרו שאין לו סוף בגלגל הזה שאין לו סוף, ואינו פוסק מלסובב לא.

בספר 'משלי' וצדקה תציל ממוות (יא ה, י ב) לומר כי הצדקה אינה דווקא ב'מעות', אלא אף מי שאין בידו מעות ואמר לאחרים שיתנו ממעותיהם לצדקה, גם זה ל'צדקה' יחשב. והרי אמרו (ב"ב ט). 'גדול המעשה יותר מן העושה'. ולזה נכתב פעמיים 'וצדקה' - א' על נותני הצדקה בממון, וא' על המעשה, כי מסגולת שניהם להנצל מכל רע.

וסגולת הצדקה ל'עשירות' בזה העולם וכדברי ה'כלי יקר' בפרשתן (כה כג-כו) 'ועשית שלחן עצי שטים... ועשית לו ארבע טבעות זהב, וז"ל. כי 'הטבעות'

את כיסו וארנקו לפרנס אחרים משלו, עי"ז יזכה לסיפא דקרא להיות מלא שמחה, כי כך הוא טבע העולם, שהנותן למען אחרים מסיח דעתו מצרכי עצמו וממילא אפשר ל'שמחה' לחול עליו.

לא. כתב הרבינו בחיי (כה כג), בפסוק 'ועשית שלחן עצי שטים' כי 'שטים' ראשי תיבות - ש'לום ט'ובה י'שועה מ'חילה, ובאמת, אף הארון והמזבח היו עשויים (גם) מ'עצי שטים', כי הארון והמזבח מביאים על האדם את אלו הברכות. והוסיף לומר, כי אף בסיבת השולחן יבואו לאדם כל אלו הטובות, כלומר על ידי הצדקה וחסד שעושה על שולחנו. ודרשו (ברכות נה). על הפסוק (יחזקאל מא כב) 'והמזבח... זה השלחן אשר לפני ה'', ואמרו חז"ל, פתח במזבח וסיים בשלחן, לומר לך, שבזמן שביהמ"ק קיים מזבח מכפר, עכשיו שאין ביהמ"ק שלחנו של אדם מכפר. וזוכה על ידי שלחנו בעשיית צדקה וחסד לשלום טובה ישועה וברכה.

עוד כתב שם רבינו בחיי, מנהג חסידים שבצרפת לעשות משולחנם ארון לקבורה - להורות כי האדם לא ישא מאומה בידו, ולא ילוונו בעמלו כי אם הצדקה שעשה בחייו והטובה שהוא מיטיב על שולחנו, ולכן אמרו רז"ל (ברכות נד): 'המאריך על שלחנו מאריכין לו ימיו ושנותיו'.

מה גדלו מעשי הצדיקים שיישרו מידותיהם לטוב להם ולכל דורם, פעם נכנס יהודי עני ואביון אל הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מקאפיטשניץ זי"ע, בהיותו בקודש פנימה, ראה הרבי שלראש העני 'כובע עליון' שאינו ראוי ללבישה כלל (בקושי לפורים), ללא אומר ודברים הוציא הרבי כובע חדש שהיה מוכן בארונו ונתנו להעני ששמח בכך כמוצא שלל רב. משיצא העני מחדר הרבי והבחינו בני הבית בכובע החדש של הרבי על ראשו של העני, שאלוהו מיד, מדוע הוצרך הרבי לתת לעני כובע חדש לגמרי, והרי אף הכובע שהרבי לובש עתה 'טוב ויפה' הוא, ומן היושר לתנו ליהודי, והחדש היה הרבי משאיר לעצמו... ענה הרבי ואמר להם, אכן כדבריכם, שמרתי לעצמי את הכובע החדש והנאה, ואף אם ראיתם שנתתיו לו - אדרבה - בשמים ממעל אין לאדם מלבושים זולתי מה שהכין לעצמו מבעוד מועד - בעודו בהאי עלמא. נמצא שב'נתינה' זו לקחתי לעצמי את הכובע הנאה יותר.

וכבר אמר הרה"ק מקאפיטשניץ זי"ע, האוהב באהבה עזה את ה'תלמיד חכם', אוהבו ומשמשו בהתבטלות בכל עת, הרי יש בו 'אהבת תורה', לאידך האוהב את ה'גביר' ומכבדו ביותר הכבוד, אהבה זו אינה אלא 'אהבת ממון'. ומהי 'אהבת ישראל' - מי שאוהב כל אחד ואחד מבני ישראל, ללא כל הבדל מי הוא ומה מהותו...

ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ פר' משפטים) ביאר בקרא (שמות כב כד) 'אם כסף תלוה את עמי את העני עמך', אם תרצה שכספך ילווה אותך לקברך, קיים בהם מצוות צדקה והלוואה, כי רק את העני - המעות שנתת לעניים, אותם המעות ילכו עמך לעולם שכולו טוב.

מחשובי ירושלים של מעלה היה ר' יאמ"ץ (ר' יהודה אריה מאירם צבי) דייטש זצ"ל, ביום הפורים ב'שנה ראשונה' לאחר נישואיו בושש מלבוא לבית חותנו, וכבר הגיע זמן 'משתה ושמחה', אך הוא עדיין לא הגיע. ואף השקפת הרבנית שלו מבעד לחלון כל כמה דקות לא קירבוהו במאומה. עד שכמעט פנה יום אז צץ ועלה החתן החשוב, ונתברר שעמד כל היום עם עוד אברך ב'שער' של שכונת 'מאה שערים' ועסק באיסוף מעות 'מתנות לאביונים' לנצרכים מבני ירושלים. משנרגעו בני ביתו שאלוהו, מדוע ביזית אותך ואותי גם יחד כי שמעתי שהכל מדברים עליך שעמדת בשערה של מא"ש ואספת נדבות לעצמך... אמר לה ר' יאמ"ץ, אכן כנים הדברים, אספתי מעות לעצמי - כי לתיקון נפשי עשיתי זאת...

כדי שתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים ושם"ה גידין, ברמ"ח מצוות עשה ושם"ה לא תעשה שבתורה. ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשיבתנו יתברך, שהיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' המה ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה... ובוה יבוארו נמי דברי רש"י וכן תעשו - לדורות, כי אכן לדורות עולם בידינו לעשות ולהקים את המשכן בתוך כל אחד ואחד, בריבוי עסק התורה בקבלת עול מתוך עמל ויגיעה רבה ויהא משכנו בתוכם^{לג}.

ובזכות התורה וקביעות עתים יזכה לשפע רב בפרנסה וכל הטוב^{לד}. איתא ב'חתם סופר' בפרשתן (ד"ה ושמת את השולחן) על הפסוק (כו לה) 'ושמת את השולחן מחוץ לפרוכת ואת המנורה נוכח השולחן על צלע

ארון העדות - השראת השכינה על ידי עסק התורה כתב בעל 'צרור המור' בפרשתן, שלכן נקרא כיסוי ה'ארון' בשם 'כפורת', כי הארון מרמו על התורה והתורה מכפרת לו לאדם על כל עוונותיו יותר מכל הקרבנות^{לז}.

הנה כתיב בפרשתן (כה ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכבר הובאו דברי ה'אלשיך', 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם', בתוך כל אחד ואחד. ונתבאר בספרים, שבדורות הללו זוכים לזה ע"י עסק התורה, והוא עפ"י דברי הב"ח (או"ח מ"ז, ד"ה ומ"ש דאמר) בהלכות ברכת התורה, וז"ל. 'דכוונתו יתברך מעולם היתה, שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה. ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה, שלא תשתכח מאתנו

לב. כתב הגה"ק ה'בת עין' זיע"א (בפ' בשלח ד"ה נבוכים הם) וז"ל, מאמר הכתוב (משלי ג טו) 'יקרה היא מפנינים' ואמרו חז"ל (הוריות ג.) יקרה היא מכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים, פי' כי כה"ג היה נכנס רק 'בין הבדים' של הארון, ומי שלומד תורה בבחי' הוא נכנס לארון ממש.

נוראות מצינו בבעל הטורים (כה יח) על שני הכרובים, וז"ל, ופניהם איש אל אחיו - כמו שני חברים שנושאים ונותנים בדברי תורה, עכ"ל, והרי שקדושת הכרובים היא כמו שנים הלומדים ביחד, ומי נתלה במי... וכבר אמר הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בשם חותנו הרה"ק מקאצק זי"ע שלימוד סדר קדשים מטהר את המחשבה, אולם מאידך גיסא אמר החידושי הרי"ם זי"ע, שבשביל ללמוד ולהבין סדר קדשים צריך מחשבות טהורות, וכיצד עולים הדברים בקנה אחד, אלא שמקודם הלימוד מטהר מחשבתו ומתחיל ללמוד במחשבות טהורות ועל ידי זה זוכה להבין סדר קדשים, והתורה מטהרת מוחו לגמרי.

לג. והנה, רבים מתאוננים לאמר אכן, רצוני עז ללמוד תורה ולעסוק בה בשקידה וביגיעה. אך מה אעשה והמקום אשר הנני נמצא אינו ראוי עבורי לעסוק בתורה, או המצב שהנני שרוי בו מפריע בעדי מלקבוע עתים לתורה. ומבאר ה'חתם סופר' זי"ע (עיי' תו"מ סוד"ה ועשו ארון, דרשות רלו טור ב), דלכן אמרו מקום הארון היינו מקום התורה ולומדיה אינה מן המדה אלא היא למעלה מן הזמן ומן המקום. ללמדנו שלא יביט על המצב או על המקום שהוא נמצא, אלא בכל מצב בכל עת ובכל שעה - יפנה לעסוק בתורה, וממילא יאירו עיניו בתורה.

לד. ודע, כי כל העולם כולו תלוי בידך העוסק בתורה, כמו שכתב ב'חרדים' (פס"ו אות יג) וז"ל, הואיל ונפש כל ישראל עצם אחד כדאמר 'שבעים נפש' (ויק"ר ד ו הובא ברש"י בראשית מו כו), בהצדיק אדם נפשו, בכל ישראל יעשה רושם, ובו יצדקו ויתהללו כל זרע ישראל. וכן בהחטיא נפשו, בכל ישראל יעשה רושם. לכן תתעורר נפשך בכוונה גדולה לשוב בתשובה, ותכוון שעמך ישובו כל זרע ישראל, והיינו 'שובה ישראל' בלשון יחיד (הושע יד ב) והדר כתיב (שם ג) 'קחו עמכם דברים ושובו' בלשון רבים (כלומר, שתשובת היחיד תגרום לכל הכלל כולו לשוב בתשובה). ולכך מסיים (שם ה) 'כי שב אפי ממנו', ופירשו רז"ל (יומא פו:) אפילו אחד שישוב, ישיב חרון אף ה' מכולם מן הטעם הנזכר, כי גורם שכולם ירהרו בתשובה. ואפשר דהיינו דכתיב (תהילים נא טו) 'אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו', (כי ע"י תשובתו) נמצא מזכה אחרים, עכ"ל. והמהדיר שם העתיק בהערה מספר 'חינוך בית יהודה' (פל"ד, ששמע מרבו החוזה מלובלין זי"ע) שלא כל אחד יכול ללכת בשווקים וברחובות להוכיח בשער בת רבים, כי תורתו מתי נעשית וכו', אמנם, כאשר זה האיש יושב במקומו ועוסק בתורה לשמה בשם כל ישראל בזה הוא מכניס הרהור תשובה בלבבות בני אדם ומקיים גם תוכחה, עכ"ד. וזהו שאמר הכתוב (תהילים פד ו) 'אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם', דאף אדם יחידי העמל בתורה הנקראת עוז מביא לידי מסילות תשובה בלבבם של רבים מישראל.

שאם יקבע תורתו קבע, יקבע לו הקב"ה פרנסתו קבועה ומזומנת, וכן זבולון קודם ליששכר בברכת משה רבינו, ומ"מ אין ברכת זבולון אלא בזכות יששכר באוהלך (עיין תו"מ קל"ד ד"ה ועשו, קב"ד ד"ה ושמח).

יהא רעווא ששפע רחמים וחסדים יהיו מנת חלקנו, ובזה החודש יתקיים בנו 'ונהפוך הוא' בבוא לציון גואל בב"א.

המשכן תימנה, והשולחן נתן על צלע צפון, כאן הקדים שולחן למנורה, כי אכן, הכנה וצרכי עוה"ז קודמים לתורה (כמ"ש מהרי"א בעל ה'תרומת הדשן' בפירושו לרש"י), ואמנם ב'קביעות מקומם' של השולחן ומנורה מקדים לכתוב מקום המנורה (שהיא בתימנה) לפני מה שכתב דשולחן מקומו בצפון, להורות נתן - דאע"ג שצריך להקדים שולחן שהוא צרכי פרנסה למנורה שהיא תורה, מ"מ לא נקבע פרנסתו אלא ע"י קביעתו של התורה,

---

מעשה ישכיל כל יחיד לשבת על מקומו ולעסוק אך רק בתורה ובמעשים טובים (- אפילו הרחק מעין רואה), וירוויח זכויות הרבה עד אין חקר, שהרי כל הרהור תשובה וכל שינוי לטובה שיעלה ויבוא בקרב אחד מבני ישראל בקצה העולם יזקף לזכותו, וק"ו הרהורי תשובה רבים עד אין מספר. וכבר כתב הגה"ק החזו"א זיע"א באיגרתו להגרא"י רוטשטיין ז"ל (קובץ אגרות, ח"ג איגרת ס"ב), 'וכשם שאברי האדם מתחלקין לפעולותיהן - עין רואה ואוזן שומעת וידיים עסקניות, כן העם כולו הוא כגוף אחד ואישים נפרדים בו, וכל איש צריך למלא תעודתו. ואם היו בני תורה עמלים בתורה לאמתתה היו מצילים ילדים הרבה ואנשים רבים מהרהור עבירה וכפירה וכיו"ב בשפע קדשם בהשתפך רוח טהרה בעולם, ובסביבות בעל תורה אמיתי הדבר ניכר לעינינו השפעה מרובה על אנשים הרבה מה שכל השתדלות מעשית לא תשיגנה, וכמו כן יש רשמים על הרחוקים שאין עין הרואה מרגשת בהם לדקותם', עכ"ל.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת תרומה תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בכ"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

למה התורה לא ממשיכה מפרשת יתרו לפרשת תרומה? למה התורה "חוצצת" עם פרשת משפטים?

אומר בית הלוי תירוץ נפלא – הקב"ה אמר כאן למשה רבינו יסוד. אתה הולך לקבל תרומות מבני ישראל, תזהיר אותם! אני לא רוצה לקבל תרומות שלא עברו את המסננת של משפט הצדק. לכן שמת את פרשת משפטים בין מעמד הר סיני, לפרשת תרומה.

לפני שאדם מוציא את התרומה מהכיס, תבדוק אם התרומה הזאת נקיה. אם התרומה לא נקיה, אני לא רוצה אותה בתרומת המשכן!

אומר הנביא {ישעיה נו, א} שמרו משפט ועשו צדקה. ישנם הרבה אנשים שנותנים צדקה. הצדקה שלהם באה, כי הכסף שלהם לא כשר. לדוגמא:

יש בן-אדם שמשלם 20 שנה ביטוח על הדירה. כמה עולה ביטוח? 100 ₪ לחודש.

חלפו להם 25 שנים. לילה אחד הוא נסע לחתונה, נכנסו גנבים רח"ל, וגנבו את כל מה שהיה לו בסלון.

מוזמינים משטרה... מגיע בבוקר ויקטור השוטר, שם אבקה כדי לבדוק תביעות אצבע...

"מה לקחו?"
"לקחו הכל, חוץ מחמותי. לא נישאר לאשתי אפילו עגיל אחד!!!"

ויקטור השוטר כותב הערכת נזק "30,000\$". שולחים לחברת הביטוח... ברוך ה', אחרי 30 יום, הוא מקבל צ'ק מחברת מנורה 186,000 ₪!

ברוך ה', לא הכל שלי... ריבוננו של עולם, מזמן רציתי לתרום לבית הכנסת פרוכת יפה, גם לראש השנה וגם לכיפור, זה עולה 18,000 ₪. הוא רושם על זה "לע"נ זכריה בן שלום, נדבת חברת מנורה".

מנורה תרמה את הפרוכת, זה לא שלו. כי הרי לא גנבו לו את התכשיטים!

מה אתה תורם פרוכת?! זה כסף גנוב!
אומר הגאון מוילנה – אמר רשב"י "בואו ונצא החוצה. אני לא יודע

ממה נבנה בית הכנסת הזה, ואיזה אנשים בנו אותו".
הולך בן-אדם, ומעכב את שכר הפועלים שלו בשלושה ימים.

אומרת התורה {ויקרא יט, יג}... לא תלין פעלת שכיר איתך עד בוקר. אומר בעל הבית: "נשים את ה-300,000 \$ משכורות, שלושה ימים

בבורסה, נרוויח 4%... מה זה משנה לעובדים?! הם יצליחו לחיות עוד שלושה ימים בלי משכורת".

אה, אבל אתה עובר על {ויקרא יט, יג} לא תלין פעולת שכיר איתך עד בוקר?!

"לא, עזוב... זה בשביל הכולל של אחי... אני נותן את הכסף הזה לצדקה"

הקב"ה לא רוצה את הצדקה הזאת, שנאמר {ישעיה נו, א} שמרו משפט ועשו צדקה...!

אומר הבית הלוי – לכן קדמה פרשת משפטים, לפרשת תרומה. תחילת הציווי על המשכן, מתחיל בפרשת יתרו.

אומר הקב"ה למשה: "תעשה משכן, אבל לפני שאני מצוה אותך להביא תרומות למשכן, תצטרך לעבור קודם את פרשת משפטים, כדי לבדוק אם הכסף הזה כשר או לא".

כסף לא כשר מפריע בעבודת ה'... בבית המדרש. סידור שנעשה שלא בקדושה, התפילות לא מתקבלות מתוכו...

ממילא, באה פרשת משפטים, ו"מעכבת" את התרומה שנעשית שלא בכשרות. לכן באה פרשת משפטים, ומקדימה את פרשת תרומה.

(ברוך שאמר)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

התמיהה ידועה, מדוע כתב "ויקחו" ולא כתב "ויתנו", ונראה לבאר באופן פשוט, עפ"י משל לראובן ושמעון שנסעו בדרך ליריד, הנסיעה

היתה ארוכה, ולראובן נגמר האוכל, ביקש ראובן לשמעון שיתן לו מהאוכל שלו, וכשיגיעו למחוז חפצם, יחזיר לו. אחרי ששהו ביריד, פנה שמעון לחזור לביתו, אבל ראובן עדיין רצה להתעכב בדרך, ביקש ראובן לשמעון שיקח לו חלק מחבילותיו בעגלתו, ויתנם לו כשיגיע אל ביתו.

הנה, כשביקש ראובן לשמעון מהאוכל אמר לו: "תן לי מהאוכל שלך", אבל כשביקשו שיוביל את חבילותיו לביתו אמר לו "קח לי את החבילות הללו", כיוון שהחבילות הם הרי של ראובן וכל הבקשה משמעון היא רק להעביר אותם ממקום זה אל מקום זה, ורק כשמעון היה צריך להוציא מהאוכל שלו ולתת לראובן אז שייך לשון של נתינה. ופשוט. ובה מבואר היטיב, כי כאן כשצריך לתרום למלאכת המשכן שהיא דירה לשכינה כביכול, לא שייך לומר "תתנו" תרומה להקב"ה כיוון ש"לי הכסף ולי הזהב נאם ה'", רק שייך שנוביל את הכסף מהבית הפרטי שלנו אל המשכן לכן אמר "ויקחו" לי תרומה".

ועורות תחשים (כה, ה)

ברש"י: תחשים לא היה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה לכך מתרגם ססגונא ששש ומתפאר בגווניו שלו וכו' עד כאן. ויש לדקדק מנין לו לרש"י ז"ל שתיבת ססגונא הוא פירוש על תיבת תחש ששש ומתפאר, דלמא שמו כן הוא בלשון ארמי כמו כל שאר מלות. ועוד קשה למה עשה רש"י ז"ל פירוש על התרגום דוקא כאן במלה זו. ויש לבאר דהנה ידוע דלכל הבהמות והחיות היה אדם הראשון קורא להם שמות וכל נפש חיה אשר יקרא לו אדם שם הוא שמו לעולם. ואחר כך בדור הפלגה נתחדשו הרבה לשונות והלשון הארמי גם כן נתחדש באותו הזמן. והנה רש"י ז"ל כתב כאן דתחש לא היה אלא לשעה זו לצורך בנין המשכן. נמצא דבשעת דור הפלגה לא היה תחש בעולם וגם השתא ליכא. אם כן קשה למה קרא אותו התרגום ססגונא מנין לו לחדש שם זה רק הוה ליה לתרגם כמו לשון המקרא. לכך כתב רש"י ז"ל לכך מתרגם ססגונא לפי שמתפאר וכו' אבל באמת אין זה השם של התחש:

שמן למאר (כה, ו)

כתיב 'למאר' חסר, ובפ' ויקהל כתיב למאר מלא, וי"ל ע"פ הגמ' בשבת (פה, א) 'בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ס' רבוא של מלאכי השרת לכאור'א מיישראל וקשרו לו ב' כתרים כו' וכיון שחטאו ישראל, ירדו ק"כ רבוא מלאכי חבלה ופירקום כו' וכולן זכה משה ונטלן כו', וכתבו התוס', ששני הכתרים של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן אור פניו. ומבואר דלפני מעשה העגל ה' כל ישראל קרן עור פניהם כמו של משה, ונמצא שלא הוצרכו למאור כשנכנסו למשכן, שאור פניהם ה' קרן ומאיר, ולכך כתיב למאר חסר. אבל בפ' ויקהל שה' אחר מעשה העגל, שכבר פירקו קרני ההוד, אז היו צריכין למאור ממש, כמ"ש בתנחומא תצוה (ס"ד) "ויקחו אליך בשבילך שאתה רואה להיכן אתה נכנס ויוצא" ולכן כתיב שם למאר מלא. וגם לדעת התוס' בשבת (כב, ב) דכל מ' שנה לא הוצרכו לאור שעמוד הענן ה' מאיר בכל מקום מ"מ הוצרכו בשביל אחר המ' שנה משא"כ לפני מעשה העגל שאלמלי לא חטאו ה' נשאר קירון העור להם ולדורותם.

בטבעת הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו (כה, טו)

יש להבין הטעם למה נשתנה דינם של בדי הארון מבדי השלחן והמזבח ששם היו קבועים רק בעת מסעם, ואילו כאן היו קבועים תמיד. מתרצים המפרשים (בספר 'משך חכמה' 'אפריון' וכן כתב ה'חפץ חיים' בספרו "שם עולם" (חלק א' פ"ז) וכבר קדמם האלשיך הק') , לפי דברי הגמרא (סוטה לה, א) שהארון היה נושא את נושאו, וכל מה שנצטוו 'בכתף ישאו' היה רק בכדי להראות שיש מצווה לסייע ולהחזיק את הלומדי תורה, שהארון הרי מרמז על כתר תורה. וכשמסייע ומחזיק את התורה, נדמה לו שהוא נושא את הארון – את הלומדי תורה. אבל באמת "הארון נושא את נושאו", ולכן, היו הבדים קבועים בארון להראות לזכרון עולם שהתלמידי חכמים הם המחזיקים את בעלי המשא ומתן. ועוד,

כך אילו היו הנשיאים תורמים בראשונה, היה זה כעין כפיה על נדבת המשכן, שהיו ישראל נותנים בלחץ משום שהנשיאים נתנו, וגם זה חסר ב'נדבת הלב', וזה בהגדרת 'באלימותא'. כי יש כמה מיני אלימות, יש כפיה והכאה, ויש תעמולת עסקנים שמשולטים על מח של האדם ע"י פרסומות הבטחות של צדיקי הדור, או מעטשינג ביונעס, שאני נותן כך וכך רק אם אחרים יתנו בסכום הזה. וכדו'. בוודאי שלגבי צדקה זה כשר וישר, כי ממשכנין על הצדקה, אך תעמולה היא גם כח של אלימות והיא כשרה רק לגבי צדקה ולא לגבי נדבת המשכן, כיון שכאן הולך להיות 'חתונה' בין הקב"ה לכל יחיד מישראל, צריך שיהיה נתינה טהורה בתכלית השלימות, שלא יהיה כמתנה על מנת להחזיר, לכן סילקו את הנשיאים שיתנו באחרונה, כדי שלא תהיה נתינתם כעין כפיה על נדבת לבן של ישראל. שאילו ישמעו שהנשיא נתן נתינה הגונה, תהיה נדבת הלב רק 97 אחוז, ולכסף קדושין צריך מאה אחוז של נתינה טהורה.

ואעפ"כ היה איזה טענה על נשיאי ישראל, כי היו יכולים לתת בהסתר וצנעא, ובכך היו מזדרזים למצוות וגם לא היה כפיה ואלימות ע"י נתינתם. העסקנים שבאים להתרים ומתלווים עם אדם חשוב, הרי הם ככופים בכח, למטרת צדקה מותר, אך לא לנדבת המשכן, לכן לא באו משה ואהרן להתרים

והוסיף הכתב סופר שכן מדויק מלשון הפסוק 'וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', וקשה שפתח בלשון 'ויקחו' ולא 'ותקחו', וסיים 'תקחו את תרומתי', ולא 'יקחו את תרומתי'?

ותירץ שכן דרך העסקנים שאם הם צריכים לקבץ נדבות עבור מטרה שאינה חשובה כ"כ בכדי לעורר לב האנשים לנדב להם, אזי הם מתלווים עם אדם חשוב שייראה כאילו המטרה היא חשובה עד מאד. גם זה הוא כעין 'ממשכנין על הצדקה', שאינך יכול להתנגד מול אדם חשוב כזה, הרי זה ממש הפעלה של אלימות. ואין הנותן נותן מנדבת לבו בשלימות. אילו לא היה בא עם אדם חשוב, לא היה נותן כלל או היה נותן מעט. אמנם אף שלגבי צדקה מותר לעשות כן, כשיש מטרה אמיתית, היות וע"פ דין ממשכנין על הצדקה, אך לגבי נדבת המשכן, אילו היו משה ואהרן מסתובבים מאהל לאהל לבקש עבור נדבת המשכן, לא היתה התרומה בלב שלם, שאף שאם לא היה רוצה לתת, יתן לכבוד הצדיקים, ועם נתינות כאלה אי אפשר לבנות משכן להשי"ת. כי רחמנא לבא בעי, לכן אמר ה' שאנשים פשוטים יבואו לגבות, שכשהם באים, יוכל כל אדם לענות בשלילה ולא לתת, ואם יחליט לתת, הרי זו נדבת לב טהורה, המתאמת לקדושין שבין הקב"ה לכנסת ישראל.

ועפ"ז מיישב הכת"ס לשון הכתוב, 'ויקחו לי תרומה', ולא 'ותקחו לי תרומה', שאם משה ואהרן יתרימו את הקהל, לא יהיה זה 'לי לשמי', אלא כמו שנהגו היום שתורמים 'לשמו ולתפארתו של נדיב או רב פלוני', לגבי צדקה זה כשר לתת כיון שהגרח"ק ביקש, שגם זה נכלל בממשכנין על הצדקה. אך למשכן ה' צריך שיהיה נקי לכבוד ה'.

גם סיפורי מופת של שקר, נכלל ב'ממשכנין על הצדקה'

אחד מהקופות צדקה שאלו את הגר"ש אלישיב אם מותר לספר סיפורי שוא ושקר על מופתים שהיו ע"י הבטחה לקופת הצדקה, כדי לשכנע את העם לתת לקופת הצדקה. והשיב שגם זה נכלל בממשכנין על הצדקה. לאחר שהדפיסו את הסיפור, צוו למחוק אותו והתכחשו שלא אמר כן מעולם, אך ביודעי ומכירי מבפנים שהמעשה אמת. כי כל מה שמספרים שהבטיחו לקופה זו ונושעו, אין לזה שייכות לצדקה שהוא נותן, הנה יש כאן משפחה שאין להם על שבת, מעיקר הדין היו צריכים לכפות לתת להם צדקה, יהיה איך שיהיה, לכן מאספים קופת הצדקה אוסף של מעשיות שרובם לא היו ומדפיסים ומחלקים בתיבות דואר, ואנשים מאמינים, כאילו הקב"ה השתדך דווקא עם קופה זו, שזה ממש משחק ילדים, אך כך משכנעים את האדם אולי גם אני אוכל להוושע ע"י הקופה הזו. ומתקשר למספר שלהם ותורם. [ונדמה לו שאילו יתן לשכנו עני, לא יושע כד. דמיונות שוא.]

אף שהגבאים המציאו את המעשיות שלא היו ולא נבראו, והתיר הגר"ש כדן ממשכנין על הצדקה, כמו שמותר להכות במקלות, יותר קל לשמוע ולהאמין במעשה שלא היה ולא נברא. כך זה כשר רק לגבי צדקה, אך בנדבת המשכן שהוא קדושין בין כנסת ישראל להקב"ה צריך שיהיה 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'. בתחילה נאמר 'ויקחו לי', לא משה ואהרן יתרימו אותם, כדי שתהיה נתינתן לשמה, ואח"כ תקחו אתם את התרומה בסוף. באופן שלא ידעו משה ואהרן כמה נתת, תתן לא לשם משה ולא לשם אהרן, רק לשמו יתברך לבד.

אילו יצטרכו היום לעשות מגבית עבור בית המקדש השלישי, יצטרכו לאסור כל המודעות והפרסומות והתעמולות והפלקטים והבטחות הרבנים וסיפורי המופת והסגולות למיניהם, ה' ירחם. יכול להיות שזו

שאף בעת שאין התלמיד חכם נצרך לסיועו של הנותן, כיוון שנתן לו בעת שנצרך, ממשיך הנותן לקבל בזכותו של התלמיד חכם גם הלאה. ובוזה מבאר 'החפץ חיים' שם, את לשון הכתוב 'עץ חיים היא למחזיקים בה', ולמה לא כתב 'למחזיקים אותה'?" אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עובדים בדרכם וחוצים נהר שוטף ושוצף אומר הבן לאביו: תחזיק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק!. (הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך) על זה הדרך נאמר כאן: עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא היא המחזיקה את בעלי הממונ.

בעניין הזה, מספר הרב אליהו דיסקין סיפור נורא: לפני למעלה מארבעים שנה, היה בחור באמריקה שלמד בתיכון, והתחיל גם ללמוד באוניברסיטה כי אבא שלו רצה שיהיה לו "תכלית" שיהיה ע"ד או רופא וכדומ'. הוא רק לא ידע שה"תכלית" זה לימוד התורה... עכ"פ, הבן, חשקה נפשו בתורה. אמר לאביו: אני רוצה ללמוד. אמר לו האב: אני מוכן שנה אחת שתלמד אבל אח"כ תחזור לאוניברסיטה. נסע הבחור לארץ ישראל, וזכה ללמוד אצל הגה"צ רבי אליהו לופייאן בכפר חסידים בשנתו האחרונה. אחרי שנה הוא חזר הביתה, וכמובן שלא רצה לבזבז את שנותיו בלימודי הבל, פנה אל אביו ואמר לו: "הרי עוד מעט כבר אני מגיע לשידוכים, תן לי ללמוד עד החתונה, ואני מוכן ללמוד כאן בלייקווד ולא לנסוע לארץ ישראל", אמר לו אביו שהוא מוכן, אבל בתנאי אחד: שיותר אתה לא מבקש, ואחרי החתונה אתה אכן הולך לאוניברסיטה". הוא הסכים. אחרי כמה חדשים הוא אכן התארס, בין האירוסים לחתונה הוא התחיל לאבד מצב רוח, כיוון שידע שאחרי החתונה אין לו שום ברירה וחיוב יהיה להפסיק ללמוד. ומיום ליום ירד לו ה'שמחת חיים'. והאבא רואה ולא יודע מה לעשות, מצד אחד הוא רוצה את טובת בנו שיהיה לו מקצוע ביד, ומצד שני הבן לגמרי מאבד את חדות החיים. כמה שיותר התקרב זמן החתונה שקע הבחור יותר בעצבות. ביום לפני החופה, קרא האב לבנו ואמר לו: "אני יודע בדיוק מה עובר עליך, אני רציתי את האושר שלך אבל אני רואה שאתה לא מאושר מזה, דיברתי עם אמא, והחלטנו שיותר חשוב לנו שתהיה שמח, לכן, חמש שנים אחרי החתונה אתה יכול להמשיך ללמוד כאברך בלייקווד, ואנחנו מפרנסים אותך "קעסט" חמש שנים.

שבועיים אחרי החתונה, האבא קיבל "דום לב", הוא היה במוות קליני, והרופאים לא נתנו לו שום סיכוי, והנה בניסי ניסים חזר לאיתנו עד לתיפקוד מלא. ביום שנגמר החמש שנים מהחתונה, קיבל האב שוב "דום לב", ונסתלק לבית עולמו!

אמרו: אם היה יודע מי מחזיק את מי, היה לוקח על עצמו חמישים שנה! ודבר נוסף, שכל החמש שנים כולם חשבו שהאב מחזיק את בנו, אבל אח"כ נוכחו שהבן הוא החזיק אביו! "עץ חיים היא למחזיקים בה".

עם רעיון זה מסביר ה"פנים יפות" (ועוד הרבה מפרשים) את תחילת הפרשה 'ויקחו לי תרומה' למה לא אמר 'ויתנו'?" כיוון שרק נדמה לנו שאנו "נותנים" בעוד שאנו רק "לוקחים". ומוסיף לבאר את דברי רש"י "לי לשמי", שאף שע"י התרומה וודאי שתתעשר מזה, ותזכה בחיים, אמנם את התרומה תתן רק "לשמי" לשם מצוה ולא לשם השכר הבא מזה.

(ציוני תורה)

ועשית שנים כרבים זהב (כה, יח)

הכרובים הם מלאכים קדושים (יחזקאל י) ופניהם פני נערים (סוכה ה:): והקשה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, מדוע פירש רש"י את הכתוב: "ויגרש ה' את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים" - מלאכי חבלה?! ותרץ, שבני הנוער יכולים לגדול ולהיות מלאכים קדושים, או מלאכי חבלה חלילה. תלוי היכן הם שוהים ומבלים! אם על ארון הברית ובקודש הקדשים, אזי יהיו למלאכים קדושים. ואם הם בחוצות, על אם הדרך, יהיו מלאכי חבלה...

(והגדת)

מאוצרות המגידים

מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי

כתב הכתב סופר ללמד זכות על הנשיאים שלא השתתפו בתחילה בנדבת המשכן עם כל ישראל, שגם זה כדי שתהיה הנתינה מנדבת הלב ולא בכפיה, כי אם ישמעו שהצדיקים כבר נתנו, לא נעים שלא לתת. כמנהג הקדום להתרים עבור הדפסת הספר, והיו הולכים לרבנים הגדולים שיתנו דמי קדימה, וכתבו בתחילה שהרבי נתן, וגם הוא יקח ספר כשיצא מהדפוס, וממנו יראו וכן יעשו, אחר שבאים לעשירי בורשה ומראים לו שהאמרי אמת כבר נתן דמי קדימה, איך לא יתן? וגם זה, הוא כעין כפיה.

מעט יותר, וישנם עולשין רקובים מעט, אשר מחירים עולה לכדי חצי ממחיר הטריים. ובכן, איזה מן הסוגים להביא? ושם הגיעה התשובה המפתיעה: "תביא מהסוג הזול... לא נורא אם יהיו העולשין קצת רקובים! נסתפק בהם!"

מלכתחילה, כאשר שמעו שני התנאים את שאלתו של הבן אודות סעודת הצהריים, היו הם משוכנעים כי האב יבקש לקנות בשר ודגים עם כל המטעמים, כמנהגם של גבירים. כאשר שמעו את תשובתו של האב - הם סברו כי אולי מקפיד הגביר על תזונה בריאה המבוססת על ירקות בלבד...

אולם כאשר התברר להם כי הגביר מעדיף את הסחורה הישנה והזולה על פני הטריה והיקרה מעט - הם הגיעו למסקנה ברורה על פיה לפניהם עומד קמצן אשר טרם נודע כמותו, קמצן אשר חולי נפשו אינו מאפשר לו אפילו לקנות לביתו את המזון המינימלי ביותר!

"להכנס אל ביתו של קמצן כה נורא, ולבקש ממנו כי יתרום לצדקה - הרי זו בדיחה גרועה!" - הרהרו המתרימים בליבם, והחליטו לפסוח על ביתו של הגביר ולהתחיל את המגבית ממקום אחר... "ובדאי שינה הוא את טעמו מאז הפעם האחרונה בה פקדתי את ביתו, הפעם בה פתח הוא את ידו לרווחה!" - הסביר בודאי רבי עקיבא לעצמו את פשר הנהגתו המוזרה של העשיר...

אלא שבסופו של יום, כאשר פנה השמש ושני הצדיקים התפנו לספור את סכום הכסף אשר הספיקו לגייס - גילו הם כי התפוקה דלה למדי... הסכום עדיין היה רחוק מרחק רב מהסכום אותו ביקשו מלכתחילה לאסוף בעיר זו... לפיכך, בליט ברירה, החליטו לשוב על עקבותיהם ולדפוק על דלתו של העשיר-אוכל-הירקות-הרקובים, כאשר בליבם הם אומרים: "אפילו אם יתן העשיר פרוטות בודדות - הרי זה יותר טוב מכלום!"... וממחשבה - למעשה.

הם דפקו על דלת ביתו של הגביר, ומה רבה הפתעתם כאשר קבלת הפנים לה זכו - שונה היתה לחלוטין מזו לה ציפו...

הם ציפו להתקבל בקרירות ולצאת מן הבית עם נדבה פעוטה של פרוטות מספר, אולם בפועל - קיבלם הגביר בכל הכבוד הראוי לתלמידי חכמים כמותם, בכל האדיבות ובסבר פנים יפות, ומשמע את מטרות הביקור - אף הרים תרומה מכובדת עד מאד: הוא הורה לשני תלמידי החכמים לגשת אל אשתו ולומר לה כי בעלה ציוה ליתן להם מידה שלמה של דיגרי זהב! סכום עתק!

שני התנאים נדהמו למשמע הסכום הגבוה, הם חששו פן אשתו של הגביר לא תיאותר כה בקלות להעניק סכום כה גדול, אולם כאשר ניגשו אל האשה - נכונה להם הפתעה נוספת...

"האם בעלי אמר ליתן לכם מידה גדושה של דיגרים - או מידה מחוקה?" - שאלה האשה, ומשלא ידעו הם להשיב, והסבירו כי הגביר נקט בלשון: 'מידה' סתם - החליטה האשה להעניק להם מידה גדושה, תוך שהיא מסבירה כי אם זו היתה דעתו של בעלה - מה טוב, ואם לא - הרי שמעניקה היא את הסכום העודף על חשבון כתובתה...

כאשר שב רבי עקיבא עם חבירו אל הגביר, בכדי להודות לו על תרומתו הנדיבה - שאלם העשיר: "אימרו לי, האם נתנה לכם אשתי מידה גדושה - או מדיה מחוקה?", ומשסיפרו לו שני הצדיקים את השתלשלות העניינים - החליט הגביר להביע את הערכתו לשיקול דעתה הנבון ולנדיבות ליבה של אשתו, ובו במקום הכפיל את כתובתה...

בירך איפוא רבי עקיבא את הגביר בחום, נשקו על ראשו וביקש להפטר ולילך לו לדרכו, אלא שבטרם נפרד ממנו הגביר לשום - לא יכול היה להתאפק, ופנה אליו בשאלה: "רבי, מוכרח אני לשאלך... מבין אני כי אל ביתי הגעתם בסופו של יום, לאחר שסובבתם בין בתי העיר כולם. ובכן, מדוע עשיתם זאת? מדוע לא זיכתם אותי להיות ראשון לדבר מצוה כשם שדרכך, רבי עקיבא, לעשות תמיד?" - הקשה העשיר, והכאב ניכר בקולו. "מדוע לא נכנסנו אל ביתך? הבה ואומר לך..." - החל רבי עקיבא מסביר: "למעשה, הגענו אל ביתך בתחילת היום, עם בוקר, והטינו אזונינו לשמוע האם הינך ער והאם רשאים לנו כבר להקיש על דלת ביתך בשעה כה מוקדמת.

"בשלב זה - שמענו את שיחתך עם בינך, שיחה בה הורית לו לקנות לארוחת הצהריים מן הירקות הזולים ביותר, ושיחה זו הביאה הווננו לכדי מסקנה - אשר התבררה בדיעבד כמוטעית - על פיה יהא זה חסר תועלת לחלוטין לנסות להתרימך לדבר מצוה! לפיכך פסחנו על ביתך, סובבנו ברחבי העיר, ורק בסיום היום, כאשר ראינו כי עיתותינו בידי וזי עדיין זקוקים לנו לכל פרוטה נוספת - החלטנו לנסות את מזלינו ולדפוק על דלתך!" - סיים רבי עקיבא...

אלא שהגביר לא קיבל את הטיעון: "רבי, מה שביני לבין בני - יכול אתה לשמוע. אתה יכול אמנם לעמוד על קמצנותי בענייני שלי מתוך השיחה

הסיבה שבית שלישי יורד משוכלל מן השמים... כנודע שנחלקו בזה רמב"ם ורש"י. להרמב"ם הוא חיוב לבנות בית השלישי, כמו בית הראשון, אמנם גם שלמה המלך כפה עליהם מס לבנין בית המקדש, כמו שכופים לבנות בית הכנסת ומקוה וחידו, א"כ גם לבית השלישי יהיה מותר לתת שלא לשמה, רק במשכן ראשון שהיה מצב של מומרים לא היו יכולים לתת שלא בנדבת לב, או משום שהם מעות קדושין וצריך שיהיה מתנה גמורה שלא על מנת להחזיר, בלי שום סגולה והטבה כלל.

(הגרמ"י רייזמן)

מאת כל איש אשר יבנו ליבו תקחו את תרומתי (כה, ב) אומר המגיד רבי שבתי יודלביץ: מוצאים אנו, כי יש מן התרומות בהן לא הבדילה התורה בין עני לעשיר, בין קמצן לנדיב לב, אלא חיובה כל אחד ואחד ישראל בסכום קצוב - מבלי להתייחס כלל לאמצעים העומדים לרשותו ולמידת נדיבות ליבו. בתרומת המשכן לעומת זאת - מוצאים אנו כי התורה הניחה לכל איש ישראלי מקום להביא בו את נדיבות ליבו לידי ביטוי, ואפשרה לו לתרום ככל אשר ידבנו ליבו.

והנה, התורה מתייחסת אל ה'מרבה' - ו'הממעט', אל 'נדיב הלב' - ואל זה אשר לא נדבו ליבו, אולם דומה כי כאן המקום לעמוד על סוג שלישי אשר קם בעם ישראל, מי כעמך ישראל, סוג הכורך כאחד את המרבה - עם הממעט... את ה'קמצנות' במיטבה - עם נדיבות הלב שאין למעלה ממנה...

המדובר בדמויות הוד אשר עמדו בעם ישראל וזכרם חקוק לנצח, דמויות הוד של יהודים יקרים ונדיבי לב, אשר ביקשו להקדיש את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך!

ושני סוגים נמצאו באותם נדיבי-אמת:

מהם - אשר הקדישו את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך - ואילו בכל הנוגע להם עצמם נהגו בקמצנות מופלגת... המדובר ביהודים אשר בטבעם קמצניים מופלגים היו. קמצניים אשר קמצנותם מנעה מהם אפילו להיטיב עם עצמם, אולם בכל הנוגע לענייני צדקה ועזרה לזולת - היו הם ראשים וראשונים לכל דבר מצוה!

ומהם - אשר הקדישו את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך - מבלי שלאיש יהיה שמץ של מושג אודות ליבם וידם הפתוחה, יהודים יקרים אשר כלפי חוץ נראו כקמצנים מן השורה הראשונה, קמצנים אשר אינם מסוגלים לפתוח ידם אפילו כהוא-זה, אולם מאחורי מעטה הקמצנות הלזה - שכנה לה נפש רחבה, נפש נדיבה, נפש אשר כל חפצו של בעליה לא היה אלא להיטיב עם זולתו בטובה הגדולה ביותר האפשרית, טובה של מתן בסתר.

אין ספק כי רבים וטובים נמנו על כל אחת משתי הקבוצות הללו, רבים וטובים בתולדות דברי עם ישראל אחזו בידם את מידת הנדיבות ומידת הקמצנות כאחד - והשתמשו בכל אחת מן המידות בשעתה הראויה לה, אולם כאן ברצוננו להתמקד בשני דוגמאות נפלאות ומיוחדות:

האחת - דוגמא ליהודי קמצן בטבעו אשר ליבו פתוח היה כאולם לעזור לכל נזקק - אירעה בימי התנאים הקדושים ומקורה בירושלמי (פסחים פ"ד, ה"ט), ואילו השנייה - דוגמא למתן בסתר בדרגתו המשובחת ביותר - אירעה בדורות מאוחרים יותר, בתקופתו של המהרש"א הקדוש.

מה שביני לבין בוראי

ובכן, נפתח בסיפורו של הירושלמי, העוסק במגבית צדקה לטובת לומדי תורה, מגבית אליה יצא התנא הקדוש רבי עקיבא עם אחד מן החכמים ביום מן הימים.

באחד העיירות אותן פקד רבי עקיבא, התגורר אדם בשם 'בן-מביא יין', עשיר גדול, אשר רבי עקיבא ידע מנסיונו כי ידו פתוחה לכל דבר שבקדושה. את סבב ההתרמה - תכנן איפוא רבי עקיבא לפתוח בביתו של אותו עשיר בדוקא, ולהעניק לו את הכבוד להיות ראשון לתורמים.

ואכן, מיד לאחר תפילת שחרית כוונתיקין - ניגש רבי עקיבא עם שותפו אל ביתו של אותו עשיר, אולם מאחר והשעה עדיין היתה מוקדמת למדי - החליטו השניים להטות אזנם מבעד לדלת, בכדי לבדוק אם בעל הבית כבר התעורר משנתו. בודאי ידעו הם את אשר יודע כל משולח מתחיל, כי כשמעירים גביר משנתו - מבטא הוא בדרך כלל את חוסר שביעות רצונו בגודל התרומה...

והנה, עד מהרה התברר לשניים כי הגביר כבר נייעור משנתו, שכן הם שמעו שיחה אשר התנהלה בינו לבין בנו. אולם בה במידה שהתברר להם כי הגביר כבר ער וניתן לדפוק על דלתו - התברר להם גם כי תהיה זו טעות חמורה לעשות כן...

למסקנה זו הם הגיעו מתוך השיחה אשר שמעו, שיחה אשר התנהלה בין הגביר לבין בנו, ובה פנה הבן אל אביו ושאלו מה לקנות בשוק לארוחת הצהריים. "מה לקנות? תקנה עולשין!" - השיב הגביר, והבן הוסיף ושאל: "אבא, בשוק ישנם שני סוגים של עולשין, ישנם עולשין טריים - העולים

אין פלא איפוא, כי כאשר נפטר יעקב הלזה לבית עולמו - לא שררה עצבות רבה בעיירה... ידידים לא נמצאו לו מבין שכניו ומכריו, איש לא יכול היה להצביע על מעשה טוב אשר עשה כלפי אי-מי, אפילו אחד מבני העיירה לא חש כי חב הוא לו הכרת הטוב מסיבה כל שהיא, וכך כשמנין מצומצם של מלויים צועד סביב מיטתו - הובל יעקב אל מנוחתו האחרונה, ועל מצבתו נחקק בהבלטה התואר המוזכר לעיל: "יעקב הקמצן" - למען ישמעו ויראו כל הקמצנים שכמותו...

אלא שלאחר מותו של "יעקב הקמצן" - נראה כי נפל דבר בשגרת שלולת חייה של העיירה קראקא.

כאשר הגיעה שוב האביביות אל הדייג וביקשה דג לשבת - הוא התנה את קבלת הסחורה בתשלום מלא, כאשר היא המשיכה אל חנותו של הקצב - דרש אף הוא מחיר מפולפל, המחזה חזר על עצמו אצל הירקן... התברר, כי "שמעון הגביר", "זלמן העשיר" ו"יוסף הסוחר" - הפסיקו את תמיכתם בעניי העיירה, ומעתה הוטל על כל אחד מהם לדאוג לעצמו לפרנסת בני ביתו...

האביונים המודאגים החליטו לשלוח משלחת אל המהרש"א, רב העיירה, ובעקבות המידע שמסרו - זימן הרב את שלשת הגבירים בכדי לברר מדוע הפסיקו באופן פתאומי את מעשה הנדבה לא היו אחראים שנים כה רבות.

התשובה אשר שמע, היכתה את המהרש"א בתדהמה מוחלטת. שכן כך אמרו לו השלשה:

"רבי, אמנם אנשים אמידים כולנו, אמנם פרנסתנו מצויה לנו ברווח כדי צרכנו ויותר, אבל בשום אופן אין באפשרותנו לפרנס את בני העיירה כולם! במשך כל השנים שחלפו - היה זה 'יעקב הקמצן' אשר העניק לנו מידי שבוע את הסכום הדרוש לשם פרנסת עניי העיירה, והוא היה אף זה אשר ביקש כי איש לא ידע על מעורבותו בדבר מצוה זו! עתה, משנפטר יעקב - אין לנו יכולים שוב לעמוד בהוצאה הכבירה, ובעל כרחנו נאלצנו להורות לבעלי החנויות להפסיק את ההסדר המועיל!"

עוד באותו היום כינס המהרש"א את כל בני קראקא, וסיפר להם על אשר התגלה לו זה עתה. עוד באותו היום צעדו כל בני העיירה אל בית-החיים, וכשדמעות רותחות תלויות בעיניהם - ביקשו מר' יעקב מחילה על שחשדוהו לשוא וכפרו בטובתו. עוד באותו היום התכנסו שבעת טובי העיר והחליטו פה אחד כי יש לשנות את הכיתוב המשפיל החקוק על מצבתו של ר' יעקב, אולם המהרש"א לא הניח להם לעשות זאת...

"לא ולא! קמצן היה יעקב, קמצן בכל הנוגע לכבודו שלו... עבור עצמו - הוא לא ביקש מאומה: לא תהילה ולא כבוד, לא פרסום ולא יוקרה... את כל מעשיו עשה הקמצן הזה אך ורק לשם שמים, אך ורק לכבוד בוראו יתברך, כאשר הוא אוחז בידו את מידת 'הקמצנות' עם מידת ה'נדיבות' - ובשתייהן יחדיו מחולל את מופת הנהגת-חייו.

"קמצן היה יעקב, ותואר זה אות-כבוד הוא לו! אין למחוק את תוארו ממצבתו, אולם זאת אבקש: לעת פטירתו - קברונו נא בסמוך לקברו של 'יעקב הקמצן', והלואי ואזכה להיות במחיצתו אף בעולם שכולו טוב!" - סיים המהרש"א, וכדבריו נעשה כמובן.

זהו איפוא הסיפור השני, אודות יהודי אשר חיבר בהנהגתו כאמור 'נדיבות' - עם 'קמצנות', את הנהגת 'המרבדה' - עם הנהגת 'הממעט', וכל אשר עשה לא עשה אלא לשם שמים. מי כעמך ישראל אשר נמצאים בו יהודים שכאלו, יהודים אשר כל כולם מסירות לכבודו יתברך, יהודים נדיבי לב אשר העפילו בנדיבותם לפסגות כה נוראות!

(דרשות המגיד)

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

ברש"י: לי לשמי. מקשים המפרשים הלא מצינו בחז"ל שאמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומדוע במצוה זו ציותה התורה דוקא לשמה וי"ל כי אעפ"י שמצוה שלא לשמה גם כן נחשבת מצוה ומקבלים עליה שכר כי אין הקב"ה מקפח שכר אפילו של שיחה נאה, אבל מ"מ מצוה שלא לשמה לא יכולים להתקין מקום השראת השכינה, כמ"ש ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. כדי לבנות מקום להשראת השכינה צריך לעשות לשמה דוקא, בכוונה טהורה ורצייה,

וחז"ל אומרים ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל אחד ואחד, פירוש דעיקר המקדש והשראת השכינה הוא בלב איש הישראלי, כמו שאומר השל"ה דכל צדיק הוא מדור לשכינה, א"כ כמה צריך האדם לטהר ולזכך את לבו שיהיו המעשים לשמה בכוונה טהורה ורצויה, כי השראת השכינה לא תוכל להיות שלא לשמה. חז"ל הקדושים שעבדו את ד' בכל לבבם ונפשם לא הסתפקו בזה וסידרו תפלה וטהר לבנו לעבדך באמת, כי אין שיעור לטהרת הלב, כמו שאומר המסלת ישירים פרק

שניהלתי עם בני. אולם על המידה בה נוהג אני ביני לבין קוני - על כך לא יכולת לעמוד מתוך אותה שיחה! אמנם קמצן אני, בכל הנוגע להנהגת ביתי - מקמץ אני ככל שניתן, אולם בעניי שמים, בכל הנוגע לצדקה ומעשים טובים - שם אינני מקמץ מאומה, וידי פתוחה לרווחה בכל עת!" - סיים הוא, והדברים מאלפים ביותר.

שכן לפנינו דוגמא לאדם קמצן בטבעו, אדם אשר אוחז במידת הקמצנות בחזקה, וכה כבדה היא קמצנות זו - עד שהיא מונעת אותו מלהנות כהוא-זה מכספו ומעושרו הרב! אולם קמצנותו הנוראה, ואף שליטתה המוחלטת של מידה זו בכל אורחותיו - אינם יכולים לה לנדיבות ליבו, נדיבות-לב לכבודו יתברך בלבד, נדיבות לב למילי דשמיא, לכל דבר טוב וראוי!

אין ספק, כי מעלתו של 'קמצן-נדיב' מעין זה - גדולה היא לאין שיעור ממעלתו של זה אשר הנדיבות טבועה באופיו, ורק בעם ישראל ניתן למצוא דוגמא מעין זו לקמצנות ונדיבות המשמשות בערבוביא זו עם זו! הפלא ופלא!

קמצן קדוש

זהו איפוא הדוגמא הראשונה, העוסקת כאמור ביהודים המשלבים את מידת הקמצנות עם מידת הנדיבות באופן בו כל אחת מהן אחראית על תחום אחר: מידת הקמצנות - שולטת בכל הנוגע לצרכי עצמם, ואילו מידת הנדיבות - משמשת למידי דשמיא...

אולם כאמור, ישנה דרך נוספת בה נכרכות שתי המידות הללו זו בזו, והיו לאחדים בידם של נותני כסתר, אלו אשר כלפי חוץ מציגים הם קמצנות מופלגת, אומץ יד מוחלט, על אף שבסתר משתמשים הם במידת הנדיבות שבלבם - רק לכבודו יתברך, שלא על מנת לקבל פרס או להתכבד במתת-ידם. הסיפור הבא, עוסק ביהודי שכזה.

בבית הקברות של קראקא, עירו של המהרש"א - יכולים המבקרים להבחין כי בסמיכות לקברו של המהרש"א טמון יהודי אשר על מצבתו חקוק התואר הבלתי-מחמיא: "יעקב הקמצן"..."מה פשר ה'שכנות' הזו?" - שואלים אתם, ואכן השאלה במקומה... אולם בכדי להשיב עליה - מן הראוי להקדים ולספר את סיפורו של אותו 'יעקב הקמצן'... ובכן בעיר קראקא, בתקופתו של המהרש"א - נודעה תופעה מעניינת...

כאשר היתה אחד מנשות האביונים, אשר נמצאו בעיר למכביר, מגיעה אל הדייג ומבקשת כי מכור לה ראש זונב של דג, בטענה כי אינה יכולה להרשות לעצמה את רכישת הדג כולו - הוא היה שוקל לידידה שני דגים שמנים, ומסביר לה כי "שמעון הגביר" החליט להעניק דגים חינם על חשבוננו - לאלו אשר אין ידם משגת לרכשם...

כאשר היתה היא מגיעה אל חנותו של הקצב, ומבקשת מעט עצמות חמין - הוא היה ממחר לארוז לה שני קילו של בשר שמן, ומשטענה כי אין בידה האמצעים לשלם תמורת המעדן היקר - הוא היה מניח דעתה כי 'זלמן העשיר' ניאות להעניק בשר חינם לכל תושב נזקק, על חשבוננו... וכך היה חוזר על עצמו המחזה גם בחנותו של הירקן... האביביות היתה מבקשת מעט שאריות, המוכר ממחר היה להגיש לה פירות וירקות משובחים ביד רחבה - ובנוגע לתשלום - הו... אין מה לדאוג... 'סוף הסוחר' כבר ישלם עבור ירקותיהם של אביוני העיירה...

כך נהנו עניי העיר במשך תקופה ארוכה מארוחות משביעות ומזינות חינם אין כסף, אולם עובדה אחת הציקה להם וטרדה את מנוחתם: ידוע ידעו הם, כי אף ש'שמעון הגביר', 'זלמן העשיר' ואף 'יוסף הסוחר', הינם אנשים אמידים ובעלי ממון - הרי שבפירוש לא ניתן לומר כי הם עשירי העיירה! בעיירה היה עשיר מופלג, גביר אדיר, ממש מליונר - בשם 'יעקב', או ליתר דיוק: 'יעקב הקמצן'...

ולא בכדי זכה 'יעקב' הלזה לתואר המפוקפק... ניתן לומר כי הוא זכה לו בדין ולא בחסד... מעולם הוא לא פתח את ידו אפילו כהוא-זה, ואיש מאביוני העיירה לא יכול היה לדלות מזכרונו מקרה בו נהנה בשוה-פרוטה מממונו של הלזה...

"הרי אין זה הוגן! מדוע על 'יוסף' ו'זלמן' ו'שמעון' מוטל לשאת בעול החזקת עניי העיר?" - התקוממו הכל, "מדוע לא יתרום גם יעקב את חלקו ויריס את תרומתו?" - היו הם מתלוננים מפעם לפעם, אולם דומה כי לאזוני של יעקב לא הגיעו כלל כל אותם דיבורים... הוא לא שינה את הנהגתו, ונמנע באופן עקרוני מלהעניק דבר מה בעל ערך לאי-מי...

כאשר מכלימים היו את פניו של יעקב ברבים, כאשר גוערים היו בו על קמצנותו, כאשר הוכיחוהו וטענו כי נראה שסבור הוא שיוכל לטוול עמו את כספו אל קברו - לא היה יעקב משיב מאומה, רק פושט את ידיו לצדדים כביכול מבקש לומר: "צודקים אתם, אולם מה אעשה ואיני יכול? פשוט אינני מסוגל להפרד מכספי וליתנו לאחר זולתי!"...

הידועה: "השואל ושאל בעליה עמה או שכו בעליה עמה פטור שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם". א"כ העצה היא, כביכול, להכניס את בורא העולם בשותפות. "ושכנתי בתוכם - בתוך ליבו של כל אחד". ואז כאשר אדם משיג - שהקב"ה ישכון בתוכו - יכול לפטור את נפשו מאונס. כי "בעליו עמו לא ישלם"...

בעל ה"שפת אמת" אומר את הרמז הזה לגבי בלעם הרשע שאמר (בפרשת בלק) "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" כלומר הקב"ה כביכול לא מסתכל על העבירות של עם ישראל. איך ולמה אינו מסתכל? כי ה' אלוקיו עמו! כפי שאמרנו "בעליו עמו לא ישלם"... הפלא ופלא. ואם כן, נבין גם, את בקשת דוד המלך מהקב"ה "אחת שאלתי מאת ה' שבת בבית ה' כל ימי חיי וכו'", הוא ביקש בקשה אחת גדולה עד מאוד "שבתי בבית ה' כל ימי חיי" ובכך - להיות כביכול שותף עם קב"ה ואז, הוא כבר במילא יקבל את ההגנה מפני הצרות "ביום רעה יסתירונו בסתר אהלו" למה? כי בעליו עמו לא ישלם" וימלט מכל המצוקות: "כי יצפנני בסוכה ביום רעה יסתירונו בסתר אהלו".

(שמעתי להסביר בנוסח שונה קצת: דוד המלך ביקש דבר אחד "שבתי בבית ה' - בעליו עמו" אך בתוך בקשה גדולה זו נכללים ממילא פרטים רבים נוספים, כי למי שיש את הקב"ה יש לו את הכל... אמר דוד להקב"ה: ממך למדתי שביקשת בקשה אחת גדולה ונשגבה וכוללת פרטים אחרים נוספים, תבעת מאתנו "יראת שמים" - הכוללת הכל. וזו אכן חכמה של דוד המלך ע"ה לדעת לבקש את הבסיס העיקרי שעליו בנויות מעלות רבות - שעמו מרויחים עולם ומלואו).

בעליו עמו / כולם - כהנים

להיות קרוב ממש להקב"ה, זה התפקיד שלנו "בעליו עמו". שמעתי פעם סיפור מרוב פלוני, כי רבאי בבית הכנסת בארה"ב קרה לו מקרה מוזר. ביום סיפור הצטרף למתפללים, כמידי שנה, יהודי המגיע לבית הכנסת פעם אחת בשנה. והנה, לקראת תפילת מוסף פסע האיש אל הרב "כבוד הרב, קח נא שייק של חמש מאות דולר - אני רוצה להיות כהן". הרב הביט עליו בתמימה רבתי: "מה?!"

היהודי שהמושגים שלו היו בכסף, והראש שלו היה רק בכסף, הבין שחמש מאות דולר הינם מחיר זול לרב כזה חשוב, ולכן הרב תמיה ושואל "מה?!" מיד הציג: "אני אכתוב שייק חדש על אלף דולר, פשוט, אני מעוניין להיות כהן - לפחות ביום כיפור זה. בשנה הבאה כבר נראה". הרב כמובן מיאן. והוא, במקביל, העלה את המחיר עד שהגיע אלפיים דולר. הרב כבר לא היה מסוגל לשתוק פתח את פיו שנית: לא עולה בדעתי מחשבה, מה יכול להסתבר מאחורי בקשת, מדוע אתה מתעקש ורוצה כל כך להיות כהן, אילו היית בא להתפלל מידי יום ביומו נחא, אבל...?

האיש עם הארץ, השיב: "אגיד לרב את האמת. הסבא שלי היה כהן. גם אבי היה כהן. - רצוני להיות כמותם. גם אני רוצה להיות כהן". חייך הרב ואמר: נו, אם כן, זה יעלה לך רק חמש מאות דולר ותהיה כהן...". לא באנו להגיד בדיחות, אלא ההיפך, לאמר - כי אכן כל אחד יכול להיות כהן ללא כסף.

בפרשת יתרו נאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" נשאלת השאלה, איך אפשר שכולם יהיו כהנים, וכי אפשר לרכוש כהונה בכסף או בכל משהו אחר? התשובה היא: כן.

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" זו הייתה השיחה השמוע'ים הקצר, שמשה רבנו התבקש לאמר לעם ישראל לפני מתן תורה. מה באמת חשוב כל כך בשמוע'ים זה שהתייחדו כהקדמה למתן תורה, עד שה' אמר למשה רבנו שייגיד את הדברים, ורק את הדברים הללו "לא פחות ולא יותר" מה טמון בהודעה שה' אמר ליהודים "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"?

אנו רגילים להבין לגבי קרבנות שהוקרבו בבית המקדש, כי חלק מהבהמה - מהקרבת עולה למזבח וכביכול נמסר לשמים לשולחן גבוה, והחלק האחר לא נמסר לגבוה אלא נחלק לכהנים, ויש קרבנות מסויימים שגם הבעלים מקבלים בשר מהקרבתן, אך זו טעות.

הגמרא אומרת "כהנים כי קא זכו משולחן גבוה קא זכו" הכהנים אוכלים על יד שולחן של מקום. היינו, שכל הקרבן עולה ונמסר לשולחן גבוה, אלא שאח"כ, הקב"ה נותן קצת לכהנים המסובים על יד שולחן, אבל אופן אישי ופרטי מאום אינו שלהם, אלא הכהנים מקבלים ממנו, מהקב"ה.

רבתי. לקראת מתן תורה, הקב"ה הודיע לנו, תדעו לכם, כי גם אתם אמורים להיות כך, ככהנים!! להתקדש "גוי קדוש" ולאכול משולחן גבוה. תשמרו על התורה כראוי במדויק ותזכו כולם להיות ממלכת כהנים. ועד כדי כך חז"ל אומרים (במקום אחר) איך נראה שולחן של יהודי כשר "פתח הכתוב במזבח וסיים בשולחן, לומר לך כל זמן שבית המקדש קיים המזבח מכפר עליו, אבל אם אין בית המקדש, שולחן של אדם מכפר עליו", השולחן שלי בבית יכול להיות מזבח, הלחם כקרבן והיין כנסכים. היהודים שנהיו "ממלכת כהנים" כל אחד מהם אוכל על שולחן גבוה, ישן בביתו של בורא העולם, הולך בחדריו, ומטייל בגנו, הוא בסך הכל תייר בבית של מישהו אחר... וזה קורה כאשר מקיימים את ה"בעליו עמו" את ה"ושכנתי בתוכם"

ט"ו ז"ל: כי מי שידוע לטהר לבו יותר הוא המתקרב יותר למקום ואהוב אצלו י"ת עכ"ל. מרן הסבא מקלם וצ"ל סיפר כי כמה פעמים רצה לעשות איוו פעולה שתמצא חן בעיני רבו הגאון ר' ישראל סלנטר וצ"ל ואף פעם לא קרה שלא ימצא סיבה לבקורת על מעשיו, א"כ אמר כמה קשה לעשות מעשים לפני הקב"ה שיהיו רצויים לפניו, כמו שאומר המסלת ישרים בפרק ט"ו כשם שאין עולה על גבי המזבח שלמטה אלא סלת נקיה מנופה ב"ג נפה שכבר טהור לגמרי מכל סיג, כך אי אפשר לעלות על רצון מזבח העליון להיות מעבודת הא-ל השלמה והמובחרת אלא המובחר שבמעשים הטהור מכל מיני סיג, וזהו מה שאמרנו, כדי שהלב יהיה מוכן להשראת השכינה דרושים מעשים שטהורים מכל מיני סיג, וזוהי כל העבודה של אדם בכל ימי חייו להשתדל לעשות מעשים שיהיו רק לשם שמים.

מספרים כי בימי הגר"א מוילנא וצוק"ל חי איש שהיה צם משבת לשבת, ובכל ערב שבת היה הולך למקוה, ובאמצע הדרך היה יושב לנוח על גבי אבן אחת, וכל הילדים מוילנא היו מתאספים לראותו, כששמע מזה הגאון מוילנא, ציווה שהילדים לא יתאספו יותר, ומני אז לא היה יכול אותו איש שוב לצום! ואומרים הבעלי מוסר שאין ספק כי האיש הזה היה צדיק גדול וצם לשם שמים ולא בגלל הכבוד הזה שהילדים מתאספים לראותו, אלא בתוך צדקתו התערב שמץ מהכבוד הזה שהילדים חלקו לו, ואעפ"י שהכבוד הזה בטל במיעוטו, בכל זאת כיון שחסר לו הכבוד הזה כבר לא היה מסוגל לצום! מכאן, כמה האדם צריך לדקדק על מעשיו.

הובא בתוס' במסכת חגיגה דף ט"ו בשם הירושלמי, על 'אחר' למה יצא לתרבות רעה, אבוייה היה מגדולי ירושלים, וביום שבא למהלו קרא לכל גדולי ירושלים והושיב בבית אחד ולר"א ולר"י יהושע במקום אחד וכו' ישבו ונתעסקו בדברי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אותן וכו' אמר כך גדול כחה של תורה אם יתקיים הבן הזה אני מקדישו לתורה! ולפי שלא היתה כוונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו עכ"ל. נורא ואיום הרעיון הזה המגדיר את הכוונה הזו שאינה לכבוד השמים ובשביל זה יצא לתרבות רעה! על זה אמר הסבא וצ"ל מקלם הלא האב לא למד אתו תורה אלא הביאו לבית הספר ובכל זאת אם כוונתו לא היתה טהורה מכל שמץ לשם שמים כבר יצא הבן לתרבות רעה א"כ על אחת כמה וכמה המורה שלומד תורה עם הילד ויש בו איזו פניה שלא לשם שמים עד כמה הוא גורם שהתלמידים יצאו לתרבות רעה!

מורים מחנכים ומדריכים גורל ילדי ישראל עתיד האומה הופקד בידיכם, דעו מה שיש בידכם לתקן במחשבה טהורה לשם שמים ומה שעלולים אתם ח"ו לפגום בשמץ של פניה עצמית וכוונה שלא טהורה.

(אמרי יעקב - להגריי ניימן)

הסוד של תחילת פרשת תרומה

ישנו מדרש פליאה לכאורה, חז"ל במדרש (ילקוט תהילים שמ"ו) כותבים כי הקב"ה בא, כביכול, בטענה לדוד המלך ע"ה.

דוד המלך התחנן להקב"ה "אחת שאלתי מאת השם אותה אבקש שבת בית ה' כל ימי חיי" אמר לו הקב"ה לדוד, בתחילה אתה אומר "אחת שאלתי מאת ה'" דבר אחד "אחת", והנה לפתע אתה מבקש רשימה ארוכה: שבת בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה', ולבקר בהיכלו כי יצפנני בסוכה ביום רעה יסתירני וכו' אמר דוד: רבון העולמים, ממך למדתי. אני תלמיד טוב. אתה אמרת "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה", ואח"כ התורה פירטה עוד כמה דברים: "ליראה את ה' אלוקיך ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו ולעבוד את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך", רשימה של מצוות עשה. מדרש פליאה. "אחת" - "שאלתי"

המפרשים שואלים מה הכוונה בלשון הזו "אחת שאלתי" מדוע דוד המלך התבטא בנוסח כזה, והם אומרים כאן גם רמז עמוק מתוק מדבש:

"אחת" זו הנשמה. "שאלתי" נהייתי "שואל".

נשמנו של אדם נקראת ארבעה שמות: נפש, רוח, נשמה, יחידה. "אחת" היינו "יחידה": "אחת" שאלתי מאת ה', את ה"אחת" אני שאלתי מאת ה'. כלומר, אינני שומר חינוס, אני לא שומר שכר אלא - שואל.

תאינו. ישנם ארבעה שומרים: שומר חינוס, חייב כאשר פשע בשמירתו ופטור אם התרחשה גניבה או אבידה. שומר שכר - חייב בגניבה ואבידה, ופטור באונסים, שואל, חייב גם באונסין ופטור אם מתה מחמת מלאכה. דינים אלו וודאי אתם יודעים, ומלמדת אותם בבית הספר.

ועתה מורי ורבותי, באותה שעה קשה, כאשר בית דין של מעלה ישאלו את האדם, למה פשעת, למה ציערת את בני ביתך, לא באת לבית הכנסת. מדוע לא למדת תורה - הרי פשעת. הוא יענה: לא. לא פשעתי היה לי אונס "בית הדין, בבקשה תעזבו אותי ואל תתנו רשות למלאכי חבלה להענישני" יצק "הייתי אנוס!".

אבל מה לעשות, הבעיה שלו תהיה ש"אחת שאלתי מאת ה'" - הוא שואל על הנשמה שלו, ושואל חייב באונסין: "א"כ אין תירוצים!" יאמרו לו בבית דין של מעלה: "תירוץ אונס לא מתקבל כאן". אנו חיים בעולם כ"שואל" שחייב באונסין.

א"כ, איזו חומת הגנה יש בידינו להינצל מעונשי החטאים, מה בכל זאת אפשר לעשות כדי להינצל? ישנו פתח מופלט אחד "בעליו עמו לא ישלם" כי ידוע להלכה - אם הבעלים בתוך העסק - גם השואל פטור, כדברי המשנה

טוב תגיד משהו על תהילים, כי אם אתה לא אומר – אתה מקלקל לנו את כל סעודת השבת".

מכריז רבי זושא: "אתם יודעים מה, אני אגיד משהו על תהילים". נהיה שקט: "הוא הולך להגיד חידוש על תהילים. בא נשמע מה העם הארץ! הזה הולך להגיד".

פתח רבי זושא: "יש לי סתירה מה'הגדה של פסח' על 'תהילים'...". דבר כזה עוד לא שמעו מעולם... הטו אזנם כאפרכסת:

"בהגדה של פסח אומרים 'זכר למקדש כהלל', אם כן זו ראייה מפורשת שהלל היה צדיק. אני לא יודע מי היה הלל, אבל אם לא היה צדיק לא היו עושים זכר... מסמתמא היה צדיק".

"בסדר, היה צדיק, אז מה אתה רוצה?" – שאל אחד האורחים.

- "יש לי סתירה. – בתהילים כתוב מפורש 'כי הלל רשע' (תהילים י). אז מה באמת הוא היה, צדיק או רשע?"

כולם פתחו בצחוק מתגלגל, כזו שאלה גויית לא שמעו מימיהם. ורבי זושא ישב על מקומו ברצינות, עם השאלה שלו.

בעל הבית צחק יותר מכולם. דבר כזה עוד לא שמעו מעולם.

לאחר שסיימו לצחוק, שאל אחד הנוכחים בקול: "אולי לתלמיד חכם' הגדול, יש תירוץ על הקושיא...?"

"נו, נו, יש לך תירוץ על הקושיא החזקה הזאת?" – שאלו היושבים את רבי זושא.

- "כן".

ש ש ש... משתתקים את כולם, הקשיבו.

"-התירוץ: הלל מה'הגדה' הוא ודאי צדיק – והראיה, שאמר קודם לכן 'כל דכפין ייתי וייכול', הוא הכניס לביתו כל אחד, לא רק את אלו שלומדים, אם כן הוא באמת צדיק. כוונתו לשם הכנסת אורחים – לשמה.

אבל הלל שבתהילים, הוא רשע מרושע. מדוע? 'כי הלל רשע על תאוות נפשו' – מה שעושה, נעשה רק בשביל הכבוד, בשביל גאוותו. ואם הוא רואה שהאורח לא תלמיד חכם ולא מתאים לכבודו, הוא זורק אותו מהבית.

כל הצחוק התהפך. בעל הבית הבין מה שכולם לא הבינו [ובעיקר, כי לבעל הבית, בנוסף לשמו הידוע בפי כל, קראו לו גם 'הלל']. מיד הביא לאורח בשר ודגים וכל מטעמים, סעודת שבת כראוי.

בעל הבית כבר הבין שלא מדובר כאן באיש פשוט. לאחר ברכת המזון הלך אחריו בשקט לבית המדרש, והתחיל לבכות לו שיסלח לו על מה שעשה, והתנצל כי לא ידע שהוא איש קדוש.

"אבל יש לי שאלה אליך: איך ידעת שקוראים לי הלל? כולם קוראים לי בשמי האחר. האם יש לך רוח הקודש?"

קרא רבי זושא בתמיחה: "וכי לזושא יש רוח הקודש? זושא, ווי זושא! הרי עשית את העבירה הזאת ביום הזה, ואת העבירה הזאת ביום פלוני... החל לפרט כמה עבירות למיניהן, כאילו על עצמו, אך היו אלו עבירות שבעל הבית עשה - - -"

ראה בעל הבית, שהוא יודע בדיוק אלו עברות הוא עבר, הבין שבאמת יש לו רוח הקודש. בבכי גדול שאל אותו: "רבי, מא תקנתא" – אני רוצה תיקון.

"-תיקון זה לא אני. בשביל תיקון תסע לרבי – למגיד הגדול ממעזריטש, הוא יתן לך תיקון".

למדנו מכך, שיכול להיות שאדם עושה מעשי חסד ומצוות, אבל הם 'לתאוות נפשו', וזה לא לשמה כלל.

כבר אמרנו, כי אם מעוניינים לזכות להשראת השכינה, בתוך האדם, יש צורך ב"לשם שמים", כי גם אם חובה לקיים מצוות אף שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה, אבל כדי לזכות להשראת השכינה, זה כבר משהו אחר – לכן יש צורך בעשייה לשם שמים.

(יחי ראובן)

חצי גרם

בתלמוד הירושלמי (ראש השנה פ"א ה"ג) אמרו, בנוהג שבעולם מלך בשר ודם גוזר גזרה, רצה מקימה רצה [אינה מקיימה אלא] אחרים מקיימים אותה. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא גוזר גזרה ומקיימה תחילה. מנין, שנאמר: "ושמרו את משמרתני, אני ה'" (ויקרא כב, ט), אני הוא שממרתני מצוותיה של תורה תחילה. אמר רבי סימון, כתיב: "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך אני ה'" (יקרא יט, לב), אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה. ופרש ב"מתנות כהונה" (ויקרא רבה לה, ג), שהקדוש ברוך הוא המתין לאברהם אבינו (בראשית רבה מט, ז על פי בראשית יח, כב).

ובמדרש (שמות רבה ל, ט), מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן זוריה ורבי עקיבא שהלכו לרומי ודרשו שם: "מגיד דברו ליעקב, חקיו ומשפטיו לישראל" (תהילים קמז, יט), אין דרכיו של הקדוש ברוך הוא כבשר ודם, שהוא גוזר גזרה ואומר לאחרים לעשות והוא אינו עושה כלום, והקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא מה שהוא עושה אומר לישראל לשמור ולעשות. היה שם מין אחד. אחר שיצאו אמר להם: אין דבריהם אלא כזב. לא אמרתם שאלקיכם אומר ועושה, למה אינו משמר את השבת [ומוריד גשמים משמים

ואם אתה תייר במלוננו של ה', אתה לא תכניס לחדרים בדירתך דברים האסורים. אם הגוי (או כל מי שאינו שומר תורה ומצוות) ירצה לשווק לך חפצים שאינם לרצון ה', תאמר לו: מה אתה הגוי רוצה ממני, שאכניס לביתי כל מיני "מחלות" וכי אני בעל הבית כאן? לי, אין בית, כי מה שבטאבו הדירה רשומה על שמי, זה רק לענין מיסים וארנונה... הבית שייך להקב"ה ואין לי אישור יותר מאורח בעלמא, שלא מכניס לביתו של הקב"ה מה שאינו חפץ. (להגיד)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

הרבי רבי זושא הגיע פעם לעיר פלונית לשבות את שבתו. לא ידעו מי האיש ובוודאי לא שמעו עדיין את שמעו. חשבו כי הוא אורח שהגיע לעיירה – ככל עוברי דרך שבאמצע הדרך שובתים בעיר יהודית, ותושבי העירה מקיימים בהם בשמחה מצוות הכנסת אורחים.

מנהג העיר היה, שאחרי מעריב בליל שבת, הגבאי הממונה מסדר לכל אורח את מקומו לפי ראות עיניו – מי יכול להתאים למי, ומי יקרא לשולחנו של מי.

רבי זושא האריך בתפילה בדבקות רבה בצדידי בית הכנסת, ולא שמו לב איליו. הגבאי סיים לחלק את האורחים והם התלוו לבעלי הבתים להתארח על שולחנם. אז סיים רבי זושא את תפילתו, ניגש אל הגבאי ושאל היכן יכול להתארח

אמר לו הגבאי בכאב: "גוט שבת, עכשיו באים... לא לקחתי אותך בחשבון, עכשיו נזכרת!?"

כיון שמתפקידו של הגבאי לקיים את המצוה בשלימות, התאמץ, חשב ואז אמר: "אתה יודע מה, ראש הקהל שלנו, אצלו הבית פתוח. יושבים אורחים לרוב, שולחן מלא עניים, לשם אפשר ללכת. אבל אגיד לך, יש לי בעיה קטנה. כי יש לו תנאי קודם למעשה. הוא מעוניין שעל שולחנו יסבו רק לומדים תלמידי חכמים. מסתמא אתה תלמיד חכם - - -".

אמר רבי זושא: "לא, אינני תלמיד חכם, אינני יודע ללמוד".

- "אם כן, יש כאן בעיה, ראש הקהל לא יקח סתם אנשים".

הגבאי הציץ שוב על פניו של רבי זושא ואמר "אתה וודאי אומר כך מענווה. מנשה בדבורך..."

"מה פתאום, וכי אשקר?! אני לא יודע ללמוד, אף פעם לא למדתי כדבעי".

"אם כן יש לנו בעיה, מה אני עושה איתך? טוב, אתה יודע מה? אני אביא אותך לראש הקהל, תעשה קידוש בשקט, תאכל בצד, לא ישימו לב אליך, ותלך".

הוא הוביל את רבי זושא לבית ראש הקהל, הביא לו יין, הושיב אותו בצד, שלא ישימו לב, והכין אותו לעשות קידוש. רבי זושא נעמד לעשות קידוש, וכי אפשר לא לשים לב? הקירות רעדו בעת שהצדיק קידש על היין בקול רם ונשא: מי זה הצדיק הזה?

הסתיים הקידוש, בעל הבית קם לקראתו והושיט יד לשלום עליכם: "מסתמא אתה תלמיד חכם".

"אני עם הארץ גדול".

"לא יכול להיות".

"לא קריתי ולא שניתני, הנני כלי ריק".

"אם כן למה אתה כאן? האם לא אמרו לך, כי אצלי בבית אוכלים רק לומדים!?"

שקט השתרר. רבי זושא השפיל את עיניו בדממה.

"שמע, קשה לי להאמין עד כדי כך" – אמר לו בעל הבית – "יש לי הצעה, גם אם אינך תלמיד חכם, די לי אם תגיד איזה חידוש, ומה שתגיד טוב לך".

"אני לא יודע, ואיך אתה יכול לבקש דבר שאיני יכול? מה את רוצה ממני?"

"בכל זאת, תאמר משהו".

"לא יודע כלום".

"במשך השנים בוודאי שמעת משהו דבר תורה, תאמר בשם אחרים".

"איני יודע כלום כלום".

נהיתה במקום מהומה.

בעל הבית הציע באדיבות נוספת: "אז תגיד משהו מהחומש".

והוא השיב: "אבל אני לא יודע כלום!"

בעל הבית שמע את הדברים והבין כי אינו יודע מאומה: "אם ככה! אין לי ברירה. קח את הרגלים ויגי געזונטערהייט" – לך לחיים ולשלום..."

הבאלעבוסטע שמעה מה קורה ונתקפה בבהלה: "לא אסכים! לזקור מהבית, מהבית שלי לא יזרקו יהודי! אם הגבאי לא היה מביא אותנו – ניחא, אבל הוא כבר כאן, לא יזרקו אותנו בשום אופן – הכריזה הגברת. מה עשה בעל הבית? יש לו גדר שאינו מכניס מי שאינו לומד, והבאלעבוסטע שלו לא נותנת לסלק אותו - - - נהיה בלאגן. נגש אחד האורחים אל רבי זושא ואמר לו: אתה עושה כאן עוגמת נפש גדולה. אל תהיה שוטה, תפתח חומש תגיד משהו וגמרנו".

"מה אתם רוצים מהחיים שלי, נעבעך אני לא יודע כלום, לא מילה לא פסוק, כלום, רק להתפלל אני יודע ולומר תהילים.

אמת, אבל זאת צריכים אנו להשריש, שאנו כל הזמן לוקחים ולוקחים. מקבלים כסדר, ובשפע, מידו המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה - ונותנים כה מעט!
נראה, שהמעט יהיה, לכל הפחות, "ברצון טוב", בכוננות - נראה, שתהיה לכל הפחות "זהב טהור"!

אבל נשוב לשאלתנו הראשונה, איך מקים הקדוש ברוך הוא מצות "מתן הסתר". הנה, כך הוא מקימה. שהוא נותן ונותן, ומניח לנו לחשובה שהפשע בא מאלינו, או כתוצאה מפעילותנו, מכוחנו ועוצם ידינו. שהבריאות, מאליה. והחיים, מאליהם. והפרנסה, מיזמתנו וכשורינו. והאוכל, מכספנו. ואיפה הקדוש ברוך הוא בכל אלו? "אכן אתה אל מסתתר" (ישעיה מה, טו). כנדיב המשגר ארגזים מלאי כל טוב למעונו של עני ומסתתר מאחורי החלון, לשמוע מצהלות השמחה -

אבל עלינו מוטלת החובה לגלותו ולהודות לו. כפי שספרו בגמרא (כתובות סז ע"ב) שמר עוקבא היה מניח בכל יום ארבעה זוזים לפני דלתו של אותו עני כדי לתת לו מתן בסתר, ואותו העני ארב לו כדי לגלות מי הוא מיטיבו - נגלה, ונודה. ונדע כמה הרבה מקבלים אנו, וכמה מעט מודים אנו. הלא "אילו פינו מלא שירה כים ולשונו רינה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, אין אנחנו מספיקים להודות על אחת מאלף אלפי ארבעים וריבוי רבבות" -

ונדע כמה מחשיבים במרום כל 'חצי גרם' של הודיה!

(הגדת)

לקח התחש

"ועשית מכה לאהל ערת אילם מאדמים, ומכסה ערת תחשים מלמעלה" (שמות כו, יד). ופרש רש"י (לעיל כה, ה) שהיתה זו חיה שהרבה גונים לה [ולכן תרגומה: ססגונה, ששש ומתפאר בגווניו] ולא היתה אלא לשעה. ויש להבין, שגם אם נראה לשעתה עבור המשכן, הלא כבר נאמר שאין כל חדש תחת השמש (קהלת א, ט), וכל הנסים שנעשו לישראל לשעתם הוכנו מראש ונבראו בערב שבת בין השמשות, כמו פי הארץ ופי הבאר ופי האתון, והמן והמטה והלוחות (אבות פ"ה מ"ו), וקריעת ים סוף הותנתה מראש (שמות רבה כא, ו) [ויעוין במהר"ל ("דרך חיים", שם, ובי"גבורות השם" הקדמה שניה) בענין "יש סדר לנסים"]. ואם כך, מדוע לא נברא גם התחש בערב שבת בין השמשות.

וראיתי רעיון נפלא בספר "היכל ישראל". שידועים דברי הרמב"ן זצ"ל (דברים יח, ט) שכאשר הקדוש ברוך הוא גזור גזרה, יש בה עצמה אמצעים לבטלה אם יצטרכו, [ועל דרך שאמרו (ראש השנה יז ע"ב) שאם היו ישראל זכאים בראש השנה ונקצבו להם גשמים רבים והרעו מעשיהם, ירדו בים ובמדבר. ואם נקצבו גשמים מעטים והיטיב מעשיהם, ירדו בזמן ובמינון הנכון, וכמו שאמרו (תענית ד ע"א) שרסיסי גשמים הם הטובים ביותר לכל הגידולים]. ולדוגמא הביא מה שאמרו ("ספר יצירה" ב, ד): "אין בטובה למעלה מיעג" ואין ברעה למטה מ'נגע'". שבשעת הצורך משנה הקדוש ברוך הוא צרופי האותיות כרצונו יתברך.

וידוע המעשה ("אור מלא", פרשת לך לך, "שיחות חיים" כז ע"ב) שיהודי בא לפני השרף ממגולניצא זצ"ל וספר שיש לו חולה בנוש בתוך ביתו, וכבר אמרו (בבא בתרא קטז ע"ב) שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. בנוסף לכך התמרמר שהוא עני מרוד ואין בביתו לחם לאכול, ומאיפה יהיה לו להוצאות רופא ותרופות.

אמר לו השרף: מעשה כגון זה מצינו בגמרא (תענית ח ע"ב) שהיה מקום בו שרר רעב ופרצה מגפה, ואמרו חכמים: נתפלל שיפסק הרעב, וממילא תפסק המגפה. כי אם נותנים שבע, לחיים נותנים.

בתוך כך ספר שאצל זקנו המגיד הקדוש מקונוניץ זצ"ל היה מעשה כעין זה, שבאו לפניו על רעב ומגפה, ואמר: "רואה אני שנגזרה עליכם גזרת מות". נחרדו מאד. הוסיף ואמר: "מה אעשה, אטול את האות עי"ן ואוסיפה, וה'מות' יהפך ל'מעות'. כך נתנצלו משתי הגזרות".

ואמר: "ופסוק מפורש הוא (תהלים לג, יח): 'הנה עין ה' אל יראיו'. ה' נותן ליראיו את האות עין. ועל ידה יפעלו" להציל ממות נפשם, ולחיותם ברעב!"... ולענייננו, כשחטאו ישראל בעגל אמר הקדוש ברוך הוא למשה: "לך רד כי שחת עמך" (שמות לב, ו). התחנן עליהם, ושבו בתשובה, ונצטוו בעשית המשכן לכפר על העגל. שינה הקדוש ברוך הוא אותיות "שחת" וברא על ידו "תחש". ולפי שעה היה, כלומר נברא מהתשובה שעשו וקנו עולמם בשעה אחת. ובמקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים (ברכות לד ע"ב), עד שהיתה ששה ומתפארת בגוניה.

וכלפי מה הדברים אומרים, כלפינו - להפוך כל רעה לטובה!
ואספר - לעת זקנותו המופלגת התפלל ה"חפץ חיים" במנין שהתקבץ בביתו. כל ימות השבוע הגיעו בחורים מהישיבה, ובשבת התפללו עמו בני המשפחה.

בליל שבת, לאחר התפילה, עברו על פניו להתברך ולברך. עבר נכד עם בנו הקטן, כבן ארבע, אמר האב: "לך לסבא, אמור גוט שבת". צחקק הילד וטמן פניו במעיל אביו בחיבוק עז.

לארץ בשבת], אמרו לו: רשע שבעולם, וכי אין אדם ראוי לטלטל בחצרו בשבת, וכל העולם כולו חצרו של הקדוש ברוך הוא.

וכן אמרו (ברכות ו ע"א) שיש בחינת הקדוש ברוך הוא מניח תפילין, ואמרו (שם ז ע"א) שהקדוש ברוך הוא מתפלל. וזהו שכתב "בעל הטורים" (דברים יא, כו): "ראה אנכי", ממני תראו וכן תעשו.

נצטוינו ללכת בדרכי הקדוש ברוך הוא, מה הוא רחום וחונן אף אנו (שבת קלג ע"ב), מה הוא גומל חסדים אף אנו (סוטה יד ע"א). אבל הצדקה המעולה ביותר היא אמתן בסתר, עד שאמרו (בבא בתרא ט ע"ב) שגדול העושה צדקה וחסד יותר ממשה רבינו, שאילו במשה נאמר: "כי יגרת מפני האף והחמה" (דברים ט, יט), ובמתן בסתר נאמר: "מתן בסתר יכפה אף" (משלי כא, יד). "כגון גדולי החכמים שהיו הולכים בסתר ומשליכים המעות בפתחי העניים (כתובות סז ע"ב), וכזה ראוי לעשות, ומעלה טובה היא" (שלחן ערוך יורה דעה רמט, ח) -

ואם כן, יש להבין איך מקיים הקדוש ברוך הוא מצות נתינת צדקה ב"מתן בסתר", הלא הכל יודעים שהכל מידו יתברך, ואין לנו משל עצמנו כלום! והתשובה כתובה בתחילת הפרשה: "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי..." (שמות כה, א-ג). והשאלה הראשונה, מהו "ויקחו לי תרומה", "ויתנו לי" מבני ליה, לקיחה ונתינה הם שני הפכים.

והלאה: "תרומה", פרש רש"י: "הפרשה יפרישו לי ממונם נדבה". פלא פלאים: אנו, נותנים לקדוש ברוך הוא נדבה?! אלמלא רש"י שכתוב, אי אפשר לאמרו!

והלאה: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", פרש רש"י שוב, "לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב". כמה נדיבים אנו, שמואילים לתת לקדוש ברוך הוא תרומה! מיישהו מבין!?

ואין מדובר בנו - המדובר בבני דור דעה (ויקרא רבה ט, א), "שהקטנה שבנשיהם היתה כיחזקאל הנביא, כמו שהזכירו חכמים (מכילתא, השירה ג)" (שמונה פרקים להרמב"ם, פרק ד) -

ואך לפני חצי שנה היו עבדים במצרים, עבדו בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, מררו את חייהם בעבודת פרך. עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם ביד חזקה ובזרוע נטויה באותות ובמופתים והנחילים רכוש גדול, עצום ורב: "שאיין לך כל אחד ואחד מיישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים" (בכורות ה ע"ב). לא זו בלבד, אלא שאמרו (שיר השירים רבה א, נה. ורש"י שמות טו, כב) על הפסוק: "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף" (שיר השירים א, יא), כשם שהזהב נחמד ויקר מן הכסף, כך היתה ביזת הים גדולה משל ביזת מצרים.

ועכשיו, נשאל: כמה יהודים יצאו ממצרים? שש מאות אלף, מגיל עשרים עד ששים, ארבעים שנות חיים. נסכים שיש להכפיל את המנין, עבור מספר הגברים. ובנדבת המשכן השתתפו גם הנשים: "ויבאו האנשים, על הנשים" (שמות לה, כב). כמה יש לנו? כשנים וחצי מיליון איש. יפה. וכמה זהב הביאו? "ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל, בשקל הקדש" (שמות לח, כד). לשיטת רש"י, משקל הככר כארבעים ושנים וחצי קילוגרמים. שלושים ככר, כטון ורבע זהב. לחלק לשנים וחצי מיליון, כל אחד הביא חצי גרם זהב.

חצי גרם, ממשא תשעים חמורים לובים טעונים כסף וזהב - שכל כולו מתנת שמים.

וכשהקדוש ברוך הוא מבקש. ועבורם, כדי להשרות שכינתו ולכפר על חטא העגל הוא מבקש. והם נאותים ברוב טובם, ברצון טוב - ומצוינים לשבח: את, אלו נדיבים!

מיישהו מבין!?

אבל, אם נתבונן, נמצא שגם אנו כאלו - אמנם, אין אנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניו יתברך שצדיקים אנחנו ולא חטאנו. ועם כל זאת, בטוחים אנו שמקומנו בגן העדן מובטח לנו. ובדין, שהרי אפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון. אנו, לא כל שכן. אלו מצוות, למשל? ובכן, בראש ובראשונה, מאה ברכות ליום -

טוב, הבנה, נתבונן, הקדוש ברוך הוא נתן לנו חיים, ובריאות, ותאבון בריא. השנים טוחנות והלוע בולע והאצטומא מעכלת ומעבדת המזון למרכיביו ומחיה את הגוף. והקדוש ברוך הוא נתן פרנסה, וקנינו מצרכים והכנו מאכלים ערבים, ומכל זה נתנו לו - ברכה.

ועבורה, מגיע לנו גן עדן.

מה היא הברכה מול החיים והבריאות והשפע, אם לא חצי גרם מול תשעים חמורים טעונים [שלא לדבר על הברכה עצמה, איך היא נראית. זהב טהור, אינה] -

ועליה, מצפים אנו לשכר! "נדבה, ברצון טוב"...

זהו שנאמר: "ויקחו לי תרומה". ושאלנו, שהיה ראוי לומר: "ויתנו". לקיחה ונתינה הם שני הפכים -

שמאל מהו שתסיע לימין. על כל פנים, הגביהו מן הקרקע טפח (ברכות נא ע"ב), וברך בכונה עצומה -

וכבר אמרו (חגיגה טו ע"א) שלכל אחד חלק בגן עדן וחלק בגיהנם. זכה צדיק נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, נתחבב רשע נוטל חלקו וחלק חברו בגיהנם. אין לי ספק, שאותו מבורך, שכבר אינו חי, נטל חלק וחלק חברו בגן עדן. ואין לי ספק, שהמברך נטל בברכה זו שני חלקים בגיהנם!

בשעתו, נשאתי דברים בכינוס תורני בהשתתפות הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל. ספרתי שם, שה"חפץ חיים" זצ"ל נסע לעיר רחוקה, להשתתף בשמחת הנשואין של אחד מתלמידיו בישיבת ראדין. כמנהג אותם ימים, לא נחוגו הנשואין באולם שמחות, אלא נערכו בבית הורי הכלה. בני המשפחה, החתן וחבריו, התכנסו לסעודת המצוה. בחדר המבוא עמד קיטון נטילת הידים. לפני שנטל ידיו, נכנס ה"חפץ חיים" למטבח. המתינו כולם מפני הכבוד, הבינו שמבקש הוא לברר אודות הכשות. למהדרין היתה. יצא, ומילא את הספר כדי שלישו, נטל עד פרקי אצבעותיו מרביעית מצומצמת. תמהו, אך לא העזו להדר יותר ממנו.

כשישבו לסעודה, הזכירו כבדרך אגב מימרת רב חסדא (שבת סב ע"ב): אני נוטל במים מלא חפנים, ומשפיעים עלי שפע טובה מלא חפניים...

נענה ה"חפץ חיים" ואמר: "כשנכנסתי קודם למטבח, כסבורים אתם שנכנסתי לברר אודות הכשרות? טעות בידכם, האוכל כאן בחזקת כשרות הוא! נכנסתי לברר האם יש כאן שואב מים שממלא את החבית, והתברר שהעזרת ממונה על כך, ונעזרת בביתה. המשכתי וברתי: העזרת אלמנה ובייתה יתומה -

ואני, איני חפץ במלא חפנים טובה, על חשבון אלמנה ויתומה!" זהו מוסר!

נענה הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל ואמר: ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא (תענית ט ע"א) -

בגמרא (בבא מציעא פו ע"ב) מוזכרת תביעה על אברהם אבינו עליו השלום, מדוע הביא לאורחים מים על ידי שליח, כמו שנאמר: "יקח נא מעט מים" (בראשית יח, ד), ולכן גם במדבר ספק הקדוש ברוך הוא מים על ידי שליח, משה רבינו עליו השלום [ועל ידי כך נסבב חטא מי מריבה, ולא נכנס לארץ. ואילו נכנס עמנו היה מלך המשיח (זוהר ח"א רגג, א) והיה בונה את בית המקדש ולא היה חרב (סוטה ט ע"א)]. נורא, מה עלולות להיות תוצאות מעשה שיש עליו תביעה דקה מן הדקה!

ויש להבין, מדוע לא היתה תביעה רבה יותר. שהרי סוף כל סוף אין הבדל במים אם מביאים בעצמו או על ידי שליח. אבל כשרץ אל הבקר, נתן לכל אחד ואחד לשון שלמה בחרדל, בכזו טובת עין. וכשתנן לפנייהם לחם היה זה משלש סאין קמח סולת. בסאה קמ"ד ביצים, ולשיעור הקטן הוא יותר משמונה קילוגרמים. ורק במים אמר: "יקח נא מעט מים". ובמידה כנגד מידה, היה ראוי שינתנו לעם ישראל במדבר מים במשורה -

ואנו שנינו (תוספתא סוכה ג, ג) שהבאר סבבה את כל מחנה ישראל עד שהיו משיטים בה סירות בשני ערוצים, לימין ולשמאל, הרי שלא היתה על כך כל תביעה.

ומדוע, משום שאמר "יקח נא", על ידי שליח. וכיון שכך אין לו להטריח עליו. שאין לעשות חסד על חשבון הזולת. וכמו שאמרו (בבא בתרא פח ע"ב): "צדק משלך, ותן לו!"

וסיפר לי אברך, שבבחרותו ישן בחדרו של הגאון הצדיק רבי יהודה סגל ממנשסטער זצ"ל, ושם לב שמכין ספל מים בקערה, אך מניחו מחוץ לחדר ובבוקר היה יוצא מהחדר ונוטל ידיו. איני יודע האם היה בהליכה יותר מארבע אמות, שהחמירו בו בזוהר הקדוש כל כך, וסמך על דברי הרשב"א שכל הבית כארבע אמות. אבל הרי הזהירו שלא להציג הרגלים על הארץ בלא נטילה ("אגרא דפרקא" אות ט) -

שאלו על כך, ותמה לשאלה: "הלא אני קם בעודך ישן, וקול הנטילה עלול להעירך! אין שעת דחק גדולה מזו, ובשעת הדחק התיירו!..." זה מוסר!

(הגדה)

בדרך הדרוש

דאם נתן ע"מ להחזיר לאדם חשוב לא מהני א"ע דמתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה אין הנותן מתחשב בכך ע"ש

וכבר כתבו בתולדות יצחק ואלשיך ויקחו לי תרומה כי ראוי לומר ויתנו וכתבו דבאדם חשוב קבלתו כנתינה והנותן הוא הלוקח כ"ש בבורא ית"ש שנותנים לו כאלו לוקחים ממנו ע"ש והנה בכל המצוות אם אומר הריני נתון פרוטה ע"מ שיחיה בני הרי זה צדיק גמור ומתנתו מתנה ואף שהיא ע"מ להחזיר וה"ה כאן בתרומה אף אם נתון בשביל איזה פרס הוי נתינה אבל עדיין יקשה לנו היה לו לומר ויתנו כמ"ש בתולדות יצחק ואלשיך ולא שייך לתרץ כמ"ש המפרשים דנתינה לאדם חשוב הוי קבלה כיון שהוא ע"מ להחזיר וכמ"ש הר"ן לכך פירש"י לשמוי ושלא ע"מ לקבל פרס ואו שייך ויקחו כ"ל וע"ש בספר קצוה"ח סימן קצ"ד. מ"מ ידמה כל איש בנפשו כי לא הצדיק עוד כמעט עם בורא ית. אך יצפה כי יגיע למעלה כאשר נאמר בתחלת האות שאחר זה:

(שב שנתנתא מהקדמה)

חייך ה"חפץ חיים" ואמר: "אל תכריחו, בישן הוא. זו מידה טובה שנשתבחו בה ישראל (יבמות עט ע"א)".

המשיכו ועברו, וכנח נוסף עבר עם בנו, רץ הפעוט וניער את ידו של הסב הגדול בצעקת "גוט שבת!" רמה.

הפטיר ה"חפץ חיים": "עז פנים!"
הלם! מי אינו מכיר את הקביעה הנחרצת: "עז פנים לגיהנם!" (אבות פ"ה מ"כ) - ושה"חפץ חיים", השומר פיו ולשונו, יתבטא כך על נינו!

הבחין במבוכה שהשתררה, והסביר: "חלילה, אין כאן שמץ ביקורת ולשון הרע! אבל הצלחת החינוך תלויה בדבר אחד: חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה (משלי כב, ו), ובאבחון טבעו של הנער. יש מי שמוטבעת בו בישנות, ויש מי שנחון בעזות פנים. ואז, אם יחנכוהו לבישנות יתקומם ויתמרד. עליו נאמר: הוי עז כנמר - לעשות רצון אביך שבשמים (אבות פ"ה מ"ב)! זו מידה חיובית ובונה, אם רותמים אותה לטובה ולעבודת הבורא!" ובענין זה -

בשעתו שכנעתי בחור מתיכון חילוני, שילך לשיבה לשנה אחת. שיכיר את המורשת, שיתחבר לשרשיו. שמע לקולי, ויותר לא היה בינינו קשר.

כעבור זמן טסתי לחוץ לארץ. כשחזרתי אמרו לי: יש פה אדם שמתקשר בכל יום, שואל אם חזרת.

מסרו לי את המספר, וטלפנתי. "אדון גלינסקי? מה עשית מהילד שלי?!" זה אביו של אותו בחור.

"מה קרה", שאלתי.

"תראה", הוא אומר לי, "אנחנו משפחה מסורתית, אוכלים רק מצות בפסח. הבן בא הביתה, ורוצה מצות של רבנים לליל הסדר! תבין, אני לא מדבר על הכסף, רק על השגעון!"

מה עונים לאדם כזה?!

אמרתי לו: "תבין. בגמרא כתוב, שלפני שהמשיח יבוא בן קם באביו ובת באמה וכלה בחמותה. זה, נתון.

אתם משפחה מסורתית, אז תחליט בעצמך מה עדיף: שהבן יאכל מצות של רבנים, או שיביא גויה הביתה!"

נו, שוין: "אשתי אמרה לי מראש שאין עם מי לדבר". אמר וטרק את הטלפון...

כיצד מברכין

"ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים" (שמות כו, טו), ואמרו במדרש (שמות רבה לה, ב): לימד הקדוש ברוך הוא דרך ארץ לדורות. שאם יבקש אדם לבנות ביתו מאילן עושה פרות, אומר לו: ומה מלך מלכי המלכים שהכל שלו, כשאמר לעשות משכן אמר: לא תביא אלא מאילן שאינו עושה פרות, אתם על אחת כמה וכמה!

וכאן יש הוראה נצחית: גם כשאתה רוצה לבנות משכן לשכינה ולקדושה, להתקדש ולהתעלות, עליך לראות ולבחון שלא יהיה זה תוך גרימת נזק לחילה!

משה רבינו זכה למחזה הסנה. הוצע לו להיות גואלם של ישראל ומנחיל התורה. איזו התעלות, לרום המעלה. אבל אם יהא זה על ידי פגיעה עקיפה במעמדו של אהרן שהתנבא במצרים, אם יאפילו עליו וישמו בצל, אזי: "שלח נא ביד תשלח" (שמות ד, יג וברש"י). וסרב, עד שהבטיחו הקדוש ברוך הוא שאהרן ישמח בגדולתו, ונאות!

היה בבני ברק יהודי, איני רוצה להזכיר את שמו. היודע, יודע. נמוך היה, לא הגיע לכתפי. ספרו, איני יודע אם זה נכון, שיהודי ירושלמי ראהו לראשונה, שמח כל כך במצוה שנקרתה לידו. הרי זה דור של אוספי מצוות נדירות. את המצוות והשכיחות, תלמוד תורה וחסד, כבר שבענו. בקש לברך עליו בשם ומלכות ברכת "משנת הבריות", ואף לזכותו בענית אמן.

והרי הלכה מפורשת היא בשלח ערוך (אורח חיים ר, ד): כל דבר שמברך עליו, צריך לאחוז בימינו כשהוא מברך. וזו שאלה בגמרא (ברכות נא ע"א),

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

עוד יש לפרש ענין ויקחו לי תרומה שאח"ל [תנחומא עקב יא] משה שיבר את הלוחות כדי לעשות ישראל כפניה שונתה, קשה טובא דאם הוי הקידושין ע"י הלוחות בשעה שקיבלם בהר כדן שליח קבלה, מאי תועלת בשבירה כיון שכבר נתקדשו, ואם היה כשליח הלכה אי"כ אפילו אם לא ישתברו הרי היה הנותן קודם איובין: ונראה מזה כדעת המפרשים שתיקדושין היה ע"י בית מצרים וביית הים, אלא שהיה בתנאי שיקבלו את התורה וכיון שנתבררו הלוחות בטלו הקידושין עד שנתרצה להם הש"י ע"י בני המשכן, ופירשו בוה מ"ש אהרן להם בפ' כי תשא [לב, כד] למי זהב ואין הלשון מובן, ותו דהיה להם זהב הרבה מביית הים, כמו שמצינו בבנין המשכן שאמר מרבים העם להביא, אמנם הענין הוא לפי שבית מצרים וביית הים כקידושין ע"ת, וכיון שחטאו הרי הקידושין בטלים ואין חובה שלהם, והיינו דאמר להם למי זהב אבל מנדבת המשכן שחזרו הקידושין למקומם וקנו בית הים הרבו להביא, הרי

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאצרות אמונים

בגמרא (יומא עו א) הובא שאמר רבי שמעון בר יוחאי שני טעמים לכו שיהוידא ה' לישראל את המן בכל יום ולא הורידו אחת לשנה בכמות שתספיק לשנה שלמה, כתבואה הנקצרת פעם אחת בשנה בעבור כל השנה: א. חפץ ה' בתפלותיהם של ישראל, ואלו היה המן יורד להם פעם אחת בשנה, לא היו צריכים להתפלל על פרנסתם במשך כל השנה. ב. המן היה נאכל כשהוא חם, ואלו היה יורד פעם אחת בשנה - לא היה חמו נשמר.

בהגבחה השלחו כגון הכהנים לרמו לישראל, כי כפי שלחם הפנים נשמר בחמו למשך שמונה ימים, כך בודאי יכול היה ה' לשמר את המן בחמו למשך השנה כלה. ואם כן, נמצא שעקר הטעם לכו שירד המן בכל יום, הוא מפני שחביבה תפלתם של ישראל לפני המקום, והוא "ראו חבתכם לפני המקום".

עדות ביוסי' [לר"י איטינגא, וזלצבאך, תק"א] פרשת ויקרא

תפלה על עשירות צריכה להיות באופן של 'פנים בפנים'

"ונתת על השלחו לחם פנים לפני תמיד" (כה ל)

כלל חשוב בתפלה דרש רבי שלמה קלוגר מפוסק זה: כאשר מבקש האדם מהקדוש ברוך הוא שיתן לו פרנסה כפי הנצרך לו לחיותו - לחם לאכל ובגד ללבוש, אזי יכול הוא לכוון את תפלתו לטובת עצמו. אולם כאשר הוא מבקש עשירות רבה - חובה עליו לכוון שמבקש זאת כדי להרבות בממונו כבוד שמים.

זהו שאמר הכתוב: "ונתת על השלחו" - כשאתה מתפלל על עשירות, כמבאר בגמרא (ב"ב כה א): שהמבקש להתעשר כוון פניו לצד צפון שבו ממקום השלחו, אזי כפי ש: "לחם פנים" כנה כף על שם פניו [דפנותיו] המכוננות זו כנגד זו (רש"י לעיל פס' כט), כך, במדה כנגד מדה, צריכה תפלתו זו להיות מכוננת: "לפני תמיד" - למען כבוד שמים ולא למען כבוד עצמו. שהרי אף הקדוש ברוך הוא אינו מייטיב עמו לכבודו, אלא מפני שהוא חפץ בטובתו.

ח'קמת התורה עמי ססה

'שנים עשר אני יודע'

"ונתת על השלחו לחם פנים לפני תמיד" (כה ל)

בתרגום יונתן (להלן טז) מבאר כי שנים עשר לחמי הפנים, היו כנגד שנים עשר השבטים. הוסיף ואמר רבי צדוק הכהן מלבליו, כי לכו רמו הפיטן בפיוט אחד אלכינו הנאמר בסדר ההגדה: "שנים עשר מי יודע... שנים עשר שבטיא". כלומר: בכל מקום שמוזכר המספר שנים עשר, כדגמת לחם הפנים - המספר מכוון כנגד שנים עשר השבטים.

פ'ר צדיק אמר אות יא

וכך דרש רבי אליהו הכהן את לשון הכתוב:

"ועשית בדי עצי שטים... לשאת את הארון בהם" - תמן לך משלים [שהנם כעץ] פשוט ביחס לגדלת התורה [שבאמצעותם תוכל להגיש את דברי התורה העמקים 'הארון'] ללבם של פשוטי העם; "וצפית אתם זהב" - למרות פשטותם של המשלים, עליך ליקרם ולהחשיבם, שכן: "בטבעת הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו" - מתוך חשיבותם ככלי להעברת התורה, נתקדשו הם בקדשת התורה.

באותו ענין פרש האר"י הקדוש את גסח ברפת אמה חונן:

"אמה חונן לאדם דעת" - אמה ה' נותן חכמה בלב אנשי המעלה [אדם] לתמן את דבריהם במשל ובמליצה, "וימלמד לאנוש בינה" - ועל ידי כך גם פשוטי העם [אנושי] זוכים להבין את דברי התורה.

מדוש תלפיות ערך ארון; שער בת רבים'

מדוע באתי ואין איש נכבד?

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כה ב) פרש רבי יוסף פצינובסקי מלודז:

נקט הכתוב לשון 'איש' המסמלת חשיבות [כפתיב מלכים א' ב ב א]: "חוקת והיית לאיש", ופרש רש"י (שמות טו א): "לאיש" - לגבור, "ללמדך כי אם ראשי העם יקדמו לתת את תרומתם, יגרמו הם בכך שאף יתר העם ירמו את תרומתם אחריהם.

על פי האמור נתן לבאר את דברי הגמרא בכרכות (ו ב): "בשעה שהקדוש ברוך הוא בא בבית הנקנס ולא מצא בה עשרה - מיד הוא כועס, שבאמר (ישעיהו ג א): 'מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה'. ויש להבין מפני מה נקט הפתוב 'איש' הלא הטענה היא כלפי עשרה אנשים? ולפי האמור מבאר, כי עקר הכעס מפנה כלפי האישי - הנכבד שביניהם, שאלו היה מגיע ראשון, היו הכל למדים הימנו.

פרדס יוסף'

לא בכל בית כנסת שורה השכינה

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה ח)

ידועה היא התמיהה, כי לכאורה היה לומר על המקדש: 'ושכנת בתוכו', ומפני מה נקטה התורה לשון 'בתוכם'? פרש רבי יוסף פצינובסקי מלודז:

בצווי: "ועשו לי מקדש" נכלל אף צווי לכלל הדורות, לבנות בקהלות ישראל בתי כנסיות. שהרי כנו חכמים את בית הנקנס - 'מקדש מעט' (מגלה כט א). לפיכך לא נקט הכתוב 'בתוכו', שכן כבוד ה' אינו תלוי בעצם מציאות בית הנקנס, אלא 'בתוכם' בקו ישראל מתפללים בו. ובה הכתוב להודיענו, כי אף אם יבנה בית הנקנס בפאר עצום, גבוה ונאה, כל זמן שמתפללו אין מקפידים להתכנס בו בכל יום שחרית וערבית, תמידו כסדרו, לא ישפ בו כבוד ה'.

פרדס יוסף'

חשיבותם של המשלים כחלק מדברי התורה

"ועשית בדי עצי שטים וצפית אתם זהב; ... לשאת את הארון בהם; בטבעת הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו" (כה י-ט)

כתב רבי אליהו הכהן מאזמיר בעל 'שבט מוסר': מפסקים אלו נוכל ללמד על חשיבותם ומעלתם של המשלים שבאמצעותם מבארים החכמים את דברי התורה לפשוטי העם, ובכך מקרבים אותם לאביהם שבשמים. וכפי שגאמר על שלמה המלך (קהלת יב ט): "ויתר שהיה קהלת חכם עוד לפד דעת את העם ואין וחקר תמן משלים הרבה", ופרשו חכמים במדרש (שה"ש רבא ח א): "שעשה אנשים [ידיעות אחיזה] לתורה".

רזי אמונים

מרומי אמן בפרשה

אמן - התרומה החשובה ביותר

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה ב)

סופי התבות: "אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" הם בגימטריה 'אמן', וכו' לכו שענית 'אמן' היא ה'תרומה' החשובה ביותר. וכדברי המדרש (דברי א): "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מ'אמן' שישיראל עוניו", ובלבד שהיא תענה "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", כלומר: בכונת הלב.

בני שלמה'

חביבה תפלתם של ישראל לפני המקום

"ונתת על השלחו לחם פנים לפני תמיד" (כה ל)

במסכת חגיגה (ו ב) מבאר, שבימי הרגלים היו הכהנים מגביהים את השלחו כדי שיראו עולי הרגל את לחם הפנים שעליו, והיו אומרים להם: "ראו חבתכם לפני המקום" - שגם לאחר שחלפו השמונה ימים, מסדורו ועד סלוקו, נותר הלחם חם כאלו נאפה כעת.

פיצד מוכיחה עבדה זו על חבתם של ישראל לפני המקום?

באר רבי נפתלי כ"ץ רבה של פרנקפורט:

"קדם כל הפלה צריכה לענות צ' פעמים 'אמן' בכונה... כי פענית צ' אמונים הוא פותח את ג' השערים שבועדם עוברת התפלה, ודרכם נשפע שפע וברכה מכל העולמות לעולם התחתון".

מולדות אחר' [לקרם] רבי אהרן מניימוביך שופטים

ברכות השחר
בחרותא -
כל השערים
פתוחים!

ברכת המזון - ברכת 'הארץ' (ה)

הודאה כוללת על כל הטובות לאחר שפרטנו בתוך ברכת הארץ... ה' אלקינו המנהיגנו ברחמים ומשגיח בהשגחה פרטית על כל אחד מאתנו - אנחנו מודים לך ומברכים אותך...

כאשר שמע זאת אותו צדיק, קם ממקומו במורא ואמר: "הלוא הברכה בהודאה כוללת - ועל הכל ה' אלקינו אנחנו מודים לך" שפך הורונו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות מט א): "רבי אבא אומר: צריך שיאמר בה הודאה תחלה וסוף - בתחלה: 'נודה לך', ולבסוף: 'ועל הכל... אנחנו מודים לך'."

בהודאה כוללת זו נמתת לנו הזדמנות מיוחדת לחשב ולהרגיש את גול הכרת הטוב שאנו חייבים לקדוש ברוך הוא על כלל הטובות והחסדים שפרעף עלינו בכל יום, כדי שנוכל לחיות ולשמוע בנחת וברוקה.

כתב בעל 'יסוד ושרש העבודה' (שער ז פ"ט): "ובודאי צריך שיתן בהודאה זו השנית הודאה עצומה במחשבתו ובלבו יותר ויותר. הודאה כוללת על כל הטובות שזכר עד הנה... והקמטש דבריו הוסיף ופרש שברכה זו נתקנה לנו כמנהג העולם; בבואו של אש להודות לרעהו על טובות שגמל עמו, בתחלה פותח בלשון ההודאה: מודה אני לך ידי על שגמלת לי כפי וכו', ומפרט את כל הטובות שגמל עמו, וככל שהוא מוסיף לפרט את הטובות, כך מתגברים בלבו רגשות ההודאה. עד שבשקט נפרד הוא מרעהו אינו יכול שלא להוסיף ולהודות לו בשמחה יתרה. בהודאה קצרה וכוללת המשלבת בכמה ברכות נלבבות על כל הטובות שגמל עמו."

אך כאן, הודאה זו היא המשך וסיים לסדרת ההודאות שפרטנו מתחלת ברכת הארץ, ואנו מציינים לפניה 'ועל הכל' - כי ההודאה הגדולה מכל ההודאות שאמרנו עד עתה, היא על הכוח הגדולה שנתנת לנו בכל יום כאשר: "אנחנו מודים לך ומברכים אותך."

בראית 'הכל' מתרבה ההודאה באור נוסף ונפלא לדברים אמר האדמו"ר רבי שאול ידידיה ממזוז'יץ, על פי היסוד המבואר בלשון הכתוב (בראשית א לא): "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", בהתבוננות מצמצמת על פרט קטן בחיינו, עלולים אנו לעשות ולחשב כי הוא רע בעבורנו, אך לעתיד לבא נשגב כי פרט זה היה חלק בלתי נפרד מכלל מערכת הטובות שפרעף ה' עלינו, אזי נבין כי אף פרט זה היה בשבילנו טוב מאד.

יזעל הכל - הודאה שהיא מעל כל ההודאות

כשעלה הרקע רבי עקב שמשון משיטוטובקא לארץ הקדש, בשנת תקנ"ט נוכח לראות בעיני הרב של יהודי הארץ, לפיכך התנדב לנסע לארצות הגולה על מנת לגייס כספים למחיתם. בדרך גדולי במרוקו הזדמן לביתו של אחד מגדולי הצדיקים. בשמע הצדיק כי מוצאו מפולין וכי הוא מתלמידיו של הגה"ק רבי ברוך ממז'בוז', בקשו לומר לו דבר תורה מרבו.

למרבה ההפתעה, על אף שתורת רבו היתה חריטה על לוח לבו תמיד, בזאת הפעם לא הצליח להזכר בשום דבר חשוב מתורת לבסוף ניכר בחדוש קצר מחודת רבו, ואמר למארח: "אמר לך 'אמר קטן' שזכרתי בו: מורי ורבי תמה על כך שגמלתי שהודינו בפרט. בברכת 'נודה לך' על כל הטובות שגמל עמו ה', עלינו להודות טוב: ועל הכל... אנחנו מודים לך, וכדי לישוב זאת פרש את נסח הברכה כך: 'ועל הכל' - ויותר מכל הברכות וההודאות שהודינו לך עד כה: ה' אלקינו - על עצם העבודה שאמרה

אמן משיבת נפש

הספור המרגש שלפניכם נשלח אלינו לאחרונה מתלמידה יקרה שזכתה לחזק ולהתחזק בענית 'אמן' במסגרת פעילות 'בני אמונים' בבית הספר שבו היא לומדת. היא חשה תמיד קושי עמוק למצוא חשיבה זו, בעקבות העבודה כי סבה הדגול רחש למצוא זו כבוד מיוחד. אולם רק מששמעה את הספור המרתק העומד מאחורי החס המיוחד שהעניק סבה למצוא, הבינה את עמק התודה שהיא חייבת למצות האמן, מצוה ששנתה את חיי משפחה ללא הפר. וכך היא מספרת:

מאז ימי לדותי, תמיד רציתי להיות כסבי היקר, אשר כל 'אמן' היתה נענית מפיו בחיל וברעדה, אולם חששתי לעשות זאת. התבישתי להתנהג באופן שונה מהחברה שלצערי טרם התחקה למצוא זו באותו כבוד ויקר שרחה לה סבי. עד שהגעתי אמש, בני אמונים, והחזרתם את עטרת ענית 'אמן' לישנה. כך שכיום, מי שאינו מקפיד כראוי על ענית 'אמן', הוא זה שצריך להתבייש... אשריכם שזכיתם להרבות כבוד שמים.

בזכותכם זכיתי להתחזק במצוות ענית 'אמן' ולצאת התודות שעלי להביע בפניכם, ברצוני לשתף אתכם בספור אישי מיוחד שספרה לי סבתו בשבת האחרונה, לאחר שבקשתי ממנה לענות 'אמן' אחר ברכות השחר. היא נענתה בהתרגשות לבקשתי ואף דמעה תוף כדי אמירת הברכות. ומששמתי מהרה ל:

"בטח את מודעת לעבודה שסבך הקפיד מאד על ענית 'אמן'. הנהגתי בראשי, וסבתא המשיכה: היתה להקפדה זו סבה מיוחדת, התרצי לשמע את הספור?"

"בנדאי" השבתי, וסבתא ספרה: "סבא הגיע לארץ לאחר השואה כנער פליט גלמוד מכל משפחתו, אחר שאבד את כל קרוביו בשנות המלחמה האיומה. הזמנים היו קשים. סבא, יחד עם עוד מאות ואילפי יערים כנסו במחנות מעבר שארגנו על ידי תנועות ציוניות, מחנות שבמם שררה אווירה של פריקת על הסדר הישר שעצד אתו כל הדרך הקשה, במהלך המלחמה ובקשים שבאו לאחריה, שיכח מלבו ונותר טמון במשמלי המזודה."

מפעם לפעם נזכר סבא בסדרו הישר ורגש של בושה הציף אותו. כנער צעיר ובדוד הוא לא העז להמרות את פי המדריכים, וכשהוא העז לשוחח עמם על הנושא שכה העיק עליו, אמרו לו בחברות ובנתקפות:

"הסדר שאתה היה הכרחי בגולה. בגולה שמרתם על כל המצוות כדי שזהותנו כעם תשמר. כאן אנו בפולדת היהודית. הגאולה כבר הגיעה, ואין כל צורך בסממנים חיצוניים כדי להבדיל ולהפגין את זהותנו היהודית."

כשעגנה האניה בחופי ארץ הקדש, ירד ממנה סבא בדחילו ורחימו. המזודה שהיתה רכישו היחיד אחתה בידו, ותחושה מרגשת פשטה בכל גופו.

עם הזמן נוכח סבא לדעת כי הגאולה שצפתה לו בארץ היתה שונה בתכלית מהגאולה שעליה דבר המלמד בחייד, אז, באותם ימים רחוקים שלפני המלחמה. היא גם היתה שונה בתכלית מהגאולה שעל עוגייה גדל בבית הוריו וקניו. היו בה אזעקות וסכופות, היו בה מאורות בטחוניים שגבנו מאות קרבנות, והיתה בה אווירה של פריקת על מצוות, רחמנא ליצלן.

גם בקבוץ הוא התקשה להתאקלס: האווירה הישראלית פורקת הלא היתה רזה לו. הוא חפס מוצא על הסבך אך התקשה למצוא. הוא שאל את עצמו לא פעם: וכי זו היא הגאולה שאליה יחלנו? אך שאלתו נותרה ללא מענה.

המפנה התרחש באחד הבקרים. באותו הבקר בשרו המדריכים לכל הנערים בקבוץ כי היום

הוא יוצאים לטיול לחל אביב. העיר העברית הראשונה! הכריז המדריך בגאון, ולבו של סבא התמלא בצפייה; מי ידע, אולי לטיול זה תצמח הישועה, אולי כאן ישכיל לראות את ניצני הגאולה שאליה יחל בכל לבו.

האוטובוס עצר סמוך לשפת הים, וכל הנערים מהרו לרדת הישר אל החוף. סבא, לעומתם, לא מהר... הוא נצל רגע של חסר תשומת לב וחמק מתחת עיני הבולשות של המדריך.

תוף כדי שוטטות ברחובות תל אביב, הבחין לפתע במבנה גדול ומרשים, בעל חלונות גבוהים. היה זה בית הפנסת הראשי של צפון תל אביב. סבא נכנס לתוכו בלאט, והמחפילים קבלו את פניו במאור פנים. מאן דהוא הושיבו באחד המקומות, הגיח כפה על ראשו והורה לו באצבעו על המקום בסדר שבו אהזו המחפילים.

היה זה בעצומה של תפלת שמונה עשרה. סבא הביט סביבו והבחין כי כל הצבור מתנועעים וממלמלים בלשח. הוא נסה להזכר מה'כו מפר לו המחזה, אולם לא הצליח.

החזן התחיל את ברכות חזרת הש"ח. סבא הקשיב ועדן לא התחבר, אולם כשנשמעה לפתע 'אמן' רועמת מפיו הצבור, משהו זע בלבו. הוא נזכר בבת אחת בימים הרחוקים ובזכרונות אפופי הפאב והגעגוע לעולם שהיה ואיננו. זכרונות שנסה להדחיקם ללא הצלחה במשך השנים האחרונות, ועתה הם הציפו את כל ישותו.

אל האמן הבאה הוא הצטרף כבקי ורגיל, בקול וברגש, כפי שהיה רגיל לענות בבית הפנסת במחוזות לדותו. עיניו היו עצומות, אך הדמעות הצליחו לזלזע בעדן החוצה, שוטפות יחד עם את כל הפאב והרחוק שחש במהלך השנים הספורות שבקו נתקם בעל כרחו מן הספרות.

התפלה הסתיימה, וסבא התקשה להפרד מבית הפנסת. השאלה שנקרה במוחו בשנים האחרונות, שבה וצפה עתה לנגד עיניו במלוא עזה.

ה'יכן היא הגאולה המבטחת? שאל כבא זקן יהודי פנים שעמד לצאת מבית הפנסת, היכן היא אותה גאולה שהבטיחו לנו שנואה בארץ ישראל כשהיינו במחנות העקורים ושעליה דברו באניה בדרךנה הנה?

הזקן נתן בו את עיניו החמום והמלטפות ואמר לו: 'נערי היקר! הגאולה נמצאת כאן, כבר עכשו. על אף שאנו בגלות, על אף שהא עתה קם עמנו מהחרבן הנורא, השמדת יהדות אירופה, הגאולה קימת בלב כל יהודי מאמין, העומד בבית הנסות ועונה 'אמן' בדבקות. לא עבודת הארץ תביא את הגאולה, כי אם האמונה התמימה במי שאמר והיה העולם. כשעונים אמן ובכך מחברים את העבר, ההווה והעתיד לחטיבה אחת, אזי מתחברים לשרשרת האמונה העוברת אלינו מדורי דורות, ומבטח לנו כי בקרוב נזכה לראות את פעמי משיח'.

סבא לא חזר לקבוץ באותו היום, וגם לא בימים שלאחר מכן. הוא עבר מסע חיים מטלטל וארך שבסימו שב לקיום חיי תורה ומצוות מלאים, ואף הקים משפחה לתפארת.

את המצוה שהביאה אותו לכל זה, את מצוות ענית 'אמן', הוא מעולם לא שכח. עד סוף ימיו הוא הקפיד על עניתה ואף עווד אחרים לעשות כמותו.

אשריך, נכדתי, שזכית לצעד בדרךנו! סימה סבתא את ספוריה המפעים ומעינה זלגה דמעה נרגשת.

על עמודי

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

להתקדם, לעמוד בניסיונות, לצמוח מהאתגרים - ועוד ועוד.

הופכים את המחסומים למקפצה

זו התרופה החזקה ביותר. יש בך אנרגיות עצומות של התחדשות, כאשר תיתן להן לפרוץ, אתה תראה שינוי בחיים. אבל העיסוק בעבר שלך רוצה להרוס לך כל חלקה טובה ולהשאיר אותך תקוע באותה משבצת.

ונכון שלכולנו יש חסרונות ולא יעזור להתעלם מהם - אבל זו בדיוק השאלה: האם אנו רואים אותם כמעצור לחיים שלנו או שאנו רואים אותם כמקפצה. כאשר מסתכלים על העבר אנו רואים אותם כמעצור וכמחסום, אבל כשהפנים לכיוון העתיד בתקווה ובתפילה - כל חיסרון הוא מקפצה, כל חיסרון הוא ה"דלק" של התפילה, וכל חיסרון יהפוך לתודה גדולה כאשר תראה איך ה' הופך אותך מהקצה אל הקצה.

תשובה - מה יהא עליה?

אבל תשאלו: תשובה מה יהיה עליה? וכי לא פריכים לחזור בתשובה?

וכאן מגיעה ההפתעה הגדולה והתקווה המשמחת: שימו לב, בני ישראל היקרים, כשאתה מתחיל לתקן את ההווה ולבדוק את עצמך ב"יום-יום" ולהתפלל על דברים שבהם אתה רוצה שינוי בהווה ובעתיד - אתה מתקן את כל העבר "על הדרך".

מדוע? כי תשובה זה לא רק חרטה, אלא תשובה זה קודם כול לשפר את דרךך כקאן ולהבא, תשובה פירושה שינוי כלומר לעזוב את החטאים ולהתחיל ללכת בדרך חדשה, ולכן עיקר המוקד של התשובה הוא לשנות את ההווה ואת העתיד ולא להיאבק עם העבר.

ולחיפך, אדם יכול להתמרמר על העבר ולהתחרט אלף חרטות - כל עוד הוא לא משנה את מעשיו אין

"תשובה" בנוסח היצר הרע

ובפרט כאשר אתה ניגש להתבודדות ואתה רוצה לעשות תשובה וחשבון נפש. ישנו יצר הרע גדול שרוצה לדחוק בך "לחזור בתשובה" בצורה עקומה ומסולפת, כלומר להתחרט ולהכות על חטא ולייסר את עצמך על כל הטעויות שעשית - וזו הטעות הגדולה ביותר, כי זה ישאב אותך לתוך החור השחור של העבר ויסתום את הגולל על העתיד שלך. ברגע שנכנסים לזה, נשברים לגמרי. לא זו הדרך.

הדרך היא "לצייר" את ההווה מחדש. תסתכל על

**חיטוט בפצעי
העבר והתבוננות
בטעויות שכבר
נעשו - בדרך כלל
לא מובילים לשום
מקום חוץ מאשר
לעצבות ולייאוש.**

העתיד - איך אני בונה מעכשיו את העתיד שלי? את העתיד בונים עם הרבה תפילה, ולהתפלל אפשר רק מתוך שמחה ותקווה. לכן אסור לך להסתכל על העבר ששובר אותך וגוזל מסך את התפילה, אלא עליך להאמין שבכוחך להתחיל מחדש בעזרת ה', ועל ידי זה יהיו לך הכוחות לעמוד ולהתפלל על העתיד, שה' יעזור לך שלא תיכשל יותר, שתוכל

החיים הם כמו כביש, ברגע שאתה מסתכל אחורה - התוצאה עשויה להיות קטלנית. בכביש מסתכלים רק קדימה, המבטים לאחור הם ממוקדים וקוצרצרים. וזה נכון לכל תחומי החיים. אסור להביט לאחור, רק לפנים. המשפט שהפך לשיר: "מה שהיה היה, העיקר להתחיל מהתחלה" - הוא כלל ברזל בחיים.

זה נכון גם ביחסי אנוש. לאחר משברים בזוגיות הדבר הנכון הוא לפתוח דף חדש ולבנות אָמון מחדש, ולא לטפל באופן המידי בכל טעויות העבר. הניסיון "לסגור את החשבונות", רק יוביל לפיצוץ ולהעמקת הקרע, ולא יוביל לשיקום ולריפוי. דווקא ה"התעלמות", להשאיר את העבר מאחור - היא המפתח להצלחה.

תאונה רוחנית

זהו נכון שבעתיים כשזה נוגע לתיקון הנפש. חיטוט בפצעי העבר והתבוננות בטעויות שכבר נעשו - בדרך כלל לא מובילים לשום מקום חוץ מאשר לעצבות ולייאוש, במקרה הטוב הם גורמים לאדם פשוט לעמוד במקום ובמקרה הפחות טוב - לעשות תאונה רוחנית, כלומר לסטות חזק מהכיוון שלו ואף להתרסק ל"ע".

לכן אחי היקר, אם עבר עליך מה שעבר וקרה מה שקרה, ואתה גורר אחריו "היסטוריה עשירה", של טעויות, מעשים לא טובים, כשלונות, הרגלים רעים, טראומות, ומה שלא יהיה - ברגע זה אתה פותח דף חדש ולא מעניין אותך כלום. תמחק מהזיכרון שלך את כל מה שאתה חושב על עצמך. אל תנסה לחזור לעבר ולתקן את העבר, כי זה רק יהרוס לך את העתיד. תתמקד בהווה ותתחיל לשפר את ההווה שלך, ובזה אתה בונה בפועל עתיד חדש, עתיד טוב יותר לך ולסובבים אותך.

מאמר

ראש הישיבה

עם הפנים - רק קדימה!!

פרשת תרומה

גיליון 608 | ד' אדר א' תשע"ט

ר"ת	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	16:43	17:57	18:36
תל אביב	16:59	17:58	18:33
חיפה	16:51	17:57	18:34
באר שבע	17:02	17:59	18:37

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

חולון

יום ה', אדר א'
(14/02/19)
בי"ב ע"ש חללי צה"ל
המעפילים פינת המצודה,
בשעה 21:30

ירושלים

יום ד',
ט' אדר א'
(13/02/19)
ישיבת "חוט של חסד"
שמואל הנביא 13,
בשעה 20:30

ראשון לציון

יום א',
ה' אדר א'
(10/02/19)
בי"ב "שערי שמים"
רח זרובבל 7,
בשעה 20:30

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

כנינים חסידות ברסלב

השבת פרשת תרומה מתחיל 40 יום קודם פורים בו אניש מתחילים לעוק "הצילני מקליפת המן עמלק וזמני לקדושת מרדכי ואסתר"

פעם-אחת קצא אָחַד מאַנ"ש אַת רבֵי אַפְרָיִם בֶּן רבֵי נִפְתָּלִי, שְׁעָסַק בְּהַתְבַּוְּדוֹת בַּעַת הַיָּרִיד בְּאַקְצֵעַ עֵיר קַעֵב, כִּי מִסְתָּרוֹ הָיָה עִם כַּוְנָלִיּוֹת, וְנִכְנַס אָז בְּלִבּוֹ הַרְהוּר תְּשׁוּבָה, שְׁשָׂאֵל לְעֶצְמוֹ: בְּפִנֵּי עוֹסֵק אֲנִי עֲתִיד? וְכִי זֶה הוּא הַתְּכַלִּית? וְכִי בְשִׁבְלִי זֶה וְבִרְאֵתִי וְכִי? וְהָיָה מִתְעוֹרָר כִּלְפָנָי עַד שְׁנַעֲמַד בְּצַד הַדְרָךְ וְבָכָה לְפָנַי הַשֵּׁתִית. שְׁשָׂאֵל אוֹתוֹ אָחַד מֵאֲנִי"ש: מִפְּנֵי מָה אָתָּה בּוֹכָה? וְהִשִּׁיב לוֹ: אָסַר לוֹ: וְכִי פִה הַפְּקוּם לְכַפּוֹת? הַלּוֹקִין לְבִית-הַפְּדֻרָשׁ וְשֵׁם תְּבַכָּה. עֲנֵה לוֹ רַבֵי אַפְרָיִם הַנִּזְלִל: רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ אָמַר (בְּלִיקוּטֵי מוהר"ן תִּינָא, סִימָן קכ"ד): שְׁבָקוּם שְׁפִטָּע לְאַדָּם הַרְהוּרֵי תְשׁוּבָה אָרֶךְ בְּאוֹתוֹ הַפְּקוּם לְהַתְבַּוְּדוֹת וְלְדַבֵּר דְּבָרִים לְפָנַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי עַד שְׁיִלַף לְבֵית-הַפְּדֻרָשׁ יִלְכוּ כַּוְנֵי הַרְהוּרֵי תְשׁוּבָה, וְיִמְחָקוּת כֵּן נִצְלַתִי אֶת הַתְּעוֹרָרוֹת שְׁהָיָה לִי בְּפִקּוּם הַזֶּה. (שי"ק א-תרע"ה)

זדים מקיום ההלכה כחוט השערה, וזאת השלמות נמצאת דווקא אצל הצדיק שהוא גם וגם, הוא גם בן וגם עבד, גם חכם וגם תם, את תורת ה' הוא ממיר לתורתו, את הנשמע הופך לנעשה, ואת הנסתר מביא לנגלה.

שבין הנעשה לנשמע אין חיים. ולעניין זה רמז לנו אביר הנעימות באומרו אֶשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ... כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חָפְצוֹ וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹקֵם וְלִלְיָהּ וּרְבוּתוֹ יוֹדֵל דְּרָשׁוּ (ע"ז יט, א) שבתחילה שאדם לומד תורה נקראת תורת ה', ולבסוף שנתחזק בה ללמוד נעשית תורתו ונקראת על שמו, כי הפנים אותה לקרב.

כשאדם לומד תורה, התורה בשבילו היא תורת ה', הוא לא ממש מבין מה שהוא לומד, הרבה מאד פרטים נסתרים ממונו, כל שכן אם לומד פנימיות התורה שם הנסתר הוא השולט, והיעד של הלומד צריך להיות להפוך את הנסתר לנגלה, את תורת ה' לתורתו, כי תורת ה' מגבירה את החפץ, גורמת לאדם לרצות להפוך את הנשמע לנעשה, את התם לחכם, שלא יהיו דברי התורה רחוקים מלבו מודעתו.

זהו מה שאומר רבי נחמן מברסלב שיש "דרי מעלה" ויש דרי מטה, דרי מעלה הם אלו שחוקרים ומשתדלים להשיג את האמיתות בדרך של חקר האמת, שלומדים מדעים ושאר חכמות, שיוצאים מהזרם שלהם ובוחנים דעות המנוגדות לזרם בו הם רגילים לשחות, ו"דרי מטה" הם אלו שבדקים באמת דרך התמימות המעשית, אלו שלנגד עיניהם רק מה שלימדום רבותיהם, וצריך לכלול אלו באלו, כי בכל אחד מהם מעלה וחסרון, והשלמות נמצאת דווקא אצל אלו שהם גם וגם, אלו שהם גם חכמים בעלי אומץ להתעמת מול האמיתות השונות ורביי הדעות, ובד בבד מתנהגים בתמימות גמורה לא

כל אדם יודע כמה דברים ומכל אדם נעלמים כמה דברים. כל אדם הוא גם חכם וגם תם. בדברים שהוא יודע הוא חכם ובדברים הנעלמים ממונו הוא תם. והבחינות הללו של חכם ותם הם בחינת נעשה ונשמע.

"נעשה" הם כל אותם מצוות שכל אחד מבין מדוע עליו לקיים אותם, כמו למשל לא לגנוב או לא לרצוח, לכבד הורים ולא ללכת רכיל, שכל אלו הדברים ודומיהם מתיישבים לנו עם ההיגיון, וגם אם לא הייתה ניתנת לנו תורה סביר להניח שהיינו מגיעים למסקנה שזה נכון לקיים מצוות אלו, מצד תיקון החברה והיחס ההולם בין אדם לחברו.

"נשמע" הם כל אותם מצוות שבלי התורה לא היינו מעלים על הדעת שזה מה שצריכים לעשות וזה מה שנכון עבורנו, כמו למשל הנחת תפילין, שאין מאתנו יודע עד מה, אין מי שיסביר אחת לאחת מחשבת הבורא מדוע נבחרו דווקא פרשות אלו ומדוע צריכים קשירת רצועות עור של פרה ושיהיו דווקא בצבע שחור וכן שאר חוקי התורה, כמו פרה אדומה וכלאים שהנסתר בהן רב על הנגלה והם בחינת נסתרות עבותנו.

ובאמת, זקוקים אנו לשלמותנו גם ל"נעשה" וגם ל"נשמע". טוב לנו להיות גם חכמים וגם תמימים. כי החכמה מיישבת לנו את הדעת, והתמימות מעוררת אותנו לחיים, הנעשה מחבר אותנו להיגיון הנשמע מגביר לנו את הגעגוע, בלי התנועה הזאת

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

סימן כ"ח אות א'. ולכתחילה יזהר שיהיו בגדי שבת עליו בשעת הקידוש, ויתאמץ להשאירם עליו גם בשעת הסעודה, ואם חושש שמא יתלכלכו מחמת הדוחק, או שיש עמו תינוקות, יוכל לחליפם אחר שיאכל כזית לחם. השל"ה הקדוש (שער אבות קדושת אכילה אות צ"א).

האם ניתן לכבד נער בר מצוה שלא ידוע אם הביא סימני בגרות, שיעשה קידוש?

מותר לכבד נער בר מצוה לעשות קידוש בליל שבת אף שאין ידוע אם הביא ב' סימונים, משום שכן התורה יצאנו ידי חובת קידוש באמירת "ויכול" שבתפילת ערבית, וקידוש על היין אינו אלא מדרבנן. מן התורה חייב אדם לעשות קידוש, שנאמר "זכור את יום השבת" אבל אין לכבד ילד קטן פחות מכן ו"ג, שיעשה קידוש, משום שאינו יכול להוציא ידי חובה. מן הרב עובדיה בהליכות עולם (הלך ג' בראשית אות ז').

חייל הנמצא בשטח ואין לו יין לעשות קידוש, כיצד יוכל לצאת ידי חובת קידוש?

יכול לצאת ידי חובת קידוש בתפילת ערבית, וטוב הדבר שיוסיף בתפילה "זכר למעשה בראשית וליציאת מצרים". מן הרב עובדיה (הליכות עולם שם אות ז').

מדיני הקידוש חלק א'

נוהגים שגם כאשר מתגורר לבדו, כשכונס לביתו אומר בקול רם "שבת שלום", מה הטעם לדבר זה?

הטעם הוא כי הוא כחתן המקבל את הכלה בשמחה גדולה ובספר פנים יפות, וכן לכבוד השכינה שנקראת שבת. בן איש חי (שנה שניה פרשת בראשית אות ט) וחכמי הרמז נתנו סימן לדבר "ביום קדשי וקראת לשבת", ר"ת בקול, כי צריך לקרוא שבת בקול רם. (שבת ציון שם סעי' ה')

מתי הזמן הראוי לקבל ברכה מההורים?

מכיון שהמלאכים נמצאים בבית עד אחר הקידוש, לכן טוב קודם הקידוש לקבל ברכה מאימו, ועל פי הקבלה טוב לנשק ידי אימו קודם הקידוש ויש בזה סודות מעוקים. שער הכוונות (דף ע' עמוד ג').

האם מותר לפשוט את בגדי השבת קודם הקידוש, אם חושש שיתלכלכו?

בגמרא מבואר שחלק מדיני כבוד שבת הוא "שלא יהיה מלבושך של שבת, כמלבוש של חול" ובספק להלכה שיש להקפיד על מלבוש ראוי לכבוד השבת. ברכי יוסף (סימן רס"ב סעיף קטן ד') וכף החיים (פלאגי

המתפללים ערבית בפלג המנחה, האם צריכים להקפיד לקדש קודם השקיעה, או שיכולים לקדש בשעה הראשונה של הלילה?

יש מקפידים לקדש מבעוד יום, משום שקודם הלילה שולט מזל צדק, ובשעה הראשונה של ליל שבת שולט מזל מאדים, ולכן הקפידו להקדים את הקידוש לזמן הטוב, אמנם להלכה מותר לעשות הקידוש אף בשעה הראשונה של הלילה. ספר שיבת ציון (שער ה' אות ח' בהערות).

לאחר התפילה בליל שבת ילך בזריזות לביתו לעשות קידוש וסעודה ולא יתעכב בשיחות חולין חס ושלום, ובפוסקים מבואר שאף דברי תורה אין נכון ללמוד בזמן זה, מהו הטעם לדין זה?

בזוהר הקדוש (פרשת אחרי מות) מובא שכאשר אדם יוצא מבית הכנסת, מלוים אותו מלאכי השרת מלאך ומלאך, והשכינה שורה על הכל כאם על הבנים, ובאותה השעה מתקיים הפסוק "פול מצידך אלף" ועל פי זה מזהירים חכמי הקבלה שאין להתעכב בדרך כי מלאכי השרת ממתנים לו. וכן כתב בבן איש חי. (שנה שניה פרשת וירא אות י"א).

בתשובה שלו כל ערך, הוא נחשב לטובל ושרץ בידו.

אל תדאג - הכול יתוקן

לכן צריכים לעקור את השקר הגמור שתשובה פירושה לבוסס בהתבוננות בעבר וברגשות שליליים ומדכאים. ההיפך הוא הנכון! תשובה זו פריחה, עתיד חדש, דף חדש, לא להסתכל על העבר אלא להפנות את כל הכוחות בשיפור ההווה והעתיד.

ודע לך, כאשר בן אדם עושה תשובה על ההווה, ומתחיל לשפר את ההווה - יזמנו לו משמשים לחזור בתשובה על כל העבר. וכאשר אדם חוזר בתשובה על מה שעובר עליו בהווה, הוא מתקן את כל העבר שלו גם בגלגול הזה וגם בגלגולים הקודמים, ועם הזמן הוא גם בוודאי יזכה להבין ולהרגיש את החרטה האמתית.

דרך התשובה של ה'

ואת כל זה לומדים בפרשת השבוע שלנו. בני ישראל היו שקועים בצער נורא מאוד, הם העפילו לפסגות על והתרסקו בחזרה לשפל המדרגה. ממצאיאות אל עם של עבדים, הם זכו לקירוב מופלא ומיוחד שכמוהו לא היה מימות עולם: עשר מכות, קריעת ים סוף, הנהגה ושמירה ניסית יומית, ולבסוף תיקון חטא אדם הראשון ונבואת פנים אל פנים - ואת כל זה איבדו בחטא העגל! חז"ל מודמים זאת לכלה שבגדה בבעלה תחת החופה. פשע שאין כמוהו שמלווה את כל עם ישראל לדורי דורות.

אבל הסכנה הגדולה באמת היא שבני ישראל ישקעו בצער וביגון על העבר ויאיבדו את התקווה לעתיד. לכן נתן לנו ה' יתברך דרך תיקון ותשובה מדהימים לחטא העגל: לא לבכות על העבר, אלא להתחיל מחדש ולבנות משהו יפה יותר. ה' אומר לנו: אתם רוצים לתקן את החטא? תתחילו לבנות, תתחילו מעכשיו, תביאו תרומה ותבנו משכן שהוא התיקון לחטא העגל, כי במקום להסתכל על העבר אתם ממוקדים את כל הכוחות והרצונות בבנייה ובתחדשונה.

האוצרות נפתחים

ואכן בני ישראל קיבלו את הציווי בהלהבות ופרץ האנרגיות האדיר שלהם בא לידי ביטוי בתרומה ובהתנדבות באופן מדהים שתוך יומיים בלבד עם ישראל גייסו כמויות עצומות של זהב וכסף, ומעיינות של חכמה נפתחו להם לעשות את המלאכות הקשות והסבוכות ביותר, כי כאשר לא נותנים לעבר להרוס ולחסום לנו את העתיד - נפתחים אוצרות גדולים בנפש של משאבים לשינוי ותיקון חיובי.

לכן בני ישראל היקרים, אנחנו לקראת סיום ימי שובבי"ם ת"ת, עיקר התיקון ועיקר התשובה הוא לא להסתכל על העבר אלא לפתוח דף חדש, מה שהיה היה ועכשיו מתחילים מהתחלה, מבקשים מה' כוחות לשפר את ההווה ולבנות את העתיד וללכת קדימה בכל הכוחות והעוצמה.

ברכת שבת שלום ומבורך

תרומת קש

"הוא איננו בבית, אין לי מושג מתי הוא יחזור". רבי נפתלי שכאמור היה פיקה שבפיקחים צעד קדימה: "ברשותך, נמותין לו כאן עד שישוב". האשה גמגמה משהו לא ברור ונסוגה לעבר המטבח.

לאחר שעה קלה שם לב רבי נפתלי חד-העיין שעל גבי הרצפה שתחת הסולם שדרכו עולים לעליית הגג, מפוזרים להם אניצי קש בלא סדר. 'נראה שמישהו עלה למעלה בבהילות ושכח לנקות אחרי'... הררה הרב.

ולמשמשו הורה: עלה בבקשה לעליית הגג ובדוק מה מתרחש שם.

הגבאי סילא בלא שהיות אחר הוראת רבו, טיפס חיש-קל על הסולם, תחב את ראשו פנימה והסתכל אנה ונתע ונתע הוא רואה זוג נעליים בתוך ערימות הקש, 'מה עושות כאן נעליים?' חשב לעצמו.

סו שך השמש את הנעליים, ולהפתעתו הן היו מחוברות לזוג רגליים. לזוג הרגליים היה מחובר כמובן גוף, ואיך לא, גם ראש, לא עברו דקות אחדות ובעל הבית הסמוך והמבוש ניצב במרכז הסלון כשמראהו פרוע באופן כללי ובזקנו עדיין תלויים גבעולי קש בצורה משעשעת מאוד.

"בזכותך תורצה לי היום קושיה גדולה שהעיקה עלי עד מאוד, במשך זמן רב".

אמר הרב, ולנוכה מבטי התמיהה של האיש והגבאי, המשיך: "חז"ל מלמדים אותנו שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. עד היום לא הבנתי איך ייתכן הדבר. אולם היום, כשננסתי הנה, הבנתי מיד: כשמישהו רבינו ראה את הקב"ה בוער באש בסנה, הסתיר משה את פניו - כי ירא מהביט אל האלוקים.

"ואילו אתה", סיים הרב בחייוך, "כשראית את אורחים המתקברים הסתרת את כל גופך"...

שתי דמויות בוססו בשלג העמוק עד מועל כפות רגליהם, בנחישות צעדו הם בתוככי העיירה צעד ועוד צעד, עוסקים במצווה רמה וחשובה מאין כמותה של איסוף צדקה למען "הכנסת כלה". הצועדים היו לא אחר מאשר רב העיר רופשיץ - הגאון רבי נפתלי צבי, שידוע היה בחכמתו ופקחותו המרובה בכל תחומי החיים, ויחד עימו משמשו המסור שסייע לרבו במצווה הנעלה. עברו הרב ומשמשו בין בתי העיירה במסירות נפש מיוחדת.

מצוה זו של איסוף כסף לצדקה עבור נזקקי העיירה, הייתה חביבה על רבי נפתלי מאוד, לא הסכים הרב שמישהו זולתו יטרח עבורה ובכל מאודו

חפץ לקיימה בגופו ממש. לעתים גם היה מוכן להשליך את כבודו ובוד תורתו הצידה, העיקר שבסופו של יום יקבלו העניים מידו עוד כמה גרושים.

בפעם הזאת ידע הרב שלפניהם לא מלאכה לא קלה. זה כשבוע וחצי שהשלג לא

פסק מלרדת, העסקים שבתו ובני העיירה התחפרו בביתם החמים ולא יצאו כי אם לצורך גדול. לצפות כעת מיהודי שיעניק סכום הגון לצדקה - לא היה מציאותי למדי.

באחד הבתים עמד מאחורי הווילון בעל הבית, זוית עינו קלטה את הרבי ומשמשו הצועדים בקשיים מרובים לכיוון ביתו, ידע האיש היטב שמצפוניו לא ייתן לו לשלח את הרבי ריקם, מאידך, כסף לא רצה לתת.

פנה לרעייתו ואמר לה בבהילות: אם הצדיק שואל היכן אני, תודיעי לו שאינני בבית, ואינך יודעת מתי אחזור.

***

מספר דקות חלפו ובלת נשמעו נקישות עדינות, בפתח עמדו רבי נפתלי ומשמשו: "היכן בעל הבית?", שאל הגבאי. האשה השפילה עיניה ואמרה:

מתנת השבוע למנויים מצטרפים

כרית לברית

יבטל 02-5308000

שידוכים למגזר הדתי חרדי

בהמלצת ובהכוונת הרב שלום ארוש שליט"א דסקרטיות מובטחת

שלומית 052-3627526

בדיחות הדעת

השארתי את הלפטופ שלי על הרצפה. סבתא שלי חשבה שזה משקל דיגיטלי. מסתבר שהיא שוקלת 2800 שקל.

מדברים!?! "מה זאת אומרת על מה אנו מדברים?! על הבעיה..."

חינוך ע"י ביקורת

הורים יקרים! כמעט כלנו שואפים לשלמות, וזה מצוין. אך בדרך כלל מאחר ואנו שואפים לשלמות, אנו לא מסוגלים "לסבול" בדרך לשלמות את המגורעות הקטנות, את הבעיות ואת ההתנהגויות המוגזזות של הילדים. כל טעות מצד הילד גורמים לנו אכזבה והתרגזות, ואנו מוגיבים בהערות שלעיתים כוללות השפלה והערות הרסניות: "היום ממש ביישת אותי. ההתנהגות שלך הייתה ממש אסון..." "אתה רואה, הרי אמרתי לך שאתה לא יכול..." "כל מה שאתה יודע זה רק להרוס ולקלקל..." וכו' ל"ביקורת" כשיטת חינוך יש השפעה שלילית מאוד על בני אדם בכלל ועל ילדים בפרט. עלינו לשים לב היטב לצורת התקשורת שלנו, בהצלחה!

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

g5812210@gmail.com

מאחר שהוא היחיד שפדבר ספרדיית כולל הציור, החברה החליטה לשלח אותו. ואז מתברר כי קודר בתיק הגדול ביותר שיש לו.

כשהוא ספר לי את זה, אמרתי לעצמי: "טוב, אם התורה תעזר להשגובו הבנק שלי לתפוח, גם אני מוכן להשקיע בזה". קבלתי מספיק הדרכה וקבלתי את הספר הנפלא "שעריו בתורה", לקחתי עט וניר והתחלתי לכתב תודות, והנעתי בקשי לשתיים עשרה תודות. ראיתי עד פסח אני רחוק מענין התורה לה'. לאט לאט למדתי להרגיל את עצמי להתבונן בפטובות של ה' על כל צעד ושעל.

אמרת תודה ונושעת 052-2240696

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
ני"ד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

לא, אמר הבעל: "אתמול בערב ניקיתי את החלונות שלנו"

על מה אנחנו מדברים?

הורים יקרים! כאלה הם היחסים שלנו כלפי בן הזוג וכלפי הילדים שלנו: הכול תלוי בניקיון ה"חלון" דרכו אנו מסתכלים על המציאות. שאלתי בימים האחרונים מספר נערים שמטופלים אצלי. מהו הדבר, שלדעתכם רוב ההורים צריכים לבדוק את עצמם? רוב ככל הנערים ענו: שההורים וגם הצוות החינוכי לאורך השנים, לא פירגו לנו על הצלחות ובד"כ יצר איתנו תקשורת רק בזמני בעיות וכישלונות. במילים אחרות "קיימת הרבה ביקורת ומעט הערכה" אני זוכה שהצעתני פעם לאב לתלמיד "מתקשה" לשבת עם הילד, לשחק איתו, לשוחח ולפתח איתו קשר חם וחיובי וכו' ענה לי האב: "אני בהחלט רוצה, אך בכל פעם שאני מנסה ומציע, הילד מתחמק ולפעמים אפילו עונה לי בפירוש "לא" "לא" ממש לא נעים לי לספר אבל כאילו הילד "לא נהנה" להיות איתי". שאלתי אותו: "כאשר אתם משחקים או כשאתם יוצאים לטיול, על מה אתם

הערכה או ביקורת פרק א'

המשך למאמרים בסדרה הקודמת "השיחה כפתרון בעיות" נמשך בע"ה בנושא הערכה או ביקורת.

השכנה והכביסה

זוג שהתחתן לא מכבה עבר להתגורר בשכונה שקטה. בבוקר הראשון בביתם החדש, ראתה האישה את השכנה ממול תולה כביסה לייבוש. התבוננה האישה דרך החלון בשכנה ואמרה לבעלה: "תראה איזה כביסה מלוכלכת תולה השכנה... אולי אין לה אבקת כביסה, אולי היא לא יודעת לכבס, אולי אציע לה עזרה ואלמד אותה איך לכבס!". הבעל הטרי הביט גם הוא דרך החלון, החריש ולא הגיב. וכך בשלושת הימים הבאים, בכל פעם שהשכנה תלתה כביסה, חזרה האישה על הערתה. ביום הרביעי, הופתעה האישה לראות את השכנה, תולה כביסה נקייה, פנתה האישה ואמרה לבעלה: "תראה, סוף כל סוף למדה השכנה לכבס, כנראה שכנה אחרת לימדה אותה".

סיפורי תודה אמרת תודה ונושעת

עשרים מיליון תודות

אבי מני-יורק מספר: "בשנה האחרונה אני מסייף חוברות בהן אני מוודד אנשים לכתב כל יום מאה תודות. בחוברות שאני מסייף יש ארבעים עמודים, ובכל עמוד מאה מושבות על קנת לכתב מאה תודות. ארבעים יום פסול מאה תודות שנה ארבעת אלפים תודות. עד היום הפצתי חמשות אלפים חוברות פאלה. זה אומר ששתי שאלשים יכתבו עד עתה עשרים מיליון תודות לבוירא עולמם!!!

איך הכל התחיל?

אני עובד פקונהל השקעות. יש לי חבר שעובד איתי בחברה, שספר לי שהוא כותב כל יום רשימה של תודות לה'. כשהוא ספר לי את זה, לגלגתי

בס"ד בריה

זאת העסקה הכי שווה שתעשה בחייך

הקודם זוכה

- ארון קודש* נותרו - 3 תורמים
- ספרי תורה** נותרו - 2 תורמים
- ספסלים לבימ"ד
- ספרי קודש

*זכות משפחת חזן **זכות משפחת פרץ, ברונו

02-5308000

קניין לנצח נאחים
הזכות שלך בביה"כ אצל רבנו באומן

תלמוד תורה פרנסה יעלום בנין

בנשיאת מור וריב שלום ארזש שלימאי
רדוב שבני ישראל 66 ירושלים

ס"ד

חסי אשי
לכל תלמיד

הודעה חשובה

הננו להודיע כי הדישום
לגני הילדים לתלמידים הדישים

לשנת הלימודים תש"פ

לילדים שנולדו בין התאריכים:
ב' בטבת תשע"ו (01 ינואר 2016) עד ב' טבת תשע"ז (31 דצמבר 2016)

מסתיים בתאריך י"ג אדר א' תשע"ט
הדישום יעדר א"ה בשבועי הדית
דחוב שבני ישראל 66 בין השעות 15:00 - 13:00
א להנצחית בתעודת הות של שני הדישים + ספח מדישום

קידום אישי לכל תלמיד • מלדיים טקעעניס לליטוד הקיראה
שעפ משוחים • צרוון עד שעה 16:00

בברכת התורה
התגלה

ב.ב. קבלת התלמידים מותנת באישור ועדת קבלה

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

לא ניתנות בפעם ראשונה, על דבר שבצדקה יוצרך כמה פעמים לתבוע.
(גן יוסף בשם מלאכת מחשבת)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

בנוהג שבעולם, אדם מוכר חפץ בתוך ביתו, הוא עצב עליו, ואילו הקב"ה נתן תורה לישראל - ושמח.
בנוהג שבעולם, אדם קונה לו חפץ והוא דואג עליו לשמרו, אבל התורה היא ששומרת את בעליה, שנאמר: "בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך" (משלי ו, כב).
בנוהג שבעולם, אדם קונה חפץ מן השוק - שמא יוכל לקנות גם את בעליו עמו? אבל הקב"ה נתן תורה לישראל, ואמר להם: כביכול, 'לי' ואותי אתם לוקחים. זהו: "ויקחו לי תרומה".
(מדרש רבה)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה, ב)

הטעם שהדגישה התורה את נדיבות הלב, כי דרך האדם כשמתעורר ליבו לתת צדקה הוא נודב בלבו לתת הרבה, אך בשעת מעשה הוא מצמצם מנדבתו, לזה אמרה התורה עיקר התרומה היא לפי נדיבות הלב. (ואף על פי שאין האדם יודע מחשבות לבו של הזולת, מכל מקום כלפי שמיא גליא).
(מרגלית יקרה)

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו

תקחו את תרומתי" (כה, ב)

הסביר זאת הגאון מווילנא ז"ע: הקב"ה אמר למשה "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו", ומה היה המוודד לראות את הנדבה מגיעה באמת מנדבת לבו? לכן ממשיך הפסוק ואומר: "תקחו את תרומתי" - אותו בן אדם שרוצה באמת לתרום, ירוץ ויפנה בעצמו ויאמר: "תקחו את תרומתי!".
(פנינים)

"ועשו ארון עצי שטים" (כה, י)

שואל רבינו האור החיים הקדוש שלכאורה הלשון קשה ששינה כאן הכתוב את הלשון, שבכל הכלים כתיב לשון יחיד, ועשית שולחן, ועשית מגורת זהב, ואת המשכן תעשה, ועשית את המזבח, ורק בעשיית הארון אמר הכתוב לשון רבים 'ועשו'? ומתוך רבינו הקדוש, שרמז בזה הכתוב, שאין גופה של תורה יכול להתקיים אלא בכללות כל ישראל, ואין מציאות בעולם שיוכל אדם אחד לעשות את כל עיקרי התורה, כגון אם הוא כהן אינו מקיים נתינת כ"ד מתנות כהונה ופדיון בכור, ואם הוא ישראל הרי אינו יכול לקיים מצוות עשה שבהקרבת הקרבנות ודיניהם אשר רבו מצוות עשה שבהם, אלא

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"
(כה, ב)

כותב בעל הטורים: שלוש תרומות נאמרו כאן.
עין יפה - אחד מארבעים והיא נרמזת במילה "לי" = בגימטריא 40.
עין בינונית - אחד מחמישים והיא נרמזת במילה "כל" = בגימטריא 50.
ועין רעה - אחד משישים הנרמזת בראשי תיבות של המילים "מ'את כ'ל" = בגימטריא 60.

"ויקחו לי תרומה..." (כה, ב)

אמרה התורה בלשון לקיחה, לרמז שהנותן צריך להרגיש עצמו בשעת הנתינה כמו המקבל בשעת הלקיחה.
יש מחכמי המוסר שאומרים על תפילה: "טוב מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה", אולם בצדקה, הרבה שלא בכוונה הוא גם כן עניין חשוב מאוד. בצדקה העיקר הוא מידת העזרה וההצלחה שאני מושיט לעני. שהרי בין אם התכוונתי ובין אם לא - העני את הצדקה קיבל וממנה התפרנס.
(בעל התניא)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

לי - לשמי" (רש"י).

אומר הרה"ק מוקוצק "האי עלמא כבי הילולא דמיא" בהכנות לקראת חתונה, מזמינים אורחים, מכינים אוכל והכל מסודר, הזמרים והתופים... אבל אם ח"ו החסיר החתן את המילה "לי" בתוך המילים 'הרי את מקודשת לי', לא היתה שווה כל החתונה, והנישואין לא תקפים. כך גם אם באת לעולם ולא כיוונת "לי" - לשמי, הפסדת את כל העולם.
(דברי מאיר)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

הה"ד "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזובו".
התורה היא כמקח וממכר, סוחר אינו מזניח את עסקיו, גם בשעה שאינו מצליח במסחרו.
גם תורה היא כמקח, ואף בשעה שאינו מצליח בלימודו לא יעזבנה, אחרת לא יהיה לו קיום כלל.
אשר קדשנו במצוותיו וציונו 'לעסוק' בדברי תורה.

"ויקחו לי תרומה"

(כה, ב)

שלוש פעמים כתוב תרומה, ויקחו לי תרומה, תקחו את תרומתי, וזאת התרומה אשר תקחו מאיתם. לפי שתרומות

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

על זה הדרך נאמר כאן: "עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא היא המחזיקה את בעלי הממון.

"ופניהם איש אל אחיו..." (כה, כ)

עשרת הדברות כתובים על שני לוחות אבנים, מחציתם מזה - מצוות שבין אדם למקום, ומחציתם מזה - מצוות שבין אדם לחברו, ואמרה התורה "ופניהם איש אל אחיו", מכוונים זה לזה, אי אפשר לקיים מצוות שבין אדם למקום אלא עם המצוות שבין אדם לחברו, וכן להיפך. (מלבי"ם)

"ופניהם איש אל אחיו" (כה, כ)

וכתוב אחר (בספר מלכים) אומר "ופניהם אל הבית". למדו מכך חז"ל (בבא בתרא צט:): "כאן בעושיין רצונו של מקום וכאן באין עושיין רצונו של מקום". היינו, כשפונים איש אל אחיו ודואגים לחבר - זהו רצונו של מקום, אך אם פניהם אל הבית, ודואג רק לביתו, אין זה עושה רצונו של מקום.

"ועשית מנרת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה" (כה, לא)

אומר רש"י הקדוש: "לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה: 'השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה'. לכך לא נכתבה 'תעשה'". ר' ישראל ממוד"ץ היה אומר: "אפשר ללמוד מזה עצה תמידית לכל אדם מישראל - שכל דבר שאתה מתקשה בו אין לך אלא להשליך יתבך על הקב"ה - 'והוא יכלכלך' - הדבר יעשה מאליו.

"והקמת את המשכן כמראה אשר הראית בהר" (כו, ל)

הנה על בריח התיכון פירש התרגום יונתן שהבריה היה מתגלגל כנחש, ויש לומר שזה נרמז כאן "אשר הראית בהר" שהקב"ה הראה מופת המטה שנהפך לנחש, כן יקימו את המשכן. (ראשי בשמים)

"כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו" (כה, לא)

יש אנשים שאינם הגונים שבכדי להסביר ענין בתורה מביאים ראיות או שמסתייעים בספרי הגויים והכופרים שאינם יהודיים, לפיכך אמרה תורה כי אפילו הציצים והפרחים בתורה המסתמלים ע"י המנורה יהיו גם הם מהתורה גופא ולא ממקור זר, וזהו "ממנה יהיו". (תורת משה)

א לוס שבת

שבכללות כל ישראל יתקיימו כללות עיקרי התורה. ולכן אמרה התורה בארון שבו היו הלוחות דווקא לשון רבים, אבל בשאר פרטי הארון אמר לשון יחיד, כי לתקן כלי התורה, שהם לומדיה ועמליה והכנותיה יכולים להתקיים מאדם אחד.

"מבית ומחוץ תצפנו" (כה, יא)

דרשו חז"ל (יומא עב) כל תלמיד חכם צריך שיהיה תוכו כבדו. בגמרא (ברכות כח) סיפרו חז"ל שרבן גמליאל הכריז: כל תלמיד שאין תוכו כבדו לא ייכנס לביהמ"ד, ביום שהעבירו את ר"ג מנשיאותו ומינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא, סילקו את שומר הפתח ובאותו היום נתווספו שבע-מאות ספסלים בבית המדרש.

שואל הרה"ק רבי יואל מסאטמר: איך ידע השומר מי מהבאים "תוכו כבדו" ומי לא? ולמה הגמרא מסיימת שהתרבו ה'ספסלים' בבית המדרש, מה העיקר, הספסלים או התלמידים? והוא מתרץ בחריפות: השומר שעמד בפתח הודיע לכל מבקש שרצה ללמוד תורה, שכל המקומות תפוסים כבר, חייבים לעמוד או לשבת על הרצפה. ממילא רק מי שרצה באמת ללמוד, נכנס. לאחר שהוסר השומר מפתח בית המדרש ונכנסו מאות תלמידים שאין תוכם כבדו, נאלצו להזמין מאות ספסלים חדשים כיון שהללו לא הסכימו ללמוד ללא מקום ישיבה נח. (שולחן מלכים)

"בטבעות הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו" (כה, טו)

מה הטעם שנשתנה דינם של בדי הארון מבדי השלחן והמזבח ששם היו קבועים רק בעת מסעם, ואילו כאן היו קבועים תמיד? מתרצים המפרשים (האלשי"ך, המשך חכמה והחפץ חיים) שהגמרא (סוטה לה) אומרת שהארון היה נושא את נושאו, וכל מה שנצטוו 'בכתף ישאו' היה רק בכדי להראות שיש מצווה לסייע ולהחזיק את הלומדי תורה, שהרי הארון מרמז על כתר תורה, וכשמסייע ומחזיק את התורה, נדמה לו שהוא נושא את הארון - את לומדי התורה. אבל באמת "הארון נושא את נושאו".

ולכן, היו הבדים קבועים בארון להראות לזכרון עולם שתלמיד החכמים הם הם המחזיקים את בעלי המשא ומתן. ועוד, שאף בעת שאין התלמיד חכם נצרך לסיועו של הנותן, כיוון שנתן לו בעת שנצרך, ממשיך הנותן לקבל בזכותו של התלמיד חכם גם הלאה.

ובזה מבאר החפץ חיים שם, את לשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", ולמה לא כתוב "למחזיקים אותה"? אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עוברים בדרכם וחוצים נהר שוטף ושוצף, אומר הבן לאביו: תחזק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק!. הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך.

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

איתא במדרש (ויקרא רבה ל, יג) ויקחו תרומה אינו אומר אלא "ויקחו לי תרומה", אותי אתם לוקחים. וצריך ביאור, מה הכוונה שלוקחים את הקב"ה. ויש לבאר, בהקדם פירושו של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע עה"פ (ויקרא יט) "ואהבת לרעך כמוך אני ד'". וביאר עם עובדא דהוה בשני חברים נאמנים מימי נעוריהם, שבהגיעם לפרק נישואיהם נפרדו מהדדי ונקבע מקום מגוריהם בעיירות הרחוקות זו מזו. ויהי היום, ואחד מהן נחשד על שוא שגנב כלי זהב מבית המלוכה, ונחרץ דינו לתליה בפני אנשי העיר. ואתרמי מילתא שעבר אז ידיו מנוער, וכראותו שעוד מעט וחבירו איננו, קפץ לפני השופטים והשוטרים, וצעק בכל כוחו, לא תהרגוהו כי נקי הוא מכל פשע, אנכי הגנב ואותי תתלו. והחלו השוטרים להתיר את הנידון מכבליו ולקשור החבל על צואר השני, אך מיד הכיר עמיתו שאין זה כי אם חבירו מנוער, וידע כי חף הוא מכל אשמה ורק מוסר את נפשו להצילו. ולזה עמד הוא וצעק, לא כן, אלא אנכי הגנב, ולי משפט מות. אולם גם חבירו לא הרפה וצעק כי הוא האשם בדבר, וכה נתווכחו זה עם זה זמן רב. והשופטים המה ראו כן תמהו ולא ידעו מה להכריע בנידון מוזר הלז, והביאו את שניהם בפני המלך, למען ירא וישפוט הוא כדת מה לעשות, ושאל להם המלך מה זה ועל מה זה, ואמרו לו דברים כהווייתך, כי חברים נאמנים הם מאז, ואי אפשר לאחד לראות ברעה אשר ימצא את חבירו על לא דבר. נענה ואמר להם המלך, בטוח אני כי שניכם נקיים מכל עוון, ומשתומם אני על עוצם האהבה השרויה ביניכם אשר לא ראיתי כזאת מעולם. ובקשתי אחת היא, שתואילו נא בטובכם להכניס גם אותי באהבתכם העזה והנאמנה, כי גם אנכי חפץ בקרבות וריעות כזו. ופירש הרבי ר' שמעלקא שזה שאמר הכתוב, "ואהבת לרעך כמוך", שתאהוב את חבירך באהבה עזה ממש כמוך, וכאשר יראה הקב"ה את אהבתכם העצומה, יענה ויאמר, אני ד', הנה אני פה עמכם, ואנא תכניסו גם אותי כביכול באהבתכם.

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

האדמו"ר מסאטמר זצ"ל בעצמו היה ידוע כאחד ממחלקי הצדקה הגדולים בדורו, וכל הכספים שהגיעו אל שולחנו חולקו עוד באותו היום לעניים ולנצרכים. פעם הגיע אליו עני, שהתלונן על מצוקותיו הגדולות, ובקש את סיועו של הרבי. הוא ספר בבכי על כך שהתאלמן מאשתו ונותר לבדו עם מספר יתומים. עוד ספר, כי רגלו האחת קטועה ופשט את ידו כדי לקבל צדקה מהרבי. הרבי נתן לו כמו לכולם, סכום כסף גדול. לאחר מספר דקות נכנס המשמש בקודש אל הרבי, וכולו סוער ורוגש. מה קרה, שאל הרבי. העני שהיה זה עתה בחדר והציג את עצמו כמי שנקטעה רגלו, אינו חגר בכלל... ראיתיו יוצא מן החדר והולך על שתי רגליו כאחד האדם... ספר הגבאי. והרבי רק שמע את הדברים

קם מכסאו, אף הוא נסער עד מאד, הגבאי חשב, שהרבי יצוה עליו לתפוס את העני ולקחת ממנו את כל הכסף שנתן לו, מה גדלה פליאתו כאשר שמע שהרבי משמיע אנחת רוחה ואומר: "אה, איזו שמחה! איזו שמחה גרמת לי בדברך, ברוך השם, שהעני הזה אינו חגר"... לאחר דקות נוספות נכנס הגבאי בשנית, ובפיו הודעה נוספת, העני גם אינו אלמן "ראיתי את אשתו בחוץ", ושוב מביע הרבי את שמחתו העצומה על כך! כך נראים גדולי ישראל, החפצים בטובת בניו של הקדוש ברוך הוא.

"מאת כל איש" (כה, ב)

כתב ה'משך חכמה' איש ולא אשה. 'מאת כל איש', ולא מאת כל אשה, שהרי בגמרא אמרו כי אסור לגבאי צדקה לקחת מאשה נשואה צדקה מרובה, כיון שאין הממון שלה (בבא קמא ק"ט). נמצא כי הותר לקחת לתרומת המשכן מאת כל איש אך לא מאת כל אשה, אלא מאשה גדולה אשר אינה נשואה, עכ"ד. כשחלה רבי שלמה ממאהילוב, מוותיקי תלמידי רבינו הגר"א, והיה צריך לנסוע לצרכי ריפוי, נסע עמו אחד מתלמידיו לשרתו בדרך. בדרכו קיבץ עבורו נדבות לצורך הוצאות רפואתו ונסיעתו. באמצע הדרך לנו במלון דרכים, ובעל הבית לא שהה באכסניא. בבוקר, לאחר שהרחיקו מן המקום כמה פרסאות, שאל רבי שלמה את תלמידו, מה זאת שלא ראינו את בעל הבית במלון, ולא בא לשאול בשלומנו, השיבו התלמיד, כי בעל הבית נסע מן המקום, המשיך רבי שלמה ושאל, שמא קיבלת נדבה מבעלת הבית. כשענה לו בחיוב, נחרד מאוד, ומיד ציווה לבעל העגלה לעצור ולשוב על עקבותיו למלון, כדי להשיב כסף הנדבה אל האשה. והסביר רבי שלמה מפני שאמרו חז"ל (שלהי בבא קמא) 'לוקחין מהן (מן הנשים) דבר מועט, אבל לא דבר מרובה', וכי יודע אם אצל בעל המלון סכום זה נחשב ל'מועט' או ל'מרובה'. וחייבין להחזיר את הכסף. (עליות אליהו)

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה, ח)

אין לשנות את היעוד המקודש של הבית או של האדם, ובביאור דרך משל. בית מגורים גדול נבנה בתכנון מדוייק למען המטרה שהועידו לו. בכל קומה של הבנין נבנו כמה דירות ובהן חדרים מרווחים המותאמים לצרכי המשפחה שתדור שם, חדרי שינה, מטבח, ארונות קיר, וכן שכלולים נוספים הותקנו בדירות, כדי ליצור תנאים מושלמים לכל מי שעתידי לגור שם. והנה, ביום מן הימים, לאחר שהבנין כבר עמד על תילו, הוחלט לשנות את יעודו. במקום לאכלס את הדירות במשפחות למגורי קבע, הפכו את המקום לבית חולים. מובן מאליו, שהיה צורך לערוך שינויים רבים במבנה כדי שיוכל לשרת את היעד החדש. הדירות שבכל קומה אוחדו ונעשו לדירה אחת גדולה. חלק מן המטבחים בוטל, ובמקומם נבנו חדרי חולים, חדרי רופאים, חדרי ניתוח ועוד. אולם במשך השנים נוכחו לדעת כי למרות המאמצים

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ועשית עליו זר זהב סביב" (כה, יא)

שלושה זרים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן... של ארון עדין מונח הוא, כל הרוצה ליקח - יבוא ויקח (יומא עב ע"ב) בספר "לולי תורתך" מובאת עובדה מאלפת שסיפר הרב שך זצ"ל, מה המשמעות של "כל הרוצה ליקח, יבוא ויקח", איך בא לידי בטוי הרצון הזה. וכך היה מעשה: בצעירותי-כך אמר-שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהלה, ואמר: יחדיו למדנו בצעירותנו בישיבתו של הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מוחו אטום היה ותפיסתו איטית להחריד, והיה מייגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל סוגיא, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני רחמתי עליו, והשבתי לשאלותיו. סבל טרחתו היה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו את השורה הבאה, ולא הניח לי ללמד. פקעה סבלנותי, ובקשתי שיניחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש, וכליתי יסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי יגש. מסתבר שכלם כבר דחוהו לפני. ראיתיו יושב בפינת בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתיו רוכן על הסדור הפתוח בברכת "אהבה רבה", ושמעתיו מתייפח בבקשת "ותן בלבנו להבין". הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות, וה' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתיו לצדי, שישאל ככל חפצו. וסיים אותו זקן: "זוה הוא אותו רב גאון שפוסק הלכות - איפה הוא ואיפה אני..."

"ועשית שנים רובים זהב" (כה, טז)

נוראה היתה העניות בפולין, ונערים רבים הוצרכו לסייע בפרנסת משפחותיהם ולצאת בגיל צעיר לשוק החיים. ומעשה היה בנער צעיר, שקינא בחבריו השולחים ידם במסחר ומתפארים ברווחיהם, ביקש לחקותם. אביו, שהיה סוחר, הניא את בנו ממחשבתו, ודרש שישב וילמד בבית המדרש, מששמע שהחפץ חיים זצ"ל הגיע לעירם, לודז', עלה לאכסנייתו עם בנו, וביקש שהגאון הקדוש יורהו להתמיד בלמודו, הן השוק מלא מדוחים, אווירת הרחוב מורעלת ובחור עלול להתקלקל בנקל. "ומה אומר הבן?" שאל החפץ חיים. ענה הבן: "רואה אני את קשיי הפרנסה וחפץ לעזור בכלכלת הבית. הן רואה אני שאבי לא התקלקל בשוק ובמסחר. מדוע חושש הוא שאני אתקלקל", נענה החפץ חיים ואמר: "שמע בני, חז"ל אמרו על בת היענה שאכזרית היא, ויש להבין, מה אכזריותה? אלא שקיבתה של בת היענה חזקה ונוקשה, והיא אוכלת ומעכלת אף גרוטאות וזכוכיות. סבורה היא שגם ילדיה כן, ונותנת להם שברי זכוכית ומתכות, והם פוצעים את גרונם ואת קיבתם ומתים. כיוצא בכך, דידן, אביך מבוגר ומיושב, ואווירת השוק אינה משפיעה עליו לרעה, אבל אתה, שוב לבית המדרש..." (בישישים חכמה)

הגדולים שנעשו כדי לשנות את אופי המבנה, בית החולים רחוק עדיין מלמלא את יעודו החדש בשלמות. העובדה שמלכתחילה נבנה הבנין כבית מגורים, עמדה למכשול בדרך להפיכתו לבית חולים. הנמשל מסביר באופן זה את דרך חייו של האדם: העולם כולו נברא על פי התורה כדי לאפשר לבני האדם לחיות חיי תורה. מסיבה זו ניתנו לאדם כל תכונותיו. כל עוד שהאדם חי על פי התורה, נפשו, גופו וכל מאוייו ותשוקותיו הפנימיים, שנוצרו וניבנו על פי הנחיות התורה, ימצאו את סיפוקם המלא. כשם שבנין מגורים נבנה על פי הנתונים שהדיירים דורשים, כך בנינו של האדם נבנה מלכתחילה על פי ההנחיות של התורה הקדושה. כל מי שיתחכם וימציא תחליפים שונים לחיי תורה על ידי תרבויות חדשות ו"תורות" שונות ומשונות, ימצא את עצמו מבולבל וחסר שביעות רצון, שהרי הבנין, שהוא האדם, כבר בנוי ומאויי הגוף והנפש כבר הותקנו בו. שינוי אורח החיים דומה לאיכלוס בית חולים בתוך בנין מגורים. לעולם, ההתאמה לא תהיה מושלמת ומשביעת רצון. לעומת זאת, ככל שנדקדק במצוות ונקפיד על קלה כבחמורה, נזכה לחיים טובים ומאושרים, שהרי לשם כך נבראנו וכך אנו בנויים בגופנו ובנפשנו.

(רבי ירוחם לייבוביץ ממיר זצ"ל)

"ושכנתי בתוכם" (כה, ה)

בגלות המרה אנו חוששים שנאבד את מדרגת "ושכנתי בתוכם", ובדרך משל לעניי בגד נאה. לימים נזקק אותו עני למעות והוצרך למשכן את הבגד. שהה הבגד אצל המלוה והעני לא הזדרז לפדותו. כאשר ראה המלוה שאין הלווה בא לפדות את הלבוש, הוא החליט לשלחו לחייט אומן, כדי שיתקן את הבגד ויתאימו למידתו. כאשר נודע הדבר לעני, הוא התאמץ להשיג מעות ומיד הוא הגיע למלוה לפדות את הלבוש. שאלו המלוה, מדוע כה התאמצת והזדרזת לפדות את המשכון, לאחר שהוא מונח אצלי כבר זמן כה רב, מבלי שמיהרת לפדותו, השיב לו הלווה, המלבוש שהפקדתי אצלך כמשכון, מתוקן ומדוד הוא לפי מידתי. כל זמן שהוא עדיין מתוקן במידה זו, הייתי סמוך ובטוח שבבוא היום אוכל לפדותו וללובשו. אולם כעת, לאחר שעמדת להתאימו למידותיך ולקלקל את מידתו הקודמת, ידעתי שאם לא אפדנו מיד, שוב לא תהיה לי תקוה לפדותו והוא לא יחזור אלי לעולמים. הנמשל הוא, ד' יתברך הכין את ישראל כדי שיהיו ראויים למדרגת "ושכנתי בתוכם". אף בהיות ישראל בגלות, למרות מעשייהם הרעים שגרמו להם לגלות מארצם, הם קיבלו הבטחה שהשכינה תשוב ותשכון בתוכם בעת שיבוא לציון גואל. אולם בראותנו את אורך גלותנו ויותר מכך, כאשר אנו רואים שמפאת הגלות עצמה אנו יורדים ברוחניות, עד שקיים חשש שחלילה לא נהיה ראויים להשראת השכינה, בשעה זו מחוייבים אנו לזעוק לד' שישב במהרה וירחמנו, פן לא נהיה ראויים ח"ו לשוב לתפארתנו כבתחילה. והם הם דברי הפסוק, "השיבנו ד' אליך" (איכה ה כא) כל עוד אנו ראויים לתשובה - "ונשובה".

(אהל יעקב)

{ אז נדברו }

פרשת תרומה תשע"ט | גליון מספר: 408 | לסדר: "ושכנתי בתוכם"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **במושלבים** בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

”

האם אדר א' זה מסוג של "הבנין הפנימי" בכניסה א'???

כן... לא נעים... אבל בכנות... **אני לא אוהב שנה מעוברת!!!** מה אעשה... אני לא אוהב יותר מידי שגרה... זמן חורף זה הרי השגרה הכי ארוכה... אני בקושי שורד אותה... והנה פתאום נוסף לנו עוד חודש... אתה יודע מה זה ששה חודשים רצופים???

אבל עזוב... בא נדבר קצת יותר ברמה... בכלל מה עניינו של חודש אדר א'?? מה העבויידה שלו?? וכי פתאום נוסף לנו עוד חודש נוסף בחיים?? תבין: בשלמא חודש אדר ב'... אנחנו יודעים שזה העניין של פורים וד' פרשיות... מזל דגים וכו'... אבל אדר א'?? מה העניין שלו?? זה נשמע כמו איזה בית בכניסה א'... אתה יודע מה זה כניסה א'?? משהו כזה פנימי כזה... משהו לא לגמרי לגמרי חוקי... משהו כמו יחידת דיור כזו... עורפי כזה... מה... **אז זה גם הרעיון של אדר א'???** שאדר א' הוא כניסה הפנימית של אדר ב'?? ואני לא סתם שואל... **כי יש משהו שמחשיד בחודש אדר א'...** שאם שמת לב... כל שנה יש את העניין של תיקון שובבי"ם... אבל בשנה מעוברת... כאן יש עוד תוספת של שובבי"ם ת"ת ומבואר בשל"ה הקדוש שעיקר התיקון של שובבי"ם זה דווקא בשנה מעוברת... **כאן כבר אתה שומע קצה חוט...** כאן אנחנו כבר שומעים צליל שאדר א' הוא לא רק איזה כניסה פנימית של אדר ב'... יש משהו דווקא בשנה המעוברת הזו דווקא באדר א' הזה שזה התיקון העיקרי של שובבי"ם... השאלה היא: האם יש סיכוי להבין מה המשמעות הפנימית של חודש אדר א'?? או שזה רק קבלה ורק פנימיות התורה...?? אם תצליח להסביר לי את זה... יש סיכוי שאני לא רק אהיה עסוק בלספור את הימים מתי החודש הזה יגמר... אני אולי יעשה שטייגן גם באדר א' עצמו... **מענה לשאלה זו בהרחבה במאמר בעמוד 4-3 בגיליון זה...**

אבל!! רק בתור טעימה בעלמא... בעיקר על דרך ההרגש... רק לשבר את האוזן ולקבל מושגים...

אתה יודע מה הפנימיות של אדר א'?? באדר א' אנחנו מקיימים דין של פריעת בעל חוב מצוה!!

תשמע סיפור... מעשה שהיה: היה זה לפני שנתיים וחצי... כשהגיע ראש השנה של שנת התשע"ז... הלבנה פתאום נכנסה לאימת הדין נוראה!! היא חששה שהיא הולכת להפסיד בדין!!! בצר לה היא פנתה לשמש וביקשה ממנה... אנה חמה... תלווי לי עשרה ימים!! תני לי עשרה ימים משלך... החמה בנדיבות ליבה נתנה ללבנה עשרה ימים... וככה עם ישראל הרויחו עשרה ימים נוספים... ובאמת ניצלנו את הימים האלו לתשובה תפילה וצדקה... עברה שנה... ושוב!!! שוב הגיע ראש השנה... ושוב הלבנה הגיע למצב של חוסר אונים... היא כמעט ירדה למחתרת... (בכסה ליום חגגנו...) היא הלכה בשקט ובהיחבא לחמה... ושוב ביקשה ממנה בדמעות... אנה... תתני לי שוב הלוואה... אני צריכה דחוף דחוף עוד עשרה ימים... לעם ישראל חסרים המון זכויות... ויש המון בינוניים... ואם היום חלילה וחס יחתם הדין עם ישראל במצב קשה מאוד... והשמש בטוב לבה שוב נתנה עשרה ימים ללבנה... שוב ניצלנו את אותם עשרה ימים... ועד שה"שמש יבא ויפנה" של מוצאי יום כיפור כבר התבשרנו ממרומים סלחתי... והנה... הגיע השנה האחרונה ושוב!!! שוב הלבנה הייתה צריכה עוד עשרה ימים... אבל הפעם הלבנה התחייבה לחמה... אני מבטיחה לך שהשנה אני מחזירה לך את כל החוב!!! אני מחזירה לך את כל הימים שלקחתי ממך!!! החמה נתנה עוד עשרה ימים... וכעת... תעשה חשבון פשוט... כמה ימים הלבנה נשארה חייבת לחמה?? **שלושים יום!!!** אז הנה... כעת!!! בחודש אדר זה (או הבא...) הלבנה ועם ישראל זוכים לקיים פריעת בעל חוב מצוה ובחודש הזה אנחנו נחזיר לחמה שלושים יום שהתחייבנו לה!!!

כן... אדר א' זה לא כניסה א'... זה לא עוד איזה נספח... ממש לא!!! כי כל יום באדר א' הוא מקביל ליום קריטי בעשרת ימי תשובה!!! קח בחשבון שכעת... בעשרה ימים הראשונים של חודש אדר... אנחנו כעת מחזירים לשמש את עשירית של שנת התשע"ז... ואח"כ מי' באדר עד כ' אנחנו מחזירים לה את עשרת ימי תשובה של שנת התשע"ח ואח"כ את של התשע"ט...

אבל עדיין!!! יש פה משהו מאוד מפתיע בעיסקה הזו שבין השמש לירח!!!

איך השמש מסכימה לקבל מאיתנו את שלושים יום האלו של אדר א'??... **איך היא לא מתנגדת???** הרי כשהיא הילוותה לנו את שלושים יום האלו... היא נתנה לנו אותם בעונה הכי בוערת בשנה... היא נתנה לנו את הימים הכי קדושים בשנה... ואילו אנחנו... איזה ימים אנחנו מחזירים לה?? **את החודש הכי רדום בשנה????** אי שם בסוף החורף?? היא נתנה לנו את עשרת ימי תשובה שתשובת היחיד מתקבלת שעל זה נאמר "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב..." ואילו מה אנחנו מחזירים לה?? אנחנו הולכים שמה לאמצע השנה... לתקופה הכי עייפה בחורף... ומקוששים לה איזה שלושים יום... ומחזירים לה... והיא מקבלת את זה בלי להתלונן???

(כמובן שהשאלה האמיתית אמורה להיות מוצגת בצורה הרבה יותר עמוקה... שהימים שהחמה יתירה על הלבנה הם ימים שלמעלה מן הטבע שנקראים "המלך הקדוש" וא"כ איך אפשר להחזיר לה את זה משגרת השנה... אבל אכמ"ל...)

מה התשובה?? החמה יודעת מה שהיא עושה!!!

ואם החמה מסכימה לקבל את שלושים יום של חודש אדר א' תמורת עשרת ימי תשובה כפול 3... **כנראה!!! כנראה שהחמה מבינה** שעבודת ה' של יהודי באדר א' **שווה כמו!!!** כמו עשרת ימי תשובה כפול 3... אחרת... אם זה לא היה ככה... החמה לא הייתה מקבלת את זה...

אז זה בסיידר... אדר א' זה לא כניסה א'... אלו ימים גדולים מאוד שהחמה מבינה את חשיבותם... וגם שובבי"ם של אדר א' זה פסגת התיקון... וא"כ לנו לא נותר אלא לשנס מתנינו ולהתחזק בייתר שאת ובייתר עוז בעבודת מלכנו... משכנס אדר א' מרבים בשמחה... **עכ"פ פנימיות חלקית של העניין תבואר א"ה בעמוד 4-3 בגיליון זה...**

“

בסיעתא דשמיא יצאה מהדורה נוספת של הספר
"וימאן" ניתן לקנות את הספר בטל' כדלהלן:

0527683095

0548446691

מה הקשר בין 100 ברכות ל100 אדנים?

בתחילת הפרשה הקב"ה פונה לעם ישראל ויקחו לי תרומה... זהב כסף ונחושת... תכלת וארגמן תולעת שני ויש ועזים... אנחנו קוראים וקוראים ויוצא לנו העיניים... גם אנחנו רוצים לתרום משהו בנדבת לב... למה רק הם זכו לתרום למשכן??? אז תקשיב!!! איש בשורה אני!!!!

יש לי בשבילך תרומה אחת שעדיין צריך אותנו!!!

תרומת אדנים!!! אם תשים לב: בכל הרשימה של הפרשה שלנו לא כתוב תרומת אדנים... ולמה? כי היות והאדנים זה היסוד והבסיס שעליו עומדים קרשי המשכן... אז לרוב השיבות האדנים!!! לכן בייחס לאדנים הייתה תרומה מיוחדת שכל ישראל היו שותפים בה באופן שווה... כדי שלכל ישראל יהיה חלק שווה... כלומר: גם אז!!! שכל נדיב לב היה יכול לתרום זהב כסף ונחושת... עדיין!!! בתרומת אדנים לא היה את הפריבילגיה הזו... כי האדנים לרוב היסוד שבהם... כאן לא ניתן למישהו אחד להגיע ולקחת את עצמו את כל הזכות... עד כאן ברור???

עכשיו תקשיב טוב טוב: השל"ה הקדוש אומר בשם הריקאנטי (ספר קבלה קדמון): שהמאה ברכות שאנחנו אומרים כל יום מכוונים כנד מאה שערים של יצחק... שהרי על יצחק כתוב ויזרע יצחק במקום ההוא וימצא מאה שערים וע"פ קבלה הוא פתח מאה שערים של ברכה וישפע עליו... ובזמן המשכן המאה שערים האלו התקנו למאה אדנים!!! ואילו עכשיו... כשאין לנו ביהמ"ק... הרי במאה ברכות שלנו!!! בזה אנחנו זוכים לתרום את תרומת אדנים למשכן... ובה אנחנו פותחים את אותם מאה שערים של שפע ברכה וסיעתא דשמיא לכל העולם...

אז זהו!!! שהתרומת אדנים הזו פתוחה לכלל הציבור... כל נדיב לב מוזמן לבא ולהתחזק באותם מאה ברכות... ולזכות לתרום לנסת ישראל את המאה אדנים האלו שחסרים לנו בגלות מאז שנחרב בית המקדש...

עכשיו: בא ננסה טיפ טיפה להבין מה הקשר בין מאה ברכות למאה אדנים?? העניין הוא כך:

מבחינה טכנית מה היה התפקיד של האדנים?? אז ככה: אל תשכח שהמשכן היה מבנה עראי ללא יסודות בתוך האדמה... ומצד שני המשכן לא היה יכול להיות כמו איזה סוכה שמתנדנדת ברוח... והיה צריך איכשהו להעמיד את הקרשים על איזה בסיס יציב... שהם לא יפלו?? נו... מה עושים?? בשביל זה היה אדנים!!! כל אדן היה מדובר במטיל כסף מאוד מאוד כבד במשקל כבד שהוא היה משמש כבסיס חזק ואיתן שבתוכו היית יכול להכניס קרש בגובה עשר אמות ורחב אמה וחצי והאדן היה מחזיק אותו חזק!!!

זה היה התפקיד של האדנים... האדנים היו יסודות...

זאת אומרת: אם לא היה אדנים... אז אמנם היה הכל... אבל לא היה על מה לשים את הקרשים!!! לא היה קרקע יציבה שתוכל לקבל את המשקל המסיבי הזה...

על אותו משקל: הקב"ה רוצה להשפיע... ויש... יש תקציב... יש הכל... אבל בשביל זה צריך איזה כלי קיבול שיקבל את השפע הזה... שיוריד את השפע בצורה מבוקרת לעולם... **וזה הברכה!!!** כשיהודי אוהב כוס מים ומברך... כעת ישנו שפע אלוקי שיכול לרדת לעולם... יש אדן ובסיס שמקבל אותו. תבין: תאר לעצמך שאני מעמיד פה קרש אימתי בגובה של עשר מטר ועובי מטר... פחד פחדים לעמוד לידו!!! זה עניין של שניות עד שהוא נופל בקול רעש גדול ורומם את כל הנקרה בדרכו... זה בדיוק השפע שנומצא בשמים... אם הקב"ה יריק אותו לעולם ככה... בלי איזה אדן שיקבל אותו... זה יהיה כמו זרנוק של שפע שמתפזר ובמקום להיות שפע הוא נהיה מבול... בשביל זה צריך מאה ברכות... מאה אדנים!!! כל ברכה היא אדן!!! היא בסיס!! שעל זה יכול לרדת שפע אלוקי והעולם כולו מתברך... תרומת אדנים לפנינו... כל נדיב לב יבא ויתחזק...

מה העבויידה של ז' באדר (מעבר ליארצייט של משה רבינו)???

בשבע הבא יחול ז' אדר יום היארצייט של משה רבינו... נו נו... החסידים אולי לא יגידו תחנון... החברה קדישא יצומו... והספרדים יעשו תיקון... אבל הליטאי ימשיך את החיים הלאה. **אבל לא!!! זה לא רק זהו!!! ביום ז' אדר קרה עוד משהו!!!** שזה משהו כבר מעבר ליארצייט!!! ביום הזה משה רבינו סיים לכתוב את התורה ולחתום אותה... אפילו מיתתו של משה כתובה שם בדמע... וכעת... כשהגיע תורו של משה רבינו להסתלק מן העולם... כעת הגיע הזמן לחלק!!! לחלק את הירושה... כך... כמו כל אדם שנסתלק מן העולם צריך לחלק את נכסיו בתור ירושה... אזי כשמדובר במוסר התורה שמסתלק מן העולם... אז גם הוא צריך כעת לקחת את הנכס שלו- התורה ולהכריז למי הוא מוריש אותה...

ואז קרה דבר מאוד לא נעים!!! ויכתב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי הנושאים את ארון ברית ה'... בקיצור: משה רבינו החליט להוריש את התורה לשבט שלוו! שבט לוי!!! זהו... מכאן ואילך התורה נהיית שייכת לשבט לוי... הם יהיו נושאי התורה, והם יהיו אחראים על התורה, ברגע שהגיע השמועה המרעושה לעם ישראל... אבל כבד נפל על כלל ישראל... כולם התעטפו ביגון ובצער... אויה לנו... משה נישל אותנו מהירושה של התורה... את כל התורה הוא נתן רק לשבט לוי... ואותו הוא השאיר מבחוץ... למה?? למה? למה הקב"ה ככה עשה לנו? למה הקב"ה לא אמר למשה להשאיר לנו גם משהו בירושת התורה?? עם ישראל הגיעו בהמוניהם לפני משה רבינו... בוכים ומקוננים בצער... רבה... למה?? למה הקב"ה ניטרל אותנו מהירושה של התורה??

משה רבינו שמע את הצער ואת הכאב של עם ישראל ושחמ שמחה גדולה... מיד כינס משה רבינו את כל עם ישראל ואמר להם: היום הזה נהיית לעם לה' אלוקיך!!!! היום הזה!! (עיין רש"י סוף פרשת כי תבא...) היום שהראיתם כמה התורה יקרה לכם... וכמה אתם חפצים בה... היום הזה נהייתם לעם... וא"כ תנוח דעתכם... אל תדאגו!!! לא נושלתם מהירושה... חלילה!!! אדרבה!!! **"תורה ציונה לנו משה מורשה קהילת יעקב"!!!** התורה ירושה לכל עם ישראל בשווה... היא מהיום מונחת בקרן זוית כל הרוצה יבא ויטול...

סוג המשא ומתן הזה שבין משה לעם ישראל לא נגמר, הוא ממשיך עד עצם היום הזה

עד עצם היום הזה אנחנו שוב פוגשים את התחושה הנחיתת שהתורה כאילו שייכת לבני לוי... כך... ישנה תחושה כללית בקרב המון העם... שישנה קבוצה נבחרת בעם ישראל... מה שנקרא אברכים, או עמלי תורה מיוחדים, שהם תופסי התורה... התורה בידיים שלהם... הם זכו להיות שקועים בתורה... הם עושים חיל וגדלים בתורה... **אבל אני? היהודי הפשוט??** אני היהודי שנאלצתי לצאת לפרנסתי?? אני מחוץ לתמונה, אני נושלת מהירושה... כשתורה ציונה משה מורשה... כשמשלה חילק את התורה בירושה, כנראה שאני הייתי מחוץ לרשימה... **וכאן זה מתחלק לשני סוגים של אנשים:** ישנם כאלו שמרגישים כך... אבל מקבלים את זה באהבה... אם משה רבינו החליט לנשל אותי מירושת התורה... ולהוריש אותה רק לאנ"ש... אלו שהוא מכיר אותם מהבימ"ד... אזי אני מכבד את רצונו... אני אמשיך להיות יהודי פשוט... ואני אסתפק בלבד תלמידי חכמים... ולנשק את ידם במקרה הטוב... זה סוג אחד!!! **אבל יש את הסוג שלא מותרים!!!** הם ניגשים למשה רבינו ביום הסתלקותו ואומרים לו: רבה, למה? למה נגרעו???? למה נישלת אותנו מהירושה? למה רק שבט לוי קיבלו את התורה ואנחנו מחוץ לתמונה??? למה רק אותם בני עליה מופלגים "שהבינים מדעם ופרקו על צווארם עול חשבונות הרבים", למה רק להם מגיע התורה? מה איתנו? וכי אנחנו לא יהודים?? כשטענה כזו מגיע למשה רבינו ביום ז' באדר!!! הוא קורן מאושר, משה רבינו עונה לך: היום הזה נהיית לעם!! היום הזה... שאתה מגלה אכפתיות... כשאתה זועק מדם ליבך: גם אני חפץ בתורה... ואני לא מוכן להשאיר את זה לאחרים... כעת אתה מראה שהתורה חשובה לך... והיום הזה נהיית לעם... מהיום הזה ואילך אתה תעשה חיל בתורה... אתה תגדל בתורה... אתה תשחה בה כמו בירושה שלך...

כן... גם היום יש שבט לוי... גם היום יש לנו את הנרות המעורבים של בית המדרש... את אותם תלמידי חכמים שתורתם אומנותם... זה כל עיסקם... זה כל חייהם ואשרי חלקם... אבל מגיע יהודי שנאלץ לצאת לפרנסתו... ויש לו רגעים שהוא מרגיש שהוא לגמרי מחוץ לעניין... מאוד מאוד הייתי רוצה לקבוע עיתים לתורה... אבל אני לא כ"כ מצליח להיות עקבי, או יותר נכון, אני לא מספיק מאמין שגם אני יכול לקבוע עיתים ולהיות מחובר לתורה... מה עושים?? בא תשמע מה תעשה... בשבוע הבא מגיע ז' באדר... היארצייט של משה רבינו,

אתה רוצה לעשות נחת רוח אמיתית לנשמתו של משה רבינו? תישא תפילה מעומק לב ותגיד: רבש"ע: למה משה רבינו הוריש את התורה רק לקרובים אליי? למה רק לשבט לוי הוא הוריש את התורה ואילו אותי הוא השאיר בחוץ? למה? למה נגרע?

הוי... איזה נחת רוח תעשה למשה רבינו בטענה הזו...

משה רבינו יעמוד לפני כסא הכבוד ויליץ עליך ויתפלל עליך שה' יאיר פניך אליך ותעשה חיל בקביעות עיתים לתורה... ותגלה שהתורה מונחת בקרן זוית בביהמ"ד ומחכה גם לך...

לא לחינם קי"ל כל תינוק שמתחיל לדבר אביו מלמדו את הפסוק תורה צויה לנו משה, למה? מה יש בפסוק הזה? **העניין הוא כך:** לפני שיענקלה הקטן הולך לישון בערב... אבא ניגש אליו... ואומר: יענקלה... אגוטע נאכט... אני צריך ללכת לבית המדרש... ללמוד תורה... אבל יענקי הקטן לא כ"כ מבין... הוא חוזר ושואל: אבא, לאיפה אתה הולך???

עונה אבא: יענקי יענקי... תקשיב טוב: תורה צויה לנו משה מורשה לכל כל קהילת יעקב, התורה היא ירושה לכולם, לכל יהודי, וגם... גם לאבא שלך... וכיון שכך... אני ממחר כעת לבית המדרש... התורה מחכה לי בקרן זוית... וגם לך יענקי- בבא היום... לילה טוב...

עם המסר הזה יענקי צריך להירדם!!! מה אחר כך?? כמה דקות אבא יצליח להחזיק את הראש בשיעור?? אחרי כמה דקות הוא ירדם?? זה כבר עוד נושא... מה שבטוח... תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה יבא ויטול... אבל **כל הרוצה!!!** צריך **לרצות!!!** צריך לגלות רצון ואכפתיות!!! פה אל תהיה נדיב... אל תסתפק במוטט... ואל תכבד אחרים... פה צריך לדעת לריב על ירושה... לא לוותר!!! תעמוד על שלך!! גם לך מגיע חלק בירושה...

כן!!! מועד חלוקת הירושה הוא ז' באדר... אתה מוזמן להשמיע את קולך למרומים...

פתאום לקבל הארה שמימית... וכבר עכשיו הרגשתי את האורות ואת המוויחין ואת הדבקות וההתענגות על ה' מה טוב... זכיתי שהקב"ה כבר עכשיו הטעים אותי במעין שבמעין מה שאני אזכה בימות המשיח... אבל אם לא... אז ב"ה זכיתי **להשקיע** במקום הנכון... והרחמן הוא יזכנו לימות המשיח במהרה ממש ושם אני באמת אקבל את זה בדיוק כמו שחלמתי... בשלימות המוחלטת!!!!

את אותו עניין אנחנו מוצאים בייחס לחמה וללבנה!!!!

החמה כל כולה אור!!!! ממתי שהיא מופיעה בזריחה ועד השקיעה היא כל הזמן אור אור... רק אור ותמיד אור... החמה היא המצב הכי אידיאלי... כל אחד מאיתנו חולם להיות במצב של "חמה..." להיות תמיד באורות... שתמיד תהיה הארת פנים... שאף פעם לא יהיה חושך... שאף פעם לא יהיו תנודות באורות שלי... לא פעם ככה ופעם ככה...

לעומת זאת הלבנה... הלבנה היא קטנה... ואין לה אור עצמי... את כל האור שלה היא מקבלת מהשמש!!!! וחץ מזה על הלבנה כל הזמן עוברים תהפוכות... היא אף פעם לא נמצאת במצב סטטי... היא תמיד מתחילה את החודש על רגל ימין... היא הולכת וגודלת ומגיעה לנקודת שיא... ואז פתאום היא שוב הולכת ומתקטנת ומתקטנת עד שהיא נעלמת ואז שוב היא מתחדשת וחוזר חלילה... **הלבנה מסתכלת על החמה ומקנאה בה...** למה החמה כל הזמן באורות ואילו אני פעם ככה ופעם ככה...? למה החמה היא תמיד כחותן יוצא מחופתי ישיש כגבור לרוץ... השמש כל הזמן נמצאת בהליכה קצבית?? ואילו אני כל הזמן מפגרת אחריה?? מדדה אחרי החמה... כל יום אני צוברת עוד פיגור ועוד פיגור אחריה עד שאני נעלמת לגמרי??

ואז הלבנה מוצאת את עצמה בנקודת משבר!!!! והלבנה שואלת את עצמה את אותה שאלה ששאלתי מקודם בפתח המאמר... האם להמשיך לשאוף להיות כמו החמה? או די... להרים ידיים ולהנמיך ציפיות ולהשלים עם המציאות... אני מעטה... אני קטנה... אני תמיד אפגר אחרי החמה... אז זהו... זה מה שאני... ואני אשלים עם זה...

אבל לא!!!!!! הלבנה לא מוותרת!!!! הלבנה לא מתייאשת לרגע... **לא!!! בשום אופן לא!!!!!!** הלבנה ועם ישראל ממשיכים בקנאות לשאוף לשלימות של השמש... ולא מפסיקים להזכיר לעצמם מידי חודש בברכת הלבנה... נכון... כעת אנחנו נמשלים ללבנה!!!! כעת האור שלנו לפעמים מתקטן והולך... ולפעמים הוא אפילו נעלם... **אבל יום יבא!!! ויהי אור הלבנה כאור החמה!!!!** יום יבא והשאיפה שלי תבא ותתממש!!! אני לא משקיעה על ריק... אני לא סתם חולמת להיות יום אחד מושלמת... אני מדברת לעניין... אני חותרת למשהו שיקרה יום אחד... **ולכן אומרת לעצמה הלבנה:** למרות שכעת אני לא רואה שינוי מהותי בסטטוס שלי... אבל אני משקיעה ביום שאחרי... לימות המשיח... שאז יהיה

לי משפט אחד קטן שהפך לי את כל הראש מהקצה אל הקצה. הוא אמר לי ככה:

מה זה ימות המשיח??? בימות המשיח כל אחד מאיתנו יקבל את האפשרות לקיים את המצוות בצורה הכי הכי מושלמת **כמו שהוא היה רוצה לקיים ו... ולא הצליח!!!!!!** זהו!! זה המשפט שהוא אמר לי!!! וזה הספיק לי!!! זה סידר לי בבת אחת את כל הראש... **וכעת אני אסביר מה הוא אמר:** לכאורה מה הרעיון של ימות המשיח?? הרי יש מצד אחד את העולם הזה... ויש מצד שני את העולם הבא (או גן עדן או עולם האמת... איך שתקרא לזה...) אז מה זה המצב ביניים של ימות המשיח? הרי ימות המשיח זה מצד אחד בתוך העולם הזה... ומצד שני עדיין לא הגענו לעולם הבא??? **אז בשביל מה צריך את עונת המעבר הזו???**

והתשובה היא: היות וישנם הרבה הרבה מצוות שמאוד רצינו לקיים אותם בעוה"ז ולא יכולנו!!! אם זה מצוות **שבכלל לא יכולנו** לקיים כמו קדשים וטהרות וזרעים וכו'... אבל לא צריך להגיע אליהם... כי ישנם עוד הרבה הרבה מצוות **שדווקא כן יכולנו** לקיים באופן טכני... אבל אתה יודע איך שזה היה נראה... כן... אני יכול להתפלל... ואני גם מתפלל... אבל עם כל הרצון הטוב... עדיין התפילה שלי נראית עעל הפנים... אני יכול ללמוד ואני גם משתדל ללמוד... אבל עדיין אני משתוקק ללמוד 18 שעות ביממה ותכל'ס בשטח... עזוב... אני יודע לשמור שבת ואני שומר שבת... אבל תכל'ס אני מאוד מאוכזב מהחיות וההתלהבות שלי בשבת קיידיש... ואני נורא רוצה ולא כ"כ מצליח... **בשביל זה יש ימות המשיח!!!!** ואת כל מה שכ"כ רצינו פה ועבדנו פה וניסונו פה לעשות הכי טוב ו... **ו... ולא הצלחנו!!!!** אז כשיגיע ימות המשיח אז נוכל סוף סוף להגשים את כל החלומות האלו... ולעבוד את ה' בשלימות הכי גדולה שאז לא הצלחנו בגלל השאור שבעיסה... אבל כעת כן נצליח... **בקיצור: מה קלטתי פה???** שכמו כל האלו שיש להם בעיות בחיים ולא טוב להם... מה הם אומרים?? נו... שמישיח יבא... **אז גם אני!!!!** כל פעם שאני מנסה להתחזק בתפילה... ובשבת קיידיש... ובלמוד... ואני לא מצליח... במקום להתאכזב... **לא!!! אל תתאכזב!!!** במקום זה תגיד **אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח!!!!** שאז בעז"ה אני אצליח לשמור פיקודי וחוקיך בלי עצב ואתפלל כדת כראוי וכנכון... אה... המשיח עדיין לא הגיע?? אז מה... **ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבא...** לא!!! אל תתאכזב... זה לא שחלמת על משהו והוא איכזב ולא הגיע... לא!! אתה מדבר לעניין... אתה יודע בדיוק מה שאתה רוצה... אבל כשהמשיח יגיע אתה תזכה למה שאתה באמת חולם!!!

רגע... **ועד!!!! עד שהמשיח יגיע??** מה יהיה עד אז? **עד אז אתה עובד על זה!!!!!!** עד אז אתה **משקיע** בזה!!!! (עוד מעט אני אסביר עוד יותר... מה הכוונה משקיע...) **לא... אתה לא עובד על ריק...** אתה משקיע נכון... ואתה הולך בכיוון הנכון... אתה כעת משקיע על שלימות... אתה צודק שאתה לא מוכן להתפשר על פחות משלימות!! ותמשיך להתעקש ואל תתפשר!! אני רוצה שבת קיידיש עד הסוף!!! ותורה עד הסוף!!! ודבקות בה' עד הסוף!!!! ומעתה: אם זכיתי כעת

האם צריך להנמיך ציפיות מעצמי או לא???

מאמר מיוחד לבחורים עובדים בני עליה... יש לי שאיפה לשלימות... אני רוצה באמת להיות מתמיד שמונה עשרה שעות ביממה... אני רוצה באמת להיות עוייבד ה' אמיתי שכל כולו בלתי לה' לבדו... אבל כמה שאני משתדל זה לא הולך... במשך תקופה אני מתחזק... ואח"כ אני נופל... אני שוב מתחיל ושוב נופל... מה לא עשיתי בשביל ללמוד בשובבי"ם שעות רצופות... סו"ס כבר הצלחתי קצת בתחילת שובבי"ם... ובום... שוב נפלתי... שוב זה לא החזיק מעמד...

כעת מה עושים??? מה עושים עם זה שאני כל פעם מתחיל ונופל???

יש לי שתי אופציות מה לעשות: האופציה ההגיונית היא: פשוט להנמיך ציפיות!!!! די... אני רואה שכל פעם שאני שואף לשלימות ולהגיע להכי הכי... אני סתם מתאכזב מעצמי... ואז אני סתם מרגיש שאני לא שווה... אז עדיף כבר להוריד פרופיל!! לרדת בכמה רמות... ולהשלים עם זה שאני לא יכול יותר... וזהו... כן... כנראה שאני באמת שווה פחות... **אבל מאידך!!!! לא חבל???** סו"ס אני כן רוצה להיות כזה... ומקובלנו שהאדם הוא מה שהוא מקבל... ויש לי את זה... אני רוצה את זה ומשתוקק לזה... לא חבל עליי?? לא חבל לקצץ לי את הכנפיים?? הרי אני כן משתוקק לאחוז במדרגה הגבוהה ביותר... אז לא חבל להרוס לי את השאיפות?? **נו... מה עושים???** **מישהו מזדהה עם השאלה הזו???**

השאלה הזו היא פת לחמם של הבני עליה העוייבדים!!!!

אתה יודע איפה אני הכי פוגש את השאלה הזו?? לדוגמא לביל הסדר... ליל הסדר זה הרי לילה גדול מאוד... כשאני מגיע ללילה הזה אני מצפה לאורות... שאני ארגיש משהו מיוחד... ובדרך כלל בסופו של דבר זה יוצא פחות ממה שציפיתי!!! ואז אני מתאכזב... וכל שנה מחדש אני מסכם את ליל הסדר באכזבה ונותן לו ציון: **השתא הכא...** השתא עבדי... עד ששנה אחת די... נמאס לי כבר להתאכזב... אז עזוב... במקום להגיע עם כל ההכנה רבתא... במקום להגיע עם כל ההשתוקקות וההתלהבות והפרישקייט... החלטתי שאני לוקח עשר צעדים אחורה ואני כבר הכרזתי בצורה רשמית: שביליל הסדר אני לא במויחין... (תסמוך עלי... כבר הצלחתי להמציא כל מיני הסברים עמוקים למה זה ככה...) וזהו... מאז אני כבר יותר לא אתאכזב... ואתה מבין לבד שככה זה בעוד כמה תחומים בעבודת ה'... אם זה שבת קודש שפעם עוד היו לי שאיפות ששבת תיראה הרבה יותר מרוממת... והזמן עשה את שלו וזהו... לאט לאט ירדתי מזה... הנמכתי ציפיות... ומה שהכי הכי מצוי זה תפילה בכוונה ובהתלהבות... שפעם הייתי מגיע לתפילה מתוך המון ציפיות. רוציתי להתרומם ולהתעלות בתפילה... עד שהתאכזבתי פעם אחר פעם... ודי! לקחתי אחורה וזהו.

עד!!!!!! עד שאדם גדול אחד גילה לי סוד... הוא אמר

לחלקת שומרי שבת הבן עם הבת... אז לקל ירצו
מנחה על מחבת...---

אגב: אם תשים לב בערב ר"ח יש תפילת יו"כ קטן
שכל הסליחות שם מדברות סביב **מנחה**... לה'
מגישי **מנחה**... אכפרה פניו **במנחה**... ויהי בעלות
המנחה... וזה תורת **המנחה**... ולקחת **מנחתי** מידי
אשר הבאתי לך בתחינה... **מה זה המנחה הזו?**
אלא מאי??? כשיהודי עומד בערב ראש חודש
וכעת הלבנה בשיא המשבר!!! היא נעלמה כעת
לגמרי לגמרי! באותם רגעים היהודי עושה תשובה
גם על **הרגעים הקשים שעברו עליו** במשך החודש
האחרון... והוא אומר: רבש"ע... **ולקחת מנחתי**
מידי... קח את הגעגועים שלי... קח את הרצון
והתשוקה שהיו לי החודש הזה לשבת וללמוד כמו
שצריך... ו... ולא הצלחתי!!! קח את הנפש כי
תקריב שלי... את הנפש ההומה והמשתוקקת שלי
אשר הבאתי לך בתחינה... **זה מה שיהודי מתפלל**
בערב ראש חודש! ואז... לא עוברים כמה שעות
ופתאום הפתעה... מירושלים נשמע קול: מקודש
מקודש... מתוך ההסתרה הכי גדולה בערב ראש
חודש שהירח נעלם לגמרי... לפתע מתברר
שהחושך הזה היה לא אחר מאשר לידה!!! הנה...
מזל טוב... הירח שוב נולד... אגוטע חודש...

זו העבודה של חודש אדר א'!!! באדר א' אנחנו
עסוקים בלחזור ולהפגיש את הלבנה עם החמה!!!
אנחנו עסוקים בלהזכיר ללבנה ובעיקר לעצמנו...
ש--**פועל אמת שפעולתו אמת!** הקב"ה הוא
אמר... ואם וללבנה הוא אמר והבטיח לה
שתתחדש עטרת תפארת לעמוסביטן שבבא היום
הם עתידים להתחדש כמותה ולהיות מאירים
כאור החמה... היות והקב"ה הבטיח שזה מה שיהיה
אז זה מה שיהיה!!! אז גם אם כבר המון פעמים
ניסיתי... המון פעמים התחלתי ושוב נפלת... גם
אם המון פעמים התחלתי לתפוס חיזוק ועליתי
והתעליתי ושוב התרסקתי... אבל לא!!! יום יבא
וכל ההסתרות האלו יתבררו שהם היו חבלי לידה...
יום יבא וכל ההשתוקקות הזו והמיית הלב הזה
תתברר כהשקעה שכעת אזכה לעשות הכל
בשלימות גמורה!!! לכן להנמיך ציפיות?? בשום
אופן לא!!! אבל לקחת ללב ולהתאכזב?? גם
לא!!! אז מה כן???

טאטא... כי מחכים אנחנו לך מתי!!! מתי תמלך
בציון... ואז יתקיים בנו מקרא שכתוב: והיה אחרי
כן אשפוך את רוחי... על בניכם...

לא?? אתה יודע למה לא???

כי תתפלא לשמוע... אבל לקב"ה יש נחת רוח מיוחדת
דווקא מהכיסופים שלך!!! כן... דווקא מה"רצוא ושוב"
הזה... דווקא מהגעגועים האלו... דווקא מהמיית הלב
הזו... שאני משתוקק לקרבת ה' שעדיין אין לי... עיקר
הנחת רוח של הקב"ה הוא מזה... **היית מאמיני???**

אתה קולט איזה אבסורד זה??? אתה מרגיש
מאוכזב... אאוף... לא הצלחתי לעבוד את ה'... ואילו
האמת היא שדווקא ההרגשה המרירית והמתגעגעת
הזו בעצמה היא הנחת רוח הגדולה ביותר שיש
לקב"ה!!! אתה מאוכזב לך... ואילו הקב"ה באותה
שעה מתמלא נחת רוח מעצם הגעגועים העצומים
האלו שלך... ועל הגעגועים האלו הוא מכין לך שר
טוב לעתיד לבא... ובמקביל הוא מכין לך בצד את כל
השלימות שאתה כ"כ משתוקק אליה... שתזכה לה
באופן מושלם בימות המשיח...

עכשיו אם היית גוי!!! מה היית אומר??? רבש"ע: אתה
מתמלא נחת רוח על חשבוני?? לי קשה... לי לא טוב
עם עצמי... ואתה יתברך מקבל נחת רוח מהגעגועים
שלי?? **מה איתני???** ככה מדבר גוי!!! אבל אל תשכח
שאנו יהודים... ואצלנו סו"ס... אחרי כל הכיסופים
וההשתוקקות לעבודת ה'... בסופו של דבר המטרה
שלנו היא לעשות לו יתברך נחת רוח **ולא לי!!!** אז אם
זכיתי והגעגועים שלי עשו לו יתברך נחת רוח... אז
אשרי חלקי!!! אני כבר עשיתי את היוםית שלי!!!

נכון שיום יבא והקב"ה לא יקפח את שכרי והוא יתן לי
גם להתענג עליו... אבל כל זמן שזה עדיין מתעכב ולא
קורה... **אני את היוםית שלי עשיתי בגדול!!!** אני
האחרון שצריך להרגיש מקופח ומאוכזב...

כן... זה לא כיף להתפלל ולהרגיש קטנות... זה לא כיף
ללמוד ולהפסיק ושוב פעם להתחיל ולא להרגיש
מספיק גישמאק... כן... אף אחד לא חושב שזה תענוג.
אבל אחרי שזה כבר קורה!! וב"ה אני לא מאבד את
הראש וממשיך לרצות ולהשתוקק עם כל החשק
ולהמשיך להתחיל שוב ושוב ולא להרפות... אחרי
שאני כבר מצליח לעמוד בניסיון הזה **אז האחרון**
שיהיה מאוכזב מעצמו זה אני!!! האחרון שירגיש
שהוא מבזבז את הזמן שלו זה אני!!! אני פה המחותר
הראשי... ואל דאגה... יום יבא ואבנים ישחקו מיס...
וגם לולי בא המשיח יום אחד הלב נפתח וירוח עבדך
כמו איל... אבל אז כבר... זה לא יהיה אותו נחת רוח
שנתת לקב"ה כשהעסק חרק וכל הזמן השתוקקת...

וממילא!!! נחזור אליך... אתה שכ"כ רצית להתפלל
כמו שצריך בשחרית של שבת... ולמדת שעתיים לפני
התפילה... ושתיים 3 כוסות קפה והכל בשביל שיהיה
לך כח... ואחרי הכל לא הצלחת להתפלל כמו שרצית...
אל דאגה... לך אכול בשמחה לחמך... לך הבייתה
לאכול סעודת יום השבת ותשיר בשמחה השומר שבת
הבן עם הבת לקל ירצו כ... כ... כמו מה??? **מנחה על**

מחבת!!! כן... כמו **מנחת מחבת**... מנחת מחבת זו
אחת מהקרבות הדלים ביותר... אבל ברגע ש"נפש כי
תקריב **מנחה**..." ברגע שזה מגיע מכל הנפש ומכל
הלב??? אז "מעלה אני עליו כאילו הקריב את נפשו
לפני..." כן... רבש"ע: ניסיתי... ניסיתי היום להתפלל
כמו שצריך... ניסיתי להתעלות בשבת הזו ולהגיע עד
השמים... אבל לא הצלחתי!!! אבל לכל הפחות...
השומר שבת... לכה"פ שמרתי שבת... לכה"פ אני שייך

אור הלבנה כאור החמה... **ולכן בחודש זה** עם
ישראל והלבנה בקנאות מוסיפים עוד חודש נוסף
בשנה... למה?? כדי להדביק את הקצב עם
השמש... כדי לחזור להיצמד לשאיפה לשלימות
של השמש... ולמה אנחנו כ"כ מתעקשים להמשיך
לשאוף?? כי יום יבא וזה יהיה!!! נכון שכעת זה
עדיין לא קורה... אבל היום ובעתיד זה יהיה... אז
כבר עכשיו אנחנו משקיעים בזה!!!

מהיום תכניס לעצמך לראש... אם בשמו"ע של
שחרית של שבת קודש פתאום אתה שוב מוצא
את עצמך מרחף... ואז אתה שוב תתאכזב מעצמך
קשות... אוף... כ"כ קיויתי שנשמת כל חי יעשה
משהו... ואני אחזיק מעמד בהתלהבות... סו"ס
הצלחתי להחזיק מעמד כמעט עד שוכן עד...
והנה... לא הספקתי להגיע לאהבה רבה... ואני כבר
הגעתי לעננים... אאאאוף... אני לא מצליח להיות
עוייבד... לא!!! זה לא הולך!!!

ככה אתה מרגיש?? אין בעיה... תחכה
לקדושה... ושם תתפלל על זה: ממקומך מלכנו
תופיע ותמלוך עלינו **כי מחכים אנחנו לך מתי**
תמלוך בציון בקרוב בימינו!!! ואז מה יהיה?? מה
יקרה כשתמלוך בציון??

אתה יודע מה יקרה?? אני אוכל להתפלל לפניך
בכאלו כיסופים אדירים... אני אתחיל את שחרית
של שבת בשעה 5 לפנות בוקר... ונשמת כל חי
יארך לי שעה וחצי... ואני לא ארגיש שעובר
הזמן... עד שמישהו יצטרך לטפוח לי על הטלית
הרטובה מאש ההתלהבות והוא יעיר לי... הההלו...
עוד כמה דקות סוף זמן ק"ש... וככה כל כולי יהיה
ברשפי אש שלהבת קה לעבודתו יתברך... ואז אני
אתחיל שמו"ע ואני אגמור אותה בשעה ששית
ביום... ואז אני אתחיל תפילת מוסף יחד עם קרבן
מוסף בבית המקדש ואני אסיים את מוסף בתמיד
של בין הערביים וכו'...

מאז שהבנתי שזה מה שיהיה בקרוב בימינו...
מאז אני כבר הרבה יותר מסוגל לבכות ב"כי
מחכים אנחנו לך... זה הרבה יותר קרוב לי
לשכל... כן... **כי מחכים אנחנו לך**... אנחנו מחכים
מתי הלבנה תאיר כמו החמה... מתי הלבנה כבר
לא תהיה כל חצי חודש במשבר... מתי הלבנה לא
תצטרך להתחיל חיזוק כל פעם מחדש... אז
להנמיך ציפיות?? **חלילה!!!** מה כן?? **כי מחכים**
אנחנו לך!!!

אדרבה... כל הזמן לשמור קשר עין עם השאיפה
של השלימות... הלבנה שומרת כל הזמן קשר עין
עם החמה... אני עוד אהיה כמו החמה...

עכשיו כדי להשלים את התמונה... באמת בשביל
מה כל הסיפור הזה? למה באמת רק בימות
המשיח אני אקבל את כל ההשגות שאני חולם
עליהם כבר עכשיו?? למה לחכות עם זה?? מה
אכפת לקב"ה שאני כבר עכשיו אתענג עליו בצורה
מושלמת?? אני רוצה **כבר עכשיו!!!** אני רוצה **כבר**
עכשיו להיות עוייבד ה'... אני רוצה **כבר עכשיו**
ללמוד שמונה עשרה שעות ביממה?? **אז למה**

התרגשות שיא בירושלים.. שבעה רואי פני המלך התכנסו לראשונה!

התרגשות שיא בירושלים... השבוע לראשונה התכנסה הועדה המכינה לקראת החתונה הגדולה בירושלים!!! כן... בחתונה הזו הולכים להשתתף מיליונים מיליונים... כל עם ישראל... ועדיין לא נקבע תאריך... כי זה תלוי בהמון המון גורמים... סוף סוף מי לא רוצה להשתתף בחתונה הגדולה... והתפקיד שלנו זה לעשות הכל כדי שכולם יוכלו להשתתף... ממילא מידי שנה בתקופה הזו מתכנסת הועדה המכינה לקראת החתונה וקעת הנושא העיקרי הוא סביב מועד החתונה!!!! ובכן: על איזה חתונה אנחנו מדברים???

כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה...

כן... מידי שנה נערכת בירושלים חתונה גדולה בין קודשא בריך הוא... ובין... בין מי???? בין כל יהודי ויהודי!!!

וממילא מידי שנה בתקופה הזו... הנושא עולה לדיון... האם יש צורך לעבר את השנה או לא... זה תלוי באינספור שיקולים... אינספור ניירות... ובכן: כל יהודי שיש לו איזה שיקול מוצדק... איזה בעיה שהתעוררה... או איזה עיכוב שמבחינתו כדאי לדחות את מועד החתונה בחדוש... מוזמן להגיד בקשה לועדה המכינה... ואכן מידי שנה נערכים רבבות מסמכים מכל כל תפוצות ישראל... ואז מגיעים הבית דין של עיבור שנה והם יושבים על כל מכלול השיקולים ומקבלים בסופו של דבר החלטה... וזה לא פשוט!!! הבית דין של עיבור שנה זה לא סתם אנשים... זה לא עוד איזה ועדה מכינה של עסקני חצר... אדרבה!!! לוקחים את הקדושי עליון הכי הכי נשגבים ואת גדולי הסנהדרין והם מתכנסים להם בעליה במשך ימים ואפילו שבועות ולא יוצאים משם עד!!! עד שתתקבל ההחלטה!!! כן... בשביל לעמוד מול כל האינטרסים של כל כלל ישראל ולהכריע... בשביל זה נבחרו שבעה זקנים קדושים שאין להם שום אחיזה בעולם הזה!!! שהם נקיים ופירושים מכל קרטוב של אינטרס ושיקול אישי כאן בעולם הזה... והם בעלי השגה ודבקות בה'... שניתן להגדיר אותם: "שבעה רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות"!!!! וממילא!!!! אתה מבין לבד שאם בעליה הזו מתקבצים כעת שבעה קדושי עליון כאלו נשגבים... אז מקובלנו שבעליה הזו שורה שכינה... והמקום הזה ראוי להשגות גבוהות של בת קול ורוח הקודש בסדר גודל מעבר למדרגה הקבועה של הדור... ולכן!!!! כלל ישראל שולחים לשם לא רק את השאלות הנקודתיות סביב העיבור שנה... אלא גם ובעיקר שולחים לשם שאלות כבודת משקל בענייני השעה!!!! כן... לכלל ישראל יש לפעמים שאלות מאוד מאוד טעונות... רוצה דוגמא מחרידה... איינע מחלה... המחלה הנוראה... האם פעם העלית על דעתך לשאול על מה היא באה?? על איזה עוון?? לא!!! למה לא?? כי מי יענה לי?? אבל כשיושבים לך ר' אליעזר בר צדוק ושמואל הקטן ועוד כמה שרפי עליון שראשם בשמים... והם כבר שבוע ימים מכוונסים שם בשיח שרפי קודש... והם לא מתפללים ואפילו לא מפסיקים לק"ש... כי הם כעת עסוקים בצרכי ציבור שקוראים להם כלל ישראל!!!! אז זה עת רצון לשאול אותם כל מיני שאלות חסורות... ו... וגם לבקש מהם שיעתירו על צרות הכלל...

עכ"פ רץ לשבר את האזון... אני אקריא לפניך מדגם קטן מאוד מהבקשות שהגיעו לשולחנם של אותם קדושי עליון... ובכן: מכתב

רשמי עם בלוק מטעם לשכת פתיחה הממונה על הקינין!!! כדלהלן: בחצי שנה נרשמו בכלל בתי החולים בארץ ישראל למעלה ממאה אלף לידות בשעט"מ... וזה אומר שמאה אלף נשים אמורות להגיע לירושלים בחג הפסח הקרוב, וכל אחת צריכה קן גוזלים - כלומר זוג גוזלים... א"כ צריכים אנו לגייס עד חג הפסח הקרוב למעלה ממאתים אלף בני יונה!!!! ולצערי למרות המאמץ הכביר שהשקענו ורכשנו יער שלם מממון הקדש ע"מ לגדל שם קינים... למרות הכל אנחנו עדיין נמצאים בפיגור גדול... ואנחנו צריכים חודש נוסף להתארגנות כמו אויר לנשימה... אם לא תתעבר השנה וחג הפסח יהיה בעוד חודש וחצי עלולות עשרות אלפי נשים יולדות לטרוח ולהגיע לירושלים לקרבן פסח לחינם... כי לא יהיה מספיק קינים בשבילם... ומחוסר כיפורים שלא הקריב כפרתו אינו יכול לאכול בקדשים... ואז!!! גם אם יפתח השוק השחור ויפיע פתאום סוחרים מבחוץ עם בני יונה עלולים המחירים של בני היונה לקפוץ פי עשר... ויכול להיווצר מצב שנשות אברכים ישלמו על גזל אחד כמו על בהמה... וכידוע: שרש"ג מאוד מאוד מתנגד לכזה עושק!!! לכן נפשי בשאלתי לפני מרתן שבעת רואי פני המלך להעמיד את השיקול הזה בראש סולם העדיפויות... וניתן גם לקחת בחשבון שאם תתעבר השנה... וחודש ניסן כבר יזלוו לגמרי לעונת האביב... הרי קיים סיכוי שחלק מהתורים כבר יחזרו מנידחתם... ואז בכלל תבא הרווחה... כי בימות החורף כל יבוא קרבנות העופות מתבסס רק על בני היונה... כי התורים בימות החורף נודדים לארצות המזרח וא"כ אין תור אחד בכל גבול ישראל... אבל אם תתעבר השנה יתכן שזה כבר יהיה בגדר עת הזמיר הגיע וקול התור יתחיל להישמע בארצנו... ואז בכלל מפלס הלחץ ירד... החותם בכבוד התורה... פתיחה, הממונה על הקינין...

הנה לך מסמך אחד... הקראתי לפניך כעת שיקול אחד מיני רבבות למה לעבר את השנה...

רוצה שאני אקריא לך עוד מסמך?? טוב... עוד אחד... ובכן: הפעם זה מכתב שמגיע משבעת טובי העיר של בקעת בית נטופה... אחר הקידה וכי וכי... נפשנו בבקשתנו... כיון שבחודש ניסן הקרוב זה סוף שנה השלישית למעשר עני... ובפסח הקרוב מגיעה עונת ביעור מעשרות!!!! והשנה היא עיכוב בבישול הזיתים וכל המסיקה ושלבי הכתישה התאחרו... ואנחנו עדיין באמצע השלבים האחרונים של בית הברד ועם כל הרצון אנחנו לא כ"כ מצליחים לזרז את המלאכה... וא"כ בקצב הזה קיים חשש כבד שאם חודש ניסן יגיע בזמנו בעוד חודש וחצי... הרי אנחנו עלולים לשפוך לחינם אלפי קקני שמן לריק כי יגיע זמן ביעור מעשרות וצריך לקיים מצוות ביעור הקודש מן הבית... אבל אם תתעבר השנה ונרויח חודש נוסף... הרי בעז"ש נספיק לגמור את המלאכה ונתון לצייד לכבוד חג הפסח את כל עניי בקנין שמן משובח מבית נטופה שיהיה לו לנר שבת לכל השנה כולה... הנה לך מכתב השני... אתה רוצה שאני אקריא לך עוד כמה מכתבים?? אולי בשבוע הבא... מה שבטוח זה שבבית משפחת לוי יש כעת מתח גדול... הם מאוד רוצים שתתעבר השנה... תנחש למה?? כי בשבוע שעבר נולד להם בת!!! וא"כ האמא תהיה טמאה לידה שמונים יום ורק אז היא יכולה להקריב קרבן פסח... לכן אם תתעבר השנה זה יצא להם מאוד טוב... יצא להם שממש על הגבול... ממש בערב פסח אמא שלהם כבר תוכל להצטרף איתם לקרבן פסח... אבל אם לא!!! אז המשפחה תאלץ להתפצל... ואבא והילדים יעלו לירושלים לפסח ראשון ואמא והתינוק יעלו לפסח שני... להגיד שאנחנו מתחשבים בהם?? לא!!! אל תדאג... הם לא שלחו מכתב לעיבור שנה... זה לא שיקול... מה שבטוח... כל מי שנולד לו בזמן האחרון בת... וכל מי שבשבוע הבא יוולד לו בן הם כעת עושים קואליציה של תפילות שיהי רצון ותתעבר השנה... מי שיש לו אינטרס הפוך... בבקשה... שגם הוא יתפלל... תכל"ס... מסתמן שכנראה באמת תתעבר השנה כי השנה ישנם כמה וכמה שיקולים כבדים מאוד... שמאוד קשה לסרב מולם... פרטים נוספים אולי בשבוע הבא...

להידודי:

א. "בטבעות הארץ יהיו הבדים לא יסורו" וביומא (עב). "מתפרקין ואין נשמטין" וברש"י שם: "בראשיהם היו עבים והכניס ראשו בדוהק בטבעת ובאמצעו היו דקין הלכך... מתפרקין והולכין לכאן ולכאן אבל אינן נשמטין לצאת מהן לפי שהן עבים בראשיהן", וקשה דהא גבי כפות תמרים שאמרה תורה (סוכה לג.) פריך שם בגמ': "ואימא אופתא?" ומתריץ שם: "כפות מכלל דאיכא פרוד והאי כפות ועומד לעולם" הרי לך שכיון שהתורה ציוותה את ענין ה"כפיתה", הרי צריך שמצד עצמו יהיה לו אפשרות להיות "פרוד", א"כ הכא נמי נימא, כיון שהתורה אמרה "לא יסורו" הרי צריך שיתחוב אותם באופן שמצד עצמם יוכלו להשמט ממנו, ואם יעשו ראשיהם עבים כאופן שאינם נשמטים נמצא דאינם יכולים להישמט??

ב. "נס גדול היה נעשה בלחם הפנים סלוקו כסדרו" וברש"י: "שהוא חם ביום שנלקח" (יומא טא.), צ"ע: כיון דנקטינן דגוש מבשל אפילו בכלי ד', מה הדין באדם שהניח דבר שאינו מבושל ע"ג לחם הפנים שהיה חם כשיעור שהיה סולדת בו, האם עבר על מלאכת מבשל, האם נימא דכיון שעיקר חומו הגיע מהתנור שנאפה בו לפני שבוע, נמצא א"כ דדינו ככל "תולדות האור", או דילמא כיון שאם מהמת חום התנור, הא היה צריך להצטנן זה זמן ועידן, אלא ודאי שכל חומו מגיע מסולת שלהן המתנור, נמצא א"כ שחום זה אין דינו כ"תולדות האור", אלא כדיון המי טבירה, דמאשא דגיהנם אתו, ודינם כהמה??

ג. "המוצב צריך שיהיה מחובר האדמה ולא ע"ג כיפין" (רמב"ם ביה"ב פ"א ה"א) וקשה: כיון דקיי"ל שעמוד הענן היה מקיף את ישראל משיש רוחות, נמצא א"כ שהמוצב לא היה מחובר באדמה, וכי תימא עמוד הענן היה מקיף מתחתיהם רק במהנה ישראל אבל במהנה שכינה לא, קשיא לרבי יוסי דסבר דהוה במקדש, ה"ל סותר ע"מ לבנות במקומו מחמת עמוד הענן שתחתיו? (עין היטב שבת לא.)

מבואר בחז"ל שלבצלאל הייתה חכמת לב מיוחדת ומה הייתה החכמה שלו?? שהיה יודע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ... (ברכות נה.) **אתה יודע מה הכוונה???**

הנפש החיים מבאר: שלצרף זה פשוט ליצור רצף!!! (לא נראה לי בהכרח שיש קשר בין המילים... למרות שהם נשמעות דומות... פרטים אצל המדקדים...) מה הכוונה?? כיום בבית שמש פורים הוא ב"ד... למה?? כי היא מידי רחוקה מירושלים... אבל לו יצויר שבמשך השנים הדרך לירושלים תתמלא במלא מלא ישובים צפופים... הרי במשך השנים ייווצר רצף של ישוב מירושלים ועד בית שמש... ואז מה יקרה...?? בית שמש תצטרף לירושלים ותהיה חלק מירושלים וגם שם יקראו בט"א... נכון??

אז אותו רעיון בצלאל... החכמה של בצלאל הייתה לצרף!!! כידוע... מהשמים ועד הארץ יש נתק!!! אבל בצלאל ידע להוריד ולתרגם את המושגים הכי מופשטים והכי שמיימיים עד הנגריה ועד כלי המלאכה הכי טכניים... וממילא הוא יצר רצף אחיד משמי שמים עד הארץ!!! זה הכוונה לצרף!!! באיזהו מקום כל אחד מאיתנו מצווה לעשות עבודה כזו... כל אחד מאיתנו בבא היום מצווה לקחת את כל מה שהוא קיבל בישיבה... ופשוט לתרגם את זה לחיי המעשה... זה מה שנקרא בית יהודי!!! לצרף ולחבר שמים וארץ... ודו"ק.

הוי הוי הוי שבת קויידש...

אוי אוי אוי יענקלה קויידש...

מעשה ביהודי שקראו לו יענקלה... יענקלה עמד בקבלת שבת יחד עם כל החסידים בשטיבל... וכולם שרו יחד בהתלהבות הוי הוי שבת... הוי הוי הוי שבת קויידש... יענקלה חשב לעצמו... כן כן... שבת קויידש... שבת היא באמת כל כולה קודש... כולם רוקדים ושרים לשבת קויידש... כולם מקבלים את פניה של השבת... אבל יענקלה עצמו??? יענקלה הוא יהודי פשוט... יענקלה לא זכה להיות קדוש כמו השבת... יענקלה לא זכה להיקרא יענקלה קויידש... ואף אחד לא העלה על דעתו לשיר בהתלהבות הוי הוי הוי יענקלה...אף אחד לא חושב לרגע שצריך להקביל את פניו של יענקלה... שבת קויידש כן... יענקלה לא... כך חושב לו יענקלה...

חלפו כמה דקות... ויענקלה הלך לרגע להביא חומש מארון הספרים... אבל בדרך הוא לא שם לב... והראש שלו לפתע נחבט באיזה מוט ברזל שיצא מהקיר... ומעוצמת המכה יענקלה התמוטט וקדם מתעלף...

באותו רגע ככולם הפסיקו בבת אחת לשיר הוי הוי שבת...

כולם רצו במהירות לקרא להצלה... ותוך כמה דקות נשמעו סירנות מכל הכיוונים... כן... באמצע שבת קויידש!!!! ותנוחש מה הסירנות שרו? ? ?

אוי אוי אוי יענקלה... כולם הכריזו: יענקלה הוא כל כולו קויידש!!!! מצוה לחלל עליו שבת... כל הבית כנסת הקיפו אותו בדאגה ובמסירות וחיללו עליו שבת כמה שצריך... ולמה? ? כי הוי הוי הוי יענקלה...

פתאום יענקלה גילה שלא רק הוי הוי הוי שבת... אלא גם אוי אוי אוי יענקלה!!!! לא רק שבת קדושה לנו כ"כ... אלא גם יענקלה קדוש לנו כ"כ...

אבל עדיין!!! יש הבדל אחד בין הקדושה של שבת לקדושה של יענקלה!!!!

ההבדל הוא: שבשביל לדעת ששבת זה הליגע הליגע שבת... זה מאוד קל לדעת... אתה מוזמן להיכנס לכל בית יהודי בשולחן שבת ולכל בית כנסת בקבלת שבת... ולראות איך שכולם שרים הוי הוי הוי שבת... אבל לדעת שיענקלה זה הליגע'י יענקלה? ? ?

כאן צריך כבר אוי אוי אוי ווי יענקלה!!!!

צריך שהסירנות של ההצלה ישמעו בעיצומו של השבת!!! ורק אז אתה תפנים שבת כמה יענקלה הוא קודש קודשים... שהנה... מחללים עליו שבת.

בשביל שיענקלה יקלוט עד כמה הוא קדוש... צריך שהחיים שלו יגיעו לנקודת חיכוך עם השבת!!! ואז תשאל פה שאלה של פיקוח נפש... נו... מי יותר חשוב? ? יענקלה או שבת קודש? ? ואז לפתע יפתח הש"ע בסימן שכ"ט ואז יתגלה הסוד הכמוס: אוי אוי אוי יענקלה... אוי אוי אוי יענקלה קויידש... חבל!!!! חבל יענקלה... חבל שהיה צריך להגיע לאוי אוי אוי יענקלה... היה הרבה יותר נחמד לדעת להעריך אותך בלי להגיע לאוי אוי... לא נראה לך? ? ?

כן... זה לא בדיחה!!! אם תשים לב... היכן המקומות היחידים שהש"ע מדבר על ערך של חיי אדם? ? ? נו... תנחש אתה איפה? ? ?

פעם ראשונה בהלכות שבת!!! ופעם שניה: בהלכות יום כיפור!!!

ש... ש... שמה המכנה המשותף לשניהם? ? בשניהם זה הלכות פיקוח נפש!

כלומר: מתי יש לנו הזדמנות לגלות את הערך הקדוש והנורא של אדם? ? כשהחיים שלו מתחככים עם הערכים הכי חמורים לעם היהודי!!! כשהחיים שלו מתחככים עם שבת או עם יום הכיפורים... כאן מתגלה הסוד הגדול שהההההלו... אל תשאל... חיי אדם חשובים יותר משבת קודש!! ויותר מהליגע יום הכיפורים!!! רק אז אנחנו מגלים את זה...

וזה מאוד הגיוני... אני גם אסביר לך למה... הדירה שלי... כמה היא שווה? ? לא יודע!!! מתי אני אדע כמה היא שווה? ? כשאני אחליט למכור אותה... נכון? ? אתה!! כמה כסף אתה בעצמך שווה? ? לא... לא ידוע... מאיפה לך לדעת... אבל אם חלילה וחס יתפסו אותך בגניבה וימכרו אותך לעבד עברי... הופה!! עכשיו אנחנו נדע כמה אתה שווה... זאת אומרת: תמיד הערך מתגלה רק כשהוא מגיע לנקודת חיכוך!!! רק כשהחיים של יענקלה מתחככים עם הליגע שבת!!!! רק אז הוא מגלה להתפתחו! שהוא יותר הליגנר משבת קודש... ומצתנה!!! החכמה הגדולה היא לא לחכות לכאלו גילויים!!!!

לא יענקלה... אל תחכה לפתוח את הראש בשביל לגלות מי אתה... תתאמץ להבין את זה לבד!!! אל תתן לסירנות לשיר אוי אוי אוי יענקלה. אתה כבר עכשיו תשיר ותשג על עצמך הוי הוי הוי יענקלה... יתחש לעצמך כבר עכשיו לתוך הלב: יענקלה יענקלה... אתה יודע כמה אתה קדוש? ? ? אתה קודש יותר משבת קודש ויותר מיום כיפור!!!!

את יום כיפור אתה מעיז לחלל? ? לא!!! אז את עצמך כ"ש שאסור לך לחלל!!! כשאתה הולך ברחוב ויש לעיניים שלך ניסיון לפזול ימינה ושמאלה... תזהיר את העיניים שלך: הההלו... תזהרו לכם... אתם יודעים עם מי יש לכם עסק? ? עם הליגע יענקלה!!!! עם יענקלה הקדוש שכל העיר צריכים לחלל שבת בשבילו... אוי ואבוי למי שמחלל את יענקלה... מחלליה מות יומת... כן!!! זה ממש ככה!!!!

על אותו משקל: כשהתורה רוצה ללמד אותנו את ל"ט מלאכות האסורות שבת... איך התורה מלמדת אותנו את זה? התורה מביאה לנו את כל מלאכות המשכן שאותם פן עשו במקדש... ואת מ"ב שבן עשו במקדש הוי את זה לא!!! לא לעשות שבת... למה? ? למה? ? למת התורה "מורידה" לנו את זה בצורה כ"כ עקיפה! למה התורה מגיעה בדרך של הפוך על הפוך... נו... למה? ?

כי התורה רוצה להמחיש לנו את גודל נוראות החשיבות של שמירת שבת!!!

עד היכן לא פועל בשמ שמע!!! לכן התורה אומרת לנו: שאת כל החשפעות הנוראות שבצאלל הוריד לעולם בעשייה בפועל על ל"ט מלאכות המשכן: הרי כל יהודי ויהודי יכול להפסיק את אותם החשפעות (ויותר מאלו) באי... אי עשיית ל"ט מלאכות אלו בשבת!!! כלומר: את מלאכת המשכן אתה יודע להעריך!!! את גודל פעולתם של בצאלל ואחיסמך שהיו מלאי חכמת לב והם עשו את מלאכת המשכן אתה יודע להעריך!!! אז זהו!!! שתדע שאנתה היהודי הפשוט... מידי שבת בשבת... כשאתה עומד מול אותם מלאכות המשכן בעצמם ופורש מהם... ולא!!! ולא עושה אותם בשב ואל תעשה... הרי אתה פועל בשמים גדולות ונצורות עוד יותר מבצאלל ואחיסמך שעשו בפועל את מלאכת הליגע המשכן בקום ועשה!!! וההאית... נו... מה היאהי ששמירת שבת שלך יותר חשובה ממלאכת המשכן!!!

משוט מאוד: ששמירת שבת זוהא את מלאכת המשכן!!! הנה לך דוגמא נוספת שדווקא הפגש ונקודת החיכוך של שמירת שבת עם מלאכת המשכן... מאלפת אותך ביה עד כמה חשובה וחמורה השבת... וד"ק.

לפעמים עוברת עלינו תקופה קשה... ואנחנו שואלים את עצמנו... למה? ? למה יש קשיים? ? למה לפעמים העסק חורק? ? למה? ? אז כמובן שכל מקרה לגופו... אבל תרשה לי להעמיד אותך מול

זוית מסוימת שאולי לא חשבת עליה... ותקח אותה בחשבון: ביום יום אנחנו לא פוגשים את עצמנו!!! אנחנו לא מצליחים לזהות את נקודת האמת האמיתית שלנו! אבל דווקא כשמגיע יום קשה... יום שלא מתחשק לי כלום... דווקא ביום הזה אני פתאום מגלה את הגרעין האמיתי שלי... את נקודת האמת שלי... אני אתן לך דוגמא מזוית אישית... דווקא מאוד שגרתית ומצויה:

אני כותב את העלון הזה... בשביל מה? ? בשביל צומי... בשביל תעסוקה... בשביל להוציא את המרץ. ואת העצבים... בשביל כבוד וכ"י וכ"י... מה עם לשם שמים? ? לא יודע... ביום יום אני כמעט ולא פוגש את הלשם שמים שלי... הנה!!! שבוע אחד לא הרגשתי כ"כ טוב... שכבתי עם חום במיטה... אבל מה אפשר לעשות... צריך להוציא עלון!!! רגע... אבל למה? ? בשביל להוציא את המרץ? ? עזוב... היום אין לי שום מרץ... בשביל צומי וכבוד? ? עזוב... היום אני לא רוצה לא צומי ולא כבוד... לא רוצה כלום... רוצה רק לישון... אבל לא!!! בכל זאת!!! עדיין צריך להוציא עלון... אבל למה? ? תסביר לי למה? ? נו... בקצב הזה באותו שבוע נראה שלא יצא עלון? ? ! ? ! נראה לך שלא יצא עלון? ? ועוד איך יצא עלון... בסופו של דבר יצאתי מהמיטה ולמרות שלא חיפשתי לא כבוד ולא תעסוקה ולא צומי... בכל זאת התאמצתי מעל ומעבר וכתבתי משהו... למה? ? כי... כי... כי... זה קידוש ה' זה זיכוי הרבים וזה רצון ה'...

הופה!!! הייתי בההלם מעצמי!!!! פתאום גיליתי שאני שווה משהו!!! גיליתי שיש לי גם כוונה טהורה של- לשם שמים!!! רק מה? ? ביום יום לא יוצא לי לפגוש את הכוונה הטהורה הזו... כי יש כ"כ הרבה כוונות זרות אחרות שמתערבות לי בבטן שהכוונה הטהורה בטלה בשמים... אבל ברגע שנצממתי לקיי... ברגע שלא הרגשתי טוב וכל הכוונות הזרות זזו להם לצד... ואז התחכתי מול נקודת האמת האמיתית שלי? ? פתאום צף לו הלב היהודי הטהור שכותב עלונים באמת למען שמו יתברך באהבה!!!! עכשיו אתה מבין למה באותו שבוע לא הרגשתי טוב? ? הקב"ה פשוט רצה להפגיש אותי לפחות פעם בחצי שני עם נקודת האמת האמיתית שלי!!!! כדי שאני אדע שהגרעין הזה קיים בתוכי...

סוג הדוגמא הזו שהבאת כאן... פוגשת כל אחד ואחד מאיתנו... כל אחד בסיטואציה שלו... כל אחד מאיתנו עושה דברים טובים... עם הרבה כוונות זרות... ואז פתאום יש תקופה קשה שהקב"ה מצליח לקיי... ופתאום אתה עקצבי... אז כסף אתה כבר לא רואה מזה... ופתאום גם כבוד אתה לא רואה מזה ולא נחת... ונו... מה עכשיו? ? ואז אתה מגלה שכל השיקולים אחרים זזו לצד... למרות זאת אתה עדיין מגיע לכולל... או ממשיך את הקביעות... הופה!!! מה התגלה פה? ?

גיליתי את עצמי!!! גיליתי שאני קצת יותר רציני ממה שחשבתי!!!!

עד עכשיו תמיד ידעתי שאני מגיע בשביל הכסף ובשביל הפידבק שאני מקבל ופתאום כל השיקולים האלו זזו לצד ובכל זאת אני ממשיך עם זה... זאת אומרת: אני באמת יהודי שעושה למען שמו יתברך באהבה...

ואגב: זה הפשט בתפילת השל"ה שאומר בתפילה המפורסמת: רכוננו של עולם לפניך נגלו כל התעלומות ואתה יודע מלפניו לבי כי כוונתי ככל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורמך הקדושה... פעם כשהייתי מגיע לקטע הזה הייתי מדלג!!! כי מה אעשה שבסדר מוסר האחרון לפני- אני בעצמי נגלו מצפוני ליבי וגיליתי שאין לי שום כוונות טהורות... וכל כוונתי רק בשביל רדיית כבוד וגאווה... אז איך אני יכול להגיד שהקב"ה יודע שכונתי למען שמו באהבה? ? ? הרי עד כמה שאני לא מרמה את עצמי... מי כמוני יודע עד כמה שזה ממש לא נכון? ? ? נו... אז מה מתכוין השל"ה הקדוש לומר? ? ?

כן... כשאני יושב ולומד סדר א' יש לי המון פניות זרות... אני עושה את זה בשביל שידוך טוב או כסף... או בשביל שריאו אות... או בגלל שאני מתבייש לצאת מהכולל... אבל!!! לפניו יתברך נגלו מצפוני לבי... שלו יצויר חלילה וחס היה קורה ח"ו משהו... והיו מפסיקים לשלם בכלל... והיו מפסיקים להעריך את התורה... ופתאום היו רק רודפים אותנו... פתאום מצפוני הלב היהודי הטהור שלי היה מתגלה במלא הדרו... ופתאום הייתי מגלה איהת תורה אמיתית יוקדת בלבבי והייתי מתגנב לבונקר שבוורשא או לשנחאי שבסין והייתי לומד שם במסירות נפש... אז ברוך ה' לא הגענו לזה ואני עדיין מדשדש עם כל המחשבות זרות שלי... לכן מה? ? לכן מצפוני לבי נעלמו? ? וכי בגלל שיש לי עוד אלף סיבות למה להגיע לבית מדרש... לכן נעלמה הסיבה הטהורה והבסיסית הזו? ? לא ולא!!! גם עכשיו "לפניך נגלו מצפוני לבי כי כוונתי גם עכשיו למען שמך הגדול והקדוש" זה הפשט בתפילת השל"ה...

על כל פנים... לפעמים הקב"ה יזום לנו מפגשים קצרים עם עצמנו!!!

הקב"ה פשוט רוצה למקד אותנו מול עצמנו!!! אתה יכול לפתוח גמ"ח שכולו חסד... וברגע של עצבים או שמישהו נגע לך בכבוד... אתה מצידך מוכן לפרק את כל המערכת... ואז אתה מגלה שאין פה אפילו קרטוב חסד... יש פה רק יצר שלטוני... ולעומת זאת יכול להיות שתם יום כזה מעצבן שאין לי כח כלום... ודווקא אז אני מוצא את עצמי בכל מיני פרטים קטנים שאני עושה בחיים שבכלל לא יחסתי להם חשיבות... שדווקא אותם אני עושה מתוך טהרת לב ואני לא מוותר עליהם בשום אופן... זה יכול להיות יום כזה שאני עומד בניסיון "כוסו כיסו וכעסו" שאדם ניכר בהם... ולמה אדם ניכר בכוסו כיסו וכעסו? ? כי שם נמצאים הנקודות הרגישות ביותר של האדם וממילא שם הוא נפגש את נקודת האמת שלו!!! כן... יש לפעמים אכזבות... ישנם אנשים שבטוחים שהם יראי שמים... אבל ברגע שזה מגיע לכסף... פתאום הוא נהיה קומבינטור ושוכח שהרשב"ע לא קונה קומבינות... אדוני!!! כאן הקב"ה הפגיש אותך עם עצמך... והוא רוצה לרמוז לך שיש לך עדיין עבודה... ולעומת זאת יש כאלו שדווקא ביום יום לא כ"כ פוגשים את היראת שמים שלהם... ואילו דווקא ברגע ניסיון ביני ממונות... פתאום הוא מגלה את נקודת האמת שלו שיש פחד אלוקים לנגד עיניו... כן... בפרט בנושא של דיני ממונות יש הרבה פנים חדשות לטוב ולמוטב!!! אבל זה כבר במאמר המוסגר...

עכ"פ אף אחד לא זממין את הניסיונות והקשיים האלו... אבל אם הם כבר מגיעים... זו הזדמנות לזהות מי אני באמת לטוב ולמוטב!!! או להיות מופתע ולגלות שהגיע הזמן להעריך את עצמי יותר ממה שחשבתי או... או לגלות שעדיין יש לי שיעורי בית בחבורה ה'...

גיליון מס' 319 פרשת תרומה
תשע"ט שנה שביעית

גליון זה נודב
להצלחת ידידנו החשוב
שיראה ברכה והצלחה בכל העניינים

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

כל השביעין חביבין

התרגשות ורעדה לופתת בנו, עת אנו זוכים להגיש לפני בני התורה בארץ ובגולה, את הגליון הפותח של שנת השבע.

שש שנים (!!) תמימות של סייעתא דשמיא, מולם שזיים לטובה, בהם זכינו להוציא מידי שבוע את הגליון הנפלא 'דברי שי"ח' שיצא קזו בכל הארץ, ונקרא בצמאון על ידי רבבות אלפי ישראל, במהלכם זכינו לשיפר ולהוסיף כהנה וכהנה בכל מיני אופנים כדי להרבות זיכוי הרבים.

מטרת הוצאת הגליון היתה ועודנה, אחת בלבד: להרבות דברי תורה. להפיץ במשנתו של רבינו שר התורה מרן שליט"א. ולזכות את אלו שאין בהישג ידם, את הפנינים הנפלאים מתורתו שליט"א, על פרשת השבוע. אין לנו כל מונת רווח, כבוד, מימון וכדומה.

זה המקום והזמן, להודות לכל בני הבית של מרן שליט"א, העומדים על המשמר והעוסקים במלאכת ציבור, ולמאות התלמידים של מרן שליט"א, המזכים אותנו ושולחים מתורתו, לאלפי הקוראים העומדים לימיננו, וכמוכן, לאלו שנדבה ליבם להחזיק את ארון הקודש.

המשך בעמוד הבא

פשט על הפרשה

"לכל כלי המשכן בכל עבודתו וכל יתדותיו" (כו, יט)

פירש"י הוא יתדות ליריעות המשכן תחובין בארץ שלא תהא הרוח מגביהתן, וכ"ה בברייתא דמה"מ פ"ה, וצ"ע הרי לברייתא דמה"מ היו יריעות התחתונות גבוהים ב' אמות מהארץ והעליונים גבוהים אמה כדפירש"י לעיל ואיך תוחב היתדות בארץ ואי משום חצי היריעה שתסרח אחורי המשכן שם א"צ יתדות שהרי היתה נגרת בארץ וצ"ל שהיו יתדות גדולים יותר מב' אמות ותחבום בארץ וצ"ע.

יל"ע למה לא מנה הכתוב הכבש בכלי המשכן ורש"י פי' דנלמד מדכתיב לא תעלה במעלות וגו'. ואפשר דכבש לא הי' מצוה לעשותו אלא כל פעם שהעמידו המזבח עשו לו כבש ואח"כ סתרוהו ואפשר דאין כלל דינים לכבש ממה לעשותו ואפשר לעשותו גם מחול והעיקר שיעלו דרך כבש ולא דרך מעלות ואע"ג דהכבש מעכב ומקדש וגם יש בו דין לא תניף עליו ברזל היינו משום שנטפל למזבח ומ"מ י"ל שאין חיוב מה"ת איך לעשותו ובמקדש עשאוהו מאבנים כדתנן בפ"ג דמדות (שוב ראיתי ברש"י זבחים פ"ז א' שכ' ומשחת את המזבח את לרבות הכבש וצ"ע).

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"תקנות נגד משולחים"

בימים אחרונים נכנס אל רבינו רב קהילה עשירה ומכובדת מארצות הגולה. במהלך הביקור הוא שאל מספר שאלות הנוגעות לו ולבני הקהילה. חלק מן השאלות עסקו בעניני צדקה.

אצלינו, אמר הרב, יש בקהילה מספר גדול של עשירים ותומכי תורה הנודכים בעין יפה לכל דבר שבקדושה, בעקבות זה נתרבו מאוד משולחים מכל רחבי העולם, הבאים לבקש את נדבת ליבם, איש איש והמוסד או הצורך בעבורו הוא בא. נוצר מצב שבו יש לפעמים בבית הכנסת רוב מוחלט של אנשים שאינם מקומיים...

נודע לנו - המשיך הרב, שמתוך אותם שבאים לבקש צדקה, יש גם אינשי דלא מעלי, הבאים במרמה ומבקשים כסף, ולא מגיע להם כלל. ובעקבות זה התאגדנו עם ראשי הקהילה ועשינו מספר תקנות, כגון שעל כל משולח לקבל אישור מהרב המקומי כדי לבקש כסף, וכן לבוא רק בזמנים מסויימים וכו' כדי שנוכל לדעת שאכן רק אלו הזקוקים יקבלו תרומות, ולא סתם אנשים מן השוק שמנצלים את נדבת ליבם של התורמים.

רבינו שליט"א לא היה מרוצה ואמר לו כי אל לו להקשות יותר מידי על המשולחים ומבקשי הנדבות, עליכם להתפלל שהקב"ה ימציא לכם עניים הגונים כמו שכתוב בגמ' (ב"ק ט"ז ב') ולקוות שלא יהיה עסק עם רמאים, אבל בתקנות שעשיתם יכול לצאת תקלה שאלו שמגיע להם לא יקבלו.

לאחר מכן שאל כמה שעות מתוך היום עליו להשקיע בעבור בני הקהילה, היות ומרובים צרכיהם והדבר גוזל לו זמן יקר, רבינו השיב לו - קשה לקבוע בזה כלל, אולי תקבע להם שעה בכל יום והשאר כמוכן תשקיע עצמך בלימוד.

בסרכת עמ"ת 1880

זיחק 1607810

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

→ **המשך מעמוד קודם** וכאן המקום לקיים 'שיחו בכל נפלאותיו' לפרט על קצה היריעה, את ההתפתחות המבורכת של מערכת 'דברי שוי"ח'.

שנת תשע"ג

תהא שנת עלוני גליון: בפרשת תרומה שנה זו, התחלנו בהוצאת העלון, בהדפסה על עמוד אחד, בחמישים עותקים. בתוך שבועות ספורים החל ביקוש אדיר, וכבר התחלנו להדפיס קרוב לאלף עותקים מידי שבת.

כמו כן, ערכנו קונטרס זכרון מיוחד, במלאות שנה לפטירת מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל – חמיו של להבחל"ח מרן שליט"א, שבו נאסף מדברי תורתו ולזכרו. זי"ע.

שנת תשע"ד

תהא שנת עלוני דברי שיי"ח: בשנה זו הרחבנו את העלון, ובחג הסוכות הדפסנו קונטרס נוסף מתורת מרן שליט"א בעניני חג הסוכות, וקונטרס לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית אשת חבר ע"ה, ועל מרן בעל החזון איש. ובעניני הנוכה.

בעקבות ההערות הבאות, התחלנו במדור חדש המופיע אחת לחודש, עם מכתבי הקוראים, בו דנים ומפלפלים בדברים שהובאו בגליון, וכדרכה של תורה יגדיל תורה ויאדיר.

עם סיום השנה, הושבנו עם כל בית ישראל בהסתלקות בתו הגדולה של מרן שליט"א, א"ח להגאון הגדול רבי שרגא שטיינמן שליט"א, רבבות אלפי ישראל העתירו לבורא עולמים כי ירפא את השבר הגדול.

שנת תשע"ה

תהא שנת עלוני השמיטה: בעקבות הוראתו של מרן שליט"א, להרבות בלימוד הלכות ועניני השמיטה לכל אחד, הבאנו מדור הלכתי, קצר ותמציתי מתוך ספר שיח השמיטה – קיצור פסקי הלכות שמיטה על פי הוראות מרן שליט"א.

המדור עלה על שולחנם של אלפי בתים בישראל, מתוכו הקריאו ולימדו דעת את העם, הלכות שמיטה לבית היהודי. כמו כן במוסדות רבים של 'בית יעקב' לימדו על פי הסדר השבועי, לפי הנכתב בגליון.

במשך כמה חודשים גם צירפנו לעלון עניני הלכה מרבינו שליט"א, לפי סדר הלימוד במשנה ברורה על פי תוכנית הלימוד של ארגון 'דרשו'.

שנת תשע"ז

תהא שנת 'עלי שיח' ועוד: בתקופה זו, אנו נענים לבקשת רבים, ומפרסמים מידי שבוע מדור הנקרא ביותר מבין כל הגליונות השבועיים, 'מדור עלי שיח' בו מובא מידי שבוע עובדא שאירעה בימים האחרונים, בשולחנו של מרן שליט"א, עם נדון הלכתי או נדון אחר.

המדור זוכה לתגובות רבות בכל שבוע, כאשר בדרך כלל הוא מתפרסם מאוד, והוא אף מועתק בשלימות, בעיתוני יהדות רבים המופיעים בסופי שבוע, ובחוברות רבות תורניות. כשמתוך זה אנו למדים על עוצמתו הנדירה של הגליון, שמגיע לבתייהם של כל החוגים והעדות.

כמו כן, פתחנו ביוזמה מיוחדת של תפילה בקבר השנימית, שלפי מרן שליט"א הוא מקום המסוגל בשביל להיפקד בורש"ק, שלחנו תלמיד חכם מיוחד שיעתיר עבור אלו שביקשו ואכן נתבשרנו בהרבה ישועות שפעלו שם.

שנת תשע"ז

תהא שנת זיכוי (הרבים של) עלונים: אנו מתבשרים בשמחה על 'קנאת סופרים'. מספר חוברות מופיעות מידי שבוע, המאגדות כמה עלוני שבת, כשאת כולם מעטר הגליון דברי שיי"ח, כך אנו זוכים שגם בקהילות שאינם נמנים על הציבור הליטאי בדווקא, נחשפים וזוכים בדברי תורה משולחנו של רבינו שליט"א. טעמו וראו כי טוב ה'.

שנת תשע"ח

תהא שנת עלון חדש: בשנה זו אנו מוסיפים להרחיב, בעקבות בקשה מיוחדת אותה קיבלנו מקבוצת מגידי שיעורי דף היומי, להביא פנינים העוסקים בדף היומי, כדי שיוכלו להטעים אותם לכל שכבות הציבור.

בדרך כלל האומנות הגדולה היא למצוא דבר שלא יהיה ארוך מידי, ושיגע בלב ליבה של הסוגיא הנלמדת השבוע, לשם כך נענה לבקשתנו אחד ומיוחד מתלמידי רבינו שליט"א, הבקי בכל ספריו, שברוחב ליבו מסייע לנו בכל שבוע, לעלוי נשמתו של הגה"ק מהר"ם שפירא מלובלין זי"ע, מחולל הדף היומי.

שנת תשע"ט

תהא שנת טוב עיניים: בשנה זו ניתוסף חידוש מרענן, הנראה שייך קצת לקידמת הדור... בדור בו נפוצים עלוני תמונות רבנים וכדו' העירו לנו מספר מנהלי תלמוד תורה, כי ראוי לייחד מדור עם מראות קודש מהודו של רבינו שליט"א, בבחינת 'טוב מראה עיניים', ולקיים את 'זהו עיניך ראות את מוריק' והתחלנו בס"ד זה שבועות מספר, להביא מידי שבוע תמונה עם נדון הלכתי או הנהגה מעניינת בה ניתן להבחין בתמונה.

כאן המקום להגיב, לכמה ששאלו אותנו אם אין כאן סרך איסור של שטריו הדיוטות האסורים בשבת. כמובן, עוד קודם כתיבת המדור נועצנו וביררנו שדעת מרן שליט"א שאין שום חשש בתמונות של רבנים מצד איסור שטריו הדיוטות (ויש עוד טעמים להקל, ואכמ"ל) וכן שמענו מנכדו הגאון רבי ישעי' כהן שליט"א, מחבר ספר מפי כהן, שקיבל מרבינו שליט"א.

מדור חדש הנוסף גם הוא בתקופה האחרונה, 'בדידי הוי עובדא', לקיים בנו את חיזוק האמונה בצדיקי הדורות, ולהראות כי גם בדורנו העני, אנו זוכים לראות את יד ההשגחה העליונה, ואנו מביאים עובדות שהיו בצילו של רבינו שליט"א, כפי שקיבלנו מבעלי המעשה. נשמח לקבל מהקוראים עובדות נוספות.

ועיננו אל העתיד בס"ד:

אם יזכנו ה' להדפיס בקרוב את כל הגליונות של השנים הקודמות, בספר כרוך ומכובד בתוספת של מפתח רחב עם אלפי ערכים, שבימים אלו אנו שוקדים על המלאכה, לתועלת כל מבקשי ה'. (ניתן להקדיש ולהשתתף בהוצאות ההדפסה) כמו כן, אנו עמלים כעת על נסיון להדפיס את הגליון דברי שיי"ח, בשפות אחרות כגון אנגלית, כדי לזכות את אלו שלא בקיאים בקריאת לשון הקודש.

בהודאה ובקשה: עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך, ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח. אמן.

בברכת התורה יצחק גולדשטוף

אמרתי, הרב מפונוביז' אמר שאחר המלחמה ריבוי התורה הוא יותר מלפני החורבן. הוא הרי צודק לא רק לגבי הכמות אלא גם באיכות, העומק וחריפות של היום בציבור לומדי התורה לא היה כך לפני כן. בהזדמנות אמר רבנו עוד על דברי הרב מפונוביז': יש דבר נוסף שיש היום יותר מלפני המלחמה, עשיית ספרים. פעם היה יקר מאד והיום יש הרבה ספרים, ויש בזה מעלה וחסרון, אבל המעלה עדיפה על החיסרון. אחרי שרבנו לימדנו את המבט על ערך הכסף והמעשים טובים שאפשר לעשות עם הממון, יונעמו דברי רבנו במבטים נוספים מענין לענין באותו ענין.

ש"ק חקת ה' תמוז תש"ס. רבנו סיפר לגיסו הגאון רבי יצחק שליט"א.

הבית מאיר ז"ל היה תלמיד של הנודע ביהודה ז"ל, וכאשר בא בברית השידוכין עם בתו של גביר קיבל נדוניא. הוא שאל והתייעץ עם רבו במה להשקיע את הנדוניה, ועמד על השולחן קופה גדולה של צדקה. אמר לו הנודע ביהודה בכעין בדיחותא: לו היית שומע לי היית משקיע את הכסף כאן, והצביע על הקופה. הבית מאיר לקח את הדבר ברצינות ומיד הניח שם את כל הכסף.

הנודע ביהודה מאד התפעל, ובירכו שיהיה מגדולי ישראל ושיזכה לחבר ספר. וספר תשובות נודע ביהודה מנהגו כאשר מביא את השאלה של השואל כותב גם את מה שהשואל כתב על הענין, אך כאשר מביא מהבית מאיר לא מביא את סברותיו בענין, ושאלוהו מדוע, וענה הרי הוא ידפיס בעצמו ספר, ושם יכתוב זאת, ולמה לי לכתוב נוסח אחר שמעתי, כי הוא היה תלמידו של הנודע ביהודה ופעם אחת כנראה שאל את רבו יותר מדאי, ורבו נתן לו סטירה, ומיד התחרט ורצה לפייסו ובירכו שיזכה להדפיס ספר שיתקבל אצל כלל ישראל.

השמירה לכספים היא על ידי מצוה, אלו הוראות חדות שהשיב רבנו לשואליו.

אמרתי לרבנו בתקופה קשה מסוימת: בתקופה זו שהמצב הכלכלי בסכנה וגם המצב הביטחוני לא ברור כלל, אנשים חוששים מלתת צדקה כי לא תדע מה ילד יום, והם חושבים כי השמירה הטובה לכסף הוא בבנק.

השמירה הטובה ביותר היא למצוה. אבל בבנק מקבלים אחוזים? בדרך זו יקבלו הרבה יותר אחוזים. א.ה. או בכסף או בשכר טוב אחר בעולם הזה.

שכרם של תומכי התורה רב ויש מהם ששכרם כפול מאחרים.

מתקיים דינר במלאת 50 שנה לישיבת ליקווד, הם שואלים מה השכר מיוחד שיש לאותם אלו שיתרמו, מה יהיה לה - מדה כנגד מדה? שישבו בנן עדין יחד עם תלמידי החכמים. האם יישבו גם על יד ר' אהרן זצ"ל? מסתמא, ועל פי מש"כ במדרש אגדת בראשית.

סיפר רבנו, שהחפץ חיים שלח את ר' ש. גריינמן למקום אחד והיו לו שם הרבה ביזיונות וחזר לחפץ חיים וסיפר לו על מה שעבר עליו, אמר לו החפץ חיים: למה נקרא שמו יחזקאל בן בוזי שביזה עצמו על דברי תורה.

אמרתי, הוי עובדה שהלכנו לקמחא דפסחא ויהודי נתן 5 שקל שזה היה סכום פעוט מאד וביזיון, אמרתי לאחי שיחי' היום עשינו הכי הרבה.

אבל צריך לקחת את 5 השקלים שלפחות יהיה לו לנותן את הזכות הזו.

האם יש קדימה לת"ח שהוא גם מרביץ תורה לרבים, שאלה מעניינת.

האם יש דין קדימה לתלמיד חכם המרביץ תורה ברבים, יותר מתלמיד חכם שאינו מרביץ תורה? השיב רבנו לשלילה. הוספתי לשאול: ממה שהחפץ חיים כתב בספר "אהבת חסד" ח"ב פ"ו סק"ב ד"ה לענין, שבצדקה שהאדם נותן נכנס בחשבון גם כל מה שנגרם על ידי מעשיו, ולכאורה גם ברוחניות כן, ואם כן למה שלא יהיה לזה המרביץ תורה דין קדימה?

החפץ חיים לא כתב שלכן יש דין קדימה, רק כתב שזכויותיו רבות יותר, וכי מי שלומד דף אחד גמרא וחברו לומד ב' דפים, יהיה דין קדימה לזה הלומד ב' דפים, זה לא שמענו.

נפטרה אישה צעירה ונשארו יתומים, הקימו קרן וביחד עם 'ערבים' עדיין אין להם כסוי לבסיס הוצאות של נישואי הילדים. כעת מאן דהוא מעוניין לנדוב 40 אלף שקל, והוא אומר שרצונו בג' אפשרויות: לס"ת לעילוי נשמת, או לצדקה לגמילות חסדים, או הלוואות. יש במשפחה בעיה של אחד עם שיניים והעלויות גבוהות מאד רק שהוא לא יודע מכך, כמו כן הוא כלל לא שואל האם לתת לקרן לנישואי היתומים (שהם עדיין קטנים ונישואם כעת לא על הפרק) האם להציע לו להשלים את הסיוע לקרן.

חסד עם החיים קודם, ולכן של שיניים קודם. ולענין הקרן אפשר להציע לו, ואם הוא ישאל מה קודם הקרן או שיניים, מסתמא שיניים קודם.

ד' כי תבוא ט"ו אלול תשס"ד. נדיב פלוני מתעתד לתת מזגנים לכולל בית הלל וזה כ 20 אלף דולר, האם עדיף שיתן את הכסף לתמיכה באברכים, או שלמזגנים עדיף? בימים עברו, גם היה חם ועם זאת למדו רגיל. אצל אבא היה חדר צר ואפילו מזגן לא רצה, כיום זה דור של מפונקים, אבל כיון שסוף כל סוף זה מפריע ללימוד, עדיף מזגנים, שזה תועלת לאורך ימים.

יום ה' לסדר שלח י"ז סיון תשנ"ה. נכנס ת"ח ושאל, אני נוסע אי"ה במוצש"ק לארה"ב בענין מה שהגאון... קנה בנין לישיבה, ומחמת כך הוא בעל חוב גדול, מה לומר להם? תאמר להם כי כתוב בשולחן ערוך יור"ד סימן רמ"ט סעיף ט"ז יש מי שאומר מצות בית הכנסת עדיפא ממצות צדקה, עכ"ל, וכל שכן בית המדרש שגדול מבית הכנסת. עוד נאמר שם - ומצות צדקה לנערים ללמוד תורה וכו' עדיף ממצות בית הכנסת, ע"כ, וכאן, יש להם את ב' הדברים גם בית המדרש וגם נערים ללמוד תורה. ונכון, שלכל אחד יש צדקות וחיובים, אבל זה קודם לצדקה.

למדנו כוחה של צדקה לבניית בתי מדרשות.

א' אחרי ג' אייר תשס"ט. בישיבת מיר לומדים כ 2000 אברכים ותלמיד חכם מביניהם עשה תקון שמביא פוסק מפורסם לשעה אחת אחר הצהריים וכל השאלות ישאלו אותו ובכך חוסך להם זמן ביטול תורה ועגמ"נ. גביר פלוני מעוניין לדעת האם המימון של הדבר כגון הנסיעות לאותו רב וכו' האם נחשב לו החזקת התורה, או שזה רק נחשב חסד וכדו'? זה נחשב לו החזקת תורה וחסד גם יחד.

פְּהַדְף הַיּוֹמִיּוֹם

"פדין פטר חמור בן פקועה"

חולין ע"ד ב' אבעיא להו מהו לפדות בן פקועה אליבא דר"מ לא תיבעי לך כו' כי תיבעי אליבא דרבנן דאמרי שחיטת אמו מטהרתו מאי כו' מר זוטרא אמר אין פודין ורב אשי אמר פודין א"ל רב אשי למר זוטרא מאי דעתך דגמרת שה מה מפסחים כו', ונח' הפוסקים אי קי"ל כמר זוטרא או כרב אשי עי' יו"ד סי' שכ"א ס"ד, ופרש"י ופסח פסול בן פקועה דקי"ל בקדשים כי יולד פרט ליוצא דופן והתוס' פי' דבפסח מיפסיל משום דבעי שחיטה והאי הוי הסימנים כשחוטין וא"א לקיים בו מצוות שחיטה, ולכא' יל"ע למה לא פרש"י טעם התוס' ג"כ משום דחשיב כשחוט הא מ"מ גם טעם זה אמת, ונר' דרש"י ותוס' אזלי לשיטתייהו לק' ע"ה ב' דאמרי' שם אר"מ לדברי האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה ופרש"י שהרי הוא כמי שאין לו אלא סימן א' מצד אמו כו' ולית ל' הא דאמרן לעיל ד' סימנים אכשר בי' רחמנא והתו' כ' דאפ' למ"ד לעיל ד' סימנים אכשר בי' רחמנא מודה הכא דהתם שחיטת טרפה לא הוי שחיטה אבל כאן הוי כאילו נשחט חציו, ומבו' דשי' רש"י דאם ד' סימני אכשר בי' אפ' הוי שחיטה כשרה מצי אח"כ לחזור ולשחטו ויש לו דין שחיטה ולפ"ז לא הי' יכול רש"י לפרש בשמעתין גבי קדשים משום כשחוט דמי דכיון דצריך שחיטה משום קדשים מהני עכשיו שחיטתו דד' סימנים אכשר בי' ולכן פי' משום יצא דופן משא"כ התו' לשיטתם דדוק' בשחיטה שאינה מתרת אמרי' ד' סימנים משא"כ בשחיטה המתרת ה"ל כשחוט.

(נחל איתן ס"ה ס"ד סק"ד ע"ש עוד)

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליב"ו פסיקתא זוטרתא פרשת תרומה: ועשית בדי עצי שטים. אלו המסייעין את עוסקי התורה: וצפית אותם זהב. שבמקום שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות צל לעוסקי התורה עתיד לעשות למחזיקיה. אם נשאל את מרן הגר"ח קנייבסקי לאיזו מטרה התגלתה יבשת אמריקה על ידי קולומבוס, תהיה לו תשובה ברורה. ד' ויצא ח' כסלו תשס"ז. נכנס תלמיד חכם שנוסע לארה"ב להביא כסף לכוללים, וסיפר בהתפעלות, כי אמש שב מארה"ב ויש שם אנשי עסקים רבים שהולכים בבוקר וחוזרים עייפים בלילה, ואעפ"כ בשעות הלילה מקבלים בביתם כל מיני שליחי מצוה והם מתנהגים אליהם בסבר פנים יפות ובסבלנות.

תגובת רבנו: על זה גילו את אמריקה....

עש"ק בשלח י"ד שבט תשס"ד. ספרתי לרבנו על החדש שיש בארה"ב אנשים עובדים מבוקר עד ערב ובערב יש שיעור בגמרא וביני ביני אוכלים ארוחת ערב ובאים 'משולחים' מארץ ישראל והם מקבלים אותם יפה. תגובה: מזה הם חיים ומצליחים.

ספרתי לרבנו כי בחנוכת הבית של אחת הישיבות הגדולות מרן הגרא"ל נפגש עם נדיב מופלג פלוני, ורא"ל אמר לגביר: גַעַלְט אִיז בְּלֵאטֶע. אמר לו הגביר: אָפּער דָּאס אִיז אַגוטֶע זָאךְ דִּי בְּלֵאטֶע.

רבנו הגיב זו גמרא. הגמרא אומרת בחולין דף פ"ח: היה מהלך במדבר ואין לו אפר לכסות שוחק דינר ומכסה וליף מפסוק ועפרות זהב לו, ומכאן יליף דדינר זהב איקרי אפר... הוסיף רבנו צריך פסוק על כך כי בלא פסוק גם אפר זה לא. אבל כל זה, לגבי הכסף מצד עצמו, אבל אם יודעים כיצד לנצל את הממון הרי בחולין דף פ"ו. איתא רבי ור"ע מכבד עשירים וברש"י שם על שגומלין חסד ומזמנים מזונות לעניים.

המשיך רבנו לאמר לגבי העושר את המשל של המגיד מדובנא ע"ה על הפסוק בירמי' י"ז י"ד "קרא דגר ולא ילד עשה עשר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל", כאשר מים שוטפים את השדה יש בכך מעלה וחסרון, מעלה שהם מרככים את הקרקע שראויה לזריעה יותר, והחסרון שמביא בוץ ולכלוך, במה דברים אמרים כאשר המים נשארים בה אבל אם שוטף מים ורק עובר בשדה ולא נשאר בה יש בזה רק את החסרון ולא את המעלה, כך עושר יש בו מעלה שאפשר לעשות בו הרבה מצוות אבל גם חסרון כי יכול להביא למדות רעות גאוה ותאוה, אבל זהו רק אם העושר יישאר אצלו אבל אם העושר רק עובר אצלו ובחצי ימיו יעזבנו, אז ישאר לו רק החיסרון ובאחריתו יהי נבל.

אמרת, הגרא"ל עמד על כך פעם שאחרי החורבן של המלחמה יש דבר חדש שלא היה פעם, העשירים נותנים במושיגים גדולים שלא היה כך קודם החורבן, ים של כסף. אמר רבנו: אחרי חורבן התורה, ה' נותן את האפשרות לבנות את התורה מחדש וזה על ידיהם. ואמרת לי שהרא"ל אמר בנוסח קצת שונה: הקב"ה החריב התורה ואיך ישלם לנו בזה על ידי בנין התורה ובכזה בנין התורה בין על ידי בני התורה עצמם ותלמידי החכמים ובין על ידי מחזיקי התורה וכל זאת תשלום על חורבן התורה בבנין התורה - גם של היששכר וגם של הזבולון ע"כ (מפי ר"י לוינשטיין ששמע ממרן רא"ל). המשך בעמוד הקודם (כל משאלותיך)

יפה מראה

הפעם נקדיש מספר מילים לרגל היום הגדול שזכינו והגליון 'דברי שיח' נכנס לשנה השביעית כ"י.

כשעלה הרעיון להדפיס מחידושי תורתו של רבינו שליט"א, חששנו מאוד, היות ומפיצים דברי תורה ברבים, ופעמים זה דברים שנכתבו מהרגע לרגע, עולה תמיד החשש שמא במקום לתקן יהיה קלקול, שאולי לא יהיה כתוב הדברים כראוי ואולי יבינו דברים לא נכונים וכו', אבל זכינו לקיים 'קמת ועלית' ושאלנו בעצתו של מורנו ורבנו שליט"א, שנתן את ברכתו, אבל לבסוף שאל שאלה שלא ידענו כיצד להשיב עליה, 'את מי מענין כל הדברים שאני אומר או כותב בספרים'...?

וב"ה ברכתו של צדיק עושה רושם, זכינו מאז להדפיס במשך מאות שבועות ברציפות בס"ד, רבבות דפים ולזכות את הרבים בכל שבוע.

כאן המקום להודות למאות התלמידי חכמים והקוראים ששולחים לנו דברי תורה ומסייעים בעדינו. יבורכו מפי עליון מדה כנגד מדה, שלא תמוש התורה מפיהם ומפי זרעם.

בתמונה: רבינו מעיין בגליון 'דברי שיח'.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשידי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שיח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-03 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310